

Filozofická fakulta Univerzity Palackého v Olomouci
Katedra mediálních a kulturních studií a žurnalistiky

**PROFESE SPORTOVNÍHO EXPERTA V PŘÍMÉM PŘENOSU
TELEVIZNÍHO VYSÍLÁNÍ**

Magisterská diplomová práce

Michal MUZIKANT

Vedoucí práce: Mgr. et Mgr. Karel Páral, Ph.D.

Olomouc 2021

Prohlášení

Prohlašuji, že jsem tuto diplomovou práci vypracoval samostatně a použil jsem literaturu a prameny uvedené v bibliografii. Práce má znaků 175 727 (včetně mezer).

V Olomouci dne 30.4.2021

.....

Michal Muzikant

Poděkování

Na tomto místě bych rád poděkoval za vstřícnou pomoc, cenné odborné rady a připomínky vedoucímu diplomové práce Mgr. et Mgr. Karlu Páralovi, Ph.D. Na místě je i vyjádřit vděčnost všem účastníkům rozhovorů, bez nichž by práce nevznikla.

Abstrakt

Název práce: Profese sportovního experta v přímém přenosu televizního vysílání

Diplomová práce mapuje profesi sportovního experta v přímém přenosu televizního vysílání. Srovnává rozdíly v požadavcích na tuto pozici a její využití ve veřejnoprávní České televizi a komerční televizi O₂ TV. Rovněž porovnává fotbalové sportovní experty s hokejovými a jejich práci ve studiu a na komentátorském stanovišti. Je rozdělena na tři hlavní části. Kapitola o sportovních expertech poskytuje základní vhled do daného tématu. Předkládá soubor základních informací o přímém přenosu, profesi sportovního experta a její genezi. Na první kapitolu navazuje metodika práce, kde je popsán postup vypracování empirické části za pomoci kvalitativního dotazování a techniky polostrukturovaných rozhovorů. Empirická část se věnuje profesi sportovního experta a požadavkům na ni či srovnání v rámci televizí a typu využití experta. Cílem je popsat a analyzovat rozdíly požadavků na sportovní experty v České televizi a O₂ TV, jejich práci ve studiu a na komentátorském stanovišti a rozdíl mezi fotbalovými a hokejovými experty.

Klíčová slova: sportovní expert, bývalí sportovci, komentář, televizní studio, sportovní žurnalistika, komentátor, televize, hokej, fotbal, přímý přenos, Česká televize, O₂ TV

Abstract

Title of thesis: The profession of sports expert profession in live television broadcast

This thesis traces sports expert profession for sports event. The thesis traces differences between sports experts works for Czech television and O₂TV, between sport experts as commentators and sports experts in television studio and between football and hockey experts. It is divided into three sections. The first deals with sports experts and provides the basic overview of the topic. It consists of information about live broadcast and about sports experts as a job. The theoretical part is followed by a presentation of the thesis methodology, which describes the procedure of subsequent empirical part, using qualitative questioning and the technique of semi-structured interviews. The empirical part deals with the differences of sports experts between televisions, between sports experts as commentator and sports experts in television studio and between football and hockey experts.

Key words: sports expert, former athletes, comment, television studio, sports journalism, commentator, television, hockey, football, live broadcast, Czech television, O₂ TV

OBSAH

1. Úvod	1
2. Sportovní experti	4
2.1 Sportovní televizní vysílání, vznik doprovodných programů a role expertů	4
2.1.1 Televizní studia a experti v zahraničí	5
2.1.2 Televizní studia a experti na našem území	6
2.2 Komentář sportovního přímého přenosu	8
2.2.1 Dělení sportovního komentáře	11
2.3 Kritéria televizního sportovního experta	13
2.3.1 Expert versus host	17
2.4 Historie profese sportovního experta ve světě	18
2.5 Historie profese sportovního experta na českém území	20
3. Metodologie	26
3.1 Předchozí výzkumy	26
3.2 Cíl práce	26
3.3 Metoda výzkumu	27
3.3.1 Polostrukturovaný rozhovor	29
3.3.2 Výzkumné otázky	31
3.3.3 Výzkumný vzorek	32
3.3.4 Limity výzkumu	35
4. Empirická část	36
4.1 Sportovní experti	36
4.1.1 Vztah komentátora s expertem	39
4.1.2 Rozdíl v přípravě komentátorů a expertů	41
4.1.3 Scénář	44
4.1.4 Kritika	46
4.1.5 Kontakty v klubech	49

4.2 Rozdíl mezi O ₂ TV a Českou televizí.....	51
4.2.1 Využití experta	52
4.2.2 Studio.....	55
4.2.3 Jazykový projev.....	58
4.2.4 Role expertů při komerční přestávce.....	61
4.2.5 Využití elektronické tužky	62
4.2.6 Výběr expertů na jednotlivé zápasy	64
4.3 Budoucnost profese sportovního experta	70
5. Závěr.....	75
6. Zdroje	80
6.1 Literatura	80
6.2 Internetové zdroje:.....	82
7. Tabulky.....	84
8. Seznam příloh.....	85
9. Přílohy	86

1. Úvod

Fotbal i hokej jsou globálním fenoménem. Zdaleka se již nejedná pouze o hru pro zábavu, ale jde o svět, ve kterém se alokuje velké množství finančních prostředků. Tomu odpovídají i proměny televizního trhu. V minulosti byly vybírány události do televize podle času jejich konání. Nyní je to naopak. Televizní stanice – vlastníci vysílacích práv – si v mnoha případech můžou určit den i čas začátku sportovní akce. O přenosy z velkých, ale i regionálních akcí se na všech kontinentech přetahuje několik televizních stanic. To je nejdůležitější důvod, proč potřebují kvalitní produkt, který mohou ve svém vysílání divákům nabídnout. Vymýšlejí se různé inovace. Jednu z nich představují takzvaní experti, kteří se stali pravidelnými účastníky přenosu a ze studia či komentátorského stanoviště dodávají pořadu odbornost a zábavu.

„Laufer sám poznal – i při teoretických znalostech a denním sledování sportovního dění – že nemůže obsáhnout sto procentně všechno. Že mu vždy u takzvaného malého sportu k úspěšnosti křůček chybí. Zval si tedy při reportování z jiných sportovních odvětví, než byly kopaná a hokej k mikrofonu pomocníky. [...] Laufer jim přenechával odbornou stránku hodnocení, sám se věnoval popisu události a situací, které se kolem střetnutí vyvinuly.“
(Malina 1985: 62–63)

Díky tomu se v tehdejší Československu poprvé objevil fenomén sportovního experta, ač šlo o rozhlasové vysílání. I sám Laufer byl zainteresovaným reportérem, protože se k mikrofonu dostal náhodou z pozice funkcionáře fotbalové Slavie a později se z něj stal uznávaný komentátor. Přestože byl fotbalovým odborníkem, brzy poznal, že v tandemu s partnerem se zkušenostmi ze sportovního prostředí bude přenos zajímavější a pro diváka přínosnější. Z toho důvodu se už v minulosti při komentáři přímých přenosů přenášných pomocí rozhlasu začal projevovat fenomén sportovního experta.

Výzkumem zaměřujícím se na profesi sportovního experta v televizním vysílání bych chtěl navázat na svoji bakalářskou práci, ve které jsem se věnoval sportovním komentátorům, konkrétně pak vlivu internetu na jejich přípravu.

Komentátoři jsou se sportovním přenosem přirozeně spjati od samého počátku. Jejich role se však postupně proměňovala. V úplných začátcích komentovali zřídka, později museli přidávat více informací, až diváci začali požadovat i větší odbornost. Začalo vznikat více přenosů a k nim se záhy přidaly i doprovodné programy, jakými jsou například předzápasová studia. Jejich součástí jsou experti, kteří zasvěceným divákům, ale i laikům přibližují různé situace ze sportů, které jsou – nebo spíše byly – jejich doménou. Navíc vznikají nové televizní

kanály, které zvyšují konkurenci a soupeří spolu o televizní práva. Na českém trhu se spolu o fotbal a hokej „přetahovaly“ Česká televize, Nova či Prima. V posledních letech do toho však výrazně vstoupila stanice O₂ TV Sport, která postupně skupuje veškerá práva na sportovní přenosy. Proto musí dbát na kvalitní produkt a reprezentaci. V neposlední řadě také na výběr experta, protože právě slovní doprovod je podle Hladkého (1986) jedním z aspektů, který rozhoduje o úspěchu.

Ve své práci se tedy zaměřuji na vznik a vývoj profese sportovního experta. Hlavním cílem výzkumu je porovnat práci sportovních expertů, požadavků na ně a jejich využití v České televizi a O₂ TV. Dílčími cíli jsou srovnání jejich práce ve studiu a na komentátorském stanovišti a komparace fotbalových a hokejových expertů. Rovněž rozlišuji práci a přípravu expertů oproti komentátorům profesionálům a snažím se popsat jejich vzájemný vztah.¹

Na závěr práce se zamýšlím nad dalším možným vývojem této profese, která hraje v některých zemích ve vysílání a veřejném mínění diváků velice silnou roli, protože v ní vystupují známé a uznávané osobnosti.

Při výběru tohoto tématu hrál roli určitý osobní vztah ke sportu, sportovním komentátorům a sportovní žurnalistice. Hlavním důvodem však bylo, že neexistuje publikace, která by porovnávala experty různých televizí a experty ve studiu s těmi na komentátorském stanovišti či fotbalové s hokejovými.

K naplnění stanovených cílů jsem využil kvalitativní metodu, techniku polostrukturovaných rozhovorů s experty České televize i O₂ TV, kteří měli přiblížit svůj pohled na profesi, kterou zastávají. Rovněž jsem diskutoval s vybranými komentátory České televize i O₂ TV, kteří naopak přidali svůj profesionální pohled na experty a prozradili, co od nich požadují. Všichni aktéři komentují, komentovali nebo alespoň bývají experty ve studiích při fotbalovém nebo hokejovém přímém přenosu.

Robert Záruba a Ondřej Zamazal reprezentují komentátory České televize a hokeje, David Pospíšil a Milan Antoš jsou zástupci expertů stejného sportu i televize. Rozhovor se zástupci ČT z fotbalové sekce jsem vedl s Luděkem Zelenkou a Tomášem Pešírem. Naopak O₂ TV v mém výzkumu reprezentuje z pozice komentátora nebo moderátora fotbalu i hokeje Jan Homolka, a také šéfkomentátor fotbalu Jiří Baumruk. Hokejovými experty komerční televize jsou Roman Málek s Jakubem Koreisem a fotbalovými Petr Mikolanda s Petrem Švancarou, kteří v minulosti působili v roli expertů ve studiu i na komentátorském stanovišti v České televizi. V ní působil dříve i Jiří Baumruk.

---

¹ K tomuto porovnávání vycházím ze svého předchozího výzkumu, který se zabýval vlivem internetu na proměnu přípravy sportovních komentátorů.

Ve výzkumu se snažím odpovědět na hlavní výzkumné otázky: Co obnáší pozice sportovního experta? Jaký je rozdíl mezi experty České televize a O₂ TV? A na dílčí otázky: Jaký je rozdíl v práci expertů ve studiu a na komentátorském stanovišti? Jak se liší požadavky na sportovní experty ve veřejnoprávním vysílání České televize a v soukromém vysílání O₂ TV? A jaký je rozdíl mezi hokejovými a fotbalovými experty?

Práce je rozdělená na tři hlavní části – na kapitulu o sportovních expertech, metodiku práce a na empirickou část. V první kapitole se zaměřuji na sportovní experty, zejména na vznik profese, její historii a roli ve sportovním vysílání. V jedné z podkapitol se rovněž zabývám kritérii, která jsou pro sportovní experty důležitá.

Metodiku práce jsem rozdělil na další dílčí úseky, ve kterých se věnuji cíli, metodě, výzkumným otázkám, výzkumnému vzorku či limitům svého výzkumu. Dále představuji výsledky dosavadního bádání.

V empirické části analyzuji rozhovory a získané odpovědi jsou sestaveny do logicky uspořádaných celků, na jejichž základě se snažím popsat fenomén sportovního experta a rozdíly mezi experty O₂ TV a České televize, hokejovými a fotbalovými a také mezi náplní jejich práce ve studiu a na komentátorském stanovišti. V závěru se věnuji celkovému srovnání a odpovídám na výzkumné otázky. V konečném shrnutí popisuji, k jakým závěrům jsem svým výzkumem dospěl.

2. Sportovní experti

2.1 Sportovní televizní vysílání, vznik doprovodných programů a role expertů

„Televizní sportovní podívaná umocňuje pocit bezprostřednosti podívané, když se snaží obrazem i komentářem zprostředkovat televiznímu divákovi více, než nabízí přímá divácká účast.“ (Cudlín, Osvaldová, Kopáč, Tejkalová 2010: 229) Rozhlas i televize se snaží při prezentaci sportovních událostí o pobavení, představy, historiky a prezentaci v reálném čase. (Koppett 1994: 45-57) K tomu přispívají i experti.

Abychom dokázali porozumět nutnosti přítomnosti sportovního experta v televizním vysílání, je důležité vědět, jak se postupem času proměnilo. V minulosti totiž nebylo samozřejmostí, že se kromě přímého přenosu sportovní akce vysílal ještě doprovodný program ve formě předzápasových, přestávkových a pozápasových studií. Vysílal se pouze daný zápas či závod. A to ještě nebylo jisté, jestli se bude vysílat celý, protože například z prvního přímého přenosu z hokejového utkání mezi Prahou a Leksandem, které se uskutečnilo 11. února 1955, se měly původně vysílat pouze úvodní dvě třetiny. U diváků však vyvolal tento program výraznou odezvu a začali kontaktovat redakci, čímž si vynutili vysílání i závěrečného dějství.

Ve Spojených státech začalo pravidelné televizní vysílání v roce 1939. Ještě před druhou světovou válkou objevili mobilní snímací zařízení, čímž se otevřely možnosti vysílání přímých přenosů ze sportovních i jiných událostí. Zato BBC zahájilo pravidelné televizní vysílání už v roce 1936. (Hladký 1986) „*Olympiáda v Berlíně v roce 1936 se stala první živě vysílanou sportovní událostí na světě.*“ (Kellner 2013: 8, vlastní překlad) První živý televizní fotbalový přenos se vysílal v Anglii v dubnu roku 1938. „*Dobrá dramaturgie se může projevit i při normálním přímém přenosu v podobě konstruovaných přestávek (při sportovním přenosu, pozn. aut.), popřípadě konstruovaného úvodu nebo závěru přenosu – kdy lze využít různých možností, jako jsou rozhovory, dotázky nebo výplň přestávek pomocí přenosných kamer aj. To znamená, že při kterémkoliv přenosu se může uplatnit přemýšlivost a vynalézavost redaktora – dramaturga i nápaditost režiséra.*“ (Hladký 1986: 164-165) Vývoj rámcových programů je závislý obzvláště na národním vývoji.² „*Je to o nějakém trendu, kterej se může pozorovat všude v cizině a ten vývoj jde prostě dopředu.*“ (Hölzel in Muzikant 2019: 53) „*Celkově média*

---

² Proto jsem přiblížil začátky vysílání v USA a Velké Británii. Právě Spojené státy jsou kolébkou pro zapojení expertů na komentátorské stanoviště. Naopak ve Velké Británii se poprvé objevil fenomén televizního panelu neboli studia, ve kterém byli hosty v té době bývalí i aktivní fotbalisté či trenéři.

vybírají, tlumočí a interpretují sportovní akce s cílem zaujmout a udržet pozornost diváka.“
(Sekot 2006: 205)

Sport postupem času začal být podřízený zájmům televizí. Proto se v současnosti můžeme setkat s celou řadou komerčně podmíněných změn, mezi které patří podle Sekota přizpůsobení časového rozvrhu sportovní události divácky orientované struktury televizního programu, ale i zkracování přestávek mezi poločasy či třetinami. Jedná se o zřetelnou snahu o udržení pozornosti diváka, který by měl být trvale „naladěný“ na sportovní přenos. K tomu výraznou měrou přispívají i studia s experty. Jako další změnu do této kategorie zařadil český sociolog předem dohodnutý time-out, díky kterému je možné zařadit do vysílání reklamu nebo vstup experta do komentáře. (Sekot 2006: 265) I díky těmto skutečnostem a zájmu veřejnosti je tak sport jedinečným zdrojem příjmů a jeho medializováním se zvyšuje divácký zájem. (Sekot 2006: 203)

2.1.1 Televizní studia a experti v zahraničí

První doprovodný program ke sportovní události ve formě televizního studia, ve kterém byli přítomni experti, se objevil ve Velké Británii v roce 1970. Bylo to při fotbalovém mistrovství světa v Mexiku, které vysílala stanice ITV, jež složila diskusní panel expertů. Skládal se z trenérů a bývalých i aktivních hráčů, kteří měli za úkol sledovat zápasy a diskutovat o nich.

Podle jednoho z aktérů byly pro celkovou sledovanost nejdůležitější právě ty části vysílání, kdy se zrovna nehrálo – tedy před zápasem, o přestávce a po utkání, kdy bylo na programu obsáhlé hodnocení. *„Dokonale se nám podařilo naplnit náš pečlivě připravovaný plán: složit reprezentativní a kvalifikovaný panel, kde budou zaznívat jasné názory. K tomu jsme potřebovali zástupce z Anglie, Irska a Skotska, kteří se nebudou bát promluvit a říct doopravdy to, co si myslí. A zároveň budou vtipní. [...] Nebyly to pouze otevřené, znalé a vášnivé diskuse, které zaujaly veřejnost. Experti byli pohlední mladí sportovci. Podařilo se jim vžít do mexické bezstarostné nálady, oblékali se stylově, barevně. Zkrátka, ať už to bylo cokoli, fungovalo to!“* (Hill 1998: loc. 2559-2566, vlastní překlad)

Kvality a obsah panelu si pochvaloval i tehdejší moderátor Brian Moore. *„Poprvé jsme měli během vysílání v televizi vášnivou, kontroverzní a konfrontační diskusi.“* (Kellner 2013: loc. 2025-2032, vlastní překlad) Do roku 1970 byla fotbalová kritika v televizi ojedinelá. Bylo důležité říkat věci správně a nekonfliktně. Když televize vysílala světový pohár v roce 1970, tak Jimmy Hill rozhodl, že bude mít odlišné studio. Chtěli do týmu expertů jednoho nebo dva extroverty. (Guardian 2009)

Mezi členy tohoto nového televizního formátu byli nakonec vybráni Bob McNab³, Pat Crerand⁴, Malcolm Allison⁵, Jimmy Hill⁶, Derek Dougan⁷ a moderátor Brian Moore. Největší hvězdou byl Malcolm Allison, který nejenže během vysílání kouřil doutník, ale také hodnotil hráče a týmy pomocí ostrých výrazů. „*Proč jsme technicky lepší? Protože hrajeme proti sedlákům. Týmům, které hrají primitivním způsobem.*“⁸ (Guardian 2009, vlastní překlad) Oproti současnosti byl rovněž odlišný přístup expertů i televize k profesionální práci. „*Různé zdroje (Kelner, 2013, loc. 2017-2032; Domeneghetti, 2017, 115-116) se shodují, že během turnaje všechny experty ubytoval v londýnském hotelu Hendon Hall, hradil za ně útratu v minibaru a dohlížel na to, aby měli každé ráno připravenou vychlazenou lahev šampaňského. I to byl podle pamětníků jeden ze střípků, který pomohl uvolněné atmosféře v televizním studiu.* (Guardian, 2009).“ (Čihák 2020: 19-20)

Možná i kvůli tomuto stylu si debaty okamžitě zajistily oblíbenost a své diváky. Byly totiž poutavé, uvolněné a z expertů se postupně staly hvězdy, po kterých lidé požadovali autogramy. Z Jimmyho Hilla se později stal i úspěšný moderátor. Reakce ostatních televizí na sebe nenechala dlouho čekat a podobná studia se postupně začala objevovat ve větším měřítku.

V současnosti obzvláště v Premier League fungují velká studia, která doprovázejí veškeré zápasy anglické nejvyšší soutěže. Jako experti v nich působí či působily bývalé fotbalové hvězdy jako Garry Neville, Thierry Henry, Jamie Carragher, Rio Ferdinand nebo Gary Lineker⁹, na které je nahlíženo jako na opravdové experty a jejich názory mnohdy rezonují v médiích po celém světě.

2.1.2 Televizní studia a experti na našem území

Naproti tomu v Československu se první studiové vysílání k přímému sportovního přenosu objevilo až o sedmnáct let později v roce 1987, které bylo vysíláno při příležitosti cyklistického Závodu míru. Jeho součástí byl i sportovní expert; bývalý český cyklista Jan Smolík¹⁰. Jeho role ve vysílání však nebyla dostatečně ujasněná. „*Věděli, jo, je super ho tam mít, ale potom se ptali na úplně banality těch lidí. [...] Nebylo to úplně, tady budeš mluvit, tady*

---

³ Bývalý anglický obránce a v té době hráč Arsenalu.

⁴ Bývalý skotský záložník a v té době hráč Manchesteru United.

⁵ Bývalý anglický střední obránce a v té době asistent trenéra Manchesteru City.

⁶ Bývalý anglický fotbalista a trenér, který se následně stal televizní osobností BBC.

⁷ Bývalý severoirský útočník, v té době hráč Wolverhamptonu a reprezentant Severního Irsku.

⁸ Takové vyjadřování si v současnosti od expertů v České republice neumíme představit. Ale právě v Anglii se dodnes najdou tací, kteří se nebojí říct věci otevřeně.

⁹ Gary Lineker se ve své profesi z experta posunul do role profesionálního novináře.

¹⁰ Vítěz Závodu míru z roku 1964.

to, tady od tebe čekáme tohle, tvoje role je taková a taková.“ (Záruba 14) O rok později využívala Československá televize tento rámcový program i při olympijských hrách v Soulu, kde ale byl pouze moderátor. „...*to studio bylo v Praze, seděl tam Vladimír Drbohlav a dělal spojovák mezi jednotlivými disciplínami.*“ (Záruba 15)

Je zřejmé, že před revolucí neměla studia žádnou tradici. Když už se nějaké studio vysílalo, tak bylo programově neuspořádané. Objevovaly se v nich pouhé nahodilosti, když si tam moderátor pozval bývalého hráče, při dalším vysílání pak došlo k variaci a následně naopak expert, tehdy ještě host ve studiu, zcela absentoval. „...*ten rozdíl mezi hostem a expertem se trošku smazává a tohle nebudu umět úplně přesně datovat, respektive tady ten přechod mezi hostem a expertem byl pozvolnější.*“ (Záruba 14). Přesto se aktéři snažili do vysílání dostat dialog a okamžitě po rozšíření rámcového programu byla snaha zapojit do něj více aktérů, aby se tak zvýšila atraktivita pořadu. Ze stejného důvodu byli využíváni i experti. Mezi první pravidelnější experty je možné zařadit ty, kteří se zúčastňovali studiového vysílání během olympiád v Barceloně v roce 1992. Od té doby se experti stali pravidelnou součástí předzápasových programů a postupně se stali pevnou součástí programu. „*Vzali jsme jich hodně, brali jsme je pravidelně a nějak jsme s tím začali jako s programovým prvkem.*“ (Tamtéž)

V současnosti se koná téměř ke každému fotbalovému nebo hokejovému zápasu studio, ve kterém je přítomen jeden nebo více expertů.¹¹ K tomuto vývoji postupně pomohl i rozvoj technologií, který umožnil více přenosů.¹² To potvrzuje způsob vysílání O₂ TV, kdy diváci této platformy mají možnost u české nejvyšší fotbalové soutěže nebo Ligy mistrů přepínat díky multidimenzi mezi zápasy, které se hrají ve stejný okamžik.¹³ V případě hokeje si potom mohou vybrat, z které kamery budou utkání sledovat.¹⁴ Rovněž tento vývoj umožnil referovat v poločasovém studiu nebo okamžitě po skončení zápasu o duelu, který se překrýval s časem vysílaného souboje.¹⁵ Na zprávu uvedenou moderátorem ze studia navazuje živý vstup nebo telefonát redaktora s aktuálními informacemi z místa události, případně obrazový sestřih

---

¹¹ Výjimkou jsou například přenosy z druhé nejvyšší české fotbalové soutěže na ČT Sport.

¹² Jan Raděj: „*U domácí (fotbalové) ligy to bylo rekordních 243 přímých přenosů, nikdy v historii neměl fanoušek české ligy možnost sledovat tolik zápasů.*“ (Sportbiz 2019)

¹³ Petr Svěcený: „*Jsmo v roce 2019 a vysílat z ligy tři zápasy je dvacet let zpátky. Doba se vyvíjí, my navíc vlastně těmi ostatními zápasy jen poskytujeme naši platformu na to, co už běželo v internetové podobě.*“ (Eurofotbal 2019)

¹⁴ „*Diváci O₂ TV Sport se opět dočkají všech výhod jedinečné multidimenze, v rámci které mají na výběr různé pohledy kamer, například atraktivní záběry z trestných lavic či kamer za brankou.*“ (blogo2 2019)

¹⁵ Například v Evropské lize v roce 2020 měla Česká republika tři zástupce a dva z nich vždycky hráli ve stejný čas. O poločase tedy bylo možné přinést divákům ukázkou nejzajímavějších okamžiků s komentářem expertů z utkání, které televize nevysílala. Stejně tak tomu bylo po konci zápasu, kdy k záběrům z utkání ještě přibýly rozhovory s aktéry. V české lize pak může z místa konání referovat přítomný redaktor.

shrnující vývoj události. Na to navazuje názorná infografika a experti ve studiu mohou dění ze stadionu okomentovat. (Cudlín, Osvaldová, Kopáč, Tejkalová 2010: 85)

Trend zvýšeného využívání expertů lze ostatně vysledovat nejen v oblasti sportovních přenosů, ale i v televizním vysílání obecně. Například ve zpravodajských relacích se objevují různí doktoři, pedagogové, epidemiologové, odborníci a spousta dalších zainteresovaných osob. Není tomu tak pouze v televizi, ale i v tištěné sportovní žurnalistice se mnohdy objevují články od bývalých fotbalových hvězd. Nejčastěji jde o sloupky či komentáře. Například během jednoho z mistrovství světa ve fotbale vydával anglický deník Times sloupky bývalého fotbalisty Alana Shearera. (Guardian 2006) V Česku je svými články pro Deník Sport známý Ladislav Vízek a pro Olomoucký deník zase poskytuje své služby David Kobylík.

2.2 Komentář sportovního přímého přenosu

Přímý televizní přenos je tím nejlepším zpravodajem. Obzvláště, když je doprovázen dobrým komentářem. Pokud je jeho autor kvalitně připravený, má možnost divákovi poskytnout informace, které nemusí mít ani přímý účastník akce. Může také upozornit na věci, které obraz sám o sobě nedokáže zprostředkovat. Avšak komentovat přímý přenos je velice náročná disciplína. „*Vyžaduje nejen široký rozhled, vzdělání, ale i některé vlastnosti, s kterými se člověk rodí a kterým se těžko může naučit, jako pohotovost, takt umění rychle reagovat, improvizovat a mnohé další.*“ (Hladký 1986: 141) Naopak podle Vladimíra Drbohlava je komentátorská práce velice jednoduchá, protože stačí divákovi odpovědět na to, co v danou chvíli chce vědět. Je ale těžké odhadnout, co to je. (Muzikant 2019: 52)

Na komentátorovi, expertovi, moderátorovi či redaktorovi je výběr tématu, schopnost popsat událost nebo společenský jev ve velmi krátkém čase, s respektem k záběrům, srozumitelně, jednoznačně, a přitom se schopností zaujmout pozornost. Televize se snaží učinit z každé herní situace či sportovního výkonu vzrušující podívanou, k čemuž právě komentář pomáhá. Dále se pokouší udržet diváckou pozornost a zajistit následně graficky i v odborné diskusi dobrou orientaci o průběhu, taktice a klíčových momentech sportovního klání. Právě komentátoři či experti poskytují informace a vysvětlení. (Cudlín, Osvaldová, Kopáč, Tejkalová 2010: 206 a 227)

Už při prvním přímém přenosu z hokejového utkání mezi Prahou a švédským Leksandem byli ve vysílání přítomni komentátoři, bez kterých si v současnosti nedokážeme sportovní událost vysílanou v televizi představit. Průkopníky byli Vít Holubec a Josef Valchář. „*Komentujte jako v televizi, ne jako v rozhlase. Nesmíte furt mluvit, musíte nějak jinak, ale jak, nikdo neuměl říct.*“ (Holubec 2015 [online]) Takhle popisoval požadavky a představy

tehdejších šéfů Československé televize komentátor Vít Holubec. V minulosti byl trend komentovat více úsporně, nepopisovat to, co se děje na hřišti, protože to měl za úkol obraz a komentátoři neměli zahlcovat diváka informacemi, protože k nim jednak neměli takový přístup, a také na to diváci nebyli příliš zvyklí.¹⁶

„Když si pustíte komentáře ze sedmdesátých let, pustíte si je z devadesátých let, pustíte si je v roce 2018, tak je to úplně o něčem jiném.“¹⁷ (Hölzel in Muzikant 2019: 53)

V minulosti se komentář v Česku vyvíjel oproti zahraničí odlišně. Především v Evropě a ve Spojených státech totiž televizní komentář po celou dobu vývoje kopíroval podobu rozhlasové reportáže a oba komentáře „šly stejným směrem“ vedle sebe. To znamená, že pokud by se zaměnil rozhlasový komentář s televizním, nebyl by mezi nimi značný rozdíl.¹⁸ Principy obou podob komentářů byly podobné. Obsahovaly hodně popisu a velké procento deskriptivního komentáře. Navíc v Americe ještě v dnešní době kvůli úspornosti existují stanice, které vysílají televizní i rozhlasový program. Komentátor komentuje přímý přenos pro televizi, ale jeho hlas se objevuje i v rozhlasové reportáži. *„A nikomu to nepřijde divný. U nás by to bylo nemyslitelný a tam je to běžný v těch lokálních televizích a rádiích.“* (Záruba 28)

Naproti tomu v Československu to bylo specifické, protože se podoby obou typů komentářů rozdělily. *„Přímý přenos v televizi se od rozhlasové reportáže diametrálně liší, a zejména mluvené slovo zde má zcela jinou funkci. V televizním komentáři nejde o popis.“* (Hladký 1986: 179) Proto byl televizní komentář u nás úspornější a bezeslovesný, což vedlo až k „nekomentování“ či nesouvislému projevu. *„To vlastně s komentářem tak, jak si myslím, že by žánrově měl vypadat, nemá až tak moc společného.“* (Záruba 10) *„U nás, jak stavěli televizi víc filmaři než rozhlasáci, tak se upnuli někam jinam. Směrem, který si myslím, že neměl šanci na pokračování po roce devadesát, kdy se to trochu otevřelo. Přestože hodně diváků je stále zvyklých na tu úspornou formu komentáře, tak si myslím, že většina přijímá ten komentář dynamičtější, živější.“¹⁹* (Záruba 28) I tohle bylo jedním z důvodů, proč byl nástup sportovních expertů pozvolnější.²⁰

---

¹⁶ *„Kdybychom si dnes pustili pohárový zápas, kde české mužstvo hrálo s nějakým zahraničním týmem, zjistili bychom, že komentátoři neměli o týmu a jeho hráčích prakticky žádné informace. Kde je měli brát?“* (Bosák 2013: 91)

¹⁷ V minulosti bylo rovněž důležité, aby komentátoři velice často hlásili, kolikátá běží minuta a jaký je stav zápasu, protože diváci neměli možnost vidět žádnou takovou grafiku na obrazovce, což je dnes naprostou samozřejmostí. V tomto ohledu to bylo hodně podobné rozhlasové reportáži.

¹⁸ Robert Záruba v této souvislosti zmiňuje BBC, italskou televizi či švédskou SVT.

¹⁹ *„Způsob zdejšího komentování se mi moc nelíbil, protože jsem měl za to, že speciálně fotbal by měl být daleko větší zábava.“* (Bosák 2013: 90)

²⁰ Tím druhým bylo podle Roberta Záruby to, že se jim v době předchozího režimu z různých subjektivních důvodů neprálo.

S tím koresponduje i tvrzení Miroslava Hladkého v jeho knize *Žurnalistika v televizi* (1986). Slovní komentář je významnou doprovodnou součástí každého přímého přenosu. Při televizním vysílání je důležitá role komentátora, jehož slova mohou hodnotě přenosu prospět nebo uškodit, ale hlavním reportérem je sám obraz. Proto je podle Hladkého jediný přípustný popis toho, co na obrazovce je, ale divák to nemůže vidět, což je například určení jmen hráčů. K popisu děje se uchyluje pouze špatný komentátor, a to většinou v situaci, když není dostatečným odborníkem a není schopný sdělit divákům něco navíc.²¹ Právě v tomto okamžiku se do komentáře může vložit expert, který do něj přidá vlastní pohled na věc, analýzu či nějakou historku. Druhým důvodem, kdy nadměrný popis může nastat, je nedostatečný postřeh související s pohotovou reakcí na nastalou situaci. I současný komentátor České televize Jaromír Bosák se snaží, aby v komentáři nebylo mnoho popisu, i když je neodmyslitelnou součástí komentáře. Bosák předpokládá, že „divák není hloupý“ a vidí, že někdo někam běží s míčem. „*Ale zároveň, jako je do určité míry nutná složka popisná, tak musí být součástí komentáře složka názorová. [...] Komentátor by měl mít vždycky dost síly na to, aby řekl, co si o věci myslí a jak ji vidí.*“ (Bosák 2013: 84) Stejně tak je tomu v případě spolukomentátora. „*Expert se nemá bát sdělit názor, i když je odlišný od toho komentátorova. Na druhou stranu komentátor musí umět vyargumentovat své vidění věci i proti stovkám ligových zápasů (experta, pozn. aut.).*“ (Bosák 2018: 108)

„...dá se říci, že bez hlubokých a širokých odborných znalostí nemůže nikdo televizní přenos úspěšně komentovat. Komentátor musí být dokonale zasvěcen do problematiky, která se na obrazovce objeví. Jen tehdy může diváky poučit, upozornit je na různá fakta, jen tehdy může vysvětlovat, glosovat a zaujímat stanovisko.“ (Hladký 1986: 179) Značné množství z výše zmíněného už v současnosti obsáhne právě expert. Na komentátorovi zůstane identifikace sportovců, sdělovat různá fakta a zaujímat stanovisko či občas něco vysvětlovat. Naproti tomu expertovi z velké části náleží právě glosování, poučování diváků, vysvětlování různých sporných, ale i banálních situací, a rovněž zaujímání stanovisek.²²

---

²¹ Obdobně se vyjadřoval Vladimír Drbohlav k využití přípravy. Podle něj je komentátor, který použije sedmdesát procent přípravy zasvěceným laikem a nikoli komentátorem. Odlišný názor má Robert Záruba, který někdy využije přípravu celou. (Muzikant 2019: 54)

²² V době Československa bylo zvykem, že se komentovalo federálně. To znamená, že na komentátorském stanovišti byli dva komentátoři. Jeden Čech a jeden Slovák, kteří se v komentování přenosu pravidelně střídali. U fotbalu to bylo tak, že polovinu poločasu komentoval jeden a druhou část úvodního dějství měl na starosti ten druhý. Ve druhé půli byl průběh totožný. Často bývaly role rozděleny tak, že když byl přenos na Slovensku, tak jej začínal Slovák a když se hrálo v Česku, tak to bylo naopak.

2.2.1 Dělení sportovního komentáře

Jan Velart ve své práci *O komentování sportovního přenosu* se zvláštním zaměřením na hokejové zápasy (2005) rozdělil komentář podle kritéria místa na komentář z dějiště nebo ze studia. Dále podle času – tedy komentář se zpožděním nebo v reálném čase. Pro moji práci je však nejdůležitější rozdělení podle počtu komentátorů. Jeden komentátor se používal obzvláště v začátcích přímých přenosů. Poté se přešlo na dva komentátory, které je rovněž možné rozdělit na dva typy. V prvním modelu jsou za mikrofonem dva profesionální komentátoři („play by play announcer“). Ve druhém je jeden profesionální komentátor a jeden spolukomentátor nebo také expert („analyser“ nebo „color commentator“). Rozdíl mezi komentátorem označovaným jako analyser a color commentatorem popisuje ve své práci Michal Bereň. „„Analyser“ je spolukomentátor, jenž komentář doplňuje pouze statistickými postřehy, suše analyzuje hru. Oproti tomu „color commentator“ komentář oživuje vtipnou glosou, jeho spolukomentování je trochu košatější. Robert Záruba uvádí příklad z volejbalu. „Když dá nějaký hráč při smeči tvrdou ránu a spolukomentátor řekne: „To byla pecka! Nechtěl bych ji dostat do hlavy,“ je to color commentator. Pokud by vysvětlil, proč hráč dá takovou ránu, je to analyser.“ (Bereň 2014: 13) V praxi se ale oba styly prolínají.

Tabulka č. 1 – Typy komentátorů a spolukomentátorů

Typ komentátora	Náplň komentáře
Analyser (spolukomentátor)	Statistické postřehy a analýza hry
Color commentator (spolukomentátor)	Vtipné glosy
Komentátor – profesionál	Popis hry, statistické postřehy, glosy.

S profesionálním komentátorem se pojí hlavně popisná složka komentáře, která by měla odpovídat na základní otázky.²³ Podle Bowcherové je popisný komentář projev, který „kóduje souběžně probíhající činnosti, události a lokace, které provádějí nebo kde se pohybují jedinci, kteří jsou přímo spjati s míčem nebo jsou součástí probíhajícího vývoje zápasu.“ (Bowcherová in Velart 2005: 71) Naopak do něj nepatří hodnotící komentář k vývoji utkání, změny v týmech či podmínky na sportovišti. (Velart 2005: 71) Profesionální komentátor se může uchýlit i k analytickému komentáři, který je ale častěji provázaný se spolukomentátorem a odpovídá na otázku *proč?* (Bereň 2014: 12-16) Z logiky věci tak vyplývá, že spolupráce dvou profesionálních komentátorů v sobě bude mít více popisného komentáře, a naopak spolupráce profesionálního komentátora se spolukomentátorem zase toho analytického. V minulosti se

²³ Kdo? Co? Kdy? Kde?

potom ještě občasně objevoval konfrontační komentář, když například souboj Sparty se Slavíí komentoval spartan se slávistou nebo souboj České republiky se Slovenskem Čech se Slovákem.²⁴

Na trend dvou profesionálních komentátorů navazuje komentář O₂ TV Sport. Také Česká televize se nejprve vydala podobnou cestou. „*Hledali jsme v tom roce 93, jak na to navázat a mít tam dva hlasy.*“ (Záruba 31) Nejprve byl trend střídání dvou komentátorů po dvou až třech minutách. Hranicí pro vystřídání byl výrazný předěl, což znamenalo, že se mohli vystřídat i před vypršením limitu a víckrát. Nebylo ani stanoveno, který z komentátorů přenos zahájí a který jej zakončí. Od tohoto modelu ovšem ČT nakonec upustila, neboť tato forma komentáře byla orientována primárně na popis a pouze na určitou složku rámcového komentáře. Navíc je při tomto modelu oslabená analytická složka, protože je podle Roberta Záruby nevěrohodná a nepřesvědčivá. Komentátor je sice vnímán seriózně, protože je novinář, ale spolukomentátor neboli expert je tak vnímán, protože je bývalým sportovcem. Z toho důvodu se od něj očekává, že se ve svém řemesle orientuje, čímž zvyšuje kredibilitu přenosu a jeho prestiž. (Mergeš 2015)

ČT tudíž tento model obměnila; komentář má na starosti pouze jeden profesionál a do projevu mu vstupuje sportovní expert, který má ale vymezený menší časový úsek pro svoji promluvu, popis, glosu či analýzu situace, kterou má v úmyslu divákům přiblížit. „*Tento model bude pro ten žánr živého sportu vždycky užitečnější, protože je úplnější.*“ (Záruba 31) Zatímco komentátor popisuje děj, expert vystupuje v pozici odborníka, který průběh hry vysvětluje a vztahuje ho k širšímu kontextu. Podává odborný pohled na situace, které laik nemusí na první pohled zaznamenat a často podporuje projev komentátora, protože jej potvrzuje. (Mergeš 2015)

Užívá se tedy děleného komentáře, což ale neznamená jeho rozdělení mezi komentátora a experta. Teorie děleného komentáře jej rozděluje na dvě části: na popis²⁵ a rámcový komentář²⁶. Podle Roberta Záruby se z rámcového komentáře vydělila ještě třetí část: analýza, která je nejvíce spojená s expertem. „*Komentátor může k tomu téma navést, ale obsah tomu dává ten expert.*“ (Záruba 9) Zatímco komentátor má na starosti všechny tři části, tak expert kromě analýzy zasahuje i do rámcového komentáře, ale neměl by se věnovat popisu. „*Byť jsou sporty, kde to tak úplně není, ale to jsou spíše výjimky.*“ (Tamtéž)

---

²⁴ Jedná se o jiný případ než v minulosti, kdy se Čech se Slovákem v komentování přenosu v přesně daném čase střídali a komentovali každý svoji část sám.

²⁵ V Americe se tomu říká play by play – jedna situace za druhou. Komentátor popisuje to, co děje, tedy sportovní výkon.

²⁶ Rámcový komentář zahrnuje všechno ostatní včetně pozdravu, použití přípravy, analýzy či hodnocené hry.

Zároveň by měl mít komentátor připraven dostatek informací pro případ prodloužení přenosu nebo nečekaného přerušení, aby nezůstal bezradný. I v těchto momentech mu může expert pomoci, protože s ním může začít debatovat v dialogu na jakékoliv téma týkající se někoho z aktérů a expert by měl být s to díky svým zkušenostem reagovat téměř na jakoukoliv situaci.

Inspiraci pro tento model čerpala Česká televize v americké NHL. Ale nebyla to pouze charakteristika komentáře ze zámoří. Podobně vypadalo vysílání hokejových zápasů i ve Švédsku, Finsku, Rakousku či Švýcarsku.²⁷ Československo bylo společně s Ruskem jednou z mála zemí, která hokejové přenosy „nedělala“ tímto stylem.

2.3 Kritéria televizního sportovního experta

Stejně jako si fotbalové kluby vybírají své hráče podle různých atributů, které se jim zrovna hodí do týmu, aby byl co nejlepší a nejvyváženější, tak podobně je to i s experty v televizním vysílání. Důležité je, aby přítomnost experta přinesla do vysílání určitou „nadstavbu“, která jeho přítomnost v televizním přenosu opodstatňuje. Robert Záruba definoval čtyři důležitá kritéria, podle kterých Česká televize experty vybírá.

Prvním a nejzásadnějším kritériem je **důvěryhodnost**. To znamená, že se musí jednat o obecně známou osobnost v konkrétním vrcholovém sportu a jeho prostředí, která má renomé a něco v daném odvětví dokázala ať už jako hráč nebo trenér. „*Alespoň u nás je dáno, že ten expert tam je ze zcela zřejmého důvodu, že má osobní zkušenost s úrovní toho sportu, kterou my prezentujeme, to znamená s extraligou, s reprezentací a tak dále.*“ (Záruba 5)

V přímém přenosu je totiž po expertovi požadována projekce jeho zkušeností do komentování či hodnocení ve studiu. Jedná se o projekci ve více rovinách, což v sobě nese zkušenost s hráčem, s konkrétní situací, se stadionem, znalost prostředí, taktik, pravidel a tak dále. To značí, že pro televize je projev experta důležitější z hlediska obsahového než z hlediska formálního.²⁸

Druhým kritériem je dlouhodobá **nezávislost** na objektu komentování, která by měla napomoci tomu, aby byl komentář či hodnocení objektivní a aby daná osoba ve studiu

---

²⁷ „*Ale jednoznačně inspirace byla NHL, kde to měli propracovaný už opravdu léta a už byli podstatně dál.*“ (Záruba 12) Pomohlo tomu i to, že Robert Záruba komentoval NHL na tehdejší programu OK3 a měl tak přístup k tomu, jak vypadá přenos NHL. OK3 byla mezi lety 1990 a 1992 třetím programem Československé televize. Přebírala vysílání světových satelitních televizí včetně sportu. V roce 1992 zde Robert Záruba komentoval finále Stanley Cupu s hokejistou Jiřím Hrdinou, který byl v roli experta. (Velart 2005: 63).

²⁸ „*...občas se nám přihlásí nějaký trenér mládeže, kterého ale nikdo nezná, ale je dobrý a splňuje další kritéria, ale nemá to renomé, tu zkušenost s vrcholovým hokejem nebo sportem v té podobě v jaké my to prezentujeme, což mu ubírá na důvěryhodnosti...*“ (Záruba 6)

prezentovala svoje názory, a nikoliv názory ovlivněné vazbou na klub, svaz či jiné organizace zainteresované v daném sportu.

Jako třetí kritérium je vnímána **formulační obratnost**, protože ani „velké jméno“ a fakt, že byl někdo „hvězda“, která patřila mezi nejlepší sportovce ve svém oboru, neznamena, že z dotyčného bude i výborný expert nebo glosátor. Je důležité, aby erudici a znalost „svého“ sportu dokázal předat i ve stresu, který v přímém přenosu nastává. Stejně jako na ostatní aktéry vysílání je totiž i na experta vytvářený tlak s nutností umět velice rychle zformulovat myšlenku. „*Všechno začíná od jazyka. To je základní výrobní nástroj, a když je chudá slovní zásoba, s níž navíc dotyčný není schopen dostatečně pracovat, nemůže z toho vzejít nic dobrého.*“²⁹ (Bosák 2013: 103)

„...ve většině sportů ten komentář reflektuje nějakou událost, nějaký děj a ten expert většinou od toho děje spíše odbíhá. Z těch dvou složek komentáře používá ten rámcový komentář, ne popis. Což v určitých situacích může působit dost rušivě, takže on musí tu myšlenku nejenom rychle zformulovat, a ne se pro ni jen rychle rozhodnout, ale také ji rychle přednést. To znamená, že ta věta nemůže mít třeba šedesát slov. To se tam prostě nevejde. Takže musíte sázet na lidi, kteří splňují ty první dvě kritéria a k tomu má ještě tohle to navíc.“ (Záruba 6)

Jazyk expertů musí být odborný, ale zároveň srozumitelný, protože televizní žurnalistika se vyznačuje mimo jiné relativní neopakovatelností, tudíž musí být audiovizuální sdělení jednoznačné, srozumitelné a názorné. Rovněž by jejich projev měl být takový, aby okamžitě zaujal, protože se k němu divák nemůže vracet. „*Velice záleží na osobitém, subjektivním přístupu redaktora při realizaci, telegenosti jeho hlasu (případně vzhledu, pokud vystupuje v obraze).*“ (Hladký 1986: 105-106)

A právě čtvrté a poslední kritérium je **telegenost**, což Podle Roberta Záruby znamená, že člověk musí umět vystupovat a mít určitou společenskou úroveň. „*Musí být přijatelný pro televizní kameru, aby vypadal jako reprezentant, a i vlídný prostředník mezi tím sportem a tím divákem. Může to být fantastický vypravěč, ale může to být chováním nevychovaný hrubián, bezdomovec či hulvát, takže bohužel to do toho taky nepasuje.*“ (Záruba 7) Hladký telegenost definuje jako jisté uspokojení, sympatické vztahy k člověku vystupujícímu na obrazovce, což podle něj navazuje kladný vztah a konformitu sdělovatele s divákem a má to vliv na všechny pozitivní aspekty. Znalost, přesvědčení i zaujetí by mělo vyzařovat z celé osobnosti experta, a ne jenom z jeho slov. Zároveň soulad mezi obsahem a formou je v televizní žurnalistice

---

²⁹ „*Bude to samé jako, jakoby, tedy, tam, polovina nespisovných výrazů...*“ (Bosák 2013: 103)

ovlivňován celou řadou aspektů. Jako hlavní je uváděno chování, vystupování a celý zjev komentátora, moderátora či experta nebo hosta. (Hladký 1986: 137) Mezi nejdůležitější požadavky na komentátora řadí Hladký ve své publikaci:

- Široké všeobecné vzdělání, kulturní a politické znalosti;
- Nesmírný takt, skromnost, vkus a kultivovanost projevu;
- Improvizační schopnosti;
- Pohotovost, bystrá reakce;
- Bohatý slovník, kultivovanost vyjadřování a slovních obrátů, dokonalá znalost rodného jazyka;
- Příjemný hlas, důvěryhodnost osobnosti;
- Smysl pro objektivitu a potlačování subjektivních pocitů;
- Smysl pro podřízení slova obrazu;
- Hluboká znalost oboru přenášené události;
- Umění mluvit i mlčet v pravý čas.

Tento výčet s malými úpravami definuje i kritéria pro komentář sportovního experta, protože jsou téměř stejná. Chybí v nich pouze požadavek na předešlou profesionální kariéru a veřejnou známost dané osoby. Naopak lze v některých aspektech expertovi oproti profesionálnímu komentátorovi odpustit mírné nedostatky. Plusovou vlastnost pro experta popsal i Jan Pikous ve svém článku čtvrtého vydání časopisu Football Club, kterou je charisma. „*Když pak (Jürgen Klopp,³⁰ pozn. aut.) vystupoval v televizi jako expert, bylo vidět, jaké má charisma a že o fotbale dokáže mluvit.*“ (Football Club 4 2018: 174)

Samozřejmě nemůže nikdo obsáhnout všechna kritéria na sto procent. Proto je nutné, aby si šéfové redakcí vyhodnotili, zda je deficit v daném atributu překážkou k výkonu funkce. „*Ne každý sportovec ověncený tituly má předpoklady na to, vystupovat v televizi.*“ (Zamazal 5) V tomto ohledu se liší obzvláště stálí experti od těch, kteří jsou angažováni pouze na určitý časový úsek pro větší sportovní událost, kterou mohou být například olympijské hry nebo mistrovství světa. Na těchto akcích je totiž nutné mít více lidí, protože je na programu více událostí. Rovněž se obzvláště na olympiádě vysílají sporty, které se za normálních okolností na obrazovky tak často nedostanou, takže je potřeba mít v týmu experta například na akrobatické lyžování, který obvykle na této pozici nepůsobí. „*...tam se potom určitě trochu sleví z těch kritérií, konkrétně v kritériu té nezávislosti, že tam třeba může teoreticky být člověk, který s tím i malinko souvisí s tím sportovcem nebo týmem.*“ (Záruba 6)

---

³⁰ Trenér fotbalového klubu Liverpool FC.

Zároveň je ale podle Záruby tohle nemyslitelné ve fotbale a hokeji, protože u těchto velkých sportů je potřeba nezávislosti na objektu komentování.

Podobná kritéria jako Robert Záruba zmiňoval i Jiří Baumruk při výběru experta pro komerční televizi O₂ TV. Jako první zmínil, že expert musí mít jméno. „...*nemůže to být žádný no name.*“ (Baumruk) Další požadavky jsou, aby dobře mluvil o sportu, ale není pravidlem, že to musí být spisovnou češtinou. Větší důraz je kladen na projev a slušnost. Televizní divák rychle odhalí úroveň expertova vzdělání, myšlení a znalostí. Pokud je neúměrně nízká, tak expert svým projevem škodí společenskému významu televize, ale i sám sobě. (Hladký 1986: 178) Dále by měl mít dobře nastavené analytické schopnosti. Baumruk vidí rozdíl pouze v tom, že na komerční televizi se někdy více zaměřují i na zábavnost. „...*ale taky si myslím, že už to tolik neplatí [...] v principu požadujeme to samý. Tam není rozdíl, jestli je to veřejnoprávní nebo komerční. To už se v dnešní době v podstatě stírá.*“ (Baumruk)

Další znaky, podle kterých vybírá O₂ TV experty popsal její fotbalový komentátor Petr Svěcený „*Je důležité, abychom si s hostem sedli, aby divák cítil, že ve studiu je pohoda. Hledám hosty, kteří i před kamerou zůstanou sami sebou. Je spousta zábavných lidí, kteří vám toho spoustu řeknou, ale když se pak rozsvítí červené světlo, jsou najednou sotva třetinová, mluví ve frázích a říkají to, co už všichni víme. My jsme vsadili na jiné typy, Pavla Horvátha, Tomáše Ujfaluših, taky Franta Straka je výbornej. Totální fotbalovou odbornost představuje Jarda Hřebík.*“ (Isport 2016)

Pro hokejovou sekci O₂ TV platilo ještě jedno důležité kritérium při výběru expertů. Protože tato soukromá televize začala vysílat českou extraligu až v roce 2018, musela hledat nové lidi na pozici experta. Zvolili si kromě jiných výše uvedených kritérií i to, že by mělo jít o bývalé hráče, kteří kariéru ukončili nedávno.³¹ To znamená, že při výběru preferovali mladší experty.³² Experti se mnohdy vybírají i podle předešlých zkušeností. „*Člověk je zná, jak mluví v televizi v rozhovorech.*“ (Homolka 3)

---

³¹ Experti se potom nemusí tolik připravovat na jednotlivé hráče. „...*ty starší si pamatují, když jsem ještě hrál, protože to není tak dlouho a je to o to jednodušší. O těch nových se musím víc učit.*“ (Málek 20)

³² „*A třeba Jakub Koreis si o to řekl vysloveně sám. To je úplně nejlepší varianta, když je člověk chytrý, hrál to, a ještě to chce dělat. Takže ten byl úplně jasnej. Na Romanovi s Toňákem jsme se domluvili s Tomášem Zetkem a Jirkou Tlustý, to jsme chtěli mít nějakou hvězdu z NHL. Takže byl gólman, bijec, kanonýr a elitní hráč NHL, takže i na tohle jsme koukali. A když Toňák musel skončit, tak jsme narychlo zkoušeli někoho sehnat a chyběl nám tam obránce z Moravy, protože to cestování je časově hodně náročný a ti kluci mají všichni svoji práci, tak je to taková směsice. Hlavně, aby to bavilo. Oni nemusí mít vysokou školu. Jde o to, aby měli zápal a bylo to šmrncovní, aby to fungovalo.*“ (Homolka 1)

2.3.1 Expert versus host

Experti se rozlišují od takzvaných hostů. Diváci mnohdy tyto dvě role zaměňují, ale hosté většinou nejsou zváni na komentátorské stanoviště, ale pouze do studia.³³ Mezi další formální rozdíly patří, že obzvláště v České televizi moderátor hostovi vyká, i když se znají a v mimoprofesionálním životě si tykají. Jedná se o interní pravidlo, protože host přijde do vysílání jednou za čas na speciální pozvání. Zatímco expertovi moderátor vždy tyká, protože se jedná o kolegu. Zároveň, pokud se expert s hostem znají, tak mohou přiznat tykání a tykat si i v přenosu. „Moderátor mu vždycky vyká, ať ho zná nebo nezná a u experta je to jedno. Když ho zná, tak si s ním může tykat i na obrazovce. Ale moderátor má to pravidlo, že i kdyby spolu chodili do školy a chodili spolu za holkami, tak mu musí vykat.“ (Pospíšil 42) Jinak je tomu u konkurenční televize O₂ TV Sport, kde moderátor může v přenosu tykat i hostovi. „Vyká se u rozhovoru s hráčem po zápase, to je pravidlo. Ale takhle, když si v životě tykají, tak si můžou tykat i ve studiu.“³⁴ S experty také jedeme na tykačku, ale když přijde jednou a třeba ten moderátor ho zná, tak si tykají. Když ne, tak si vykají. Přiznávají barvu.“ (Homolka 21)

Vykání je podle Jiřího Baumruka určitým vyjádřením úcty k hostovi. Druhým důvodem, proč při svém působení v České televizi společně s kolegy zavedl vykání bylo, že by se potom stávalo, že jeden moderátor by hostovi tykal a druhý vykal. Tudíž by to bylo dávání na odiv, že se s ním dotyčný zná. Přesto přiznal, že v současnosti na O₂ hostům a expertům tykají více a je to i tím, že hosty tolik nevyužívají nebo se častěji opakují stejná jména.³⁵ „My je považujeme za experty. Host přijde za sebe a začne vám něco vyprávět. Kdežto tohle jsou opravdu experti, protože tam jsou kvůli tomu fotbalu.“ (Baumruk 17)

Dále host na rozdíl od stálého experta nemusí mít od sportovní akce či klubu odstup; naopak se hosté vybírají, aby měli s účastníky přenosu nějakou souvislost. To znamená, že se většinou jedná o nějakého trenéra, zraněného hráče či jiného zástupce klubu a podobně.

Další rozdíl je podle Ondřeje Zamazala, že: „Hosta se více ptáte. Zatímco s expertem je ta komunikace více taková narážková, že vy se spíše doplňujete. I s expertem můžete fungovat na bázi otázka, odpověď, ale aspoň já jsem zvyklý pracovat, že se toho experta neptám, ale nadhazuju mu. A tím, že už se známe, tak oni vědí, jak mají zareagovat, zatímco hosta se ptáte jako novinář respondenta.“ (Zamazal 27) To znamená, že rozdíl spočívá ve formě dějů, jež se

³³ Výjimku tvořili například Patrik Bartošák a Dominik Hrachovina, kteří na mistrovství světa v hokeji byli členy nominace české reprezentace, ale při jednom utkání, kdy nebyli ani na střídačce, si vyzkoušeli roli experta při komentování pro ČT. U každého šlo o jiný ročník světového šampionátu.

³⁴ V praxi to znamená, že pokud by redaktor dělal s daným hráčem pozápasový rozhovor, tak by mu vykal. Ale pokud by se ti stejní zástupci potkali ve studiu, tentokrát v rolích moderátor a host, tak by si mohli v O₂ tykat.

³⁵ „...my tady častěji tykáme, to je pravda. My zase nemáme kromě pořadu Tiki - Taka nebo pořadu Česká ulička, tak hosty tolik nemáme. To jsou experti.“ (Baumruk 16)

ve studiu odehrávají. Host zde není od toho, aby vytvářel program, ale aby se zpovídal. Takže se jej může moderátor zeptat na názor, zapojit ho do rozhovoru, ale neočekává se od něj, že bude studio v programu někam posouvat.

Je tedy rozdíl, pokud jsou ve studiu dva experti nebo je uplatňován formát expert a host. „*Když jsem tam s druhým expertem, tak máme jasně daný úkol. Ten se zaměřuje na hodnocení některých situací, já dělám tužku a bla, bla, bla, něco řeknu k tomu. Kdežto, když je tam host, tak je tam více méně na to, aby ho někdo vyzpovídal. A to dělá hlavně moderátor, plus já tam na něj, aby to nebylo úplně mrtvý, mám nějakou mini otázku. Nebo z té role experta já tam můžu vidět něco, co je zajímavý a nikdo to neviděl a já se ho na to můžu zeptat toho hosta, jak se na to dívá on. Když přijde trenér jako host, tak se ho můžu zeptat, jestli to byl záměr nebo jestli to vyplynulo z té hry. A to třeba ten moderátor úplně stoprocentně udělat nemůže, protože někdy to vidí a někdy to nevidí. Já bych to měl vidět z osmdesáti, z devadesáti procent. A když to nevidím, tak tam taky nemám co dělat.*“ (Pospíšil 40)

V neposlední řadě jsou experti za svůj výstup honorováni, protože se většinou jedná o externí zaměstnance televizních stanic, zatímco host nárok na toto ohodnocení nemá.

V minulosti se objevovaly i trendy zvat jako hosty známé osobnosti ze šoubyznysu, které neměly s daným odvětvím sportu mnoho společného. Od těchto pokusů se ale relativně rychle ustoupilo. „*Ten přímý přenos má svoji tradici, má svoje pravidla. Ten žánr se ustálil, nějak se usadil. U osobností z jiných oblastí společenského života, ne z toho sportu, je problém ten, že tam nemůže sedět jako expert, ale může tam být jen jako host. Nemůže poskytnout relevantní dělený komentář. Buď to bude působit nevěrohodně někdy až směšně, když se bude pouštět do nějakých analýz, nebo to bude při nejmenším rušit, protože ten člověk bude mluvit o tom, čemu rozumí, a i kdyby to byl ten fotbal, tak nebude mít validitu toho experta, který to zažil v té vrcholové podobě.*“ (Záruba 34)

2.4 Historie profese sportovního experta ve světě

Fenomén profese sportovního experta pochází podle Roberta Záruby bezpochyby z Ameriky, ve které patří mezi nejoblíbenější sporty lední hokej díky tamní NHL³⁶ a baseball díky NBL³⁷. Právě u těchto dvou sportů byl a je tento fenomén nejrozšířenější.

Pokud se tedy zaměříme na rozdělení modelů žurnalistiky, které ve své knize Systémy médií v postmoderním světě definovali Daniel Hallin a Paolo Mancini, tak bychom zapojení sportovního experta do televizního vysílání zařadili do severo-atlantického neboli

---

³⁶ National Hockey League

³⁷ National Baseball League

libertariánského modelu, který je typický pro Severní Ameriku, Kanadu, Irsko či Velkou Británii. Mimo jiné jsou jeho kritéria definována takto: „...*garantem odpovědného chování vůči společnosti jsou média sama při zachování své autonomie [...] mediální systémy zemí s odlišným vývojem médií mají tendenci k němu* (tomuto modelu, pozn. aut.) *v současnosti konvergovat,*“ (Hallin, Mancini 2008: 11)

Podobně jako u nás si začal zvat experty na komentátorské stanoviště rozhlasový reportér Josef Laufer, tak i ve Spojených státech odstartoval tento dělený komentář v rádiu. Prvním tamním slavným rozhlasovým a později i televizním komentátorem byl Foster Hewitt. Ten experta ale ještě nevyužíval. S tím začal až jeho syn, který už pracoval ve dvojici. „*Už tam byl s expertem.*“ (Záruba 25)

Velký rozmach přišel v době, kdy se začala v padesátých letech pravidelně vysílat NHL. Nejprve se vysílalo z Toronta, následně z Montrealu a dalších měst. I tam už byla dvojice. Oproti Československu však byly dvojice stabilnější. „*Byl René Lecavalier a vedle něj byl Reginald Hall. Byly jako dvojka. Nebo byl Bob Cole a vedle něj Harry Neal. Nebo ten odešel a nahradil ho někdo jiný, ale byly dvojka už v rádiu a později od začátku i v televizi.*“ (Tamtéž)

Přesto NHL není tou soutěží ani hokej sportem, kde fenomén sportovního experta vznikl. Robert Záruba tuto zásluhu připisuje baseballu, který s tímto modelem přišel a ostatní profesionální sporty od něj tuto profesi převzaly stejně jako dělený komentář. „*Já si myslím, že to začal baseball, mám k tomu i nějaké indicie, ale úplně stoprocentně to tvrdit nemůžu, je to ale hodně pravděpodobný.*“ (Záruba 27)

Právě baseball je totiž pro tento styl komentování ideálním sportem. Zatímco ve fotbale nejsou žádná stabilní přerušení³⁸ kromě poločasové přestávky a v hokeji jsou jednotlivá přerušení někdy delší, někdy velice krátká, a proto se pro experta hůře hledá hranice, kdy mluvit, jsou pauzy v baseballu jasně dané, protože po úvodní rozehrávce následuje výrazná pauza před rozehráním další hry. Právě v tomto okamžiku má expert spoustu času na analýzy, glosy a jakékoliv další poznatky. „*Byť baseball nikdy nekončí, nikdy nezačíná, to je známá věc, pokud není míček odpálený do firewallu, tak se hraje furt, ale přesto tam je zvykově místo, kde ten expert ví, že teď se pravděpodobně nic dít nebude. Stokrát ze sta jednoho případů to tak je.*“ (Záruba 29)

---

³⁸ Když je foul nebo se dostane míč do zázemí, tak může tým, jemuž je míč rozhodčím přisouzen kdykoliv rozehrát.

Ve fotbale, který je dle Záruby pro experta složitější na komentování, udělal fenomén expertů velký průlom ve studiu, čemuž jsem se ale podrobněji věnoval v jedné z předešlých kapitol zaměřené na rámcové programy k přímým přenosům.

Ale i v zahraničním fotbale má role komentátora-experta kořeny v rozhlase. A bylo to podobné jako u Josefa Laufera. Stejně jako Laufer byl sekretářem fotbalového klubu Slavie, tak i Angličan George Allison působil ve stejné funkci celku Arsenalu. Později se stal i hlavním trenérem, ale i přesto zastával nadále pozici reportéra pro BBC. Lze tedy konstatovat, že byl i expertem s oslabeným kritériem objektivnosti. V jednom z dopisů pro Radio Times si posluchač stěžoval, že Allison neustále opakuje své názory na to, jak by se mělo hrát, místo toho, aby popisoval, co se ve skutečnosti děje. (Domeneghetti 2017: 68)

V případě fotbalového komentáře trvalo delší dobu, než se prosadil model komentátor, expert. Bylo to způsobené i tím, že fotbal nepochází z Ameriky, ale patří mezi nejrozšířenější sporty v Anglii, kde má těžiště. Mnohem déle se udržel komentář založený na popisu. Robert Záruba odhaduje začátek využívání experta ve fotbale na devadesátá léta v Německu či Anglii. Do té doby byl komentář postavený hlavně na jednom hlasu. Toto tvrzení podporoval ve své práci i Vladimír Drbohlav, protože podle něj se „*divácky známá osobnost, s níž komentátor přenosu spolupracoval při hodnocení a vedl dialog o sporných momentech akce*“, zapojovala do komentáře například v Německu při vysílání fotbalového mistrovství světa v roce 1974. (Drbohlav 1976: 108)

2.5 Historie profese sportovního experta na českém území

Hned první redakce Československé televize byla tříčlenná a první šéfredaktor Miroslav Hladký zahájil specializaci komentátorů, což byl první krok v cestě k expertům. Tři komentátoři si rozdělili přibližně 49 sportů na třetiny a těm se následně věnovali. Samozřejmě nebylo možné, aby komentovali šestnáct sportů perfektně a bezchybně.

Právě z tohoto důvodu se naskytla větší poptávka po expertech, kteří by pomohli s komentováním specifických a méně známých sportů. „*Bez toho expertního pohledu bude ten komentář vždycky plytký a povrchní.*“ (Záruba 10)

Nejprve se začaly v šedesátých letech objevovat pokusy, kdy například souboj Sparty se Slavií komentovali spartan a slávista³⁹. „*...to ztroskotalo. To bylo odsouzený k zániku už tím, že zadání bylo úplně zcestný a špatný [...] víceméně bych odhadoval ten začátek, tu poptávku na šedesátá léta. Ale z různých subjektivních důvodů se těm expertům u nás v televizi nepřálo.*

---

³⁹ Viz. konfrontační komentář

[...] *V sedmdesátých letech se proti tomuto trendu začali stavět nevědomě, bezděčně určití vykonavatelé té profese, určití komentátoři, kteří si začali k tomu ty experty zvat.*“ (Záruba 10)

Právě v šedesátých letech se začali objevovat první experti a z bývalých sportovců se stávali profesionální komentátoři. Mezi první dva patřili pánové Karel Mikyska⁴⁰ a Josef Dědič, kteří vytvořili dvojici komentátora a experta v krasobruslení.⁴¹ Dědič už nebyl aktivním sportovcem v daném sportu, ale v té době zastával ještě pozici rozhodčího, takže měl oslabená některá kritéria – obzvláště nezávislosti a objektivnosti. Samozřejmě tehdy neměli žádné ponětí o nějakých kritériích, a i požadavky na experty byly úplně jiné. Přesto se podle Roberta Záruby jednalo o nejlepší příklad této spolupráce včetně dialogů a žoviálnosti.

Motorismus začal komentovat pro tehdejší redakci tělovýchovy a motorismu Československé televize v roce 1970 společně s Lubošem Pecháčkem František Šťastný, což byl motocyklový závodník. O rok později komentoval i sám. Vzhledem ke svým zkušenostem mohl komentář rozvíjet více do hloubky než komentátoři, kteří sport nikdy na nejvyšší úrovni neprovozovali. „...začal to komentovat jiným pohledem, jiným způsobem než předtím ti komentátoři, kteří mnohdy museli klouzat po povrchu v mnoha otázkách. On ne, protože on to zažil, on měl tu zkušenost z těch závodů, z Le Mans a všech velkých cen a dokázal do toho vnést úplně nový pohled.“ (Záruba 10)

Dalším zainteresovaným komentátorem byl Luděk Brábník, což byl hokejový trenér a do přenosu přidával pohled „zevnitř“ sportu. „...sice komentoval také úsporně, ale jeho pozice už byla na hranici mezi komentátorem a expertem.“ (Tamtéž) Na startu komentátorské kariéry nabádal Karel Mikyska Brábníka, aby hovořil jako komentátor, nikoli jako trenér. Přesto Brábník zpočátku používal hokejovou terminologii, které nemusel rozumět každý divák, ale postupně se jí začal vyhýbat. (Famfulíková 2007: 15) Rovněž se na tuto pozici dostal i bývalý atlet Tomáš Jungwirth. „...byl schopný říct, tak tady se běží čtyřstovka za minutu dvanáct, [...] závod na osm set metrů, tak to bude v té druhé čtyřstovce úprk. A čekám čas někde mezi a řekl číslo. [...] Vnesl do toho expertní pohled závodníka, který to milionkrát běžel tu trať a má přesně v podvědomí o tom, co ten závodník cítí v tu chvíli, jestli bude přidávat, ubírat, proč takhle taktizuje, proč se ten závod vyvíjí zrovna takhle.“ (Záruba 10)) Právě Luděk Brábník a Tomáš Jungwirth v sobě spojovali roli experta i komentátora a bylo tak stěží definovatelné,

---

⁴⁰ Do té doby, než začal s komentováním Josef Dědič, tak se Karel Mikyska seznamoval s krasobruslařskými pravidly pomocí knihy právě od Dědiče a podle návodů, které v ní byly popsány, cvičil jednotlivé skoky, aby si je zapamatoval a orientoval se v nich při přenosech (Famfulíková 2007: 11)

⁴¹ „...byla to legendární dvojice. [...] a to bych řekl, že to bylo takový úplně první a rozhodně nezapamatovatelnější použití experta jako komentátora.“ (Baumruk 5)

zda byli více experty nebo komentátoři. Dále v roce 1973 komentoval Wimbledon společně s Luděkem Brábníkem tenisový odborník Antonín Bolardt.

V sedmdesátých letech se objevily i první pokusy s opravdovým rozdělením do dvou hlasů komentátora a experta. Nejprve působil v redakci krátkou dobu fotbalista pražské Dukly Václav Samek. Při prvním hokejovém pokusu o rozdělení komentáře byl 25. března 1978 na pozici komentátora Štěpán Škorpil a expertem hráč pražské Sparty Petr Brdička, který dříve působil i v Jihlavě. V té době byl Brdička ještě aktivním hráčem, takže nesplňoval kritéria současného experta. „*V tehdejší době neměli o nějakých kritériích ani ponětí, nesplňoval ty kritéria úplně beze zbytku, ale byl to první pokus, že už to nebyl host na komentátorském stanovišti, což bylo devadesát procent jiných.*“ (Záruba 10) Nejednalo se však o stálou spolupráci na bázi komentátora s expertem. Petr Brdička strávil na komentátorském stanovišti počet zápasů, které by se počítaly v jednotkách.

Následovaly nahodilé pokusy, ve kterých si komentátoři na stanoviště zvali zraněné hráče či závodníky. V této podobě se však jednalo spíše o hosta než experta. Nejednalo se o experty v pravém slova smyslu a z hlediska současné teorie by tyto pokusy podle Záruby neobstály.⁴² Mimo jiné se v redakci na týden objevil také fotbalista František Cipro, který měl v plánu ukončit kariéru a stát se novinářem, ale poté jej klub povolal zpět, protože se mu nedařilo a Cipro byl platným hráčem. (Famfulíková 2007: 18)

Pravidelné začlenění expertů do vysílání Československé a následně hlavně České televize se datuje do devadesátých let, s čímž souvisí i rozvoj televizních studií a debat. Prvním pravidelným expertem v hokeji se stal Josef Vimmer, což byl bývalý hokejista a v té době trenér reprezentace do dvaceti let. Komentoval s Petrem Vichnarem ligové zápasy v sezonách 1989/1990 a 1990/1991. I v tomto případě bylo mírně oslabené kritérium nezávislosti, protože Vimmer měl vzhledem ke své pozici vazby na hokejový svaz – nikoli však na konkrétní kluby, a proto bylo jeho mediální angažmá akceptovatelné.

Ve všech výše zmíněných případech se jednalo o pokusy zapojit sportovní experty do vysílání na komentátorském stanovišti; studia se objevila až později a rozdíl mezi hostem a expertem se smazával pozvolněji.

Docházelo i k dalším pokusům zapojit nové experty do vysílání. Zásadní však byla skutečnost, že až do sezony 1995/1996 se hokejová soutěž nevysílala pravidelně. Právě od sezony 1995/1996 Česká televize začala rozšiřovat hokejový program a ve čtvrtek nebo v neděli vysílat pravidelně. Při této příležitosti začali využívat děleného komentáře mezi

---

⁴² Přesto se i v dnešních přenosech na komentátorských stanovištích objevují zranění hráči či ti, kteří nebyli k zápasu či závodu nominováni.

komentátora a experta. V pořadu Buly byli prvními stálými hokejovými experty Jiří Holík, Jiří Holeček, Jiří Králík a Pavel Richter⁴³, u kterých byla důležitá jejich známost a až jako druhořadá se řešila kritéria pro práci v televizi. „...*ti už začali spolukomentovat. Už to nebylo glosování, ale spolukomentování přímého přenosu.*“ (Baumruk 5)

Naopak u fotbalu se experti začali ve vysílání objevovat až později. Výjimkou byl pokus Pavla Čapka zapojit do komentáře jednoho z duelů na mistrovství světa v USA trenéra Milana Máčalu či první přenos nynějšího experta České televize Lud'ka Zelenky, který ještě jako aktivní hráč komentoval s Petrem Svěceným utkání Leedsu se Slavií, do kterého nemohl kvůli disciplinárnímu trestu nastoupit. V tomto případě se však jednalo o hosta na komentátorském stanovišti.

Svým vstupem na mediální sféru se o zařazení expertů do programu pokusila TV Nova, která měla v prvním utkání na stadionu bývalého fotbalistu Zbrojovky a mistra republiky z roku 1978 Karla Jarůška. Experti se však na komentátorském stanovišti Novy střídali velice často, a tudíž se jednalo spíše o hosty.

„Ze začátku se lidé sháněli velmi špatně. Neznali to a bylo těžké někoho vůbec přesvědčit, přemluvit, aby přišel. Až když se to dále rozjelo, dostalo do povědomí a více se o tom začalo mluvit, přestal to být takový problém. Dá se říct, že ti první prošlapali i současným fotbalovým expertům cestu. [...] Chtěli jsme přenosy zpestřit, a proto jsme hosty, experty, měli od začátku, byť ne úplně na každém utkání. Vždy jsme hledali někoho, kdo by se k tomu zápasu šiknul, snažili jsme se, aby byl spjatý s jedním nebo druhým klubem, aby měl co říct, aby byl aktuálně něčím zajímavý. To znamená, že když se toho zrovna na hřišti příliš nedělo, mohl povědět něco o sobě, o svém aktuálním počínání, kam se chystá a tak dále. [...] Já byl tehdy přesvědčený, že čím víc lidí se prostřídá, tím to bude pro diváky zajímavější a rozmanitější. Čas ovšem ukázal, že jsem se mýlil. Že je lepší mít užší tým spolukomentátorů, expertů, vybraných a kvalitních lidí.“ (Svoboda in Čihák 2020: 38) Také Jiří Baumruk potvrzuje, že dříve bylo obtížnější najít mezi fotbalisty experty s dobrými vyjadřovacími schopnostmi, v současnosti už to však podle něj neplatí.

Podobný názor na využívání expertů na Nově zastává i Robert Záruba.⁴⁴ *„Tam je rozdíl ve statusu toho druhého jakoby komentujícího člověka. Na Nově to vždycky byl host na komentátorské pozici, nebyl to expert, neměl tu roli v tom programu. Navíc těžko se to srovnává, protože jsem přesvědčený, že na Nově v té době vůbec nevěděli, proč ho tam mají, jenom tam chtěli mít jméno. Ale nevěděli proč, neuměli tomu člověku vysvětlit, jaká je jeho role,*

---

⁴³ Působí v redakci dodnes.

⁴⁴ „...*ty začátky byly zoufalý. [...] Hokej, ten se jim vůbec nepovedl.*“ (Baumruk 33)

co se od něj čeká. Bylo to takový, tady si sedneš a budeš něco říkat. To nepovažuji úplně za naplnění děleného komentáře.“ (Záruba 13)

Zřetelným rozdílem mezi počátky expertů v oblasti fotbalu a hokeje tedy je, že v hokeji byl cíl vybudovat stálý tým expertů, kteří se v přenosech střídali. Naopak ve fotbale byla snaha jich využít co nejvíce. Následně se k tomuto trendu snažil přiblížit i fotbal. *„Stejně to potom bylo i u toho fotbalu. Ale možná právě proto, že tam se ne vždycky úplně zadařilo, tak se jich tam protočilo víc, než se dospělo k nějakému slušnému cíli.*“ (Baumruk 32)

Ve větším měřítku nastavila Česká televize práci s experty ve fotbalovém vysílání během mistrovství Evropy v roce 2004 v Portugalsku. Tehdy působili odborníci nejen ve studiu na Kavčích horách, ale především jako spolukomentátoři přímo na místě. Pavel Čapek vytvořil dvojici s Antonínem Panenkou, Jaromír Bosák s Vladimírem Táborským a Petr Svěcený s Jiřím Kotrbou. Táborský a Kotrba už s touto rolí měli zkušenosti právě z televize Nova, se kterou spolupracovali na zápasech české ligy. (Velart 2005: 63)

V jedné z předešlých kapitol jsem přiblížil rozdíl mezi expertem a hostem. V minulosti se ještě častěji vyskytoval takzvaný host na komentátorském stanovišti. Bývalo tomu tak hlavně u menších sportů, pro které nebyli tolik specializovaní komentátoři a potřebovali k sobě někoho, kdo jim bude sekundovat tak, aby divákovi co nejvíce přiblížili a vysvětlili, co se na sportovišti děje.⁴⁵ *„...dřív u těch malých sportů, ano, seděl tam někdo, kdo vám vysvětlil úplně přesně, proč ten kůň šel přes tuhle překážku takhle a proč na ni nabíhá zleva a ne zprava, ale vždycky záleží na tom vysvětlení, jestli ten člověk, co to komentuje je opravdu komentátor expert, jestli vystupuje aktivně, jestli aktivně komentuje nebo jestli je to host, který dostává jenom podněty a otázky a reaguje na ně. Pak to není expertní komentátor, potom je to host na komentátorském stanovišti. [...] To já si myslím, že v minulosti 90 procent těch případů bylo vnímáno takhle. Byly výjimky. Třeba Josef Dědič. Ten nesplňoval všechny kritéria, ale dá se říct, že to byl komentátor a expertní komentátor. To krasobruslení předběhlo dobu.*“ (Záruba 24) To rovněž znamená, že průkopníky sportovních expertů nebyly, jak by se mohlo na první pohled zdát, menší sporty. *„A opravdu, když budu brát Lud'ka Brábníka za prvního komentátora, který do toho zároveň přidával pohled zevnitř, to znamená měl tam určitý prvky*

---

⁴⁵ *„Já jsem začínal u neobvyklých sportů. První přenos byl z šermu fleretem, což byla pro mě španělská vesnice. Tak jsem šel na svaz a žádal jsem, aby mi pomohli. Tak jsme sehnali našeho nejlepšího fleretistu, který byl v té době zraněný a nemohl startovat na tom turnaji. A seděli jsme spolu dlouhé hodiny a já jsem z něho tahal informace a potom jsem si ho vzal na stanoviště jako spolukomentátora. Toho takzvaného odborného spolukomentátora. Takže jsme vlastně předběhli dobu. Používali jsme dělený komentář.*“ (Vichnar in Muzikant 2019: 29)

pozice experta, totéž Tomáš Jungwirth, totéž František Šťastný, tak se nedá říct, že by to byly zrovna malý sporty – atletika, hokej, motorismus.“ (Tamtéž)

3. Metodologie

3.1 Předchozí výzkumy

Jak jsem již zmiňoval v úvodu, k tématu není mnoho primární literatury. V českém prostředí najdeme výzkumy, které se zabývají sportovními komentátory, ale profese sportovního experta je oblastí téměř neprobádanou. Obzvláště pak jejich různá srovnání napříč sporty nebo televizemi.

Za studii, která je nejbližší mému výzkumu, považuji diplomovou práci Jiřího Čiháka, která vznikla na Univerzitě Karlově. Autor se v ní zabýval rolí experta ve fotbalových televizních přenosech a v závěru své práce navrhol téma pro další výzkum, který by srovnával experty napříč sporty. Mezi příbuzné výzkumy bych zařadil i svoji bakalářskou práci s názvem Vliv internetu na přípravu sportovních komentátorů, ze které jsem v některých ohledech vycházel. Obdobné tématice se věnovala Hana Hilbertová (2016), která svoji práci Proměny pracovních rutin sportovních komentátorů vlivem konvergence vydala na Masarykově univerzitě. Cílem této práce bylo pomocí hloubkových rozhovorů zjistit, jestli je multiskilling součástí pracovních rutin sportovních komentátorů a jak se práce komentátorů změnila vlivem konvergence. V roce 2014 vznikla na Karlově univerzitě diplomová práce Analýza práce komentátora přímého přenosu, v níž si její autor Michal Bereň kladl za cíl provést lingvistickou a kvantitativní obsahovou analýzu a pomocí nich najít v projevech komentátorů sportovních přímých přenosů rozdíly. Stejný autor o tři roky dříve srovnával ve své bakalářské práci vysílání hokejového turnaje na olympijských hrách v roce 1998 a 2010 se zaměřením na komentář. Rozdílu mezi hokejem a fotbalem se věnoval Jakub Černý (2016) v diplomové práci s názvem Komparace mediálního obrazu české nejvyšší fotbalové a hokejové soutěže na kanále ČT Sport v roce 2014.

3.2 Cíl práce

Hlavním cílem práce je porovnat práci sportovních expertů, požadavků na ně a jejich využití v České televizi a O₂ TV. Dílčími cíli jsou srovnání jejich práce ve studiu a na komentátorském stanovišti a komparace fotbalových a hokejových expertů. Rovněž rozlišuji práci a přípravu expertů oproti komentátorům profesionálům a snažím se popsat jejich vzájemný vztah. Vzhledem k potřebě detailního popisu jsem zvolil k získání informací kvalitativní metodu polostrukturovaných rozhovorů s relevantními sportovními komentátory a sportovními experty.

3.3 Metoda výzkumu

Pro svoji práci jsem zvolil metodu kvalitativního výzkumu. V mém případě bylo důležité zaměřit se na kvalitativní data, protože nejadektivnější a nejefektivnější způsob, jak se dostat k informacím k tomuto tématu byl právě výzkum založený na měkkých datech, konkrétně polostrukturovaný rozhovor.

Kvalitativní výzkum pomáhá zkoumat reálný svět a zasazovat věci do kontextu. Je pro něj příznačná velká volnost a celkově je pro něj charakteristických pět rysů. Studium v reálných podmínkách; reprezentace názorů lidí; pokrytí kontextu, v němž lidé žijí; přispění vhledu do stávajících nebo vznikajících konceptů, které mohou vysvětlit lidské chování – to znamená, že je výzkum řízen touhou vysvětlit události prostřednictvím stávajících nebo vznikajících konceptů. Posledním rysem je snaha využívat více zdrojů a důkazů, místo spoléhání se na jediný zdroj, což přispívá ke zvýšení důvěryhodnosti a spolehlivosti studie. (Yin 2011: 4-9)

„Lidé ve výzkumu vystupují ve svých každodenních rolích. Sociální interakce přispěje k tomu, že se lidé neomezí na odpovědi jako při předem sestaveném dotazníku. [...] Události a myšlenky, které z kvalitativního výzkumu vyplynou, mohou představovat významy dané skutečným životem lidí, kteří jej žijí.“ (Yin 2011: 8, vlastní překlad)

Kvalitativní výzkum je chápán jako protipól kvantitativnímu nebo pouze jako jeho doplněk. Postupně si ale získal rovnocenné postavení. Podle Hendla však neexistuje jediný obecně uznávaný způsob, jak vymežit nebo dělat kvalitativní výzkum. (Hendl 2005: 49)

V typickém případě by si měl výzkumník na začátku zvolit téma a určit základní výzkumné otázky. (Hendl 2005: 50) Otázky je možné v průběhu výzkumu dále upravovat. Kvalitativní výzkum probíhá delší dobu, protože sběr dat a jejich analýza vyžadují hodně času. *„Sběr dat a jejich analýza probíhá současně, protože výzkumník sbírá data, provede jejich analýzu a podle výsledku se rozhodne, která data potřebuje, začne znovu se sběrem dat a s jejich analýzou.“* (Tamtéž) Podle Dismana je při kvalitativním výzkumu využívána induktivní logika. Na začátku výzkumu je sběr dat, ve kterých výzkumník pátrá po existujících pravidelnostech, zkoumá jejich význam a snaží se vyvodit závěry. (Disman 2000: 287)

Základní charakteristika kvalitativního výzkumu a jeho výsledků je, že se provádí pomocí delšího a intenzivního kontaktu s terémem nebo situací jedince či skupiny jedinců. Situace by měly často reflektovat každodennost. (Hendl 2005: 51)

Výzkumník se snaží získat pohled na předmět studie, jeho kontextovou logiku a pravidla, která v dané oblasti fungují. K tomu používá málo standardizované metody

získávání dat a on sám je hlavním instrumentem.⁴⁶ Mezi hlavní úkoly patří objasnit, proč lidé jednají určitým způsobem a jak organizují své každodenní aktivity a interakce. (Hendl 2005: 52) *„Dále se induktivně analyzují a interpretují. Výzkumník nevytváří z dat skládanku, jejíž tvar zná, ale spíše konstruuje obraz, který získává kontury v průběhu sběru a poznávání jeho částí. Výzkumník ve svém hledání významů a snaze pochopit dění vytváří podrobný popis toho, co pozoroval a zaznamenal. Snaží se nevynechat nic, co by mohlo pomoci vyjasnit situaci.“* (Tamtéž)

Proto mezi nejdůležitější kompetence výzkumníka patří schopnost naslouchat, umět klást dobré otázky, výborná znalost tématu, péče o údaje, plnění paralelních úkolů a vytrvalost. (Yin 2011: 25-26)

Často je kvalitativnímu výzkumu vytýkáno, že se skládá ze sbírky subjektivních dojmů. *„Výzkumník rozhoduje nejen o tom, které konkrétní události jsou významné, které jsou pouze hodné zařazení, které jsou absolutně zásadní, jak tyto události uspořádat a která je nejvýznamnější.“* (Yin 2011: 12, vlastní překlad) Zároveň kvalitativní výzkum umožňuje dualitu a možnost dvou významů. Emický význam z pohledu účastníka výzkumu, který je závislý na kontextu a etický význam z pohledu výzkumníka. Emická a etická perspektiva se obvykle budou lišit vzhledem k rozdílům v hodnotových systémech účastníka a výzkumníka. (Yin 2011: 11-12)

Kromě toho je kvalitativní výzkum také těžko zobecnitelný, protože se zabývá menším počtem jedinců a probíhá často na jednom místě. Zatímco kvantitativní výzkum se zabývá dokumentací sociálních trendů větších rozměrů (například ve všech médiích), tak kvalitativní především o menší sociální jednotky (tedy v mém případě O₂ TV a ČT). (Hendl 2005: 58) Kvalitativní výzkum bývá často těžko průhledný a málo transparentní. To, co je v rámci kvantitativního výzkumu kritizováno, může být v kvalitativním výhodou.

Kromě kritizovaných rysů existují i přednosti kvalitativního výzkumu. Tou nejvýznamnější je získání hloubkového popisu případů. *„Nezůstává na povrchu, ale provádí podrobnou komparaci, sleduje jejich vývoj a zkoumá příslušné procesy. Citlivě zohledňuje působení kontextu, lokální situaci a podmínky. Kvalitativní výzkum poskytuje podrobné informace, proč se daný fenomén objevil.“* (Hendl 2005: 53) Za další přednosti kvalitativního výzkumu jsou považovány: možnost zkoumání fenoménu v přirozeném prostředí a možnost dobré reakce na místní situace a podmínky. Síla kvalitativních dat tedy nespočívá v množství

---

⁴⁶ *„Typy dat v kvalitativním výzkumu zahrnují přepisy terénních poznámek z pozorování a rozhovorů, fotografie, audio a videozáznamy [...] a všechno to, co nám přibližuje všední život zkoumaných lidí...“* (Hendl 2005: 52)

sledovaných lidí, ale ve schopnosti poznat je v jejich kulturním kontextu, což umožňuje osvětlit život několika dobře vybraných lidí. (Hendl 2005: 57)

Salomon rozdělil přístupy na analytický, který se snaží porozumět několika málo proměnným a systemický, který zachycuje veškeré proměnné a jejich interakci mezi sebou. Umožňuje zjistit, jak se způsob závislostí ve třídě mění v čase a nalézají se díky němu nové hypotézy.

V kvalitativním výzkumu získáme mnoho informací o velmi malém počtu jedinců. „*Sbíráme pouze ta data, která potřebujeme k testování hypotéz. Snažíme se sebrat „všechna data“ a nalézt struktury, pravidelnosti, které v nich existují.*“ (Disman 2000: 287) V kvalitativním výzkumu rozhodují o redukci dat de facto zkoumané osoby. Míží zde hranice mezi rolí výzkumníka a rolí zkoumané osoby, oba jsou rovnocennými partnery. (Disman 2000: 300)

3.3.1 Polostrukturovaný rozhovor

„*Všechny rozhovory zahrnují interakci mezi tazatelem a účastníkem (dotazovaným).*“ (Yin 2011: 133, vlastní překlad) Polostrukturovaný rozhovor je mnohdy označován jako semistrukturovaný nebo řízený. Připravujeme si pro něj soupis otázek, a proto jako další název používáme rozhovor s návodem. (Sedláková 2014: 211) Celkově kombinuje výhody strukturované a nestrukturované formy rozhovoru. Hlavní skupinu metod sběru dat tvoří podle Hendla naslouchání, vyprávění, kladení otázek lidem a získávání odpovědí. „*Dvě krajní formy dotazování představují na jedné straně dotazníky s pevně danou strukturou otázek a uzavřenými otázkami. [...] Na druhé straně volné rozhovory, jejichž struktura není předem dána a které mají mnohdy podobu volného vyprávění subjektu.*“ (Hendl 2005: 164) Stejně tak tomu je i u strukturovaných a nestrukturovaných rozhovorů, kdy strukturované mají jasně danou osnovu otázek. Výzkumník u něj nejprve použije právě formální dotazník, který uvádí otázky, které mají být položeny, formálně převezme roli tazatele a pokusí se vyvolat odpovědi z rozhovoru. Rovněž se pokusí zachovat konzistentní chování při pohovorech se všemi účastníky. (Yin 2011: 133)

Polostrukturovaný rozhovor je potom kompromisem strukturovaného a nestrukturovaného dotazování. Má dané primární otázky, ale lze se doptávat pomocí sekundárních. Díky tomu je snazší reagovat na jeho průběh. „*Pokud je odpověď kratší, než výzkumník čeká, může položit doplňující otázky, aby účastník svoji výpověď doplnil. K tomu používá například otázky proč, jakto a podobně.*“ (Yin 2011: 136, vlastní překlad) Částečným

nastíněním otázek minimalizujeme jejich variaci, aby nebyla získaná data výrazně odlišná a dala se mezi sebou porovnávat. (Hendl 2005: 166)

Podobně je tomu u kvalitativního rozhovoru, kde neexistuje kompletní dotazník obsahující úplný seznam otázek, které mají být položeny účastníkovi. Výzkumný pracovník má jen rámec témat, ale konkrétně verbalizované otázky na kteréhokoliv účastníka se budou lišit v závislosti na kontextu a nastavení rozhovoru. Kvalitativní výzkumník se nepokouší přijmout jednotné chování nebo vystupování pro každý rozhovor, ale spíše sleduje konverzační režim a povede samotný rozhovor k určitému společenskému vztahu, jehož kvalita bude individualizovat každého účastníka. Tento konverzační režim ve srovnání se strukturovanými rozhovory představuje interakce, při nichž může účastník dokonce zkoumat příležitost pro výzkumníka. Účastníci se mohou lišit v přímosti svých slov, v některých bodech být upřímní, v jiných však ostýchaví, proto výzkumník musí vědět, jak je rozlišit. (Yin 2011: 134-5)

„Na rozdíl od strukturovaného rozhovoru s uzavřenými otázkami se při kvalitativním dotazování nikdy nepředkládají dotazovaným předem určené formulace odpovědí nebo jejich kategorie.“ (Hendl 2005: 166) *„Důležité otázky budou spíše otevřené než uzavřené. Nechat účastníky omezit své odpovědi by bylo posledním přáním kvalitativního výzkumníka. Ten se naopak snaží, aby dotazovaný odpovídal vlastními slovy a nikoliv předdefinovanými.“* (Yin 2011: 135, vlastní překlad) Mezi výhody se řadí možnost přezkoušení, zda dotazovaný porozuměl otázkám; dotazovaný může vyjevit své zcela subjektivní pohledy či názory a zároveň může sám navrhovat možné vztahy a souvislosti.

Analýza dat získaných pomocí přísně strukturovaného dotazování je jednodušší, ale v kvalitativním výzkumu se nepovažuje za vhodnou. Kritici argumentují tím, že výzkumník utváří rozhovor vlastní představou. (Hendl 2005: 164–165) Je proto vhodnější metoda rozhovoru polostrukturovaného nebo nestrukturovaného.

Polostrukturovaný rozhovor je dostatečně strukturován, aby se mohl zaměřit na specifická témata spojená se studovaným jevem. (Galletta 2013: 24) Je důležité nepokládat dlouhé otázky, na které je možné následně odpovědět „ano“ či „ne“ a zároveň nepokládat více otázek v jedné větě nebo neklást alternativní otázky za sebou, aniž by měl dotazovaný šanci odpovědět na první z nich. (Yin 2011: 136) Otázky nemusí být logicky řazeny za sebou, protože, pokud by prozrazovaly výzkumný cíl, mohly by přimět respondenty odpovídat tak, aby daný cíl podporovali, což by mohlo ovlivnit i výsledek studie. Podle Miloslava Dismana by měly být první otázky jednoduché, aby získaly důvěru dotazovaných osob, ale měly by být pro respondenta také zajímavé. *„Je těžké určit první otázku rozhovoru. Je potřeba, aby začátek byl „bohatý“ a účastník mohl reagovat expanzivně než jen krátkou odpovědí. Otázka by navíc*

měla být relevantní pro studii. Další otázky by se měly týkat konkrétnějších aspektů.“ (Yin 2011: 137, vlastní překlad) Méně zajímavé otázky by měly být umístěny uprostřed, kdy se již respondent „dostal do tempa, ale ještě není unaven“.

V pozdějších fázích rozhovoru bychom již také měli počítat s narůstající únavou zkoumaných osob. Tehdy je čas uvést nějaké zvláště zajímavé otázky a změnit jejich formu. (Disman 2000: 158–159) Celkově však podle Hendla neexistují fixní pravidla pro řazení otázek. Tazatel by měl otázky podávat takovým stylem, aby bylo respondentovi jasné, jaké informace požaduje a proč jsou pro něj důležité. Pokud narazí na aspekty, se kterými nepočítal, ale jsou důležité pro výzkum, tak musí formulovat otázky ad hoc, což je další z výhod této metody. Přestože má předem připravené otázky, tak je může doplňovat nebo upravovat na základě vlastního uvážení tak, aby průběh rozhovoru na sebe navazoval a zároveň vynechat ty, na které informant odpověděl sám od sebe. Otázky rozlišujeme na primární – předem připravené a sekundární či sondážní, jejichž cílem je doplnit, co již zaznělo nebo podnítit respondenta k další výpovědi. (Sedláková 2014: 211)

Důležitá je rovněž analýza dat během rozhovoru a rozhovorů, aby výzkumník věděl, kdy posunout téma, kdy upravit původní otázky, aby odpovídaly novým poznatkům. (Yin 2011: 139)

Výzkumník by měl po celou dobu zůstat nedirektivní a neutrální. Nesnažit se nabádat účastníka k nějaké odpovědi, volit neutrální slova a reagovat tak, aby jeho slova nesdělovaly předsudky či preference, které by mohly ovlivnit další odpověď účastníka. (Yin 2011: 137)

„Podle Kerlingera (1972) by měly formulace otázek splňovat následující požadavky: být relevantní ke zkoumanému problému; zacílené na informaci, kterou chceme získat; jasné nedvojsmyslné, eticky a emocionálně přijatelné; nebyť sugestivní a nenavádět k žádoucím odpovědím; nepožadovat údaje, které respondent nezná.“ (Sedláková 2014: 221)

3.3.2 Výzkumné otázky

V rámci výzkumu odpovídám na hlavní otázky: Co obnáší profese sportovního experta v televizním vysílání? Jak se liší sportovní experti v O₂ TV a České televizi? Tyto otázky doprovází dílčí výzkumné otázky: Jaký je rozdíl mezi hokejovými a fotbalovými experty a jejich náplní práce ve studiu a na komentátorském stanovišti? Jaké je porovnání vztahů a přípravy profesionálních komentátorů a expertů?

3.3.3 Výzkumný vzorek

Pro svoji práci jsem si vybral čtyři sportovní komentátory, kteří z profesionálního hlediska přiblížili práci s experty, požadavky na ně a způsob jejich výběru. Výběr jsem směřoval tak, aby z každé televize byl jeden fotbalový a jeden hokejový komentátor. V případě televize O₂ se mi podařilo tento záměr naplnit, protože Jan Homolka se věnuje fotbalu i hokeji a Jiří Baumruk je šéfkomentátorem fotbalu. Naopak u České televize jsem původní záměr po konzultaci s Robertem Zárubou pozměnil a namísto fotbalového šéfkomentátora Pavla Čapka jsem oslovil Ondřeje Zamazala. Původně jsem měl v plánu zařadit do výzkumného vzorku rovněž Jaromíra Bosáka, ale vzhledem k předchozím rozhovorům a často se opakujícím odpovědím jsem od tohoto úmyslu upustil.

Zároveň jsem pro svůj výzkum zvolil osm expertů, kteří naopak svoji roli přiblížili z vlastního pohledu. Charakterizovali očekávání, kterým by měli dostát, konkrétní podoby vlastní přípravy, ale také jejich názory na tuto specifickou žurnalistickou profesi.

Se všemi respondenty jsem hovořil osobně. Dva komentátoři, Robert Záruba a Ondřej Zamazal, pracují pro Českou televizi a Jan Homolka s Jiřím Baumrukem pro O₂ TV. Stejně tak polovina expertů z výzkumného vzorku působí na ČT a polovina na O₂ TV. Dva experti z každé televize se věnují hokeji. Na ČT se jedná o Davida Pospíšila a Milana Antoše. U soukromé televize jde o Romana Málka a Jakuba Koreise. Zbylí čtyři respondenti jsou fotbaloví experti. Ve veřejnoprávní televizi tuto zastávají Luděk Zelenka a Tomáš Pešíř a u zkoumané konkurence Petr Švancara a Petr Mikolanda. Ti zároveň společně s komentátorem Jiřím Baumrukem působili dříve také v České televizi, což přináší další přínos a možnosti komparace. V případě všech expertů se jedná o bývalé fotbalové či hokejové hráče.

Vzhledem k nedostatku literatury a jiných zdrojů a zároveň fundovanosti Roberta Záruby lze rozhovor s ním vnímat rovněž jako expertní rozhovor.

Robert Záruba se narodil v roce 1967. Momentálně je šéfredaktorem redakce sportu v České televizi, kde působil jako externí redaktor od roku 1984, jejím zaměstnancem se stal o šest let později. Hlavním sportem, kterému se jako komentátor věnuje, je hokej. Dále může být nasazen na baseball, softbal a florbal. Jeden z jeho nejslavnějších výroků byl „vítej zlatý hatricku,“ kterým slavil vítězství českých hokejistů na olympiádě v Naganu v roce 1998. Jako moderátor uvádí pořad Buly – hokej živě. Kromě práce v České televizi přednáší na Fakultě sociálních věd Univerzity Karlovy.

Ondřej Zamazal se narodil v roce 1981 a v redakci sportu ČT působí od roku 2000. Hlavními sporty, kterým se jako komentátor věnuje, jsou hokej a florbal. Rovněž může být

nasazen na lyžování a v minulosti spolupracoval na přenosech z volejbalu. Kromě komentátora je i reportérem a moderátorem. Na fakultě sociální věd Univerzity Karlovy v Praze absolvoval doktorát z mediálních studií.

Tomáš Pešír se narodil v roce 1981. Je bývalým fotbalovým útočníkem, který v České republice hrál za Blšany, Mladou Boleslav a Most. V zahraničí si vyzkoušel angažmá v Turecku a Polsku, kde navštívil i tamní televizní studia, a také působil ve Skotsku a na Slovensku či Kypru. Česko reprezentoval v mládežnických kategoriích. V České televizi se poprvé objevil v roli experta v roce 2017, kdy komentoval druholigový souboj Hradce Králové s Příbramí.

Luděk Zelenka se narodil v roce 1973. Jedná se o bývalého fotbalového útočníka, který hrál za Jablonec, Žižkov, Slavii, Teplice, Blšany, Brno, Bohemians či Duklu Praha. V kariéře nastřílel 92 branek, což znamená, že mu chybí osm gólů do Klubu ligových kanonýrů. Poprvé pro Českou televizi komentoval v roce 2001, kdy byl ještě aktivním fotbalovým hráčem, ale nemohl nastoupit do zápasu Poháru UEFA Slavia proti Leedsu. Následně byl zván do studií jako host a pravidelným expertem se stal po ukončení kariéry v roce 2009.

David Pospíšil se narodil v roce 1970. Je bývalým hokejovým útočníkem, který započal svoji kariéru v Pardubicích, kde ji rovněž ukončil. Mezitím prošel ještě krátce Plzní a Vítkovicemi. V České televizi se v roli experta poprvé objevil v roce 2005 a od té doby má za sebou několik stovek zápasů extraligy či české reprezentace i na světových šampionátech. Je zván jak do studia, tak na komentátorské stanoviště.

Milan Antoš se narodil v roce 1970. Jedná se o bývalého hokejového útočníka, který svoji kariéru spojil hlavně se Slavií, s níž vyhrál i český titul. Kromě ní nastupoval i za Plzeň, Jihlavu a Ústí nad Labem. Na obrazovce České televize se poprvé v roli experta představil na přelomu let 2009 a 2010, kdy spolukomentoval s Tomášem Jílkem.

Jan Homolka je komentátor fotbalu a hokeje na O₂ TV. Nyní zastává funkci šéfkomentátora hokejové sekce. V minulosti působil deset let na Eurosportu, kde kromě fotbalu měl na starosti i skoky na lyžích nebo tenis. Rovněž byl i aktivním fotbalistou a coby brankář působil v druhé nejvyšší tuzemské soutěži. Na O₂ TV působí od roku 2015.

Jiří Baumruk se narodil v roce 1955 a od roku 2017 je společně s Petrem Svěceným šéfem sportovní redakce O₂ TV. V minulosti v letech 1992-2000 zastával tuto pozici i v České televizi. Šest let byl rovněž členem Rady České televize a třikrát byl zvolen jejím předsedou. Rovněž působil v letech 2000-2007 na Eurosportu. V basketbale nastupoval osm sezon v první československé lize.

Petr Švancara se narodil v roce 1977. Jedná se o bývalého fotbalistu, který v české lize vystřídal šest týmů. Útočník nastupoval v dresu Slovácka (dříve FC Synot či Uherské Hradiště), Slavie, Opavy, Viktorie Žižkov, Příbrami a Zbrojovky Brno, jež byla jeho stěžejním působištěm. Půl roku si vyzkoušel i slovenskou nejvyšší soutěž v barvách Interu Bratislava. Na kontě má i start v reprezentaci do jednadvaceti let. Poprvé se v roli televizního sportovního experta objevil na Galaxii sport⁴⁷ v roce 2006. Následně působil na TV Nova a České televizi. V současnosti působí na O₂ TV a zároveň jako komentátor i na DIGI TV, kde moderuje rovněž pořad Sky box.

Petr Mikolanda se narodil v roce 1984. Jedná se o bývalého fotbalového útočníka s minulostí ve Viktorii Žižkov či Mladé Boleslavi. Rovněž nastupoval v Anglii za West Ham United, odkud zamířil na hostování do celků hrajících tamní nižší soutěže. Fotbalovou kariéru musel ukončit ze zdravotních důvodů kvůli infarktům a onemocnění ledvin. Česko reprezentoval v mládežnických kategoriích. Mezi lety 2005 a 2007 působil jako expert na stanici Galaxie sport. Následně navštěvoval fotbalová studia na Primě, kde se měl stát profesionálním moderátorem. Po tříleté pauze způsobené vyčerpáním ve fotbalovém klubu SK Slavia Praha působil v České televizi, kde i komentoval a následně přešel ke konkurenci na O₂ TV.

Jakub Koreis se narodil v roce 1984. Je bývalým hokejovým útočníkem, který má za sebou angažmá v Plzni, Spartě a Kometě Brno. Působil rovněž v zámoří či ve finském Ilves. Na svém kontě má i starty za mládežnické reprezentace. V televizi O₂ TV se poprvé v roli experta objevil v roce 2018. Neustále je zván do studia a v minulosti si vyzkoušel v několika zápasech i roli komentátora. Kromě televize se věnuje i vlastnímu hokejovému podcastu s názvem Bomby k tyči.

Roman Málek se narodil v roce 1977. Jedná se o bývalého hokejového brankáře se zkušenostmi z reprezentace. Na klubové úrovni hájil branku Slavie, se kterou vyhrál i play off extraligy, Plzně, Sparty, Mladé Boleslavi, Karlových Varů či Vítkovic. V zahraničí působil v ruském Magnitogorsku a švédském MODO. I on se na O₂ TV objevil poprvé v roce 2018 a chodí pouze do studia. Přesto díky svému působení ve Švédsku komentoval finále tamní nejvyšší hokejové soutěže.

---

⁴⁷ V říjnu roku 2008 byla tato stanice přejmenována na Nova sport.

Tabulka č. 1 - Přehled respondentů

Sport	O2 TV Komentátoři	O2 TV Experti	ČT Komentátoři	ČT Experti
Hokej	Jan Homolka	Jakub Koreis, Roman Málek	Robert Záruba, Ondřej Zamazal	David Pospíšil, Milan Antoš
Fotbal	Jan Homolka, Jiří Baumruk	Petr Míkolanda, Petr Švancara	–	Tomáš Pešíř, Luděk Zelenka

3.3.4 Limity výzkumu

Kvalitativní výzkum má vedle svých výhod také nevýhody a určitá omezení. Ty se v konečné podobě výzkumu mohou projevit, musíme je tedy vzít v potaz. Vzhledem ke kvalitativní metodě jsem obsáhl menší, omezený počet respondentů, protože v kvalitativním výzkumu se pracuje často s malým množstvím příkladů. Vzhledem k tomuto faktu není možné některé výsledky této studie zobecnit. Na druhou stranu můžeme problému díky zvolenému přístupu porozumět detailněji a do větší hloubky.

Druhým úskalím výzkumu byla časová vytíženost respondentů. Komentátoři i experti měli pouze omezené časové možnosti, kdy se mohli věnovat odpovědím na otázky. I přesto se mi podařilo získat dostatek materiálu, který následně v empirické části analyzuji a ve všech případech mi respondenti dokázali v omezeném čase odpovědět na všechny otázky, které jsem jim položil a na které jsem měl v plánu se dotázat.

Třetí úskalí, které jsem při rozhovorech spatřoval, spočívalo v (logické) snaze respondentů co možná nejlépe hájit „svoji“ televizi, její modely a systémy práce, zároveň však nechtěli v rámci kolegiality příliš hodnotit konkurenci.

4. Empirická část

4.1 Sportovní experti

Na úvod analytické části je třeba si vymezit předmět výzkumu, kterým jsou sportovní experti. Sportovní žurnalistika má oborový charakter, což jí dává určité výjimky z pravidel pro obecnou žurnalistiku. Expertní pohled patří k takovým záležitostem, neboť expert zde není dotazován na stejných principech jako v obecné žurnalistice, kdy experti ve vysílání hovoří za sebe či za konkrétní instituci. Ve sportovní žurnalistice je expert součástí vysílacího týmu.⁴⁸ Expertízu tedy zajišťuje jakákoliv televize. Proto musí expert dodržovat pravidla a kodex televize. *„Ten člověk je jakoby náš člověk. Říká to za nás, za diváky, za vysílací tým.“* (Záruba 22) Ve své práci na experty nahlížím ze dvou úhlů pohledu. Jedním je expert ve studiu a druhým expert na komentátorském stanovišti neboli spolukomentátor.

V tomto rozlišení se lze opřít o teze Roberta Záruby. Během komentování je expert součástí děleného komentáře a dvojice reaguje na vývoj událostí, jež nelze dopředu předvídat. Je partnerem komentátora, který s ním může vést dialog a očekává se od něj, že bude připravený na konkrétní zápas, který se bude vysílat. Musí se věnovat dění na hřišti a přidat své odborné znalosti a zkušenosti, popřípadě i něco osobního.⁴⁹ Měl by popsat situaci jinak, než ji popsal komentátor⁵⁰ a podat divákovi novou informaci, kterou nemusel sám v přenosu objevit⁵¹. *„...ode mě chtěli jednoduše ty akce nazvat tak, že normální komentátoři to říkají pro normální lidi, že hezká přihrávka, fantastická klička, hezká střela, ale z pozice pro mě to bylo spíše okomentovat taktický způsob hry, co tam bylo specifický pro tu takovou širší fotbalovou společnost.“* (Mikolanda 1) Statistiky jsou záležitostí komentátora, expert by je měl doplnit

---

⁴⁸ V obecné žurnalistice může být odborný pořad o atomovém jádru. Jako experti budou pozváni tři jaderní fyzikové z různých institucí. Jeden za vysokou školu, druhý za vědecký ústav a třetí za výzkum. Jedná se o reprezentanty těchto institucí. Naopak experti na lední hokej, fotbal či jiný sport mají punc dlouholeté spolupráce a jsou ve vysílání jako experti České televize.

⁴⁹ *„Když to shrnu, tak moje hlavní část práce je sledovat přímo samotný sportovní utkání a tam vypichovat věci, který jsou v něm zajímavý.“* (Pospíšil 1) *„Když se budem bavit o tom hokeji, tak já přidám ta fakta, že to je třetí gól, že je nejtrestanější a on řekne: „Jasně, to je způsob jeho hry. Já si pamatuju, že když jsem proti němu hrál, tak to nebyl okamžik, kdy bych se nebál na ledě.“ A to je doplnění té informace, že už má 400 trestných minut. (...) Jeho práce je říct, že když já řeknu, že naposledy skóroval tehdy a tehdy. On řekne: „Není se čemu divit, on to není žádné střelec.“ Jeho práce je zanalyzovat tu statistickou informaci. Nebo třeba řekne: „To je divný, protože to je střelec a jde vidět, že mu to nejde. Já jsem ho viděl ve třech zápasech, prostě se nedostává do těch pozic, kde ho známe, že se pohybuje.“* (Hölzel in Muzikant 2019: 60)

⁵⁰ *„...abych popsal tu situaci a nepopsal ji jenom: balón letí doprava, ale snažit se fotbalově vysvětlit, proč se tak děje. To znamená, že ta střela se stáčela, protože to trefil takhle, že tam tenhle nenaběhl, protože ho ten zablokoval.“* (Zelenka 1)

⁵¹ *„Tam je stěžejní to [...] aby člověk měl představu, jak to vypadá a potom, kdo tam z těch hráčů je v něčem a v čem výjimečný, co za speciality, nebo co je stěžejní pro ten zápas, kterej zrovna komentuju.“* (Antoš 1)

a prostřednictvím odborného pohledu přinést zajímavosti.⁵² „...pozná, v čem je ten hráč dobrý, v čem je ten tým dobrý, v čem je ten trenér dobrý, [...] že má výbornou střelu bekendem a hůř střílí golfákem a líp zápěstím.“ (Antoš 33) Pokud chce expert zařadit do svého komentáře historku o určitém hráči, musí vystihnout příhodný okamžik, kdy je vhodné ji použít.⁵³ Více prostoru k těmto příběhům je ve studiu, pokud se je podaří zařadit do scénáře.

Ve studiu je redaktor neboli hostitel, v anglické terminologii host a expert je spolumhostitelem (co-host) a je více reprezentantem pořadu. Na rozdíl od komentování má omezený prostor a většinou přesný čas na vyjádření, v čemž spočívá největší rozdíl. Ve studiu je totiž díky scénáři jasně daná struktura předzápasového programu, včetně témat zařazených do přestávek. V tomto případě se jedná spíše o glosátora nebo „doplňovače myšlenek“, které mu „nadhodí“ hostitel.⁵⁴

Expert přirozeně glosuje i na komentátorském stanovišti, ve studiu však mají jeho výpovědi větší přesah, neboť musí být schopen začlenit je do souvislostí. Ve studiu se totiž nevěnuje pouze televiznímu utkání, „...táhnete celý pořad a máte tam nasekáno deset, dvacet témat, takže musíte být schopni to propojovat.⁵⁵ [...] Je schopen podívat se na to ještě z většího nadhledu než ten člověk, který vystupuje v živém vysílání (komentáři, pozn. aut.) a tam je důležitá pohotovost a rychlost a samozřejmě, aby to dávalo hlavu a patu.“ (Zamazal 5) Často jsou součástí programu hlubší analýzy hry, týmu nebo konkrétního hráče.⁵⁶ „A zase u mě by to mělo být s nějakou osobní zkušeností, jak to bylo za mě, se mnou, když já jsem hrál. Toho tam dávat co nejvíc, aby to bylo pro toho diváka pochopitelnější a aby to mělo nějaký přínos, když tam jsem já.“ (Zelenka 1) Pokud tedy má televize vhodně definovanou profesi experta, měl by expert být spolurepresentantem televize směrem k divákům.

---

⁵² „Jako příklad můžeme uvést fiktivní dialog mezi Vavřincem Hradílkem a Jiřím Hölzelem: „...Vávra Hradílek dokáže popsat ty věci, který jsou na tý trati a přidá zase ty věci, který zná on z toho působení v té komunitě. Z těch příprav je to takový krásný doplnění, že on řekne: „Tuším, že on už má dva tituly mistra světa.“ A to už je na vás, že řeknete: „Ano, z roku 2013 a 2015.“ Tímhle způsobem funguje ta kooperace mezi expertem a komentátorem.“ (Hölzel in Muzikant 2019: 60)

⁵³ „Musím být opatrný na to, abych tím nezasahoval do situace na ledě, která může být rozhodující. Můžu tam tu historku hodit za stavu 5:1, kdy je ten zápas rozhodlej a chýlí se ke konci, tak nikoho nepohorší, že mezitím padne gól na 6:1 nebo na 5:2, protože v podstatě se nic neděje, ale ve chvíli, kdy to je 1:1 a já tam začnu vyprávět nějakou historku, tak ty lidi u té televize si řeknou, to je magor. [...] od toho jsou vedle nás ti profíci, kteří to dokážou usměrnit.“ (Pospíšil 7)

⁵⁴ „Dám příklad: obránce místo toho, aby začal couvat, tak takzvaně bafne, jede dopředu. Tak řeknete: „Tak tohle bylo opravdu špatně načasovaný, protože v tuhle tu chvíli už měl začít couvat.“ A ten zbytek už zase necháte na tom expertovi.“ (Hölzel in Muzikant 2019: 59)

⁵⁵ „Ve studiu bych měl být připravený tak, že mám rozhled, co se momentálně v hokejovém prostředí děje. To znamená nejen v Extralize, ale i v těch jiných soutěžích. Je to proces, který musí ten expert mít v sobě, musí neustále sledovat, co se děje.“ (Antoš 1)

⁵⁶ K tomu pomáhá i elektronická tužka, které se budu věnovat později.

V České televizi existují experti, kteří jsou častěji nasazováni na komentování a druzí naopak do studia, ale v případě velkých sportů, jako jsou fotbal a hokej, musí být připraveni zvládnout obě tyto role. Posouzení vhodnosti využití konkrétní osobnosti ve studiu či na komentátorském stanovišti se namnoze odvíjí od formulační obratnosti, na kterou je při komentování brán velký zřetel. Na tomto kritériu ostatně závisí celkový úspěch, protože tato disciplína požaduje okamžitou reakci a expert do přenosu vstupuje daleko svébytněji než ve studiu. Tato pozice je tudíž náročnější z hlediska pozornosti, ale i příslušných zkušeností. Naopak ve studiu má expert více času důkladněji promyslet a zformulovat základní kontury svého vystoupení, případně si ke konkrétní situaci operativně doplnit informace pomocí rešerše internetu. „*Je to asi tak, že někdo ve studiu vypadá a působí dobře a dobře mluví, tak v tom komentování to může najednou drhnout. Časem se to ale dá naučit a rozvinout.*“ (Záruba 47) Jejich role se totiž v mnohém prolínají, ale v každé je možné uplatnit jiné rysy osobnosti.

Celkově se po expertech požaduje přiblížit pocit hráče ze hřiště či hodnocení, měli by mluvit zajímavě a přidat „nadhodnotu“, „*aby i poučený divák řekl, aha, tak to jsem nevěděl.*“ (Zamazal 5) Podle Roberta Záruby je zároveň důležité, aby experti zastupovali diváky, a nikoliv profesní prostředí. „*...to je velice zásadní přechod u mnoha expertů, kteří si nejsou ochotní ten přestup provést, ale komentují nikoliv pro diváky, ale pro to profesní prostředí.*“ (Záruba 23)

V minulosti se objevoval ještě jeden typ experta, kterým byli bývalí rozhodčí. Na O₂ TV se ke sporným situacím vyjadřoval Robert Henn. Od tohoto trendu se ale později ustoupilo a pouze při klíčových zápasech vstupoval do vysílání další z již neaktivních sudích Radek Příhoda. Ani jeden model se však neujal. Řídící pracovníci sportovních sekcí v tomto druhu experta nevidí budoucnost, protože to narušuje plynulost komentáře a zároveň není nikdy jasné, jestli vůbec nějaká sporná situace, kterou je potřeba okomentovat, nastane.⁵⁷ Zároveň je jeden z důležitých požadavků na experty znalost pravidel. Proto mají možnost navštěvovat různé semináře.

S pozicí ve studiu souvisí i nutnost dress codu, který závisí na nastavení pořadu a jeho žánrového určení. Často se stává, že ve studiu mají nejen experti oblečené sako, kalhoty, košili i kravatu, zatímco na komentátorském stanovišti mohou být (pokud nejsou na obrazovce) oblečení téměř jakkoliv. Při hokeji na ČT bývá častý stand-up komentátorů, mají proto oblečené

---

⁵⁷ „*Ano, když bude videorozhodčí a řekne mi Radek Příhoda, jak jsme se pokoušeli jednou v derby a jednou ve Slavia – Plzeň, a v době VARu si Radek Příhoda řekne třicet vteřin a odmluví přesně tu situaci, tak to tam patří. Ale aby to ten expert řekl, tohle byla jasná žlutá karta, kdy to každý vidí. Tři hlasy během dvaceti vteřin mi přijde zbytečný. [...] A v hokeji by se to podle mě hodilo víc, protože těch sporných situací je tam víc [...] A to pojedou do Třince z Prahy a neřekne nic. Je to nějaká možnost na Skype udělat nebo přes telefon do přestávky. Na dálku jo, ale aby byl ten člověk na stadionu a řekl, tohle byl ofsajd.*“ (Homolka 16)

na horní polovině oděvu sako, košili a kravatu, mohou ale mít například džíny⁵⁸. Podle Roberta Záruby se však v tomto případě jedná a podružnost, která nesouvisí s náplní profese.

Dalším specifikem je práce před kamerou. „...*Je to o těch zkušenostech a tom okecání se tak, aby věděl, co ho čeká. Už jenom si zvyknout pro člověka, že mluví do objektivu. Že nesmí tiktat očima, že furt musí mít upřenej ten pohled do té kamery...*“ (Hölzel in Muzikant 2019: 61)

4.1.1 Vztah komentátora s expertem

Komentátor je sice v jistém smyslu expertem na daný sport, není však sportovním expertem, jehož profese je hlavním tématem této práce. Mezi prací komentátora a povinnostmi sportovního experta lze definovat hned několik rozdílů.

Tím nejvýraznějším je aspekt jazykový – tedy že po komentátorovi je požadováno spisovné vyjadřování, zatímco v případě experta je tento požadavek aplikován volněji. Samozřejmě ani expert nesmí mluvit vulgárně a musí dodržovat zásady slušnosti.

„Ten základ je stejnej. Ale pak jsou ty drobný věci, který on nezažil. [...] Na ledě pro toho hráče je to markantní, co ten borec chtěl udělat, ale on to nezažil, takže to nezná. A když já mu to píchnu do toho komentáře, tak on se toho může chytit a můžeme rozvést zajímavou debatu.“ (Pospíšil 4)

Mezi komentátorem a expertem či moderátorem a expertem tedy musí být určitá symbióza, aby měl přenos co nejvyšší kvalitu, protože jejich vztah se mnohdy odráží na konečném výsledku. Je důležité vytvořit příznivou atmosféru, soulad a vzájemné respektování profesí. Dobré pracovní vztahy a klima podporují tvůrčí iniciativu, jejíž efekt se projeví vyšší kvalitou, ale také lepším podáním samotného sdělovatele, z jehož tváře vyzařuje klid a nadhled. Naopak stresová situace, spěch či nervozita vedou k horším výsledkům. Tuto zásadu by měli redaktori respektovat jak v zájmu svém, tak s ohledem k hostům, které uvádějí na obrazovku. (Hladký 1986: 144)

V některých případech se expert přizpůsobuje komentátorovi, v jiných situacích naopak komentátor expertovi. Vždy záleží na konkrétních specifických a vlastnostech daného experta. Pokud má někdo „volnější“ styl komentování či hodnocení, může komentátor „nadhazovat“ více vtipných narážek, protože lze důvodně předpokládat, že expert bude s to na ně zareagovat. Naopak existují uměřenější experti, kteří vystupují „ukázněněji“ a mají tudíž zcela odlišný styl, čemuž se profesionál rovněž musí operativně přizpůsobit.⁵⁹

---

⁵⁸ „*Taky jsme začínali dřív chodit a komentovalo se v tesilkách a v lakýrkách a od té doby, co jsem přišel v džínách a usadili nás, tak máme vršek, košili, sako a zbytek není vidět. A najednou si na to všichni zvykli a je to tak. Samozřejmě, kdybychom věděli, že máme stojací koment, tak se asi ustrojíme.*“ (Pospíšil 9)

⁵⁹ „*...abych ho nedostal do pasti tím, že ho budu vybízet k vtipné reakci k dohře nějaké situace.*“ (Zamazal 19)

Existují komentátoři, kteří vyžadují po expertovi zhodnocení situace při opakovaných záběrech a jiní zase při komentáři raději využívají dialog s expertem. Oba aktéři by měli mluvit stejným tempem, aby zbytečně nerušili diváka diskrepancí, která by v tempu a rytmu komentáře vznikala.

Mnohdy se přirozeně některý z aktérů může mýlit. V tom případě je „*důležité, aby mě expert – spolukomentátor, který je se mnou na stanovišti, pokud něco takového uslyší, opravil. Já jim vždycky říkám: Hele, vole, ne že budeš mlčet. [...] Nejde o to, jestli někdo bude za chytráka, ale o to, aby divák dostal správnou informaci.*“ (Bosák 2013: 100) Ovšem ne vždycky je na to vhodná chvíle.⁶⁰

Zároveň ne vždy musí oba aktéři zastávat stejný názor; v tom případě by jej měli oba vyslovit, aby se sám divák mohl rozhodnout, komu dá zapravdu. A přestože expert je bývalý profesionální sportovec, měl by si svůj názor umět obhájit i komentátor.⁶¹

Expert přirozeně působí i jakožto zdroj komentátora. To znamená, že spolu mohou konzultovat různé záležitosti, jako například: „*proč si myslí, že hraje tenhle hráč, a ne ten druhý. Jestli je to proto, že proti němu hraje rychlejší borec, na kterého by ten jeho předchůdce nestačil.*“ (Bosák in Muzikant 2019: 60)

Hlavním úkolem experta je tedy být komentátorovi nápomocen v odborné stránce, zároveň by však měl profesionální novinář pomoci expertovi v případě problémů se stránkou formální.⁶²

Mezi dvojicí jak ve studiu, tak na komentátorském stanovišti existuje několik signálů, jako například signál rukou v případě, kdy expert mluví dlouho, aby svůj projev ukončil.

---

⁶⁰ Pokud komentátor splete jméno hráče při šanci, která je dynamická a trvá nějakou dobu, tak už není vhodné, se k tomu vracet nebo mu uprostřed ní skákat do řeči. Rozdílné je, že může některý z komentátorů říkat nějaké jméno opakovaně špatně. „*Ted'ka vím, že Míra* (Bosák, pozn. aut.) *řikal na Slovácku místo Vodháněl, Vodehnal a že mu přišla SMS, hele, říkáš Vodehnal, no tak se Míra vomluvil do přenosu, místo Vodháněl jsem říkal Vodehnal. Takhle si pomůžeme, když slyšíme, že vysloveně něco špatně říká a říká to opakovaně, že to není přerok, tak si to napíšeme v SMS, abychom tu chybu neopakovali.*“ (Zelenka 34)

⁶¹ „*Dobré bylo, že jsme se dostali i k situaci, kterou jsme oba viděli jinak. Útočník si předkopne míč a vrazí do stojícího obránce. Pro mě jasný útočný faul, pro Lud'ka (Zelenku) nedovolený zákrok beka. Každý jsme hájili svůj úhel pohledu, a to mě bavilo. Nakonec jsme každý zůstali na svém, zkrátka já celý život hraju na místě stopera, Luděk naopak útočí. [...] Snažím se k podobnému způsobu komentování a glosování hry kolegy přimět. Diskuse je v mnoha ohledech zajímavější než monotónní tok řeči popisné.*“ (Bosák 2018: 108)

⁶² „*Někdy se sekne, protože mu naskočí do hlavy ten vulgarismus a teď ho nenapadá žádný synonymum k tomu. A teď tam máte celou dobu ten vulgarismus. Ted', jak z toho ven? A od toho tam máte toho kolegu, kterej je v klidu v tu chvíli a pošle ho vám tam a vy byste ho řekl desetkrát, kdyby to nepřišlo v tuhle dobu.*“ (Pospíšil25)

4.1.2 Rozdíl v přípravě komentátorů a expertů

Zatímco u komentátora je příprava⁶³ zásadní a nemohl by bez ní dlouhodobě kvalitně komentovat žádné sportovní vysílání, což jsem zjistil ve svém předešlém výzkumu, u experta klíčovou roli nehraje. Přesto se většina expertů na komentování i na návštěvu studia připravuje, ovšem ne tak důkladně jako hlavní komentátor nebo moderátor. Samozřejmě existují i v tomto případě výjimky, které aplikují zevrubnější přípravu; jedná se opět o individuální disciplínu, kterou nelze zobecnit beze zbytku na všechny experty.

Celkově příprava do studia souvisí se všeobecným backgroundem o daném sportu. Kromě pravidel a taktiky by měl expert sledovat zápasy, mít nastudované hráče a poznávat je. Většina těchto věcí u nich vyplývá přirozeně⁶⁴, protože se v hokejovém či fotbalovém prostředí pohybují a s touto výbavou by si při svém vystupování měli vystačit. „*To ale neznamená, že si neprojde statistiky, poslední výsledky týmu, ale že by se měl nějak detailně připravovat na ten svůj výkon, to ne.*“ (Zamazal 14) Pro experta je důležité, aby každý tým alespoň v jednom z předchozích duelů viděl hrát. Naopak při komentování tato „nutnost“ odpadá.⁶⁵

Jedním z expertů, kteří se na zápas téměř nepřipravují, je David Pospíšil. „*Když ta sezona běží a vy ji sledujete, tak všechno víte. Tam není na co se připravovat. Čtete internet, čtete tisk, máte zprávy, protože se v tom hokeji pohybujete, tak mluvíte s lidma z klubu. To je moje příprava, že vstřebávám informace. Maximálně si je v těch rozhovorech, třeba když se potkám s Martinem Strakou (hokejový trenér, pozn. aut.), tak si je ověřím, zeptám se a takhle, a to je moje studnice informací.*“ (Pospíšil 12) Jako důvod uvádí, že si nemá co připravovat, protože statistické informace má na starosti komentátor, a navíc on jako expert musí popsat a zhodnotit situaci, takže ani nemá čas přinášet do přenosu statistiky. „*A to je ta symbióza, že se doplňujeme. Já popíšu něco, co on třeba nevidí nebo vidí, ale je to moje a on k tomu dodá takový to potvrzení téma statistikama nebo informacema, který má připravený.*“⁶⁶ (Pospíšil 14) Avšak i sledování zápasů či získávání aktuálních informací lze zahrnout do rámce přípravy,

---

⁶³ „*Ne taková, aby si komentátor svůj slovní doprovod slovo od slova napsal. To by asi špatně dopadlo. Jeho slova by byla vzdálena situacím na obrazovce a divák by brzy poznal, jak jeho mluva „šustí papírem“ [...] Ani poetická slova nemohou nahradit bezprostřední reakci a improvizaci schopnost projevu komentátora. Slovy „důkladná příprava“ se zde míní dokonalé seznámení s problematikou obsahu přenosu a znalost osob a věcí, které se při události na obrazovce objeví.*“ (Hladký 1986: 179)

⁶⁴ „*...sleduju výsledky, góly, karty, asistence, to je prostě každodenní automatismus.*“ (Pešír 9)

⁶⁵ „*Na to komentování se skoro vůbec připravovat nemusím. Dneska jdu dělat Hradec s Brnem. Ani jeden ten tým jsem ještě letos neviděl a nejsem tím ani frustrovanéj, protože já stejně mám popisovat to, co se aktuálně děje. Je dobrý vědět souvislosti, že někde prohráli, že někomu se na někoho nedaří, že nějaký hráč je nakřáplej, že nějaký hráč je zraněnej, strategie těch týmů, ale to zjistím, když mluvím s trenérama.*“ (Zelenka 2)

⁶⁶ „*Já vím, že Gulaš dal 32 gólů, protože to slyším každéj týden třikrát. Já vím, že Gulaš vede vo třicet kanadských bodů, že ten se zranil. To vím. To si nepotřebuju nikam psát. To jsou základní věci. A dneska klidně to v tom komentáři, když to nevím, dokážu přehodit otázkou na toho komentátora.*“ (Pospíšil 13)

neboť právě z těchto zdrojů čerpají i komentátoři. Záleží už jen na jednotlivci, zda si informace zaznamená, nebo mu postačí si je uchovat v paměti.⁶⁷

Jako kontradikci můžeme uvést příklad hokejového experta Petra Hubáčka. „*Ten má plakáty po celým stole. [...] on to tam má, ale stejně komentuje z hlavy.*“ (Pospíšil 14) Přestože od statistických poznatků jsou ve vysílání komentátoři a moderátoři, tak by i experti měli mít přehled o jednotlivých aktérech a klubech. Souvisí to ostatně i se scénářem, protože experti se zapojují do jeho tvorby a následně se na daná témata připravují.⁶⁸ „*Já si to téma sám pro sebe rozeberu. Zjistil jsem, že jedna věc je mít myšlenku v hlavě a druhá dostat ji srozumitelně ven. Takže si připravuju i nějaké informace v bodech, které mám v hlavě. Na začátku jsem se učil hodně věci nazpaměť. To už teď nedělám, protože jsem zjistil, že mě to svazuje. Když mi vypadne jedno slovo, tak mě to zasekne v přímým přenosu. Takže teď mám jenom připravený formulace důležitých bodů, aby byly srozumitelný a úderný. Hledám si všechno. Jedna věc je mít statistiku, druhá je zasadit ji do souvislostí. Takže se snažím každý to téma pojmout hodně komplexně a ze všech stran.*“ (Koreis 3)

I experti se tedy zabývají statistikami – ale mnohdy tak, aby v nich především vyhledali zajímavosti, jež nejsou všeobecně známé. Podobně odpovídali i ostatní respondenti O₂, kteří se podle rozhovorů připravují více než experti ČT. Petr Mikolanda si před zápasem vypisuje historiky spojené s aktéry, na které si vzpomene, Petr Švancara si vždy přinese aktuální ligovou tabulku, tabulku střelců a sestavy obou týmů. Pokud ví, že se budou více zabývat některým z hráčů, vyznačí si jej, aby měl lepší přehled. Důraz klade i na výslovnost jmen hráčů z ciziny.

Příprava je rozdílná pro některé experty i pro komentování a do studia, protože ve studiu mají jasně zadaná témata, na která se dokážou připravit detailně. Přesto i tam se někdy musí spolehnout na improvizaci, protože polovinu programu tvoří připravený scénář, ale druhou analýza utkání, na což se dostatečně dopředu připravit nelze. Naopak během utkání musí bezprostředně reagovat na jeho aktuální vývoj. Jakub Koreis přiznal, že původně nevěděl, jak přípravu na komentování uchopit. „*Příprava je potřeba, ale zároveň přílišná příprava je taky špatně, protože člověk pak sklouzne jenom k tomu, že se chytá těch svých poznámek a nedokáže dobře reagovat na to, co se děje na tom ledě v tom reálném čase.*“ (Koreis 1)

Většina expertů pak vyčíslila dobu přípravy na hodinu až dvě s tím, že výrazně časově náročnější je příprava do studia, protože sledování novinek a zápasů je obzvláště složité časově

---

⁶⁷ Milan Antoš si sice někdy přinese do vysílání papíry s přípravou, ale není tomu tak vždy. „*Já to беру tak, že mám v hlavě, jak třeba hrajou různý kluby, jakým systémem. [...] některý věci, který vím, že jsou složitý k zapamatování, tak si tu přípravu prostě musím udělat.*“ (Antoš 4 a 5)

⁶⁸ „*Viděl jsem, že budeme hodně řešit Juliše, tak jsem se podíval na jeho čísla.*“ (Zelenka 5)

kvantifikovat. Nejdlejší příprava probíhá na mistrovství světa či Evropy. Není totiž předem známo, kteří hráči na šampionáty přijedou a zároveň nemají možnost je tak často sledovat. „*Nejtěžší pro mě bylo, když jsem začínal ve druhé lize, dělal jsem si přípravy třeba dvě hodiny. [...] potom mě nasadili na mistrovství světa, ale dali mi takový zápasy jako Maroko, Tunisko, Panama, Irán, takže na to jsem se připravoval, a to bylo docela dlouhý.*“ (Pešír 8) Ve své bakalářské práci jsem zjistil, že komentátoři mají přístup k dokumentům UEFA⁶⁹, které slouží jako jeden z důležitých zdrojů komentátorů pro přípravu. K nim mají přístup i experti.⁷⁰

Zatímco pro komentátory je v současnosti primárním zdrojem internet a kombinace ostatních zdrojů, tedy tisku či informací od zainteresovaných osob, pro experty je to jejich zkušenost s profesionálním sportem, protože bez ní by tuto profesi nemohli zastávat. Druhým důvodem je, že primárně řeší „*situace, který člověk už zažil a nějak je řešil a ví, jestli je řešil dobře nebo špatně.*“ (Antoš 30)

Moderátoři používají při práci již výhradně počítače, notebooky či tablety. Jenže u expertů to zdaleka není ideální; například Milan Antoš zkoušel používat ve studiu tablet, ale jeho rychlost nebyla dostatečná pro potřeby vysílání. „*...člověk musí být připravenější a mít to v hlavě.*“ (Antoš 6) Vyhledávání na telefonu pak využívají experti v době, kdy se hraje. „*...když komentuju, tak telefon moc nesleduju. [...] ve studiu to sleduju furt, hele tenhle, kolik má odehraných zápasů, kolik dal gólů a furt si tam něco vyhledávám a k tomu samozřejmě využívám telefon.*“ (Zelenka 41)

Před komentářem paradoxně téměř žádná společná příprava komentátora a experta neprobíhá. Pouze neformálně při cestě na utkání, kdy společně hovoří o hokeji či fotbale. V případě České televize se navíc oba aktéři poradí, co konkrétně k danému tématu při stand-upu každý z nich přibližně uvede. V situaci, kdy expert zjistí určité zákulisní informace⁷¹, se může stát velice cenným zdrojem pro komentátora či moderátora. Může se totiž jednat o informaci, která lépe vyzní z úst profesionála a expert ji může vhodně doplnit vlastním hodnocením.

---

⁶⁹ V době předinternetové byly obdobou těchto dokumentů uzavřené informační systémy, které se využívaly hlavně na olympijských hrách (viz. Muzikant 2019).

⁷⁰ „*...upřímně, nevěděl jsem nic o Iránu, o Panamě, takže jsem dostal internetovou stránku, kde jsem si vytáhl nějaký informace, a to jsem chodil připravený hodně. [...] Konkrétně k tomu mistrovství světa, tak jsem se podíval na historii zápasů, viděl jsem nějaké sestavy, potom v jakém rozestavení hrajou a povytahoval jsem si asi šest obránců, šest záložníků a dva, tři útočníky a k tomu bylo o těch hráčích nějaký povídání. Bylo tam, kde hrajou, jakou měli kariéru, zajímavý příběhy, ale to byly UEFA stránky, který jsem dostal k dispozici na ČT a čerpal jsem z nich.*“ (Pešír 8 a 9)

⁷¹ „*Tady je ten expert lehce napřed, protože zatímco komentátor si ještě dodělává přípravu, tak ten expert se může vydat do terénu, pozjišťovat novinky a potom je použít.*“ (Zamazal 15)

Ve svém předešlém výzkumu jsem zjistil, že právě tyto informace jsou pro přenosy nejdůležitější, protože se téměř nikde nedají zjistit a s nástupem internetu mají diváci možnost dostat se ke stejným informacím jako komentátoři. Zároveň je zajímavé, že zatímco výměna informací mezi jednotlivými komentátory neprobíhala a ani neprobíhá, tak mezi expertem a komentátorem ano. Díky kontaktům tak mohou komentátoři a experti přinést divákovi více nových a zajímavých informací.

Zároveň se jedná o výraznou pomoc, protože někteří fanoušci žijí se svým klubem díky internetu čtyřicet hodin denně a jejich informacím se nemůže komentátor vyrovnat. Pokud je ovšem expert úzce spjat s daným klubem a případně v něm sám jako hráč působil, může tuto informační propast vyrovnat. *„To v sobě nese i to nebezpečí, bude to teda můj pohled fotbalového komentátora, když budu komentovat zápas Arsenal – Barcelona, tak jsem pod několikanásobným tlakem, protože zápas sledují i skalní fanoušci obou klubů. (...) Ti mají v hlavě daleko více informací než komentátor než kdokoliv jiný, protože nic jiného, než ten svůj klub nesledují. A vy se s tím musíte nějak vyrovnat. To znamená, že se jim musíte snažit vyrovnat alespoň v tom smyslu, že ten zub základních informací budete mít stejný jako oni.“* (Bosák in Muzikant 2019: 45)

4.1.3 Scénář

Každý přenos vyžaduje pečlivý a přiléhavý výběr komentátora, redaktora či experta s hostem, a rovněž promyšlenou koncepci úvodu, závěru nebo vyplnění přestávek. Je zapotřebí, aby program přestávek či rozhovory měly bezprostřední vztah k události. Proto musí mít jednotlivé přenosy vlastní scénáře. *„I docela běžný sportovní přenos musí mít redakční přípravu, která záleží na koncepci přestávky, začátku a závěru přenosu.“* (Hladký 1986: 168) Pokud moderátor konverzuje s expertem, tak se scénář odvíjí formou dialogu, ale komunikace s hostem probíhá častěji na bázi otázka a odpověď.

Právě scénář, který experti dostávají s časovým předstihem, aby se mohli připravit na témata, která budou součástí programu ve studiu, úzce souvisí s přípravou. Tvoří je většinou moderátor daného studia⁷², kromě hokejového vysílání v České televizi, kde veškeré scénáře má většinou na starosti Robert Záruba. Zároveň se na jeho tvorbě svým způsobem podílejí i experti, protože pomáhají vyhledávat zajímavosti, které by mohly program dále obohatit. *„Robert tohle všechno připraví a my hledáme v tom scénáři nějaké místo, kde by se dala vložit nějaká zajímavost nebo příhoda. Kam by se to hodilo.“* (Pospíšil 10) V O₂ TV funguje obdobný

---

⁷² „Máme tam jednotlivý moderátory. U nás si to dělají ti kluci samostatně.“ (Zelenka 8)

mechanismus. „*Vím, jaký dělají zápas, tak si napíšeme, jestli tam vidí něco, co by mohlo být zajímavý a já pak napíšu body do scénáře. Když se hraje v pátek, tak ho mám v úterý. A heslovitě, góly Třinec první třetina, Bartošák proti Spartě. Takže tam nakopneme čtyři, pět témat a oni přijdou nadrcení, mají k tomu A4. Všichni si to připravují, takže jsou nadrcení na to téma. Ale musí to vědět, není to tak, že by přišli hodinu před zápasem, ale už od úterý máme jasno, o čem se budeme bavit. Tři papíry si donesou, do destiček si je dají. Ono to vypadá i dobře.*“ (Homolka 46)

Často se volí zajímavá témata, která přináší něco nového a nečekaného. Zároveň se do předzápasového programu zařazují analýzy a rozborů, které by mohly dopředu nabídnout nějaký herní aspekt, který může diváka připravit na situace, jež v utkání mohou nastat. To potvrzuje i Petr Svěcený. „*Nesmíme to dělat tak, aby člověk slyšel o Messim po sto padesáté to samé. Na to dbáme, abychom opravdu vytahovali fakta, která jsou něčím zajímavá. Ted' třeba bude Bayern s Liverpoolem, tak do předjezdu uděláme, že Bayern dostává z celé Bundesligy nejvíce gólů z protiútoků, což může být zrovna proti LFC klíčové. Připravujeme diváky po taktické stránce, chceme je ale i bavit, protože fotbal je pořád zábava.*“ (Eurofotbal 2019)

Pro experty je důležité, aby věděli dopředu, na co se mají připravit, protože někdy dostávají i konkrétní zadání, což aplikují opět při hokejovém vysílání na ČT.⁷³ „*Pro mě je ten scénář důležitý, že vím, že se bude mluvit o Rothovi, o Poláškově a já vím, že přes ten cover budu mluvit. Tak holt si něco najdu o Poláškově a o Rothovi. A co se týká komentování na samotném stadionu, tak tam máme akorát stand-up. To téma je ve scénáři jasně daný, o čem máme mluvit, takže zase člověk, když to neví, tak si to zjistí.*“ (Pospíšil 11)

Někdy mohou být fotbalová studia rozdílná i kvůli programu. Česká televize totiž vysílá až „druhořadé“ zápasy, a tedy mnohdy se ve scénáři řeší ta důležitější střetnutí, která více zajímají diváky, zatímco při přenosech O₂ TV mohou být témata provázaná s vysílaným utkáním.⁷⁴

Hokejová kola jsou na programu častěji než fotbalová⁷⁵, což má za následek, že hokejoví experti někdy dostávají scénáře později než fotbaloví, protože se čeká na výsledky a události z posledního kola, které se promítnou do témat vysílání příštího studia.

---

⁷³ „*Uklidni mě, když dopředu znám alespoň jednu dvě otázky a konkrétní téma, o kterém budeme mluvit. Kolikrát už mě nějaký dotaz zaskočil,*“ popisuje Němec, který spolupracuje s Českou televizí.“ (Generace 20 2015)

⁷⁴ „*Celkem logicky se ve studiu neřešej týmy, který nejsou pro někoho známý, protože to není v zájmu nikoho řešit Varnsdorf, takže i v těch studiích, když je takový zápas a Česká televize ted' takový zápasy mívá, protože O₂ sebere všechno to nejlepší a my máme až ty poslední práva, tak se dostaneme i k těm průměrným zápasům, tak vždycky se v tom studiu řeší něco, co všeobecně ty lidi zajímá.*“ (Zelenka 3)

⁷⁵ Hokejová extraliga se hraje dvakrát až třikrát týdně. Fotbalová nejvyšší soutěž je na programu jednou týdně, plus některé týmy mohou hrát uprostřed týdne evropské soutěže nebo česká pohár, což se rovněž může promítnout do témat.

4.1.4 Kritika

Při samotném komentování se komentátor může dostat do různých situací, které pro něj nejsou úplně jednoduché. Je tomu tak například při komentování české reprezentace ve chvíli, kdy se někomu nedaří. „*To bylo samozřejmě těžký. Protože máte nějaký sportovní citění, protože sám sportujete, tak prostě víte, jak to je. Na druhou stranu vy vidíte, že hraje úplnou tužku, jako to vidí ostatní, takže jej nemůžete vynášet do nebes. Takže neříct, že hraje úplný trus, ale je potřeba se k tomu postavit nějakým způsobem. Pořád jste tam od toho, aby se to ten národ dozvěděl. Takže je to taková diplomacie no.*“⁷⁶ (Hölzel in Muzikant 2019: 58) Vzhledem k pravidlům a kodexu veřejnoprávního vysílání si musí komentátor najít takový výrazový prostředek, který situaci či hodnocení vystihuje v rámci mantinelů slušnosti. V tomto případě samozřejmě probíhá i neverbální komunikace mezi komentátorem a spolukomentátorem či expertem. Jak ale říká Jaromír Bosák, komentátor si musí držet odstup i v případě, že komentuje utkání národního týmu. „*Jakmile při komentování řeknete naši nebo my, chcete tím dát najevo, že jste součástí týmu, ale vy jeho součástí nejste ani náhodou. Jste komentátor a musíte si zachovat odstup a objektivitu.*“ (Bosák 2013: 88)

Jenže právě sportovní žurnalistika je v tomto specifická, a ne všichni novináři k tomuto tématu přistupují obdobně jako Jaromír Bosák; výjimka z fandění je podle nich přípustná právě u reprezentantů na mezinárodních soutěžích.⁷⁷ V tomto ohledu se můžeme pro ilustraci dopustit jistého srovnání sportovní rubriky s politickou. Zatímco aktivní člen politické strany bude těžko zároveň komentátorem nestrannického periodika, tak se sportovcem v dané úloze se setkáme běžně.

Sami experti přiznávají, že oni sami nevnímají nic špatného na tom, pokud použijí označení „my“ nebo „naši“ namísto neutrálního „Češi“, protože národnímu týmu fandí. Je pro ně tedy těžší být nestranní. „*Ale pak člověk pochopí, že kdyby lhal, tak ty lidi na to přijdou.*“ (Antoš 9) Zároveň ale dodávají, že profesionální komentátoři by se k těmto označením uchýlovat neměli. Mezi respondenty se ovšem našly právě výjimky, které nad tím nepřemýšlely nebo jim to nevádí ani u komentátorů profesionálů⁷⁸, a naopak Roman Málek si myslí, že by to

---

⁷⁶ „*Tomuto hráči se opravdu, ale opravdu nedaří. Anebo si prostě člověk sundá sluchátka a řekne...*“ (Hölzel in Muzikant 2019: 58)

⁷⁷ „*Pro někoho je nepřijatelné dát jakkoliv najevo národní příslušnost, například používat v komentáři slovo náš místo český (komentátor České televize Jaromír Bosák), jiný klidně přijde během mezinárodní soutěže v národním dresu na novinářskou tribunu.*“ (Cudlín, Osvaldová, Tejkalová, Kopáč 2010: 106)

⁷⁸ „*Mně to nevádí, jsme to my. Ani když to řekne komentátor. Já jsem Čech a oni jsou taky Češi.*“ (Pospíšil 27) „*...oni samozřejmě jsou v tu chvíli v úplně jiné pozici, než když komentují extraligu. Oni jsou na straně toho jednoho mužstva.*“ (Koreis 52)

při hodnocení neměl používat ani on jako expert. „*Tohle to „my“, já to nejsem. Já jsem slávista asi víc než spartan, tak když bych komentoval, tak bych neřikal my Slávisti.*“ (Málek 42)

Zcela kontrastně vůči všem ostatním zaznamenaným názorům vyznívá postoj Petra Švancary, u kterého jsou během přenosu jasně patrné sympatie k týmu Brna. „*To je jasný, že když hraje národ'ák, tak fandíme. Ale já mám problém, že když by hrála Zbrojovka proti Spartě, tak řeknu taky, že my máme roh. Na to bych si musel dávat pozor, to je pravda, ale stavím se k tomu absolutně normálně. Jsou to Češi a fandíme v tu chvíli našim, takže to je v pohodě.*“ (Švancara 23)

S touto problematikou souvisí i možnost, jež by podle Petra Svěceného byla vůči divákům „férovější“ a jež je ostatně běžná i v zahraničí. Tedy přiznat, komu novináři fandí. Je například všeobecně známo, že zpravodaj z New Jersey přeje při přenosu NHL týmu Devils a neznamena to, že je kvůli tomu jeho práce méně kvalitní. To potvrzuje i Petr Svěcený. „*...kdybych žil ve Španělsku či v Itálii, přišlo by normální, že komentátor miluje Juventus a nenávidí Fiorentinu. Tady na to ale nejsme zvyklí, je to takové hraní si na objektivitu.*“ (Eurofotbal 2019)

Níže se budu v jedné z kapitol věnovat výběru expertů ke konkrétním zápasům a zmíním faktor klubu. Ten představuje jisté úskalí neobjektivnosti, není však samozřejmě jediné. Vzhledem ke skutečnosti, že experti obvykle za sebou mají dlouholetou kariéru, vytvořili si coby bývalí sportovci přátelské vazby. Nezřídka se tudíž stává, že expert musí hodnotit hráče, se kterým má blízký přátelský vztah. Musí se tedy vypořádat s úskalím přílišné subjektivity, chce-li k výkonu daného sportovce přistupovat stejně jako k jeho spoluhráčům.⁷⁹

Všichni respondenti se shodli na tom, že věří, že k hodnocení svých přátel přistupují stejně jako k jiným hráčům⁸⁰, protože pokud například dojde k chybě, je potřeba na ni upozornit⁸¹ a sám sportovec by měl být soudný a uznat, že chyby se opravdu dopustil.⁸² Výhodu

---

⁷⁹ „*...to nemusí být o těch klubech, spíš to souvisí o tom, jaký lidi v tom klubu jsou. Buď ve vedení, jako trenéři nebo hráči. Když k nim mám nějaký vztah, tak přiznávám, že nejsem objektivní. Když něco zkazí můj kámoš a těch už hraje míň a míň, tak to popíšu míň tvrdě, než bych to popsal u někoho, kdo není kámoš. Ne, že bych hledal výmluvy pro něj, že bych úplně lhal, to ne, ale vím, že jsou možnosti, jak popsat situaci a rozhodně je jiný, když je to můj kámoš, oblíbený klub, neoblíbený klub.*“ (Zelenka 11)

⁸⁰ „*Chci popsat tu situaci tak, jak ji vidím já a je mi úplně jedno, jestli je v tom můj kamarád nebo ne. [...] Pokud je ta chyba zásadní pro vývoj v utkání, tak je určitě důležitý ji ukázat, ale stejně tak je důležitý ukázat, když někdo udělá něco navíc a je to zvláštní.*“ (Antoš 10)

⁸¹ „*...komentoval jsem Kladno třikrát nebo čtyřikrát za sebou, jak byli na padáka a Petr Vampola, zaprvé jsem s ním hrál, zadruhé tady hrál tu loňskou sezonu, takže jsme se tady (na Slavii, pozn. aut.) potkávali každý den a on udělal chybu na Kladně a neměl jsem elektronickou tužku, ale zrovna jsme si ho dali o té přestávce a prostě jsem ho tam musel naložit, protože tu chybu doopravdy udělal.*“ (Málek 22)

⁸² „*Já nejsem zase takovej, že bych někoho strašně napálil, ale jako zase na druhou stranu, když někdo udělá velkou chybu a já řeknu, že tu chybu udělal a ten člověk to nepřijme, tak asi má problém on. Nebo já jsem vždycky byl ten typ, že mě nikdo po zápase nemusel hodnotit, že když jsem věděl, že jsem odehrál špatný zápas, tak jsem to věděl sám.*“ (Pešíř 16)

spatřují v tom, že pokud se jedná o člověka s neformálními vztahy, lze si po přenosu danou situaci vyjasnit.

Někdy ovšem nastane úplně odlišná situace, kdy sportovci kritiku nepřijmou a dají to expertovi najevo například telefonátem. Jako například v případě Lud'ka Zelenky, který chybně vyhodnotil penaltovou situaci a jeho přítel Pavel Horváth mu napsal, ať už mu nevolá.⁸³

Expertí vnímají, že podstatná je i forma, jakou případnou kritiku sdělují, a proto většina z nich tvrdí, že nechtějí někoho vyloženě „natřít“. Tedy jinými slovy nechtějí někoho urazit, ale pouze upozornit na chybu.⁸⁴ „*Vždycky, když na ni upozorňuji, tak řeknu, tady Pavel neměl jet doprava, ale měl jet doleva, špatně vyhodnotil situaci, tak ano, pro toho hráče to není jednoduchý, ale věřím, že dokáže uznat, že tu chybu udělal. Ten expert to musí konstatovat.*“ (Koreis 25)

Zvláštní disciplínu rovněž představuje hodnocení sportovních „hvězd“, které dosáhly na větší úspěchy než expert, například při Lize mistrů či zápasech reprezentace. I k tomu se staví experti tak, že je v případě pochybení zkritizovat musí, ale pouze tak, že na chybu upozorní.⁸⁵

Zajímavé srovnání v tomto ohledu přináší Petr Mikolanda, podle kterého je v kritice rozdíl mezi Českou republikou a zahraničím. Ve světě je podle něj častější kontroverze než v Česku. Tento fakt souvisí mimo jiné se skutečností, že mnohdy jako experti v televizích působí hráči, kteří by se chtěli stát trenéry, nebo trenéři, kteří jsou v daném okamžiku bez angažmá, takže by si tvrdším výrokem mohli „zavřít dveře“ do určitého klubu.⁸⁶

Celkově nepanují mezi fotbalovými a hokejovými experty v tomto směru diametrální rozdíly. Za zaznamenání nicméně stojí, že negativní zpětná vazba se objevila pouze u expertů

---

⁸³ Zelenka: „*Když jsem před třemi roky řekl na penaltu v Příbrami, že byla, našťoval se. Protože jsem ten zákrok viděl jen z jednoho záběru; ty další pak ale ukázaly, že nebyla. [...] Já měl několik telefonátů nebo esemesek i od rodinných příslušníků hráčů, o kterých jsem něco řekl, aby mi to dovysvětlili. Nebráním se tomu. A jak říkám, i kamarádi se na mě našťovali.*“ (Idnes, 2013)

⁸⁴ „*Vždycky se to dá nějakou nadsázkou, že je to třeba kopyto, to použiju. Radši řeknu, že je to kopyto, než abych řekl, že je to neschopnej hráč. Protože to kopyto, to znamená, že to udělal špatně v té situaci, ale když řeknu, že to je neschopnej hráč, tak jsem ho odepsal navždy. A tak to není. Každý hráč udělá chybu. Není to tak těžký. Když má člověk nějakou slovní zásobu, tak z toho vždycky vybruslí. [...] A myslím si, že mi to problém nedělá. Prostě tak si řeknou, tak je blbec, tak nám nadával, tak nás sepsul, ale pokud maj nějakou sebereflexi a podívej se na ten zápas, tak si třeba řeknou, no, on měl pravdu. A pokud ji neměl, tak zase říkám, je to můj pohled na věc, a i já jsem schopnej udělat chybu.*“ (Pospíšil 18 a 25)

⁸⁵ „*Spíš se mě to týká v české lize těch našich reprezentantů. A to zas jako oni musí brát, že když to oni kopnou vedle, tak já jsem tam od toho, abych to řekl. Ale zase, že bysme trvdili, že hrajou dlouhodobě špatně nebo že jsou to kopyta, to zase ne. To by v té reprezentaci nebyli. Ale stavím se na to tak, že když se mu ten danej zápas nepovede, tak ten expert od toho je. A neměl by říkat, že balon je kulatej a tráva je zelená. To je alibismus a ten tam prostě nechci.*“ (Švancara20)

⁸⁶ „*V Evropě se jde po kontroverzích a řekne se, tenhle trenér blbě vystřídal, je to blbej trenér. Tady v Česku se tohle nenosí, protože tady nikdy nevíme my trenéři, odkud dostaneme laso, kde můžeme trénovat.*“ (Mikolanda 11)

fotbalových. Rozdíl také panuje mezi experty, kteří ve sportu nepůsobí déle a mezi těmi, kteří kariéru ukončili nedávno; zatímco první skupina má mezi hráči méně bývalých spoluhráčů a přátel, takže se jich zmíněná úskalí dotýkají méně, druhá skupina je jim vystavena v podstatnější míře.

Osobní vazby expertů na současné sportovce mohou přivodit i problém nadměrné familiárnosti. Experti důvěrně obeznámení s prostředím začasťe znají přezdívky jednotlivých hráčů a mají tendenci tato označení zapojovat do svého mluveného projevu v rámci přímého přenosu. Komentář to sice v některých případech může oživit, avšak při nadužívání těchto označení jej lze naopak znehodnotit.⁸⁷

4.1.5 Kontakty v klubech

Z mnou realizovaného předchozího výzkumu vyplývá, že obzvláště cennými zdroji pro komentátory jsou samotní sportovci. Přístup k těmto zdrojům představuje i značnou výhodu pro experty, kteří z tohoto prostředí pocházejí a mají více možností se k nadstandardním informacím dostat. Ty se poté od experta dostanou i ke komentátorům či redaktorům.

Fotbaloví experti, jak vyplývá z rozhovorů, shánějí explicitně informace v klubech častěji než ti hokejoví. Ale ani v tomto ohledu to nelze jednoznačně zobecnit, protože je tato problematika ryze individuální záležitostí. Většina hokejových expertů se vyjádřila, že kluby nekontaktuje a neshání u nich informace nikdy, nebo jen zřídka.⁸⁸ „*Celý ten koncept toho, že já zvednu telefon a zavolám někomu do mužstva, nějakému hráči a řeknu mu, hele, řekni mi, prosím tě, co se tam děje, tak chtít takový informace po klukách, není podle mě úplně seriózní. Takže samozřejmě někdy se na něco zeptám, ale spíš používám informace, který se ke mně tak nějak dostanou automaticky. Že se s někým bavím a ten mi sám od sebe něco řekne. Že bych někam volal, vyzvídal, to dělám opravdu minimálně.*“ (Koreis 22) Jako důvod uvádějí mnohdy to, že nechtějí k hráčům získat vztah, aby je následně „nešetřili“ v komentáři. Z hokejových expertů je využívá často pouze Roman Málek.

Naopak fotbaloví experti využívají kontakty s daným prostředím téměř vždy, protože chtějí mít přehled a možnost udělat si na různé situace vlastní názor, k čemuž jim dopomohou

---

⁸⁷ „*Na co jsem byl upozorňovanej, tak často mi ujiždělo, že jsem těm klukům říkal přezdívkama. Takže mně říkají Pišta, Ondra Mihálik v Plzni je taky Pišta, Zeli mi včera ve studiu řekl Pišta, tak já jsem řekl Pišta Mihálik, Pišta Mihálik, Pišta Mihálik a Vlasta Vlášek mě upozornil, že je dobrý to říct třeba jednou, že pořád jsem jeden z nich, ale pro diváka, když budeme říkat třeba Kopejda na Kopice, tak to nevypadá úplně dobře, tak to mi řekl, ať neříkám.*“ (Pešír 27)

⁸⁸ „*Nula. Nechci bejt vůbec v kontaktu s žádnýma klubama. [...] stejně to je na mistrovství světa, vyhýbám se hráčům, nechci za něma jít, nechci si s něma povídat. Z jednoho prostýho důvodu, protože jak k někomu získám vztah, tak ho budu šetřit v tom komentáři. A to nechci. To už je zkrslující. [...] když potřebuju nějakou informaci z klubu, která je interní, kterou bych mohl použít, tak prostě zavolám svým známým v těch klubech.*“ (Pospíšil 21)

i bližší informace z klubu. „Protože když se máme bavit o tom, že nějaký hráč nepodepsal smlouvu, nebo že se spekuluje o trenérovi, že má být odvolanej a tyhle kontroverznější věci, tak chci mít trošku přehled v tom, abych z toho týmu nedělal blbce a neříkal něco, co třeba vůbec není pravda.“⁸⁹ (Švancara 33) To souvisí s ověřováním zdrojů a informací, protože i expert by měl v televizi uvádět pouze ověřené údaje. Pokud se prokáže, že šlo o mylnou informaci, jedná se o pochybení na straně experta.⁹⁰

Pokud jsem v předešlé kapitole popsal jako jedno z úskalí expertů nutnost kritizovat své přátele, pak je třeba zmínit ještě jeden důležitý aspekt. Pokud od spřízněných sportovců experti získají určité informace, ne vždy je mohou použít a je potřeba stanovit jasná pravidla, podle kterých se budou při jejich zveřejňování řídit.

Většina se řídí pravidlem: „Co se řekne v kabině, to v ní také zůstane.“ Zmiňují jej v souvislosti se sportovním a společenským citem.⁹¹ „To znamená, dá se to jednoduše rozpoznat a kdyby to bylo něco speciálního, tak mi ten kluk řekne, hele, tohle neříkej.“ (Antoš 10) Důležitý je také korektní přístup k danému zdroji, který zaprvé nemusí prozradit, ale zadruhé by jej také neměl nikdy „zradit“, protože v takovém případě už nemusí být další využití zdroje možné. „Ale já spíš tyhle informace ani nechci. Spíš chci ty normální věci, který se dají říct, ať už je to zranění hráče, neprodloužení smlouvy, základní sestava, možná i taktika. Takže nechci říct něco, co by tomu dotyčným vadilo a co by i logicky ho mohlo prozradit.“⁹² (Švancara 34)

---

⁸⁹ „Ted' jsem třeba řešil, proč v Příbrami chytá brankář Melichar a ta realita byla prostě taková, že byl nejlepší a zasloužil si to. A v tomhle směru jsem zjišťoval, proč je to tak, jestli třeba se někdo nepohádal, nebo tak a chtěl jsem mít tu informaci pravdivou, protože tohle bylo jedno z témat tenhle devatenáctiletý kluk.“ (Švancara 33)

⁹⁰ „Když bych řekl třeba, že na Slavii tři měsíce neplatí, tak je to moje informace a já si s ní musím nějak pracovat, musím s ní naložit a musím ji vysvětlit. Nemám zakázaný to, že bych něco nemohl říct. Já můžu říct v podstatě cokoli, ale musím vždycky vědět, a to musím vědět sám, kde je ta hranice, co je stoprocentně ověřený a co není.“ (Pešír 26)

⁹¹ „Sám si to vyhodnotím, jestli je vhodný to vypouštět ven, nebo ne. Ted'ka třeba jsme měli, dělám podcast hokejovej Bomby k tyči, a měli jsme tu nahrávku trenéra z Brna a měli jsme ji dva dny předtím, než se dostala ven. Samozřejmě jsme si pohrávali s myšlenkou, hele, vypustíme to, ale nakonec jsme došli k tomu, že to nechceme bulvarizovat.“ (Koreis 23)

⁹² „Příklad, věděl jsem, že Denis Godla jde do Litvínova, už má podepsáno a vyběhlo to samozřejmě až po 1. květnu, ale já jsem to věděl už v únoru, kdy Kladno hrálo o padáka a o udržení. Jenom jsem to v tom přenosu naznačil. Neřekl jsem, že už má podepsáno, ale řekl jsem, že jsou tady hráči, kteří nemají podepsané smlouvy a on je jeden z nich a co se tak proslychá, že má namířeno ke konkurenci.“ (Málek 27)

4.2 Rozdíl mezi O₂ TV a Českou televizí

Hlavním cílem, který jsem si ve své práci stanovil, bylo porovnat Českou televizi a O₂ TV z hlediska sportovních expertů. Od veřejnoprávní televize očekáváme objektivitu, nezávislost a serióznost. Naopak soukromá média kladou větší důraz na zábavu a bulvárnost. Právě s tím souvisí i některé aspekty, ve kterých se tato sledovaná média liší. Ať už se jedná o podobu vysílání fotbalu či hokeje, pravidla pro experty jako například důraz na spisovnou formu jazyka nebo podobu zábavy či výběru jednotlivých expertů na zápasy. Rozdílů ale v tomto případě není tolik, kolik by se dalo u takto odlišných typů médií očekávat. Jakub Koreis však věří: „*Jako nový program jsme o tom začali přemýšlet trochu jinak a posunuli jsme tu prezentaci hokeje trochu jiným směrem.*“ (Koreis 18)

Potvrdilo se, že O₂ TV usiluje o větší bulvarizaci přenosů, aby byly pro diváky zajímavější. „*Proto to odlehčuju, proto se tam snažím dostat nějakou legraci, aby to trochu bavilo, když je to nezajímavý.*“ (Švancara 10) Častěji se tak v jejím vysílání objeví informace ze soukromí sportovce. Zároveň je více zastoupen prvek „entertainmentu“, zatímco v České televizi je posílen prvek odbornosti. „*Byl to ten záměr. Být free víc. Snad se to daří. Proto i ty rubriky jako špunti. I ten koment je takovej odlehčený.*“ (Homolka 14) Českou televizi mnoho respondentů označilo za konzervativnější, v jejím vysílání mnohdy nebyl humor vyžadován. „*Na O₂ je ta odbornost taky, ale samozřejmě ty vtipy tam nikdy neřeší. Dá se říct, že se tam může mluvit i sprostě v uvozovkách, nějaký ty slabší slova. Víc se dá odlehčovat, že prostě vím, že jsem za to byl v České televizi hodně sekanej, že vlastně ty vtipy tam moc nechtěli. [...] Ale už se mi taky zdá, že to polevuje.*“ (Švancara 2 a 4)⁹³

K rozdílům mezi oběma televizemi můžeme také přiřadit možnost expertů pracovat i pro jiná média. Nejsou totiž faktickými zaměstnanci televize, ale pouze externími spolupracovníky, přesto Česká televize neumožňuje expertovi spolupráci s jinou televizí.⁹⁴ Naopak u O₂ TV je to možné. Například Petr Švancara (mimo jiné) kvůli tomu Českou televizi opustil a „přešel“ ke konkurenci, protože zároveň má možnost komentovat fotbal i na Digi TV.⁹⁵ „*...vím, že i slova ohledně černochů, že má velkou postavu a nějaký takový věci, na*

---

⁹³ „*On z Český odešel, protože je šašek, srandista a na tý Český takovejhle prostor určitě neměl, jako dostává v O₂. Dodává tomu to jeho, tu šarádu, tu srandu, která ty lidi baví. To se u nás takhle nemohlo v takový míře a v takový formě už vůbec ne. Alfa a omega ani není naše vystupování, ale spíš to, jaký zápasy děláme. A to, že oni dělají Ligu mistrů a prostě největší český zápasy, tak jsou někde jinde. Ty zápasy jsou sledovaný a jsou vyhledávaný fotbalovejma fanouškama, kdežto ty naše jsou trošku v ústraní.*“ (Zelenka 17)

⁹⁴ V průběhu poslední sezony 2020/2021 se však spousta expertů objevila na obou televizích. Například Vladimír Šmicer (expert O₂ TV) byl přítomen ve studiu České televize při zápasech Evropské ligy, v nichž hrála Slavia, protože je bývalým hráčem klubu.

⁹⁵ „*Já jsem přešel, protože jsem chtěl spolupracovat s více televizema, protože ještě pracuju pro Digi TV, což je německej, italskej, španělskej a anglickej fotbal, a to Česká nedovoluje. To znamená, že když člověk dělá pro*

kteřý jsme museli dávat pozor, tak to byl problém. To stejný politika, když jsme si dělali z něčeho srandu, tak na tom O₂ to bylo v pohodě a na ČT se ani s politikou nedala udělat sranda.“ (Švancara 3)

Podle expertů, kteří dříve působili na ČT a nyní pracují pro O₂, je na soukromé televizi kladen větší důraz na kontroverzní a sporné situace. Právě tyto rozборы jsou diváky velmi žádané.⁹⁶ „*A tohle třeba v České televizi nebylo. Že vysloveně kontroverzní věci se nechtěly řešit a tady se řešit chtěou.*“ (Mikolanda 13) S tím ale nesouhlasí například Luděk Zelenka, podle nějž to obdobně funguje i v České televizi a okamžitě je žádaný minimálně názor experta. V těchto případech je povinnost novinářů z hlediska etiky, aby se těmto situacím věnovali co nejčastěji. „*Když je studio a je něco v tom zápase, tak okamžitě chtěou, abych si to vzal do tužky. [...] rozhodně nemaj tendenci to uklidit pod stůl nebo tak. Prostě chtěou to rozebrat, byla to ruka, nebyla to ruka.*“ (Zelenka 19)

Podobná situace nastává, pokud jsou ve studiu dva experti. Podle Mikolandy málokdy mají opačné názory, a pokud k tomu dojde, neventilují je. „*Naopak v O₂ máme velkou volnost, že můžeme říct hodně věcí otevřeně i třeba proti tomu druhému, třeba co se týče, když někdo vidí standardní situaci jinak, někdo faul, tak se ozveme a je to taková živější debata. To v České televizi nebylo.*“ (Mikolanda 2)

Mnohdy to může být způsobené faktem, že v České televizi většinou zajišťuje fotbalový přenos jeden expert a jeden host.⁹⁷ Pokud jsou však při hokejovém zápase ve studiu dva experti, může dle Davida Pospíšila i ve vysílání ČT dojít ke konfrontaci názorů. „*To, co říkám v televizi [...] To je můj pohled na hokej. A když tam vedle mě bude sedět Anty, Hubas, Prochy a nevím kdo ještě, tak vám to řeknou jinak, protože to je jejich pohled na hokej. [...] V tom studiu je to dobrý, když jsme dva, že může dojít k těmto konfliktům a je to zajímavější.*“ (Pospíšil 15)

4.2.1 Využití experta

Největší rozdíl mezi Českou televizí a O₂ TV spočívá ve formě využívání experta. Zatímco v ČT jsou experti využíváni ve studiu i jako spolukomentátoři, tak na O₂ jsou zváni pouze do studia. Důležitým aspektem pro moji práci je dělení podle počtu komentátorů. Česká televize i O₂ TV využívá v hokejových i fotbalových přenosech dva komentátory. Rozdíl tkví

Českou televizi, tak už nemůže dělat pro Seznam, Digi TV, O₂ a chodit. Je prostě vázanej, že ta jeho tvář je spjatá s Českou televizí.“ (Švancara 12)

⁹⁶ „*Tak já vím, že ve chvíli, kdy mi v O₂ řekneme něco špatně, nebo se k něčemu nedobereme v elektronické tužce, co bychom měli, nějaký penaltový zákrok nebo něco, tak ještě okamžitě během toho zápasu, třeba nevyřešíme to o poločase, tak okamžitě dostáváme informaci od nejvyšších, hele, tohle by to chtělo, lidi chtěj, abyste vyřešili tuhle situaci, vraťte se k ní.*“ (Mikolanda 13)

⁹⁷ Výjimkou jsou větší zápasy, zápasy reprezentace či Evropské ligy.

v tom, že ČT užívá model komentátora a spolukomentátora, zatímco přenosy vysílané na O₂ komentují dva profesionální komentátoři.⁹⁸ „Na O₂ se vydali tou cestou, od které my jsme upustili v roce 1998. To znamená komentář rozdělený mezi dva rovnocenné komentátory, kdežto my jsme od roku 2001 začali i při velkých zápasech, mistrovstvích světa používat rozdělený komentář mezi komentátora a experta.“ (Záruba 19) Jiří Baumruk si myslí, že jedním ze základních důvodů tohoto rozdílu je možnost odlišení a jiné filozofie.

V tomto ohledu jednotliví respondenti bránili model „své“ televize. Tato kapitola má přesah i do části výzkumu, která porovnává rozdíl fotbalových a hokejových expertů, protože podle Petra Svěceného není model komentátora s expertem vhodný pro fotbal, ale je naopak vhodný pro hokej. „...hra se tam přerušuje – to je prostor pro spolukomentátora. Když se hraje, tak komentátor komentuje a expert nevstupuje do hry. Ač ve fotbale může být sebevětší nuda, tak se stokrát může stát, že spolukomentátor začne mluvit, přijde padesátimetrový pas, jediná šance zápasu – kterou propásne. Přeruší řeč, už se nevrátí.“⁹⁹ (Eurofotbal 2019)

U fotbalu vyzdvihuje při modelu s profesionální dvojicí možnost emocí a živého způsobu komentáře, díky které může vzniknout patřičně dynamický dialog. Komentátoři se často střídají, většinou po třiceti vteřinách. (Eurofotbal 2019) Tím se snižuje úskalí, že by slovní výstup některého z nich utrpěl po formální stránce. Přenos je kromě dynamiky charakteristický i spisovnější formou komentáře. „...oba by měli být na vysoké jazykové úrovni. Je menší potenciál toho, že by to nezvládli technicky, že třeba nejdou do tečky. Vypadá to jako přímý přenos, kterému se věnují dva profesionálové, kteří velmi dobře ovládají komunikační a jazykovou úroveň.“ (Zamazal 21)

Celkově tento model zaručuje větší frekvenci slov, což může být pozitivní, ale zároveň ošemetné, protože přílišná „kadence“ může diváky někdy rušit. Proto protagonisté komentáře musí dbát na to, „aby to nebylo přemluvený. Aby tam toho nezaznělo moc na úkor toho, že to budou samý kraviny. [...] Hodně se poslouchat a neopakovat se. Když někdo popíše tu situaci,

---

⁹⁸ Je tomu tak přesto, že Jan Homolka přiznal, že vzorem je NHL, kde častěji funguje právě model komentátora s expertem. „Funguje, no. Ta úplně první a zásadní věc je, že tam to dělají frajeři, kteří jsou za to velice dobře placení. Třeba Denis Potvin odjel s Floridou 82 zápasů. Komentoval 82 zápasů Floridy. Jsou tam komentáře pro televizi na Floridě, v New Yorku, jsou tam různé komentátorské stopy a když ten člověk je s tím týmem sžitý, tak to může fungovat. Pro ně je to hlavní džob, pro ně je to prodloužení kariéry, kdežto tady to tak není. Kluci mají jiný svoje zájmy, jiný práce, jiný koníčky a pak je člověk vytrhne na ten jeden zápas za čtrnáct dní. Oni přijdou sice připravení, ale ta návaznost tam není a nemůže být v českých podmínkách. Kdyby byla tak... A vidíme to i v těch jiných televizích, že to není jednoduchý. A zásadní jsou ty podmínky a ten styl, když je ten člověk s tím klubem. [...] Já, když budu dělat 52 zápasů Sparty a budu k tomu mít Toňáka, ten bude mít taky 52 zápasů, tak to taky bude fungovat. Z tohoto pohledu je to tady podle mě neaplikovatelný. Třeba to někdy bude, ale teď to není.“ (Homolka 38)

⁹⁹ Svěcený: „Myslím, že tahle forma výborně funguje u lyžování, kde expert komentuje jízdu odborně. V hokeji jasně, ale do fotbalu to podle mě nepasuje.“ (Eurofotbal, 2019)

tak to nepopisovat znova. Říct tu nadstavbu.“ (Homolka 22) S tím souvisí i fakt, že oba komentátoři se připravují na sobě nezávisle – což mimo jiné znamená, že značné pensum informací může být totožné či alespoň obdobné, což výsledně může některého z aktérů během živého komentáře omezovat. Někdy může tato situace přerůst až k určitému vzájemnému „trumfování“.¹⁰⁰ „...velmi často se stává, že říkají dost podobné věci, protože každý si tvoří nějakou svoji přípravu a častokrát se to dubluje. Anebo se také stává, že ten komentátor, váš kolega na stejné úrovni, vám vystřílí tu faktickou přípravu. Nebo to, co máte připravené vy. A to bych viděl jako zásadní problém.“ (Zamazal 20) Proti zbytečnému popisu se staví expert ČT David Pospíšil, podle kterého je český hokejový divák natolik vyspělý, že spoustu věcí ví sám a nepotřebuje komentovat, že hráč vede puk, protože to vidí. To není podle něj priorita komentáře.¹⁰¹ Díky tomu je možnost věnovat se detailům, kterými se prioritně zabývá spolukomentátor, nebo obecnějším záležitostí, které mohou být pro sledujícího zajímavostí.¹⁰²

Další nevýhodou je absence odborného názoru experta, který divák od přenosu zásluhou České televize, která tímto způsobem hokej prezentuje déle než dvě dekády, očekává. Profesionální komentátor přitom například v otázce posouzení taktiky nemůže dosáhnout respektu na úrovni bývalého hráče.¹⁰³ Přesto záleží nejen na kvalitní znalostní základně komentátora, ale také na jeho projevu, kterým může diváka o své erudici přesvědčit.¹⁰⁴

Možnost či spíše nutnost této odborné „nadstavby“ v České televizi ovšem nepovažuje za podstatnou výhodu expert O₂ Jakub Koreis. Jako hlavní důvod udává onu nutnost po každé akci či při každém přerušení hry prezentovat bezprostřední názor na předešlou situaci. „*Ta hra se samozřejmě vyvíjí a přerušuje se třeba každý, nebo je pasáž, kdy se přerušuje každých třicet vteřin. A ono se o tom přerušení očekává od toho experta, že má něco říct. Ale tam kolikrát není co říct. Nejde dělat z komára velblouda. Pro mě osobně by bylo strašně složitý dělat experta při hře. Když padne gól, tak je lehký ho okomentovat. Ale každou minutu, minutu a půl*

---

¹⁰⁰ „Kdežto my se tam snažíme být partneři a doplňovat se.“ (Zelenka 39)

¹⁰¹ „A televize je médium, které díky těm obrázkům nabízí možnost toho, že není potřeba se věnovat úplně stoprocentně tomu dění, které na tom ledě probíhá, jako je to v rozhlase, kde vám to musí přiblížit, protože to nevidíte.“ (Pospíšil 3)

¹⁰² „Já si myslím, že divák nepotřebuje slyšet za každou cenu, jak se tam dva komentátoři dohadují a baví se navzájem o nesmyslech. Že chtějí vědět konkrétní věci a nepotřebují lavinu slov.“ (Pospíšil 3)

¹⁰³ „Je to celkem logické. I když je to komentátor, který hokej hraje na rekreační úrovni, a i když má pravdu, protože já hokej sleduju přes třicet let a myslím si, že bych spoustu věcí taky dokázal o té hře říct, ale nikdy jsem ho nehrál. Takže to může být pravda, ale ten divák to nikdy nevezme tak, jak když jste bývalý hokejista. Prostě je to takhle nastaveno a je to více o recepci a percepci toho vysílání, než že by byl problém v tom komentátorovi.“ (Zamazal 20)

¹⁰⁴ „...člověk může být tisíckrát dobřejší komentátor, ale od Tona to vezmou, když řekne, že se někdo kope za uši a hraje špatně, ale od Homolky to budou brát hůř. Takže jde o to, si vydobýt tu pozici toho, že ten člověk je v tom fakt kovanější.“ (Homolka 9)

*najít v té hře něco, co chci prezentovat, okomentovat tomu divákovi, je, pro mě osobně by to bylo teda, strašně těžký a myslím si, že to potom často sklouzává k obecným řečem.*¹⁰⁵“ (Koreis 40)

I v modelu komentátora s expertem může často docházet k dialogu, ale ne neustále. Záleží na vývoji hry, podle níž může komentátor „házet“ narážky, které expert doplní, ale stejně tak se v projevu objeví svébytná prohlášení, která „fungují“ nezávisle vedle sebe. Důležité je, aby se expert neuposouval do role profesionálního komentátora, protože mu tak mohou unikat detaily ze hry.

Při tomto stylu musí diváci přistupovat ke komentáři s tím, že expert není profesionál a nebude mluvit pouze spisovně, ale zato dává přenosu „něco navíc“. To znamená, že nikdo, kdo sport na vrcholové úrovni neprovozoval, není s to si stoprocentně představit, jak přesně daná situace na hřišti z pohledu hráče vypadá. „*Vypadá to strašně pomalu někdy, ale já vím a každé expert to ví, že z toho hřiště je to strašně rychlý.*“¹⁰⁶ (Pešír 31)

Mezi výhody modelu dvou profesionálních komentátorů tak patří plně profesionální komentář (který je založen na spisovné formě češtiny), dynamika, dialog a menší pravděpodobnost obecných názorů¹⁰⁷. Naopak nevýhodou může být „přemluvenost“ či stejná příprava, a tedy mnohdy stejné informace od komentátorů. Naopak pozitiva komentáře s expertem jsou určité přítomnost osoby, která je kompetentní k odbornému názoru a menší pravděpodobnost přesycenosti informací. Negativy je nespisovnost a někdy obecné názory a zbytečné vstupování experta do komentáře, s čímž může souviset i nemístný rámcový komentář při šanci či gólu.

4.2.2 Studio

Porovnávat můžeme i práci expertů ve studiu. Nejvýraznější odlišnost, která je na první pohled zřejmá, vykazuje hokejové studio televize O₂. To se totiž nachází výhradně na stadionu. U fotbalového studia se s tímto přístupem můžeme také setkat, bývá to však jen občasnou záležitostí. Naopak O₂ TV má na tomto formátu studia prezentaci hokejového studia postavenou a děje se tak s železnou pravidelností. Jako prvotní důvod uváděli respondenti opět nutnost odlišit se od České televize, ale také skutečnost, že docházelo k časovému překryvu

---

¹⁰⁵ „*Jak sám říkal Kori [...] Tam se dvakrát nahodí puk a ten expert tam říká, nahození přešlo modrou čáru. Já nevím, co bych tam říkal a proč.*“ (Homolka 9) „*V té České se to táhne, čekáme na výrok toho experta a nenávidím, když je to alibismus. Když prostě ten expert ještě, no, já si nejsou jistej. Budťo vidím, že to je pentle nebo to není pentle.*“ (Švancara 38)

¹⁰⁶ „*Takže včera, jestli jste viděl, že někdo řeší Stancia, že měl volit ještě přihrávku vedle na Masopusta do prázdné brány, tak ono to vypadá jednoduše, ale já vim, že to byla přihrávka, kterou podle mě nahrát nemohl, takže střelil dobře.*“ (Pešír 31)

¹⁰⁷ Při hodnocení banálních situací mnohdy experti použijí nicneříkající frázi či klišé, jen aby situaci okomentovali.

mezi fotbalovými a hokejovými přenosy. Zástupci O₂ také chtěli mít ustálenou formu vysílání.¹⁰⁸ U České televize bývá hokejové studio na stadionu pouze během světových šampionátů. U fotbalových přenosů je tomu tak rovněž občasně stejně jako v případě O₂.

Pro experty je studio na stadionu mnohdy výhodou, protože, jak sami říkají, mají kompletní přehled o všech situacích, zatímco v budově mají k dispozici pouze záběry kamer.¹⁰⁹ Zároveň jim pomáhá atmosféra¹¹⁰ na stadionu či možnost získat zákulisní informace. Tato forma vysílání má však i svá úskalí. V některých momentech je důležité nevnímat okolí a soustředit se pouze na práci „...stačí pět vteřin, že se tam podívám někam do publika a může mě to vykolejit a nedokážu zareagovat. Takže já si dávám pozor, abych byl stoprocentně soustředěnej ve chvíli, kdy vstupujeme do toho přímého přenosu.“ (Koreis 1)

Druhou nevýhodou je práce s elektronickou tužkou. Zatímco hokejové vysílání na O₂ TV ji vůbec nevyužívá, v ČT může expert na stadionu vidět akci, která ale není v záběru, takže ji nemůže s pomocí elektronické tužky analyzovat.¹¹¹ „Celoplošný vnímání hřiště je pro mě jako fotbalistu hrozně důležitý. A v tom právě vidíte ten největší rozdíl, když máte jenom ten záběr tý kamery, který prostě má omezený místo na to, aby zabrala, tak se to hrozně blbě chápe. Narážím na to třeba v tužce, když chci ukázat, že ta obrana měla vystoupit, ale ve chvíli, kdy to chci ukázat, tak ta obrana tam ještě není vidět. Kdežto já na stadionu ji vidím. Já to prostě na stadionu vidím a dokážu to popsat a pochopit. Kdežto v tý televizi to nevidím a nevím, že to nevytláčela ta obrana, že byli zalezlí, protože ten záběr mi to neukazuje.“ (Zelenka 35)

Důležitá je také poloha studia na stadionu. Televize se snaží, aby se nacházelo mezi střídačkami, což je pro experty i pro vzhled přenosu nejpříhodnější řešení. „...ty záběry jsou jiný, když kolem vás ti hráči jezdí.“ (Málek 6) Ne vždy se ovšem taková možnost naskytá, a tak se studio nachází například v rohu stadionu, odkud mají moderátor s expertem podstatně horší přehled.¹¹²

---

¹⁰⁸ „První důvod byl technický. Fotbal se dělá sobota, neděle a my bychom jeden zápas stejně museli mít studio buď někde jinde nebo na stadionu. Tak jsme řekli, že z tohoto důvodu, abychom půlku nebyli v Praze a půlku na stadionu, tak to uděláme. [...] Původní myšlenka byla, že jenom v pátek bude velký studio a že ten sobotní zápas bude jenom s reportérem, ale to mi v roce 2018 přišlo strašně málo.“ (Homolka 12)

¹⁰⁹ „...když budu někde ve studiu koukat se na televizi, tak mám podle mě poloviční informace nebo poloviční zprostředkování toho dojmu, než když jsem na stadionu.“ (Koreis 44)

¹¹⁰ „...berete ty ruchy, co se děje, berete tu zimu, takže to můžete říkat.“ (Mikolanda 22)

¹¹¹ „Já do tý tužky můžu použít akorát věc, která je v televizi. Já samozřejmě, když jsem na tom stadionu, tak já vidím, že ta obrana to nevysunula a udělala strašně velký hřiště. A proto tam ti hráči byli a nebyli v ofsajdu. Ale na tý tužce to nemůžu ukázat, protože ve chvíli, kdy ten balón centruje, tak ta obrana ještě není v záběru.“ (Zelenka 37)

¹¹² „...první sezonu ve Varech jsme byli třeba na ochozu u VIPu, takže ten přehled shora je parádní, ale třeba v Plzni jsme v rohu. [...] Vidím výborně třetinu, co se děje tady, ale na druhou stranu vidím hrozně špatně a tam doopravdy se mi i stalo, nebo málem se mi stalo, že jsem Dominika Frodla, kterého jsem měl tady na Slavii, jsem ho málem hanil, přitom ho tam někdo ze Sparty malinko fauloval, ale z té dálky to prostě vidět není, tam ten přehled není.“ (Málek 7)

Většina z expertů však přiznala, že pro studio není rozhodující, pokud jsou na stadionu. Daleko důležitější to pro ně je při komentáři, protože pokud komentují pouze z televize, tak vidí jen to, co divák a nemají celkový přehled o hrací ploše; nemůžou tedy zaznamenat všechny zajímavosti.¹¹³

Hokejová studia se nicméně odlišují především délkou a skladbou programu. V České televizi se totiž vždy věnují celému odehranému kolu. Jeden konkrétní zápas ČT vysílá v přímém přenosu, z ostatních přináší sestřihy. Což mimo jiné znamená, že přenos je delší a experti se musí vyjádřit k většímu množství zápasů i situací. Naproti tomu O₂ TV z ostatních zápasů sdělí pouze výsledky graficky. (U fotbalu toto porovnání není možné, protože se stává zřídkakdy, aby se kompletní ligové kolo odehrálo v jeden den).

Rozdíl najdeme i v přestávkových studiích, kdy na České televizi má expert více časových limitů, protože dbají na obrazové překrývání s informačním a věnují se více situační analýze. Naopak v O₂ je podle Roberta Záruby poměr situační a dlouhodobé analýzy vyrovnanější a experti tak mají na vyjádření více času. *„My to děláme více hutnější. U nás to je tak, že ten expert ví, že se musí vejít do jedné minuty nebo že nesmí přetéct nějakou část. Někdy dokonce vysloveně dostane limit časový, že se musí vejít do tolika a tolika sekund. To v tom O₂ tolik nepozoruju, tam si myslím, že to je volnější. Ale je to na úkor toho obrazového doplňování těch informací. [...] O₂ to má spíše ten poměr otočený k té vyrovnanosti situační analýza a dlouhodobá analýza, že ten hráč, jak se jeví v tomhle zápase a co předvádí v celé sezoně. Takže to tam je ve větší rovnováze.“* (Záruba 20)

Právě studio na stadionu je jedním z důležitých důvodů, proč O₂ vybíralo hokejové experty tak, aby byl časový odstup od konce jejich kariéry co nejmenší. Jednak kvůli náročnému cestování, ale také kvůli faktu, že se studia mnohdy nacházejí mezi střídačkami, a expert ještě nedávno se pohybující v autentickém prostředí může získat mnoho zajímavých informací

---

¹¹³ „...vidíte to, co divák a nemáte celej ten pohled na celý to hřiště, takže nemůžete vypichovat ty details, proto je to těžší. Takže si myslím, že to komentování ze stadionu, z místa dění je oprávněný, protože ten člověk potom může nabídnout daleko lepší komentář.“ (Pospíšil 26) „Příklad, na mistrovství světa jsem viděl hádku hráčů Slováků na střídačce. Řekl jsem to, že se pohádali a potom z toho bylo velký faux pas, že to tam začali vysvětlovat, že se nepohádali. Ale pohádali se tenkrát. Bylo to vidět, že se hádají na střídačce, a to, když máte, že komentujete ve studiu, tak tyhle situace nevidíte, což je pro komentování dost důležitý.“ (Antoš 27) „Monitor při komentování používáme jen na opakovačky, jinak se díváme přímo na hřiště. Není problém poznat hráče, ale spíš to, jestli byl míč tečovaný nebo jestli se jednalo o faul. Komentátor ovšem musí něco říct ještě, než vidí opakovačku a někdy se tedy logicky spletete.“¹¹³ (Bosák 2013: 107–108) Úskalí může nastat, pokud komentátor komentuje ze studia a nemá pohled na hřiště. „Už několikrát se mi ve studiu stalo, že hráč dostal červenou kartu, a já nevěděl, za co to bylo. Totéž vidí divák a chce po mně logicky vědět, proč jde frajer ze hřiště, jenže já viděl jen to samé, co on na obrazovce...“ (Bosák 2013: 108) „Nám s Luděkem tentokrát dvakrát nepomohli Kolarov a Kostić. A také komentátorské místo. Je blízko hřiště, to je fajn, ale prakticky bez nadhledu, skoro jako byste seděli na lavičce jednoho ze soupeřů, A teď máte na sto metrů od sebe rozlišit dva zmíněné srbské fotbalisty. Oba hrají levou nohou, vypadají skoro stejně, ani pohyb je příliš neodliší, a jeden má na zádech číslo 11 a druhý 17, přičemž font, který je na číslice vybrán, udělal ze sedmičky a jedničky jednobuněčná dvojčata.“ (Bosák 2018: 120)

bezprostředně před vysíláním, nebo v jeho průběhu.¹¹⁴ „*Nic proti starším hráčům nebo lidem. Protože třeba Marek Šýkora byl fantastický. Dokázal vždycky pojmenovat věc tak, jak se mají pojmenovat, ale i vzhledem k tomu cestování. Asi těžko budete Marka Šýkoru v sedmdesáti letech tahat přes celou republiku. [...] I protože jsme na těch stadionech, tak jsme chtěli, aby to bylo co nejbliž konci kariéry.*¹¹⁵ [...] *Takže to byl další požadavek, aby z toho hokeje nebyli dlouho.*“ (Homolka 15)

Mezi fotbalovými studii je mnohdy také zřetelný rozdíl. Opět je to O₂ TV, které vybočuje. Při zápasech české fotbalové ligy jsou ve studiu vždy dva experti, zatímco na ČT je většinou jen jeden. Dva jsou při evropské lize, kterou můžeme komparovat s Ligou mistrů nebo při zápasech reprezentace.¹¹⁶ V případě České televize se ovšem většinou jedná o jednoho experta a jednoho hosta. Zároveň i při hokejových studiích je pravidlem, že společně s moderátorem tvoří dvojici pouze jeden expert. Jsou ovšem výjimky, mezi které se řadí opět národní tým a mistrovství světa či play off. Při něm jsou v České televizi po celou dobu trvání dva experti ve studiu. U O₂ tomu takto bylo pouze při finálové sérii.

S větším počtem aktérů ve studiu se pojí i zvýšení potřeby společné přípravy, aby experti mohli plánovat své reakce a aby se vzájemně neopakovali. „*Aby to bylo rychlý, aby to na sebe navazovalo, aby to bylo úderný.*“ (Koreis 34) Mohlo by se zdát, že to znamená pro experty ulehčení práce, protože reagují jen na polovinu situací a otázek moderátora, jenže zároveň tato spolupráce dvou expertů klade větší důraz na soustředěnost, kreativitu a slovní zásobu každého z nich. „*Mám připravený něco v hlavě, ten druhý expert řekne podobnou věc, tak už nedává smysl to opakovat, takže tam třeba narychlo zareagovat na něco, co on řekl. To je možná náročnější. Ale je to zase o té přípravě před. Říct si, hele, ty mluvíš o tomhle, ty o tomhle, já na tebe navážu a takhle si to rozdělit, abychom to měli připravený.*“ (Koreis 34) Proto například Roman Málek přiznal, že je pro něj jednodušší, pokud je ve studiu sám.

4.2.3 Jazykový projev

V otázce jazykového projevu expertů lze očekávat mezi veřejnoprávním a ryze komerčním kanálem větší rozdíl. Jaká zjištění přinesl v tomto ohledu předkládaný výzkum? O spisovnosti, vulgarismech a slušném chování jsem se zmiňoval už výše. V této kapitole bych dané aspekty ještě rozvinul a vyargumentoval, proč drtivá většina expertů v přenosech nemluví

---

¹¹⁴ „*Takže kolikrát, když jsme byli mezi střídačkama, tak Kori, přijede Vondráček, kterej je ve Varech teď, ale s hodně hráčema se dobře zná, tak přijede, řekne nám, hele, ten je zraněnej,*“ (Homolka 7)

¹¹⁵ „*Málič pracuje ještě ve Slavii, Kori skončil před rokem a mají všichni ještě kontakt s tím hokejem, sledují to.*“ (Homolka 15) Toto kritérium splňují všichni hokejoví experti O₂ TV.

¹¹⁶ Na ni ale O₂ TV nevlastní vysílací práva, takže nemám pro svoji práci srovnání.

spisovnou formou, ani se o to nesnaží. Najdou se ovšem výjimky, které se o to alespoň pokouší. Je překvapivé, že z dotazovaných to byli právě zástupci O₂ TV Jakub Koreis, Roman Málek či Petr Mikolanda. Většina z nich ale přiznává, že jejich projev má k ideálu daleko, a tak od těchto snah upouští.¹¹⁷ Problém totiž vidí v tom, že spisovný projev v jejich případě nepůsobí přirozeně.¹¹⁸ „Nemluví spisovně. A schválně nemluví spisovně. Nesnažím se o to. Občas se na to trochu zaměřím, že třeba koncovku řeknu spisovnou, ale nesnažím se o to, protože já, když budu mluvit spisovně, tak každé pozná, že to není moje přirozená mluva, stejně mi tam budou padat hovorová slova.“ (Pešíř 23) Dalším úskalím jsou delší pauzy mezi zápasy nebo sezonami.¹¹⁹

V minulosti, když byl šéfredaktorem sportu v České televizi Otakar Černý, spisovnost po expertech zpočátku vyžadoval. „Na začátku mé kariéry v televizi mě trochu chtěli vychovat a tlačili k tomu, abych mluvil spisovně, ale nemluví spisovně. [...] Takže nejdřív mi říkali, že bych měl mluvit spisovně. Pak tu pozici toho experta udělali takovou, že je tam jakoby specialista na fotbal a že nemusí mluvit tak jak moderátor.“ (Zelenka 14) Ani jedna z televzí tak úplnou jazykovou korektnost nevyžaduje. „Expert nemusí mluvit vyloženě spisovně, ale zároveň by neměl mluvit takovou češtinou, aby to bylo nesrozumitelné.“ (Zamazal 3) Je tomu tak z toho důvodu, že pro televizi je důležitější obsah výroků než jejich forma. A právě soustředění na spisovnou češtinu by mohlo experta limitovat a jeho výpovědi ubírat na autenticitě. Pro Českou televizi i O₂ TV jsou přípustné rovněž dialekty či nářečí.¹²⁰ I sami experti vnímají, že k jejich projevu přirozeně patří.¹²¹

Expert může do přenosu vnést i různé termíny či slangové výrazy typické pro daný sport, čímž je sportovní žurnalistika oproti jiným oborům charakteristická, ale neměl by jich nadužívat, protože méně poučený divák a laik by potom jeho projevu nemusel rozumět.¹²² Právě hokejové a fotbalové názvy podpoří atmosféru sportovního prostředí. „Daleko víc, než kde

---

¹¹⁷ „Určitě dávám pozor na češtinu, ale vím, že vždycky to není to pravé ořechové. Takže spíš tak, jak nám pusa narostla.“ (Mikolanda 16) „Občas se snažím a potom mi někdo řekne, ať mluví, jak se říká, jak zobák narostl, takže si myslím, že to je lepší, než říct v jedné větě něco spisovného a v druhé zase ne.“ (Málek 28)

¹¹⁸ „Já, kdybych mluvil spisovně, tak by mi to vůbec nešlo z pusy a moje koncovky kterejch, jakejch, prostě já, kdybych říkal, který, já bych nemoh takhle mluvit. Já myslím, že to je příjemnější. Já mám kamarády, který do televize choděj a snaží se mluvit spisovně a dráždí mě to, protože je znám, jak mluvěj normálně a dráždí mě to. Já jsem se naučil, buď co nejpřirozenější, mluv, jak když mluvíš v hospodě.“ (Zelenka 14)

¹¹⁹ „Snažím se, ale vím, že mi někdy něco ujede. Teď cítím, jak dlouho nebyly přenosy, jak nejsem zvyklej mluvit spisovně, tak mi bude trvat, než se do toho zpátky vrátím. Je to věc, na kterou se musím hodně soustředit.“ (Koreis 29)

¹²⁰ „Ať už to je hantec nebo ostravský dialekt. Máme experty David Moravec, Petr Hubáček, je to u nich slyšet, ale rozhodně jim to nebereme.“ (Zamazal 3)

¹²¹ „A problém je brněňština, to je věčnej problém, ale ta ke mně taky patří.“ (Švancara 29)

¹²² „Hodně se brzdíme v tom, jakým způsobem vyslovujem, jakým způsobem komunikujem s těma lidma u tý televize, aby to pochopili, aby to nebylo furt jenom fotbalový téma, fotbalová mluva.“ (Mikolanda 16)

jinde bují ve sportovních textech slang, specifická označení, kterým sportovní fanoušci rozumí, ale kdokoliv jiný je úplně mimo.“ (Cudlín, Osvaldová, Kopáč, Tejkalová 2010: 106) Proto by měli reportér, komentátor i expert volit srozumitelné, jednoznačné výrazy a dát přednost českým výrazům před cizími a jednoznačným před neurčitými. (Cudlín, Osvaldová, Kopáč, Tejkalová 2010: 92)

I samotní experti vnímají, jaká skupina diváků nejčastěji utkání sleduje, a proto se snaží sportovního slangu vyvarovat.¹²³ Nicméně je pro ně těžké přeorientovat svoji mluvu, protože se sportem začínají v útlém mládí a jsou v profesním prostředí zvyklí používat některá označení pomocí slangových výrazů.¹²⁴

Svoji roli v kvalitě vyjadřování sehrává český jazyk, který je oproti angličtině náchylnější na různé fráze a klišé.¹²⁵ Toho by se měli i experti vyvarovat, protože o sportu lze mluvit zajímavěji při užití standardní slovní zásoby a výstižný a jazykově aktivní popis může zbytečné fráze nahradit. To například znamená, že by expert neměl avizovat, že čeští fotbalisté zlepšili hru, ale být konkrétní. Tedy Tomáš Souček zpřesnil přihrávky a Patrik Schick si začal lépe nabíhat a lépe zakončoval své šance. (Cudlín, Osvaldová, Kopáč, Tejkalová 2010: 107 a 108) Přesto „*ve slovníku zpravodajství parazitují dobové fráze, metafory a stylistické chyby.*“¹²⁶ (Cudlín, Osvaldová, Kopáč, Tejkalová 2010: 92)

Proto se na komentování sportu více hodí angličtina, ve které tyto výrazy nejsou brány tak jako v češtině. Tam naopak diváci vyžadují, aby komentátor něco z toho použil. Svoji roli hraje i skloňování či časování, což je u českého jazyka náročnější.¹²⁷ „*Tam spíš jde o skloňování věcí, kdy mi třeba vhažování se řekne buly a někdo to chce skloňovat. My prostě máme vhažování jako buly a hotovo.*“ (Antoš 14)

---

¹²³ „*Pořád si myslím, že fotbalovej fanoušek je pivní fanoušek. A nehledám ani nějaký cizí slova nebo zapeklitý výrazy, protože na fotbal, když se podíváte na stadion na fotbal se kouká v hospodě. Koukaj tam lidi, kteří si dají pivo, prostě lidi, kteří chodí do práce, dělníci většinou, prostě lidi, kteří mají rádi fotbal a mají třeba jenom tohle.*“ (Pešír 23)

¹²⁴ „*Odjakživa jsou to takový slangový věci, který jsou v hokeji a těžko se to odnaučuje říkat to jinak. Je to daný tím slangem, že člověk začíná hrát hokej někdy v pěti, v šesti letech a celou dobu to nějak říká. Takže to nějak nejde změnit.*“ (Antoš 14)

¹²⁵ „*Já to samozřejmě říkat nechci. Když už jsem to řekl, tak jsem se tomu zasmál. Já nemám rád klišé. [...] To radši řeknu něco, co mi potom nevyjde, jako můj názor. Já jsem hrál fotbal v šesti zemích a kdybych se naučil pět odpovědí na rozhovor po zápase, tak si s tím vystačím, protože rozhovory jsou všude stejný a odpovědi jsou stejný.*“ (Pešír 4) „*Když u nás řeknete: „Pohráł si s ním jako kočka s myší.“ Řeknete si: „To už jsem slyšel milionkrát.*“ (Záruba in Muzikant 2019: 61)

¹²⁶ „*Ve slovníku sportovních reportáží přežívá falešný zápor: „Německo vedlo, ale trenér Löw střídal“, špatné použití účelové vazby „útočník šanci neproměnil, aby vzápětí přihrál na vítězný gól“ apod.*“ (Cudlín, Osvaldová, Tejkalová, Kopáč 2010: 92)

¹²⁷ „*...když řeknete big save, tak je řečeno všechno. Tady kdyby člověk řekl, hezký zákrok, tak vypadá jako jelito.*“ (Homolka 39)

Všechno výše zmíněné tak bylo pro obě televize totožné. Největší rozdíl v této kategorii popsal Petr Švancara, který je známý svými vtípkami a občasnými ostřejšími výrazy. Podle něj je v tomto ohledu přístup na O₂ TV volnější a méně mu tyto projevy vyčítají. „*No, někdy mně ulítne sprostý slovo, to je jako špatně. To kór v České televizi byl velké problém, ale jinak za to káranej až tak moc nejsem. Myslím si, že to ke mně patří. [...] Takže v tomhle smyslu mě na O₂ nechávají úplně volně. Na České vím, že se to vždycky řešilo. Takže v tom je taky rozdíl, že ten přízvuk hrajó, majó, házó, takže prostě to tam trošku problém byl, abych se víc snažil spisovně, kdežto v O₂ to nikdo neřeší. Nesmím přelízt ten mantinel.¹²⁸ Určitě se to daleko víc řešilo, dokonce nesmělo v České. Takže v tomhle tom je velkej rozdíl.*“ (Švancara 30)

4.2.4 Role expertů při komerční přestávce

Jednou z největších odlišností O₂ od ČT je v hokejovém vysílání vstup experta ze studia do přímého přenosu utkání v komerční přestávce. Zatímco u České televize je expert na komentátorském stanovišti jako spolukomentátor a může do hry vstupovat při jakékoliv situaci, O₂ přidává a nahrazuje chybějící odbornost v komentáři dvakrát za třetinu. Tento prvek má své kořeny opět v severoamerické NHL.

„*Koukáme na tu hru, máme připravenou nějakou statistickou zajímavost, tak k tomu něco řeknou. Nebo Kori, když zná hodně ty hráče, konkrétně třeba v Kometě, tak by o nich mohl vyprávět patnáct minut nějaký historky, když přišel do Komety. Takže aby tam bylo něco, co ten divák nemůže vidět.*“ (Homolka 10)

I v tomto případě je to pro experty mnohdy obtížné. Pokud je zápas zajímavý, není snadné vybrat pouze jednu situaci. Opačná situace nastává, pokud se utkání vyvíjí pro diváka neatraktivně, protože je nutné do vstupu vybrat nějakou konkrétní situaci a zároveň je zapotřebí mít materiál na rozbor i v následné třetinové přestávce.

Komerční přestávka je vždy v přerušení po sedmi minutách odehraného času v třetině. To znamená, že po prvních sedmi minutách hry už musí mít expert nachystanou první situaci. Po dalších sedmi minutách druhou. Mezitím a po těchto vstupech si navíc musí všimnout i jiných situací, aby pomohl připravit program do třetinové přestávky. „*Když se připravuju na ten zápas, na dva soupeře, tak už si dopředu říkám, co by mohlo diváka zajímat ať už o gólmanech nebo někom z těch hráčů.*“ (Málek 9) Vybrané situace potom expert konzultuje společně

---

¹²⁸ „*Do prdele nebo kurva už je prostě sprostý slovo. Ty vole asi nikdo neřeší, to jsou takový menší slova... Takže občas mně to ulítne, jsem za to káranej, takže si to uvědomím, dva měsíce si od toho dám klid a potom mě zase něco uletí znova.*“ (Švancara 30)

s moderátorem, který k nim zajistí obrazové podklady. Stává se, že situaci může vybrat i moderátor.

Někdy rovněž bývá náplní této rubriky zapojení zábavného prvku místo odborného pohledu na některou ze situací, což v České televizi nebývá zvykem. Podtrhuje to, že O₂ TV je více zaměřeno na zábavnost. „...*ta první* (komerční přestávka, pozn. aut.) *byla ted' špunt. Že jsme dali fotku malýho kluka pětiletýho a lidi hádali, kdo to je z těch hráčů. Ted' to má být nějaký kvíz.*“ (Homolka 10)

4.2.5 Využití elektronické tužky

Předchůdce elektronické tužky telestrator vynalezl americký fyzik Len Reiffel.¹²⁹ Jedná se o zařízení, které umožňuje kreslit na pohybující se videozáznam. Její první použití je datováno do roku 1982 při Superbowlu amerického fotbalu expertem Johnem Maddenem. Později byl tento vynález nahrazen počítačově generovanou grafikou. Tento systém byl použit například při zimních olympijských hrách v Albertville v roce 1992, a také byl hojně využíván v NHL. To změnilo pohled na sportovní vysílání. „*Zrodila se doba, kdy experti kreslí čáry přes televizní obrazovku a lépe popisují hru pomocí křivek a kruhů.*“ (Bostonglobe 2014, vlastní překlad) Experti se snaží více přiblížit sport lidem.¹³⁰

Česká televize poprvé zkoušela tuto inovaci v devadesátých letech, ale soustavným programovým prvkem předzápasového, přestávkového a pozápasového programu se stala až během mistrovství světa v hokeji v Praze v roce 2004.

Zatímco ve fotbalových přenosech obou televizí i v hokejovém programu České televize experti mohou – a vždy tak činí – využívat elektronickou tužku, při hokejovém studiu na O₂ ji k dispozici nemají. Je to způsobeno tím, že studio společně s moderátorem i expertem se nachází přímo na stadionu, kde je přenos technicky náročnější. „...*jakmile vypadne to nejlepší připojení nebo se stane něco s internetem a ten expert by to kreslil, tak spadne celý vysílání.*“ (Homolka 13) Přesto do budoucna elektronickou tužku do přenosu plánují zařadit, protože sám Homolka přiznal, že elektronická tužka k tomuto typu vysílání patří. To si ale nemyslí expert O₂ Jakub Koreis. „...*všichni to berou jako nejvyšší standard. [...] Já naopak si myslím, že Česká televize ji nadužívá. Elektronická tužka je fajn, ale nemyslím si, že je dobrý dávat v deset hodin sestřihy všech zápasů a z každýho zápasu si najít jednu akci, kterou musí expert mermomocí*

---

¹²⁹ Vývoj byl podmíněn předešlým objevem záznamu, tedy možnosti znovu přehrát již natočené. „*Nezajímavější momenty je dokonce možné pomocí zvláštního zařízení okamžitě znovu reprodukovat, zpomalit nebo v kritickém okamžiku zastavit.*“ (Hladký 1986: 145)

¹³⁰ „*Že to není jenom kopání do kuličky a jedenáct frajerů tam běhá proti jedenácti, ale že už to je dneska hodně moc o taktice a různých náběžích a všem.*“ (Mikolanda 8)

rozebrat.“ (Koreis 18) Její zařazení do vysílání O₂ by ale nespočívalo na principu typického využití, protože by fungovala spíše offline.¹³¹ Využívala by se u jednoho nebo dvou témat, aby přenos mohl dostat příběh.¹³² Plán je takový, že by se jednalo o příspěvek, který namluví redaktor a do toho by byly vloženy postřehy experta.¹³³

Podobný princip funguje už i v České televizi, kde však elektronická tužka „jede“ online.¹³⁴ V jejích začátcích si experti vybírali situace zcela sami bez ohledu na další program. Nyní existuje určitá návaznost, nejčastěji na rozhovor s hráčem. To znamená, že redaktor na stadionu má od experta informaci, která situace bude analyzována s pomocí elektronické tužky, a redaktor se na onu konkrétní situaci může daného sportovce dotázat. Neděje se to ovšem pokaždé.

Ačkoliv se v elektronické tužce reaguje na vývoj hry, měl by v současnosti tento obsah navazovat na tok informací do celkového konceptu pořadu, takže jsou situace více konzultovány s moderátorem studia. „*Máme většinou jasně daná témata, o kterých se bavíme v těch studiích. Včera byl Kanga a rozehrávka Sparty a v souvislosti s tím vysokej pressing Plzně, takže jsem vysloveně hledal v tužce něco, o čem jsme se bavili před zápasem.*“ (Zelenka 9) Při fotbalovém přenosu využívá O₂ více statistik a probíhá vždycky detailní srovnání dvou hráčů (každý je z jiného týmu) a na ně se potom mnohdy zaměřují i v elektronické tužce.

Opět i v této otázce je zřejmý rozdíl mezi fotbalovými a hokejovými experty, protože u těch hokejových je častější, že si elektronickou tužku malují sami. Lze konstatovat, že si ji hokejoví experti na České televizi kreslí úplně sami, což není obvyklý postup¹³⁵, „*protože ve světě, a i u nás ve fotbalovém prostředí není úplně nezvyklé, když to dopředu připraví technik a ten expert to jenom glosuje tu ukázkou.*“ (Záruba 17)

Naopak právě ve fotbalovém prostředí jsou pouze výjimky, které nevyužívají um specialisty. Jsou to například Luděk Zelenka nebo Pavel Karoch. „*...já jsem nedostal žádný*

---

¹³¹ Vše by bylo připraveno jako video z předešlých zápasů.

¹³² „*Třeba Kašík dostane v posledních zápasech sedm gólů na vyrážku, tak se to ukáže. Celej ten zápas se bude sledovat, jestli ten Kašík opravdu ten gól na tu vyrážku dostane.*“ (Homolka 13)

¹³³ „*Pardubice v posledních čtyřech zápasech ani jednou neskórovali z přesilové hry. Jakub Koreis našel proč. On řekne, zranil se jim Nakládal, druhý bek tam prostě není takovej, aby vystřelil. Už jsou přečtení, jejich přihrávka křížem z kruhu už je přečtená. On to namaluje.*“ (Homolka 44)

¹³⁴ V živém vysílání se vybírají situace i z právě vysílaného utkání a do ukázky může malovat i expert v reálném čase.

¹³⁵ „*Expert mu nabídne, chci tuhle situaci ukázat, redaktor mu to může třeba rozporovat, že by se radši věnoval tomuhle. Takže obsahově se domlouvají, formálně, manipulačně vůbec, tam to zůstává na expertovi. V první fázi se samozřejmě s tou tužkou musí seznámit, ale nejsou to žádná rozsáhlá cvičení a spíše se každý z nich učí za pochodu. Takže to je i vidět na konkrétních pořadech, kdy vedle sebe posadíte experta, který těch tužek nakreslil 500, 1000 a potom někoho kdo dělá pátou nebo desátou.*“ (Zamazal 9)

velký školení, takže jsem schopnej tužku namalovat, ale neumím úplně ty lupy, zpomalovačky a tyhle věci.“ (Pešir 29) Fotbaloví experti O2 TV volí předpřipravenou verzi vždy. Hodně fotbalových expertů přiznává, že je pro ně jistější a lepší, když mají grafiku předpřipravenou, protože se mohou potom více věnovat hře a nemusí si podklady připravovat sami.¹³⁶ Luděk Zelenka nicméně říká, že potřebuje být v rozboru zúčastněný. „Já si ji vyberu sám, pošlu ji specialistovi, který tam má na to studio a řeknu mu, chtěl bych ukázat tohle, tohle, tohle. Udělá tam čtyři, pět věcí, dá mi to do paměti a ta tužka mi pak jede, já k ní mluvím, a ještě si do ní kreslím sám vždycky.“ (Zelenka 9)

Na elektronickou tužku je v programu vymezen pouze krátký časový úsek a experty to mnohdy dostává pod tlak. „Kolikrát se mi stalo, že jsem udělal tužku, nějak jsem to vysvětlil, a protože na tu tužku je dvacet vteřin a vy to musíte udělat v rychlosti, aby se to vešlo všechno v tom scénáři do té přestávky, tak kolikrát na něco zapomenete, na něco podstatného, co by vypíchlo to. [...] A pak si říkáte, no, tak tos to jako moc nevysvětlil nebo tys to řekl úplně blbě. Protože když se na to podívám znova, tak mi tam vyskočí něco. A vím, že už to nejde vrátit zpátky. Stane se to.“ (Pospíšil 18)

Experté se tedy snaží v utkání najít nějakou zajímavost, kterou divák nemusí vidět nebo nezná.¹³⁷ Mezi další nejčastější situace patří ty, které rozhodly zápas nebo měly velký vliv na jeho vývoj, jako jsou góly, sporné situace, vyloučení, ofsajdy, penalty či chyby hráčů a rozhodčích. I když je utkání nudné, je zapotřebí, aby expert něco zajímavého našel.¹³⁸ Naopak se snaží vyhýbat určité „kolovrátkovitosti“ ve vysílání, což může být herní styl týmu. Nebo tomu, co je zřejmé i laikům.¹³⁹

4.2.6 Výběr expertů na jednotlivé zápasy

Při probíhající sezoně hokeje a fotbalu nabízí televize ve svém programu každý týden široké spektrum zápasů. Ke každému z nich je důležité vybrat správného experta, aby byl

---

¹³⁶ „Přijde mi lepší, že vlastně já mu vysvětlím tomu dotyčným, co chci a on to za mě technicky udělá. Já si to pak pustím předtím, než jdu do živého vstupu a vidím, že je to přesně, jak jsem chtěl. Takže vlastně to malování nemusím dělat, on to udělá a já se můžu zase během deseti, dvaceti vteřin koncentrovat zase na samotnej zápas, protože tohle to malování, který v té tužce je, se dělá během těch poločasů, jo, to se nenachystá v nějaké pauze a byla by škoda, kdyby člověk přišel zase o nějakou zajímavou akci.“ (Švancara 7)

¹³⁷ „...radši hledám takový ty drobnosti, který ten divák třeba vůbec bokem nepostřehne. Jo, že je to tam někde a vy se díváte na tu obrazovku a najednou tam vidíte nějaký periferně pohyb, který se vám nezdá do toho, tak si to vrátíte, mrknete a objevíte to. To je ta největší radost, když najdete něco, co víte, že se vám stalo třeba i v kariéře, že je to zajímavý, ale že se to mohlo stát klidně i mimo hru, mimo puk. Že si toho mohlo všimnout jenom deset lidí v republice. A potom ukázat něco takového v tužce, to je radost.“ (Pospíšil 20)

¹³⁸ „...my máme za úkol z toho vytáhnout něco z toho poločasu, ať už je to defenziva, ofenziva, já nevím, nějaký tandemy hráčů nebo prostě, proč oni se tam nemůžou dostat do toho vápna, protože je tam třeba víc hráčů kolem toho vápna těch obranečků.“ (Švancara 7)

¹³⁹ Ale najdou se i tací experti, kteří preferují naopak jednoduché situace. „...jsem přesvědčen, že než to čtyřikrát zastavovat a všude tam malovat a zvětšovat, tak si myslím, že ten divák se v tom ztratí.“ (Pešir 29)

přenos co nejzajímavější, ale zároveň musí být udržena objektivita, vyváženost a neutralita. Je rozdíl, pokud se rozhoduje o expertovi pro studio nebo pro komentování. Do studia se nejčastěji volí expert, který má alespoň k jednomu týmu vysílaného zápasu nějaký vztah a v případě duelů zahraničních celků minimálně k zemi, ze které klub pochází. To znamená, že v té zemi nebo týmu působil jako hráč nebo trenér, a tudíž má větší povědomí o tamní podobě sportu, kultuře či zvyklostech. Tyto poznatky potom může využít v přenosu. Zároveň pokud v týmu působí další z bývalých spoluhráčů nebo zaměstnanců, může mít k dispozici i některé zákulisní informace.

Ideální variantou je případ, kdy expert působil v obou proti sobě hrajících klubech ať už jako trenér nebo hráč. Je to užitečné kvůli objektivitě, ale i expertíze, protože daný expert má hlubší vhled do obou celků a nehodnotí pouze jeden z nich.

Větší rozdíl nastává při zápasech fotbalové Ligy mistrů. Tu v minulosti vysílala Česká televize, před ní i Prima nebo Nova, ale nyní vlastní práva na tuto soutěž O2 TV. Ta volí také jiné priority při výběru expertů. Zatímco na ČT neexistovalo žádné rozdělení expertů pro českou nejvyšší soutěž, druhou ligu, reprezentaci, Ligu mistrů či Evropskou ligu, komerční televize tyto případy jasně rozlišuje.

Do studia k utkání Ligy mistrů zvou experty, kteří v této soutěži sami coby hráči nastupovali. Jinými slovy zvou experta, jehož kariéra odpovídá úrovni vysílané soutěže. Zároveň se jej ještě snaží zakomponovat do vysílání tak, aby měl návaznost na některý z týmů. To znamená, že televiznímu utkání, ve kterém hraje Liverpool těmto předpokladům odpovídá Vladimír Šmicer, Manchesteru United Karel Poborský, španělským týmům Tomáš Ujfaluši, na německé týmy je specialista František Straka.¹⁴⁰ To potvrzuje i moderátor či komentátor Petr Svěcený: „*Vyvíjíme maximální úsilí, aby tam byli lidi, co tu soutěž hráli, mají nějaké jméno. Aby to nebyli jen lidi, co sice hezky mluví, ale každý k nim může říct: Co ty nám tady vykládáš něco o Messim, vždyť jsi ho v životě neviděl.*“ (Eurofotbal 2019) Petr Švancara rovněž potvrzuje, že na ČT tomu tak nebylo. „*Tam jsem dokonce komentoval i mistrovství Evropy, mistrovství světa. [...] Je pravda, že jsem chodil i na druhou ligu a na Ligu mistrů. Tam se to nerozdělovalo. Tam vás brali jako experta a běž.*“ (Švancara 22) Jedním z důvodů mohlo být, že expert, který by hrál Ligu mistrů na České televizi nebyl, a tak jejich roli zastávali hosté.¹⁴¹

---

¹⁴⁰ „*Tam jsou ti borci, co to hráli, kteří to v té kariéře zažili, zažili tu atmosféru, to před zápasem, to dění kolem, ty velké stadiony, takže si myslím, že tohle je v pořádku, že na tohle by měli chodit opravdu ti špičkoví naši reprezentanti, kteří to hráli proti té Barceloně, Realu Madrid a těmhle týmům. Takže to si myslím, že je v pořádku, že já jsem využívaný hlavně na českou ligu.*“ (Švancara 29)

¹⁴¹ Používám minulý čas, protože v současnosti nemá Česká televize na Ligu mistrů vysílací práva, takže ji nevysílá.

„Každý (expert, pozn. aut.) dostal dva nebo tři zápasy za ten měsíc a neřešilo se, jestli je to Liga mistrů nebo ne. Je pravda, že já jsem Ligu mistrů dostával, ale neřešilo se. [...] Samozřejmě ty hosty jsme chtěli udělat tematický k tý Lize mistrů. Ale experta jsme brali, že máme čtyři experty a ti se točili.“ (Zelenka 31)

Komentátor, který je zaměstnaný v médiu, se musí řídit etickými principy žurnalistiky, jež jsou mnohdy těžko splnitelné, protože do nich vstupují náboženská přesvědčení, politické hodnoty a původ. „Třeba já jsem z Litvínova, komentuji zápasy Litvínova a myslím, že to nikdo nepozná. Ale jakmile to někdo zjistí, tak už jste podezřelí z podjatosti. Vstupují do toho faktory, jak na to reagují diváci.“ (Zamazal 24)

Od expertů se přirozeně neočekává, že budou striktně vyvážení či objektivní ve smyslu zpravodajských hodnot. Podle Ondřeje Zamazala je těžší tyto principy požadovat po expertech, protože ti si prošli některými kluby a mají za sebou sportovní historii. Zároveň jsou odchovanci některých týmů, a i tahle skutečnost hraje roli při jejich nasazování do vysílání. Ale v jiném smyslu, než je uvedeno výše; zatímco do studia jsou vybíráni na základě spojitosti s kluby, pokud se vybírá expert komentátor, tak je tomu přesně naopak. Expert v takovém případě na České televizi nekomentuje klub, se kterým je nejvíce spjatý.¹⁴² „Tam to my sami cenzurujeme a vytváříme bariéru. To znamená, že David Pospíšil nikdy nekomentuje Pardubice i s ohledem na to, že tam působil nedávno jako asistent trenéra. [...] Stejně jako Milan Antoš by nikdy nemohl komentovat Slavii, kdyby se vrátila do nejvyšší soutěže.¹⁴³ Takže hrajeme hru, že se snažíme tu neutralitu, vyváženost a všechny tyhle atributy držet i u těch expertů tak, abychom nebyli napadnutelní.¹⁴⁴“ (Zamazal 24) Nemůže tomu být u všech klubů, ve kterých expert hrál, protože někteří by mohli být značně omezováni v případě, že prošli více kluby.¹⁴⁵ Toto nepsané pravidlo vzniklo kvůli fanouškům soupeřícího celku, protože by mohli komentář experta považovat za tendenční.

Druhý problém může nastat i u komentátora či spolukomentátora při častějším nasazování na utkání jednoho týmu. Tím, že jej má „nasledovaný“, by mohl komentář sklouznout k velmi specifickým informacím pouze o daném klubu. Tato možnost je přípustná,

---

¹⁴² Tato situace může nastat pouze v ČT, protože na O₂ experti nekomentují.

¹⁴³ Martin Hosták nekomentoval Spartu a Petr Hubáček Brno.

¹⁴⁴ „Kdyby David Pospíšil měl komentovat utkání Pardubice, nedej bože, Hradec, tak to by nešlo, ale třeba Pardubice – Kometa, tak je to problém ze strany fanoušků Komety. Proto tomu předcházíme, že eliminujeme tyhle ty situace.“ (Zamazal 24)

¹⁴⁵ „Luděk Zelenka patří mezi ty, kteří toho prošli hodně. V tu chvíli záleží na tom, kde má rodinné zázemí a Luděk Zelenka je Liberečák, takže není nasazován na zápasy Liberce. Ale všechno ostatní, byť působil delší dobu úspěšně v Brně, ale působil i ve Slavii. Kdybyste ho chtěl vynechat ze všech zápasů týmů, kde působil, tak de facto nemá co komentovat.“ (Zamazal 25)

pokud tým v utkání jasně vede, ale není to možné, pokud je zápas vyrovnaný nebo dokonce v něm má navrch soupeř.¹⁴⁶

Ve studiu tomu tak není, protože se jedná o integrální přenos. Studio je jen menší součástí vysílání a k situacím se expert vyjadřuje až s odstupem času. Rovněž jsou ve scénáři i jiná témata a obzvláště v hokeji se v přestávkách nebo po skončení televizního utkání hodnotí i ostatní zápasy v daném kole. Dalším důvodem, proč do studia experti spjatí s týmy chodí, je přítomnost moderátora, který by je měl v případě potřeby koordinovat. U fotbalu, obzvláště na O₂, jsou často ve studiu dva experti nebo expert a s ním ještě host, tedy i v tomto případě může být situace vyváženější a v případě „problémů“ se nabízí více řešení než na komentátorském stanovišti. Baumruk přiznává, že podobné jako na ČT by to bylo s nasazováním expertů, i kdyby měl být expert spolukomentátorem při utkání vysílaném na O₂ TV, protože se nejedná o objektivní nasazení. Přesto byl v hokeji nasazen Jakub Koreis jako komentátor zápasu, ve kterém hrála Kometa Brno.¹⁴⁷

I ve studiu se však našly v České televizi výjimky, kdy výhodu znalosti klubu vědomě nevyužívali. Petr Švancara na otázku, jestli by jej v ČT pozvali do studia, kdyby hrála Zbrojovka Brno, odpověděl: „*To si myslím, že ne, protože vím, že když hrála Zbrojovka, tak to nechtěli. To tam takhle drželi a v tomhle směru vím, že to byl problém.*“¹⁴⁸ (Švancara 14)

Ani tato opatření pro co největší zachování objektivity nemusí být dostatečná, protože při hodnocení nejde pouze o klub, ale i o jednotlivce.¹⁴⁹ Ovšem experti tento problém nikterak nevnímají a shodují se na tom, že nezáleží, který z týmů mají hodnotit, protože věří, že nikomu výrazně stranit nebudou. Přestože někteří přiznávají, že některé kluby jsou jim sympatičtější jiné méně, tak se snaží být objektivní a neutrální. Je to i kvůli tomu, že nemůžou říct, že někdo hraje dobře, když každý vidí, že tomu tak není. „*Samozřejmě, některý tým je mi sympatičtější, některý je mi míň sympatickej, ale vždycky se snažím říkat to tak, jak to je. Nikoho neomlouvát. A zároveň, když hrajou dobře, tak je pochválit.*“ (Pospíšil 18) Fanouškovství je možné v projevu upozadit, ale jedná se o jednu z nejnáročnějších disciplín a někdy, za přítomnosti zvýšených emocí, je to ještě náročnější. „*...musíte to brát v potaz, že nemůžete říct nic úplně,*

---

¹⁴⁶ „...když má někdo následovanou Kometu Brno, tak aby se z šedesáti minut padesát tři nemluvílo o Kometě a zápas skončil 3:3. K čemuž se ale sklouzává, i když to není expert a já si na to dávám velkej pozor. [...] jak na to kouká na ty zápasy, tak o tom ví. Kdo, kdy střídal, kdo, kdy něco udělal, kde se kdo pohyboval. [...] Takhle to měl Aleš (Svoboda – komentátor O₂ TV, pozn. aut.) se Zlínem. Měl tři Zlíný a byl neuvěřitelně nabířovaný. Ten toho věděl víc než jejich trenér. A taky jsme ho museli krotit.“ (Homolka 25)

¹⁴⁷ Jakub Koreis strávil v Kometě Brno sedm sezon. Pozici komentátora si zkoušel, protože se chtěl stát profesionálním komentátorem. Proto nevystupoval v komentáři jako pravý expert, ale jako komentátor, který mohl popisovat hru. Po čtyřech zápasech od toho společně s O₂ TV upustili.

¹⁴⁸ „Luboše Kaloudy moc nechcou nasazovat na Brno.“ (Pešíř 15) Přestože Luboš Kalouda má svoji kariéru spojenou s Brnem.

¹⁴⁹ Tomuto tématu se budu věnovat níže.

co by vyvolalo vysloveně špatnou zpětnou vazbu. Takže určitě se všichni klidníme u toho, ale pak v těch emocích, třeba Franta Straka je úplně vidět, když hraje Sparta, jak je úplně jinej, živej, než když hraje Plzeň se Slavií.“ (Mikolanda 11) „...když hrála Zbrojovka, tak mi bylo řečeno, že bych nebyl objektivní a já nebudu objektivní nikdy, když bude hrát Brno, to je jasný. Ale já si zase umím udělat toho profesionála, že prostě zaprvé to je lepší, protože o tom klubu vím nejvíc v tu chvíli jako expert. A já samozřejmě to nebudu komentovat, že jí úplně extra budu fandit. Já jí samozřejmě fandím, ale v tu chvíli jsem jako expert a nebudu to tam tahat. Myslím, že v O₂ s tím problém mít nebudou.¹⁵⁰“ (Švancara 13)

„...samozřejmě mám Jablonec, Liberec, to jsou moje srdcový kluby, Slavie, Zbrojovka. Takže tvrdím o sobě, že nejsem objektivní ani náhodou.“ (Zelenka 11)

Ve vztahu k objektivitě je ještě důležité zmínit jeden stěžejní fakt: každý z expertů má své priority a vnímání. To znamená, že při nahlížení na konkrétní situaci může považovat výrok za objektivní, zároveň ale bude také vždy subjektivní. Sami experti v rozhovorech ostatně mnohokrát zdůrazňovali, že se jedná o jejich názor. *„Já mluvím taky sám za sebe. Sice jsem na O₂ televizi, ale mluvím sám za sebe a když budu říkat nějaký kraviny, tak spíš než O₂ televizi, tak udělám špatný jméno sám sobě.“ (Koreis 24)*

Skutečnost, že se v daném případě jedná pouze o subjektivní a nepodložený názor experta, může potvrdit následná analýza dat. V utkání Anglie s Ekvádorem hodnotili v televizi experti Lineker, Hansen a Shearer pozitivně výkon domácího týmu a rovněž označovali pozitivními superlativy výkon Michaela Carricka, ale následně „tvrdá“ data prokázala, že výkony byly ve skutečnosti podprůměrné. (Guardian 2006) Tomu se snaží předejít Jakub Koreis. *„Já se veškerý svůj názor v tom přenosu snažím opřít o nějaký data. Já samozřejmě nemůžu vidět každý mužstvo každý kolo a může se stát, že vidím Třinec jednou za dva měsíce a zrovna jednoho hráče Třince, jak hraje výborně a samozřejmě v podvědomí už mám, že ten hráč má výbornou sezonu. Ale to je teda hodně jednoduchý příklad, ale pak se můžu podívat na statistiky a vidím, že zas tak dobrou sezonu nemá. Takže cokoliv říkám jako svůj názor, tak se ho snažím mít podloženej číslama.“ (Koreis 10)*

Zároveň by mírná náklonnost mohla působit jako prvek zábavy. Uvedu to na příkladu Petra Švancary a „jeho“ Zbrojovky Brno. Většinou bude vnímáno jako humor, a nikoliv jako zaujatost pro brněnský tým, pokud by brněnským hantecem s nadsázkou řekl: *„Teď měl hoknót tu penclí.“*

---

¹⁵⁰ Rozhovor vznikl v době, kdy ještě nebylo jasné, zda Zbrojovka Brno bude hrát nejvyšší českou fotbalovou soutěž, kterou O₂ TV vysílá. Nyní můžu potvrdit, že Petr Švancara bývá expertem ve studiu na její zápasy.

Stejně jako u rozdělení expertů na O₂ TV na Ligu mistrů či českou ligu, můžeme najít rozdílné postupy i v České televizi u důležitých hokejových zápasů. Existuje zde určitá hierarchie, podle které se rozhoduje, který z expertů bude dané utkání komentovat. Při medailových zápasech mistrovství světa v hokeji je prvním kritériem kvalita. Pokud je u expertů obdobná, tak je na řadě ten z expertů, který v této roli působí delší dobu. „*Když jsem začínal, tak já jsem dělal bronz game a Martin Hosták¹⁵¹ dělal golden game. Martin skončil, já jsem se posunul na golden game a Anty poskočil na bronz.*“¹⁵² (Pospíšil 37) Existuje tedy určitý systém postupu. Přesto neexistuje rozdíl mezi nasazením experta na hokejovou extraligu a na utkání reprezentace. Na závěrečné mistrovství světa se ovšem dostanou jenom ti nejlepší.¹⁵³

Při nasazování expertů na hokejovém šampionátu platí zvláštní pravidla.¹⁵⁴ Přesto experti při komentování reprezentace vnímají rozdíl ve sledovanosti. Vysvětlují to tím, že si musí dát větší pozor na přesnost, protože u zápasů národního týmu diváci méně odpouští chyby než při komentování extraligy. „*...když budu komentovat Zlín – Karlovy Vary. Tam si dávám pozor na tu nestrannost, na to, abych popsal nějaký situace, ale u toho národ'áku musím být přesný, protože to sleduje fakt hodně lidí a běžná věc, která tam může zaznít, je může nepochopitelně naštvat.*“ (Antoš 23)

Jan Homolka potvrdil, že při nasazování expertů v hokeji na O₂ hraje roli i geografická blízkost.¹⁵⁵ Také se dbá na témata.¹⁵⁶ U České televize tomu tak není, protože přestože hrál fotbalový Liberec, kde bydlí Luděk Zelenka, na domácím hřišti, tak ve stejném kole jel

---

¹⁵¹ V době rozhovoru Martin Hosták nepůsobil jako expert České televize. Během výzkumu se na tuto pozici vrátil.

¹⁵² „*Když budeme tři na stejné úrovni, tak vybere služebně nejstaršího a dá mu to.*“ (Pospíšil 37)

¹⁵³ „*Z finančních důvodů jsou velký turnaje omezený na počet expertů. Neděláme to jako Slováci, kteří ty experty mění uprostřed turnaje, že na první půlku je tam jedna skupina, na druhou půlku přijede druhá skupina. To si neumím moc představit, protože to je zbytečně drahý. Takže my to máme omezený, takže experti, kteří jsou podle nás nejpřínosnější v tom programu, tak se střídají na velkých turnajích, respektive na turnajích národního mužstva. A trojice nebo čtveřice potom podle toho, jak ten program máme rozsáhlý, tak se podílí nějak na mistrovství světa.*“ (Záruba 21)

¹⁵⁴ „*Na mistrovství světa, pokud je to geograficky rozděleno na dvě města, tak tam je to jasné. Pokud jsou na jednom místě komentátoři, kde se neodbyvá česká skupina, což jsem v posledních letech já s Michalem Dusíkem, tak máme k sobě jednoho experta, což je v poslední době vždycky Martin Procházka a točíme se, zatímco on komentuje všechny zápasy. Zatímco na druhém místě je to zázemí silnější. Tam jsou dva nebo tři experti, protože tam odtud se vysílá i studio tak, aby se tam mohli střídát a rotovat. Takže o určitých stabilních dvojicích můžeme mluvit, ale v české soutěži to tak není. Záleží samozřejmě na časových možnostech expertů, protože buď mají svoji civilní profesi nebo se věnují hokeji ještě z jiné stránky, takže se to všechno musí nakombinovat.*“ (Zamazal 18)

¹⁵⁵ „*...mají volnost. Oni mi napíší, kdy můžou a já to pak rozhodím. (...) Takže se taky musí skloubit odkud ty lidi jsou. Takže nepotáhne lidi z Plzně do Trince. To je pět hodin v autě. Je to neekonomický po všech stránkách, jsou unavený.*“ (Homolka 18)

¹⁵⁶ „*A oni si i říkají sami, že je ten zápas bude zajímat. Když je nějaký gólman v laufu, tak Roman říká, dáme tohle*“ (Homolka 18)

komentovat do Uherského Hradiště či do Karviné. To jen potvrzuje, že ČT experty nechce nasazovat na „jejich“ kluby.¹⁵⁷

Nastat může ovšem rovněž situace, kdy experti mají i vlastní, pro komentář limitující zaměstnání – například Roman Málek je zaměstnancem hokejové Slavie, hrající druhou hokejovou ligu. Petr Mikolanda byl zaměstnancem Slavie fotbalové. Oba respondenti se shodli na tom, že by komentovat zápas svého týmu nemohli. „*Já si myslím, že ve chvíli, kdy pracujete pro nějaký klub jako já, když jsem pracoval pro Slavii, tak bylo špatně, abych já šel komentovat Slavii z pozice klubu. Protože samozřejmě v tom klubu víte všechno a nikdo nechce, aby se prádlo pralo venku. Takže v tu chvíli pak naopak je to o nás, že jsem odmítal chodit na kluby, ve kterých jsem pracoval.*“¹⁵⁸ (Mikolanda 17)

Kromě ohledu na týmy, které proti sobě nastoupí, se také dbá na vlastnosti expertů. Primární je jejich atraktivita, ale pokud jsou ve vysílání dva, tak je důležitá jejich skladba, aby alespoň jeden z nich byl „tahounem“. Nebo lze zvolit model jednoho „šoumena“ a jednoho analytika.¹⁵⁹

4.3 Budoucnost profese sportovního experta

Jelikož se většina respondentů shodla na tom, že profese sportovního experta přinesla do sportovní žurnalistiky množství pozitiv a téměř žádná negativa,¹⁶⁰ je důležitou otázkou, kam se může tato profese v budoucnosti posunout a vyvinout. Některé nové trendy již lze sledovat v zahraničí, kde se experti staví do rolí redaktorů, kteří vedou rozhovory s ještě aktivními sportovci. To má za účinek, že respondent je uvolněnější, protože nemluví s novinářem a zároveň ví, že jej zpovídá někdo, kdo má v dané oblasti příslušnou erudici, což přináší i respekt ze strany zpovídávaného sportovce.¹⁶¹

---

¹⁵⁷ „Pozastavoval jsem se nad tím, protože cestovní náklady si platím sám a nedostanu tři Liberce, který hrajou doma a jedu na Slovácko a do Karviné, takže... Ale nikdo z těch kluků mi neřekl, že by mi nechtěli dávat Liberec, že tam bydlím a že bych tam mohl být neobjektivní.“ (Zelenka 12)

¹⁵⁸ Většinou se lidé, kteří zastávají tyto role, objevují ve studiích v rolích hostů. Roman Málek by v případě postupu Slavie do extraligy musel v pozici experta v TV opustit (obdobně to měl Martin Hosták v případě jeho funkce ve Zlíně či právě zmiňovaný Petr Mikolanda).

¹⁵⁹ Svěcený: „Ano, nebo aspoň jeden je tahoun. Skladbu hostů ladíme, je to obtížné. Musíte hledat typy, kteří na to mají vlohy a zároveň se v tom vidí. Je složité najít člověka, který to sleduje, je atraktivní, umí mluvit a zároveň nechce třeba trénovat, takže může říct, já teď budu pět let dělat experta. Něco jako Jamie Carragher.“ (Eurofotbal 2019)

¹⁶⁰ Většina respondentů neuvedla ani jedno negativum. To může podle nich přijít pouze v případě špatného zadání od televize.

¹⁶¹ „...když jsem dělal s Milošem Říhou, tak bylo vidět, že se baví, protože respektuje to, že o tom něco vím, že se baví s odborníkem. Když tam je někdo, kdo se ptá na odbornou věc, tak ten člověk rychle pozná, že ten člověk o tom nic neví a že tu informaci jenom dostal a teď se snaží ji říct. Ale ta odbornost, protože ten sportovec nebo trenér, když zjistí, že proti němu stojí někdo, kdo o tom něco ví, tak v tu chvíli se snaží odpovídat opravdu tak, aby to bylo srozumitelné. Někdy, když je tam člověk na rozhovory, tak prostě ho trochu odbyde takovým tím klíse...“ (Antoš 32)

Jakub Koreis potvrdil, že o této možnosti už na O₂ televizi uvažovali. Jejich vzorem je NHL, odkud přebírali zmiňovaný model s reklamními přestávkami. Vyslovil se pro zavedení přestávkového rozhovoru, například s asistentem trenéra.

Postupně se v rolích reportérů začínají objevovat experti i v České televizi. Obzvláště tomu napomohlo zrušení mistrovství světa v hokeji 2020. Místo původně plánovaných přímých přenosů z utkání vysílala ČT pořad s názvem Hokej v šedesáti minutách. V něm se právě hokejoví experti¹⁶² objevili v méně formálním rozhovoru ve formátu jeden na jednoho s jinými osobnostmi. „...to je rozdíl v té pozici v tom programu, že si vlastně tykají nebo se ptají na věci, které by pro nás nebyly asi vhodný nebo bychom měli problém to zformulovat tak, aby to pro toho hráče působilo nezákladně, protože přece jenom u těch rozhovorů s námi je ten hráč pořád ve střehu a hlídá se v těch odpovědích, kdežto tady to bylo takové uvolněné, neformální, spontánní rozhovory a bylo to ku prospěchu. Velmi to oživilo ten žánr interview. To je jeden z příkladů, kdy ti experti nejsou experti komentátoři, ale mají v tom programu jiný úkol. A působilo to velmi dobře. [...] Ve světě se to dělá zcela běžně.“ (Záruba 37 a 36)

Samozřejmě by to znamenalo mít na místě více expertů, protože jeden nemůže obsáhnout komentář zápasu, a navíc rozhovor s hráčem.¹⁶³ Rovněž by se experti museli na rozhovor daleko více připravovat. „...musíte mít daleko širší slovní zásobu, to znamená, musíte číst hodně, abyste volil správná slova a potom rychlost reakce. Vy, když o něčem víte, něco umíte, tak o tom dokážete vyprávět. Ale když najednou se vy máte ptát, tak ty zásady, který jsou, se musíte naučit a myslím si, že tam je potřeba, kdyby to člověk dělal, tak je potřeba se naučit nebo projít alespoň nějakým školením, aby na to byl připravenější...“ (Antoš 31)

Většina oslovených expertů se k možnosti, že by se do role experta-redaktora posunuli, vyjádřila kladně. Tomáš Pešíř dokonce nabízel České televizi rozhovor s trenérem v polštině.¹⁶⁴ Menšina se pak vyjádřila tak, že se na tuto pozici stále více hodí profesionální reportéři, což souvisí i s finančním ohodnocením, které je v České republice pro experty několikanásobně

---

¹⁶² V roli redaktora z expertů vystupovali Martin Procházka, Milan Antoš, David Pospíšil, Petr Hubáček a David Moravec.

¹⁶³ „...já přijedu na ligu a nemám čas letět dolů udělat rozhovor, to prostě nejde. A na mistrovství světa to samý. Ta mixzóna je úplně někde jinde.“ (Pospíšil 36)

¹⁶⁴ Působil jako trenér u ženské reprezentace České republiky a jeho tým měl sehrát zápas s výběrem Polska. Rovněž byl už v té době expertem České televize a v minulosti působil v polské lize, tudíž mohl využít znalost jazyka.

nižší oproti zahraničí¹⁶⁵, kde si televize mohou dovolit experty zaměstnávat jako profesionály, a proto experti zastávají více rolí.¹⁶⁶

V České televizi kromě zapojení do rozhovorů dělají i vstupy o historii, halách či hráčích. I tohle je rozdíl mezi Českou televizí a O₂ TV – a rovněž rozdíl mezi fotbalovými a hokejovými experty, protože se zde zapojují víceméně pouze hokejoví experti. Jejich fotbaloví protějšci občas položí některému hráči jednu otázku při rozhovoru moderátora se sportovcem ze studia¹⁶⁷. Během výzkumu se však tento trend stále více rozšiřoval i mezi fotbalovými experty. Například expert Vladimír Šmicer vedl ze studia pozápasový rozhovor se zahraničními hráči Slavie ve francouzštině či angličtině.¹⁶⁸

Velkou výhodou v tom, že by experti začali působit v roli redaktorů, spatřuje i Luděk Zelenka, protože by díky tomu mohl být fotbal vnímán pozitivněji. Také věří, že by se díky tomu mohl zlepšit vztah médií a fotbalu či celkově médií a sportovců. U fotbalu jsou totiž podle něj média a novináři vnímáni negativně, a to včetně komentátorů. To je způsobené možná tím, že fotbal je vysílán neustále a budí největší zájem. „*Nevím, jak je to u hokeje, ale asi trošku líp, ale třeba u biatlonu a těchto menších sportů, nechci říct, že biatlon je malej, ale novějš, je daleko vřelejší vztah těch sportovců k těm novinářům. Já řeknu obecně novinářům. [...] Kdežto ve fotbale jsou brány jako nutný zlo.*“¹⁶⁹ (Zelenka 40) A právě na experty pohlížejí fotbalisté lépe.¹⁷⁰

Další možností vývoje je větší profesionalizace, která by ovšem přinesla i větší nároky. Tím prvním by byl důraz na spisovné vyjadřování expertů¹⁷¹, čímž by se posunuli na vyšší jazykovou úroveň. Někteří experti se o to už snaží. K tomu ale nezaujímají respondenti jednotný názor, protože nechtějí, aby projev ztratil autenticitu.

---

¹⁶⁵ Například bývalý francouzský útočník Arsenalu či Barcelony Thierry Henry začal v roli experta na Sky sports v roce 2015 a podle serveru Independent.co.uk pobírá plat čtyři miliony dolarů ročně. (Independent 2014)

¹⁶⁶ „*My to nemáme placený. Já bych řekl, že ty finance jsou tak akorát stejný jak v České. To je vlastně za benzín. Ta přidaná hodnota je v tom, že to otevírá dveře k těm plesům a těm moderacím dalším. Takže finančně to ohodnocený není, ale když bych byl zaměstnanec, tak už je to asi pak dobrý.*“ (Švancara 44)

¹⁶⁷ To je nyní rozsáhlejší i kvůli situaci okolo covidu, protože místo redaktorů vede i v hokeji rozhovor hostitel studia přes kameru, a tak má možnost pokládat otázky i expert.

¹⁶⁸ Je však otázkou, jestli bylo hlavním motivem posunutí profese experta na vyšší úroveň či hrály hlavní roli jeho jazykové znalosti.

¹⁶⁹ „*Jakože jo, oni mě chtěou zase setřít, oni tohle, tohle, tohle. [...] novináři jsou pro fotbalisty skoro až nepřátelé. Čím víc toho utulat, tím líp. Je to prostě špatně nastavený. [...] Ostatní jsou z nás prostě nadšený, že tam bude televize a že to bude někdo sledovat. Kdežto ti fotbalisti, jak je to furt v tý televizi a jak je to jasný, tak už skoro to nechtěj. A když se tam vyjádří někdo kriticky k někomu, tak je to červeněj hadr na ně. Já bych si hrozně přál, aby ten vývoj byl takovej, aby ty kluky začali brát.*“ (Zelenka 40)

¹⁷⁰ „*Přece jenom jsme si tím fotbalem prošli a když já řeknu o Rezkovi, že mu to skočilo a že se to nemůže stát, tak to jakoby vezme líp, protože jsem to hrál než od někoho, kdo to nikdy nehrál.*“ (Zelenka 40)

¹⁷¹ „...to je rezerva...“ (Záruba 36)

To by mělo vliv i na určitou normotvornost, což je jednou z povinností České televize. Ta by se tímto zvýšila. Naopak právě normotvornost je jedním z hlavních důvodů, proč si Ondřej Zamazal nedokáže představit, že by v ČT nebo jakémkoliv jiném médiu veřejné služby experti v budoucnosti nahradili komentátory. Ovšem na soukromé televizi tuto možnost absence požadavku na profesionálního mluvčího a spisovnou češtinu připouští. Muselo by to ale kopírovat celospolečenský trend, aby to vadilo stále menšímu množství diváků.¹⁷²

Dalším úskalím je náročnost profesionálního komentáře. Pro komentování je potřeba, aby byl jeho protagonista výřečný, měl slovní zásobu, plynulý projev, příjemný hlas, a mnoho dalších dovedností.¹⁷³ „*Toho experta ve studiu, když to řeknu, může přijít kdokoliv, kdo má aspoň trochu nějaký projev a nějakým způsobem to zvládne. Ale komentovat... Nemyslím si, že se to bude dít, ale doufám, že někdy přijde nějaký bývalý hráč, kterej prostě ho to bude bavit, bude mít dokonalej projev, slovní zásobu, artikulaci, jedno s druhým, třeba i zábavnej bude a tím utáhne celej ten koment, ale myslím, že se to určitě nebude stávat tradicí.*“ (Koreis 42)

Dále je podle Roberta Záruby důležitá schopnost nadhledu. Je namístě mít odstup, který se projevuje i v sebezprezentaci, což u expertů není silná stránka. „*Myslím si, že spíš ta doba vede k nějakému většímu odstupu od toho sportu, od sportovního výkonu, to znamená, že ten odstup zajistí někdo, kdo ten sport sleduje ale nedělal ho úplně aktivně. Tam je pak zase ten druhý pohled toho experta, který je taky cenný.*“ (Záruba 38)

Jiří Baumruk k tomu dodává, že kvalitních expertů v tomto smyslu nikdy nebude dostatek. Nelze tudíž očekávat, že by se komentátorský tým mohl skládat pouze z bývalých sportovců. Sám by navrhoval, aby se komentátory stávali sportovci, kteří si daným sportem prošli alespoň na nižší úrovni, ale aby zároveň měli širší záběr a nejednalo se pouze o ty, kteří vystudovali žurnalistiku nebo fakultu sociálních věd. „*Já si myslím, že k tomu ten podklad toho prožití si toho sportovního života eventuelně studium fakulty tělesné výchovy a sportu nebo fakulty tělesné kultury je lepší předpoklad. Neříkám, že jedinej, že nemůže být někdo, kdo má jinou školu nebo nemá žádnou. To netvrdím, ale jako trend by měl být spíš v tomhle smyslu.*“

---

¹⁷² S tím souvisí i vývoj češtiny a její rozvolňování, protože v dnešní době je do slov spisovných zařazováno stále více těch, které by v minulosti za spisovné brány nebyly. Tedy stírá se rozdíl mezi spisovností a nespisovností.

¹⁷³ „*Komentování je takový spontánní projev na vnější podnět. Expert reaguje na vnitřní podněty a reaguje většinou v tom dialogu – to je otázka, odpověď, takže reaguje na nějakou poptávku po svém názoru. A to je trošičku jiná věc, jednodušší z komunikačního hlediska než ten spontánní projev, kdy já si musím utříbit myšlenky, musím to utřídění předvést, musím tu myšlenku zformulovat, musím ji zformulovat teď hned, musí být k věci, musí se zrovna teď hodit. To je i v té roli, v které jsou teď, občas problém. My se díváme na nějakého hráče a on mluví o někom jiném. Nespojí si to, že by bylo lepší říct něco k tomu hráči, na kterého se díváme. Čili tam je celá řada věcí.*“ (Záruba 38)

(Baumruk 15) S tím souhlasí i Jan Homolka, který si stejně jako Jiří Baumruk touto cestou prošel.¹⁷⁴

Další možnost vývoje vidí Jan Homolka ve vzniku studia, kde by byli pouze dva sportovci, kde jeden z nich by zastával roli redaktora a druhý experta. Tím by se do vysílání v případě ledního hokeje dostalo ještě více hokejového faktoru.

S každým posunem ale souvisí rovněž počet odkomentovaných zápasů. Tím se komentátor vyvíjí, s přibývajícými zkušenostmi je rychlejší, připravenější a nevypadává z tempa. Proto Milan Antoš věří, že v budoucnosti nebude vysílání pouze o přenosech, ale i o diskuzních pořadech, kterých je podle něj v České republice zatím málo.

V neposlední řadě se naskytují ještě dvě možnosti, kam by se fenomén experta mohl ubírat. Buď se zaměří na odbornější témata, nebo se naopak vydá cestou větší odlehčenosti a zábavy.

„Podle mě pořád chybí mnohem víc se podívat do hloubky sportu, problému, který popisujete.“ (Zamazal 34) Sport disponuje množstvím pokročilých statistik, a právě sportovní statistika je obor, který se značně vyvíjí. Komentátoři, redaktoři i experti by ji mohli více využívat – což se již nyní částečně děje, protože ve studiích se každoročně objevují nově sledované statistiky.

V druhém zmiňovaném případě je možnost oslovovat více aktérů z oblasti šoubyznysu, je však třeba připomenout, že tento postup se v minulosti například na Prima Cool při přenosech fotbalové Ligy mistrů neosvědčil. Muselo by se tedy jednat např. o osobnosti typu Jaromíra Jágra, který má kromě sportu přesah právě i do šoubyznysu. *„Toho, kdyby někdo ulovil jako experta, tak má záruku, že sledovanost určitě stoupne.“* (Tamtéž) U tohoto vývoje budou hrát roli obecnější trendy televizního vysílání.

---

¹⁷⁴ *„Ono se může stát, že někdo bude sakra dobře, ale třeba to nedotáhl nejvýš v tom fotbale, takže nebude branej jako fotbalista. Já jsem byl nejvýš ve druhé lize a v Juniorské lize fotbalový a nikdo o tom neví. Ani nechci, aby o tom lidi věděli. Asi je tohle nejlepší, že ve dvaceti skončí ta pseudokariéra a vy si řeknete, že chcete dělat tohle. To je obrovská výhoda, protože za těch patnáct let, co oni budou v té kariéře, tak člověk má nakomentováno nějakých čtrnáct tisíc hodin naživo. A to se nedá. Mozek ve dvaceti pracuje jinak než ve čtyřiceti. Je těžký skončit kariéru a být fakt dobře komentátor. Já si myslím, že to může být Klára Koukalová v tenise, ale to je zase jinej sport. To je neakční, to je popisování děje s odstupem času, takže to je výrazně jednodušší. Ale chytit ten lauf a být top komentátor z hráče, to je těžký. Ale může se stát a já budu jedině rád.“* (Homolka 27)

5. Závěr

V rámci výzkumu jsem hledal odpověď na hlavní výzkumné otázky: Co obnáší profese sportovního experta? Jaký je rozdíl mezi prací expertů pro Českou televizi a O₂ TV? Kromě těchto hlavních výzkumných otázek jsem se pokoušel najít rozdíly mezi prací expertů ve studiu a na komentátorském stanovišti. Také jsem se snažil popsat odlišnosti mezi fotbalovými a hokejovými experty.

Bývalí profesionální sportovci jsou v současné době stálým a velice důležitým prvkem přímých přenosů sportovních událostí. Postupně se jejich pozice vyvíjela. Pro televize jsou při výběru experta nejdůležitější čtyři kritéria: důvěryhodnost, formulační obratnost, nezávislost a telegenost. Tato kritéria jsou totožná pro komerční i veřejnoprávní televizi.

Nejdůležitějším důvodem, proč se experti stali součástí sportovního televizního vysílání, je přínos odbornosti. Požaduje se po nich, aby divákovi přiblížili pocit hráče ze hřiště či hodnocení výkonů hráčů, týmů i rozhodčích. Tyto poznatky by měly přenášet zajímavým jazykem a přidat přenosu jistou „nadhodnotu“. Jsou také spolurepresentantem televize směrem k divákům.

Oproti předpokladům, které jsem zastával před realizací výzkumu, je rozdílů méně. Přesto výzkum přinesl velmi zajímavá zjištění. Obzvláště srovnání mezi Českou televizí a O₂ TV skončilo překvapivě téměř totožně. Rozdíly byly nejčastěji zapříčiněny pouze strukturou a podobou pořadů. Největším vyzkoumaným rozdílem je forma využití expertů. Zatímco na ČT jsou experti využíváni jak ve studiích, tak na komentátorských stanovištích jako spolukomentátoři, tak na O₂ jsou zváni pouze do studia a fotbalové či hokejové zápasy nekomentují, ani nespolukomentují.

Další odlišností je, že na komerční televizi jsou experti méně omezováni při způsobu vyjadřování a mají větší volnost ve spojení se zábavou či kritikou. Dokonce si „mohou“ občas dovolit i vulgární termín, či spíše za něj nejsou penalizováni. Naopak pro obě televize je totožné, že experti mohou užívat nespisovné výrazy, dialekt, a stanice nikterak neovlivňují obsah jejich výpovědí.

Velké rozdíly jsou ve studiích, a tedy doprovodných programech u obou televizí. U O₂ TV a hokejových přenosů je odlišnost zřejmá na první pohled. Každé studio totiž probíhá na stadionu, zatímco u přenosů České televize je tomu tak pouze na mistrovstvích světa. Pozice studia mimo zázemí televizní stanice je důvodem, proč při hokejových přenosech na O₂ TV nemají k dispozici elektronickou tužku, zatímco u fotbalu na O₂ i ČT a na hokeji na ČT ji k dispozici experti mají.

Při hokejovém přenosu na České televizi má expert více časových limitů, protože dbají na obrazové překrývání s informačním a věnují se často situační analýze. Mírně upozadují dlouhodobou analýzu. Naopak v O₂ je poměr situační a dlouhodobé analýzy vyrovnanější a experti mají na vyjádření více času. V tomto tvrzení vycházím pouze z rozhovorů s respondenty a určitě by si zasloužilo potvrzení či vyvrácení výzkumem v podobě obsahové analýzy. Jedná se tedy o možnost zaměření další práce na toto téma.

Rozdílné je rovněž „nasazování“ expertů na jednotlivé zápasy. Zatímco hokejoví experti v České televizi podléhají hierarchii od nejlepšího a nejdéle sloužícího, a pokud jdou do studia, je reflektován jejich vztah k hrajícím týmům, na O₂ TV si mohou experti sami vybrat, která vysílaná událost se jim časově hodí a které zápasy je zajímají. Zároveň se dbá i na geografickou blízkost.

Experti na O₂ TV bývají zapojeni i do hodnocení během komerčních přestávek, což na ČT nefunguje, protože tam tuto funkci zaujmou experti na komentátorském stanovišti. Pro ně je naopak specifíkem využití při předzápasových a přestávkových stand-upech.

Fotbalová studia bývají na stadionu pouze zřídka. Ovšem mezi oběma televizemi a jejich studii je rozdíl i u fotbalu. Na O₂ TV jsou v něm téměř vždy, nejedná-li se o studio na stadionu, dva experti, v České televizi bývá většinou pouze jeden. Výjimkou jsou zápasy Evropské ligy a české reprezentace, ale i v tomto případě se jedná spíše o jednoho experta a jednoho hosta. S tím souvisí i nutně větší počet fotbalových expertů než hokejových. Naopak právě hokejoví experti bývají vzhledem k jejich menšímu počtu více vytěžováni.

Velký rozdíl je při nasazování expertů na utkání i ve fotbale. Zde hraje roli blízký vztah k týmům, protože na O₂ TV se jej snaží vždy využít, ale na ČT tomu tak vždy není a mnohdy nezvou experty, kteří mají v k některému klubu vřelý vztah, obzvláště ne, pokud jde o experta spolukomentátora.

Obdobně tomu je i při zápasech Ligy mistrů. O₂ TV má speciální experty určené právě na Ligu mistrů, kteří tuto soutěž hráli nebo alespoň působili v daných zahraničních týmech, nebo v zemi, ze které kluby pochází. V České televizi takové rozdělení neexistovalo a experti byli zváni bez ohledu na to, jestli Ligu mistrů hráli nebo mají nějakou zkušenost s daným zahraničním celkem či zemí.

Komparaci jsem podrobil rovněž experty fotbalu oproti těm hokejovým. Zde sehrálo velkou roli tempo sportu, a také různé pojetí pořadů a různý přístup vedoucích redakcí. Důležitým faktorem, který má vliv na mnoho rozdílů napříč těmito sporty je, že fotbal nemá stanovená přerušování. To znamená, že pro fotbalového experta je těžší odhadnout, kdy má začít mluvit a jak dlouho může jeho monolog trvat. Z tohoto důvodu není přesně určeno, kdy je

vyhrazený prostor pro vstup experta do komentáře. Naproti tomu v hokeji jsou přerušeni jasně dána, a proto je pravidlem, že expert by měl do přenosu vstupovat právě při přerušeni a opakovaných záběrech. Zároveň je však hokej rychlejší, což činí na experta vyšší nároky při sledování.

Hokejové experty Robert Záruba na ČT více zapojuje do strukturovaných částí pořadu. Dostávají přesné obsahové zadání, aby si připravili poznámku ke konkrétní situaci či konkrétnímu hráči a zároveň může expert sám určit, jak by chtěl téma pojmout, aby se jeho slova co nejvíce překrývala s obrazem. Svým způsobem se tímto podílí na tvorbě scénáře.

S tím souvisí i využití expertů a elektronické tužky, která má u hokeje na České televizi návaznost na třetinový rozhovor s některým z hráčů. Zároveň si ji malují hokejové experti sami. Na České televizi tomu tak je i u některých fotbalových expertů, ale pouze u menšiny. Naopak na O₂ TV má na starosti technické záležitosti související s elektronickou tužkou jiný zaměstnanec a experti mu pouze diktují, jak má danou situaci zakreslit.

Tabulka č. 3 – Rozdíly mezi experty a televizemi

Téma	O2 TV Fotbal	O2 TV Hokej	ČT Fotbal	ČT Hokej
Expert spolukomentátor	Ne	Ne	Ano	Ano
Vstup experta do komentáře	Ne	Ne	Není určeno, kdykoliv	Při přerušeni
Nespisovné vyjadřování	Ano	Ano	Ano	Ano
Studio na stadionu	Zřídka	Vždy	Zřídka	Při MS
Počet expertů ve studiu	2	1 ¹⁷⁵	1 ¹⁷⁶	1 ¹⁷⁷
Analýza ve studiu	Nevyzkoumáno	Situační	Nevyzkoumáno	Dlouhodobá
Vstup při komerční přestávce	Ne	Ano	Ne	Ne
Elektronická tužka	Ano	Ne	Ano	Ano
Práce s elektronickou tužkou	IT pracovník	Ne	Expert + IT pracovník	Expert

Z výzkumu dále plyne, že experti vnímají hodnocení fotbalových brankářů jako mírně jednodušší než hodnocení těch hokejových, a zároveň se někteří z nich nechtějí do hodnocení brankářů pouštět vůbec.

¹⁷⁵ Při finále play off extraligy 2

¹⁷⁶ Při Evropské lize a zápasech reprezentace 2.

¹⁷⁷ Při Mistrovství světa (MS) 2.

Fotbaloví experti shánějí explicitně informace v klubech častěji než hokejoví. Ale ani v tomto ohledu to nemůžeme jednoznačně zobecnit, protože se jedná opět o individuální charakteristiku, která se týká pouze mého vzorku respondentů.

Mezi prací ve studiu a spolukomentováním je taktéž určitý rozdíl. Při komentování je expert součástí děleného komentáře, musí být s to improvizovat, reagovat okamžitě na nastalé situace, protože dvojice reaguje na vývoj událostí, které se nedají dopředu předvídat. Expert je partnerem komentátora, který s ním může vést dialog a očekává se od něj, že bude připravený na konkrétní zápas, který se bude vysílat. Musí se věnovat dění na hřišti a přidat své odborné znalosti a zkušenosti, popřípadě i ryze osobní vsuvku.

Naopak při práci ve studiu má omezený prostor a většinou přesný čas na vyjádření, v čemž spočívá největší rozdíl. Ve studiu je totiž díky scénáři jasně daná struktura předzápasového, přestávkového a pozápasového programu. V tomto případě se jedná spíše o glosátora ve studiu. Jeho výpovědi mají větší přesah, protože expert musí být schopen dát ji do patřičného kontextu.

V rámci výzkumu jsem rovněž komparoval vztah mezi profesionálními komentátory a experty a rozdíl v jejich přípravě. Největší rozdíl je v tom, že po komentátorovi či redaktorovi ve studiu je striktně požadovaný spisovný jazyk, zatímco expert může používat i nespisovný. Pro komentátora je typické, že popisuje situace, zatímco expert je hodnotí a glosuje a k popisu by se neměl uchylovat.

Expertova úloha spočívá v tom, aby komentátorovi pomohl při odborné stránce komentáře, zároveň by ale profesionální novinář měl pomoci expertovi v případě problémů se stránkou formální.

Pro komentátory je příprava stěžejní, proto musí být velmi důkladná. Naopak expertům stačí mít přehled a nemusí si připravovat žádné statistické informace, protože se to od nich explicitně nepožaduje a neočekává. Rozdíl je i mezi samotnými experty, protože způsob přípravy je navýsost individuální a nedá se jednoznačně zobecnit. Příprava expertů do studia souvisí se všeobecným „backgroundem“ o daném sportu, aby mohli zařazovat věci do kontextu. Naopak pro komentování by měl umět poznat hráče, vědět, co je pro ně typické a zapojit vlastní zkušenosti, aby přiblížil divákovi pocit hráče ze hřiště. Zároveň by měl expert znát pravidla, taktiku a sledovat zápasy. Před každým přenosem potom probíhá neformální společná příprava, kdy o daných týmech oba aktéři konverzují, a tím si vyměňují informace. Málokdy je ale tato výměna informací cílená.

V budoucnosti očekávám ještě větší zapojení expertů do profesionální novinářské činnosti, jejich posun na reportérské pozice a do dalších novinářských profesí. S tím souvisí

i budoucí větší nároky, jako jsou posun na vyšší jazykovou úroveň, a tedy mimo jiné větší důraz na spisovné vyjadřování, či větší profesionalizace. Rovněž je možné, že se podobně jako v kanadskoamerické NHL vyprofilují experti, kteří budou zaměřeni pouze na jeden konkrétní tým, se kterým budou objíždět a komentovat veškeré zápasy. K tomuto posunu je ale dlouhá cesta a bylo by nutné kompletně pozměnit český televizní trh.

V návaznosti na tento výzkum je možné zkoumat rozdíl mezi českými a zahraničními experty a v budoucnu zaměřit výzkum na poslední kapitolu z mé práce a porovnat, zda se vize zainteresovaných lidí na budoucnost profese vyplnily.

6. Zdroje

6.1 Literatura

BEREŇ, Michal. *Analýza práce komentátora sportovního přímého přenosu*. Praha, 2014. Diplomová práce. Univerzita Karlova, Fakulta sociálních věd, Institut komunikačních studií a žurnalistiky.

BOSÁK, Jaromír. *Fotbalové pozdravy z Ruska: mistrovství světa den po dni*. Praha: Pražské příběhy, s.r.o., 2018. ISBN 978-80907295-0-6.

BOSÁK, Jaromír. *Životní mač*. Praha: Knižní klub, 2013. ISBN 978-80-242-3952-1.

CUDLÍN, Karel, OSVALDOVÁ, Barbora, Radim KOPÁČ a Alice NĚMCOVÁ TEJKALOVÁ, ed. *O reportáži, o reportérech*. Praha: Karolinum, 2010. ISBN 978-80-246-1781-7

ČÍHÁK, Jan. *Role experta ve fotbalových televizních přenosech*. Praha, 2020. Diplomová práce. Univerzita Karlova, Fakulta sociálních věd, Institut komunikačních studií a žurnalistiky.

DOMENEGHETTI, Roger. *From the back page to the front room: football's Journey Through The English Media*. Glasgow: Ockley Books Ltd., 2017. ISBN 978-1-912022-39-7.

DISMAN, Miroslav. *Jak se vyrábí sociologická znalost: příručka pro uživatele*. 3. vyd. Praha: Karolinum, 2000. ISBN 978-80-246-0139-7.

DRBOHLAV, Vladimír. *Přímý televizní přenos*. Praha, 1976. Diplomová práce. Univerzita Karlova, Fakulta žurnalistiky.

FAMFULÍKOVÁ, Michaela. *Osobnost české žurnalistiky Karel Mikyska*. Praha. Bakalářská práce, 2007. Univerzita Karlova, Fakulta sociálních věd, Institut komunikačních studií a žurnalistiky.

Football club: čtvrtletník pro fotbalovou kulturu. Praha: KPJM agency, 2017-. ISSN 2570-608X.

GALLETTA, Anne. *Mastering the semi-structured interview and beyond: from research design to analysis and publication*. New York: New York University Press, 2013. ISBN 978 0-8147-3293-9.

HALLIN, Daniel C. a Paolo MANCINI. *Systémy médií v postmoderním světě: tři modely médií a politiky*. Praha: Portál, 2008. ISBN 978-80-7367-377-2.

HENDL, Jan. *Kvalitativní výzkum: základní metody a aplikace*. Praha: Portál, 2005. ISBN 80 7367-040-2.

HILL, Jimmy. *The Jimmy Hill Story*. Great Britain: Hodder & Stoughton, 1998. Kindle Edition.

- HLADKÝ, Miroslav. *Žurnalistika v televizi*. Praha: Novinář, 1986.
- KELNER, Martin. *Sit down and cheer: a history of sport on TV*. London: Bloomsbury Publishing Plc., 2013. Kindle Edition.
- KOPPETT, Leonard. *Sports Illusion, Sports Reality: A Reporter's View of Sports, Journalism, and Society*. University of Illinois Press, 1994. ISBN 978-0252064159.
- MALINA, Karel. *Rozhlasový reportér Josef Laufer*. Praha: Novinář, 1985. Osobnosti české a slovenské žurnalistiky.
- MERGEŠ, Jozef. *Funkcia spolukomentátora v priamom televíznom prenos*, Média a text 5. Prešov: Filozofická fakulta Prešovskej univerzity v Prešove, 2015, Dostupné z: <https://www.pulib.sk/web/kniznica/elpub/dokument/Bocak4/subor/Merges.pdf>.
- MUŽIKANT, Michal. *Vliv internetu na přípravu sportovních komentátorů*. Olomouc. Bakalářská práce, 2019. Univerzita Palackého v Olomouci, Filozofická fakulta, Katedra mediálních a kulturních studií a žurnalistiky.
- SEDLÁKOVÁ, Renáta. *Výzkum médií: Nejužívanější metody a techniky*. Praha: Grada. Žurnalistika a komunikace, 2014. ISBN 978-80-247-3568-9.
- SEKOT, Aleš. *Sociologie sportu*. Brno: Masarykova univerzita, 2006. ISBN 80-210-4201-X.
- VELART, Jan. *O komentování sportovního přenosu se zvláštním zaměřením na fotbalové a hokejové zápasy*. Praha. Diplomová práce, 2005. Univerzita Karlova, Fakulta sociálních věd, Institut komunikačních studií a žurnalistiky.
- YIN, Robert K. *Qualitative Research from Start to Finish*. New York: The Guilford Press, 2011. ISBN 978-1-60623-977-3.

6.2 Internetové zdroje:

HOLUBEC, Vít. *Praha vs. IF Leksand. Vítěz prvního přímého přenosu? Televizní sport.*

In: Ceskatelevize.cz [online]. 11.02.2015 [cit. 2020-05-20]. Dostupné z:

<https://sport.ceskatelevize.cz/clanek/hokej/praha-vs-if-leksand-vitez-prvniho-primeho-prenosu-televizni-sport/5bdfa6ea0d663b6fe80a481b>.

BUCKLEY, Will. *The forgotten story of ... the sports broadcasting revolution (and Idwal Robling)* In: The Guardian [online]. 8.10.2009 [cit. 2020-11-02]. Dostupné z:

<https://www.theguardian.com/football/blog/2009/oct/08/england-world-cup-itv-bbc>

VELIKOVSKÁ, Tereza. *Na obrazovky jsme přinesli velkou vysílací revoluci, říká Jan Raděj z O2 TV Sport.* In: Sportbiz.cz [online]. 30.5.2019 [cit. 2020-09-20].

Dostupné z: <http://www.sportbiz.cz/2019/05/30/na-obrazovky-jsme-prinesli-velkou-vysilaci-revoluci-rika-jan-radej-z-o2-tv-sport/>

PIKOUS, Jan. *Rozhovor s Petrem Svěceným: Jak se dělá fotbal na placené TV?*

In: eurofotbal.cz [online]. 16.2.2019 [cit. 2020-07-20]. Dostupné z:

<https://www.eurofotbal.cz/clanky/rozhovor-s-petrem-svecenym-jak-se-dela-fotbal-na-placene-tv-424532/>

OLŠANSKÝ, Jakub. *Nový expert nebo delší studia. Na O2 TV Sport startuje další ročník Tipsport extraligy.* In: blog.o2.cz [online]. 12.9.2019 [cit. 2020-03-20].

Dostupné z: <https://blog.o2.cz/2019/09/12/novy-expert-nebo-delsi-studia-na-o2-tv-sport-startuje-dalsi-rocnik-tipsport-extraligy/>

JAKOUBKOVÁ, Ivana. *Komentátor Svěcený: Proč odešel z ČT? Kdo jsou nejlepší experti?*

In: isport.cz [online]. 24.4.2016 [cit. 2020-07-22]. Dostupné z:

<https://isport.blesk.cz/clanek/fotbal/266907/komentator-sveceny-proc-odesel-z-ct-kdo-jsou-nejlepsi-experti.html>

ŠAMŠA, Radek. *Rozdávat rozhovory na hřišti je snadnější, shodují se televizní fotbaloví experti z řad bývalých hráčů.* In: generace20.cz [online]. 11.1.2015 [cit. 2020-07-23].

Dostupné z: <https://www.generace20.cz/sport/rozdavat-rozhovory-na-hristi-je-snazsi-shoduji-se-televizni-fotbalovi-experti-z-rad-byvalych-hracu>

SHEEN, Tom. *Thierry Henry to earn £4million a year working for Sky Sports.* In: Independent [online]. 17.12.2014 [cit. 2021-01-05]. Dostupné z:

<https://www.independent.co.uk/sport/football/premier-league/thierry-henry-to-earn-4million-a-year-working-for-sky-sports-9930757.html>

DUPONT, Kevin Paul. *Father of Telestrator drew it up right*. In: The Boston Globe [online]. 28.9.2014 [cit. 2021-01-05]. Dostupné z:

<https://www.bostonglobe.com/sports/2014/09/28/father-telestrator-drew-right/O6Pn3rgtZd9XykOYvFQ8dM/story.html>

BOYLE, Raymond. *The soft soaps in the press box*. In: The Guardian [online]. 21.8.2006 [cit. 2021-01-05]. Dostupné z:

<https://www.theguardian.com/media/2006/aug/21/pressandpublishing.mondaymediasection>

BÍLEK, Petr. *Komentátor Zelenka: I Horváth se kdysi našťval. Nevolej mi, říkal*. In: iDNES.cz [online]. 27.12.2013 [cit. 2020-08-08]. Dostupné z: https://www.idnes.cz/fotbal/prvni-liga/rozhovor-s-byvalym-fotbalistou-zelenkou.A131227_083118_fotbal_rou

7. Tabulky

Tabulka č. 1 - Typy komentátorů a spolukomentátorů – Str. 11

Tabulka č. 2 – Přehled respondentů – Str. 35

Tabulka č.3 - Rozdíly mezi experty a televizemi. Str. 77

8. Seznam příloh

Příloha č. 1 – Návod na rozhovor s experty

Příloha č. 2 – Návod na rozhovor s komentátory

Příloha č. 3 – Přepis rozhovoru s Robertem Zárubou

Příloha č. 4 – Přepis rozhovoru s Ondřejem Zamazalem

Příloha č. 5 – Přepis rozhovoru s Luděkem Zelenkou

Příloha č. 6 – Přepis rozhovoru s Tomášem Pešírem

Příloha č. 7 – Přepis rozhovoru s Milanem Antošem

Příloha č. 8 – Přepis rozhovoru s Davidem Pospíšilem

Příloha č. 9 – Přepis rozhovoru s Janem Homolkou

Příloha č. 10 – Přepis rozhovoru s Jiřím Baumrukem

Příloha č. 11 – Přepis rozhovoru s Petrem Švancarou

Příloha č. 12 – Přepis rozhovoru s Petrem Mikolandou

Příloha č. 13 – Přepis rozhovoru s Jakubem Koreisem

Příloha č. 14 – Přepis rozhovoru s Romanem Málkem

9. Přílohy

Příloha č. 1 – Návod na rozhovor s experty

- 1) Co se od Vás jako experta ve studiu očekává?
  - a. Co podle Vás obnáší profese sportovního experta ve studiu?
  - b. Jaká pravidla ve studiu musíte dodržovat?
  - c. Domlouváte si před vysíláním nějaký scénář?
  - d. Jak se připravujete, když jste expertem ve studiu?
    - i. Jak dlouho Vám zabere příprava do studia?
    - ii. Co si máme představit pod Vaší přípravou?
    - iii. Co je Vaším primárním zdrojem?
    - iv. Uchováváte si nějaké vlastní archivy?
      1. Co si pod Vašimi archivy máme představit?
      2. Doplnujete si archivy průběžně?
  - e. Jak se připravujete na elektronickou tužku?
    - i. Podle čeho situace vybíráte?
    - ii. Konzultujete tyto věci s moderátorem?
  - f. Je rozdíl mezi studií na stadionu a hlavním studiem? Jaký?
- 2) Co se od Vás jako experta spolukomentátora očekává?
  - a. Co podle Vás obnáší profese sportovního experta na komentátorském stanovišti?
  - b. Jaká pravidla při komentování musíte dodržovat?
  - c. Jak se připravujete na komentování zápasu?
    - i. Co si máme představit pod Vaší přípravou?
    - ii. Jak se Vaše příprava liší od přípravy komentátorů?
    - iii. Co je Vaším primárním zdrojem?
    - iv. Jak dlouho Vám zabere příprava na komentování?
    - v. Uchováváte si nějaké vlastní archivy?
      1. Co si pod Vašimi archivy máme představit?
      2. Doplnujete si archivy průběžně?
  - d. Je rozdíl pro Vás komentovat ze stadionu a z budovy? Jaký?
- 3) Jak se oprostíte od fanouškovství?
  - a. Je to pro Vás těžké?
  - b. Jak se vyrovnáváte s tím, když musíte kritizovat hráče?
  - c. Je rozdíl mezi kritikou hráčů, kteří jsou Vaši známí a kritikou těch, které osobně neznáte?
- 4) Kde získáváte informace?
  - a. Jak moc čerpáte z vlastních zkušeností?
  - b. Jak často využíváte své kontakty v klubech?
- 5) Je pro vás těžké mluvit spisovnou formou?
  - a. Jak se na to připravujete?
  - b. Máte nějaké vzdělávací programy či semináře?
- 6) Jak jste se k profesi sportovního experta dostali?
  - a. Jaké byly Vaše začátky v profesi sportovního experta?
    - i. Čím jste byl ve svých začátcích ovlivněn?

- b. Jak jste se postupem času měnil jako expert? Dokážete popsat svůj vývoj?
- 7) Jsou nějaké hranice, co v přenosu můžete říct a co už ne?
  - a. Jak je těžké hranice rozeznat?
- 8) Do jaké míry jste v kontaktu s ostatními experty?
  - a. Pomáháte si mezi sebou s ostatními experty?
- 9) Jak často improvizujete a jakou roli hraje příprava?
  - a. Je součástí přípravy i konzultace s komentátorem a podílí se tento komentátor na přípravě?
    - i. Připravujete se zvlášť nebo dohromady?
    - ii. Jaké jsou sféry vlivu, co má na starosti komentátor a co už expert?
    - iii. Jaká témata nejčastěji řešíte s komentátorem??
- 10) Od kdy jste expertem?
- 11) Je pro Vás rozdíl glosovat prestižní soutěž oproti méně prestižní?
- 12) Jak se stavíte k tomu, že v zahraničí se experti často staví i do role reportéra a dělají rozhovory?
- 13) Jaká jsou negativa expertů
  - a. Co podle Vás experti do přenosu přinesli a co mu naopak vzali?

Příloha č. 2 – Návod na rozhovor s komentátory

- 1) Co obnáší profese sportovního experta ve studiu?
  - a. Dokážete říct, kdy a kde se poprvé objevil fenomén sportovního experta ve studiu a jak se časem vyvíjel?
  - b. Kdy se tento fenomén poprvé objevil v Česku?
    - i. Koho můžeme považovat za prvního experta?
    - ii. O jaký přenos, ve kterém byl použit expert, se jednalo?
    - iii. Kdy se experti stali pravidelnou součástí studia?
  - c. Jak a podle čeho vybíráte experty do studia?
  - d. Jaké požadavky máte na experty?
    - i. Jaké jsou požadavky pro slovní vyjadřování expertů?
      1. Existuje nějaká tolerance?
      2. Podstupují nějaká slovní cvičení?
    - ii. Rozebíráte s nimi po vysílání, co udělali dobře a co naopak špatně?
    - iii. Jak s nimi pracujete, aby se zlepšovali?
    - iv. Jaká pravidla musí experti dodržovat?
  - e. Kdy se ve studiu poprvé objevila elektronická tužka?
    - i. Je to výhradně věc pro experta?
    - ii. Jak dané situace do elektronické tužky vybíráte?
- 2) Co obnáší profese sportovního experta při komentování?
  - a. Dokážete říct, kdy a kde se poprvé objevil fenomén sportovního experta a jak se časem vyvíjel?
  - b. Kdy se poprvé tento fenomén objevil v Česku?
    - i. Koho můžeme považovat za prvního experta na komentátorské stanovišti?
    - ii. O jaký přenos se jednalo?
    - iii. Kdy se experti stali pravidelnou součástí komentáře?
  - c. Jak a podle čeho vybíráte experty pro komentování?
    - i. Vznikají nějaké stabilní dvojice pro komentování?
  - d. Jaké požadavky máte na experty při komentování?
    - i. Jaké jsou požadavky pro slovní vyjadřování expertů při komentování?
      1. Existuje nějaká tolerance?
      2. Podstupují nějaká slovní cvičení?
    - ii. Probíráte s nimi po vysílání, co udělali dobře a co naopak špatně?
    - iii. Jak s nimi pracujete, aby se zlepšovali?
    - iv. Jaká pravidla musí experti při komentování dodržovat?
- 3) Jaký je rozdíl mezi tím, jestli „jde“ expert do studia nebo na komentátorské stanoviště?
  - a. Řeší se nějakým způsobem jeho vzhled?
  - b. Řešíte s nimi řeč těla?
- 4) Dokážete říct, kdy se poprvé objevilo předzápasové studio a jak se postupem času vyvíjelo?
  - a. Dokážete říct, kdy se poprvé objevilo v Česku?
    - i. O přenos jakého sportu a zápasu či závodu se jednalo?
    - ii. Jak první studio vypadalo a co bylo jeho náplní?
  - b. K čemu podle Vás tato studia slouží?

- 5) Dokážete odhadnout, jak by se tato profese ještě mohla vyvíjet?
  - a. Je možné, že experti nahradí komentátory?
- 6) Kterému modelu žurnalistiky se ten český v tomto smyslu podobá, odkud jsme tuto profesi převzali?
- 7) Jaký je rozdíl mezi přípravou expertů a komentátorů?
  - a. Připravujete se nějakým způsobem s experty před utkáním?
    - i. Jaká témata nejčastěji před přenosem řešíte s expertem?
  - b. Jak experty připravujete na to, co se bude řešit ve studiu?
  - c. Připravujete je i nějak na úvody při komentování nebo předzápasové živé vstupy?
- 8) Jak důležité je souznění komentátora s expertem?
- 9) Co má expert v popisu práce?
  - a. Je součástí přípravy i konzultace se spolukomentátorem (expertem) a podílí se tento expert na přípravě?
    - i. Připravujete se zvlášť, nebo dohromady?
    - ii. Jaké jsou sféry vlivu, co má na starosti komentátor a co už expert?
- 10) Proč v O₂ experti nekomentují?
- 11) Jak se dělí komentář v českém prostředí?
  - a. Co zastává komentátor a co už expert?
  - b. Do jaké míry je komentátor expertem?
  - c. Jaký je rozdíl mezi modelem dvou profesionálních komentátorů a modelem komentátor – expert?
    - i. Na co si při těchto modelech musíte dát pozor?
    - ii. Jsou pro daný model vhodnější, a naopak méně vhodné sporty? Které?
- 12) Dokážete popsat rozdíly mezi jednotlivými experty?
- 13) Dokážete popsat rozdíly mezi experty hokeje a fotbalu?
- 14) Dokážete popsat rozdíly mezi experty O₂ a ČT?
- 15) Patří mezi průkopníky přenosů s experty menší sporty?
- 16) Podle čeho vybíráte experty na přenosy daných sportovních událostí?
  - a. Je u fotbalu rozdíl při výběru expertů pro přenosy Ligy mistrů, české ligy či reprezentace?
- 17) Hraje roli při vyjadřování expertů složitost češtiny?
- 18) Jak se stavíte k tomu, že v zahraničí se experti často staví i do role reportéra a dělají rozhovory?
- 19) Co experti do přenosu přinesli a co mu naopak vzali?

Příloha č .3 – Přepis rozhovoru s Robertem Zárubou

1) Co obnáší profese experta ve studiu a co při komentování?

To jsou dvě trošku odlišný fáze té profese. Expert při komentování je součástí takzvaného děleného komentáře, což znamená, že úkoly komentátora se rozdělují mezi dva lidi. Zatímco ve studiu to je součást. V angličtině se tomu říká host, to znamená hostitel, hostitelství. S tím, že expert jako spoluhostitel (co-host), je víc reprezentantem programu. I když to je v tom prvním případě asi taky. Ale řekněme, že má na rozdíl od komentování omezený prostor, většinou přesný čas, pokud není ta část toho pořadu, kde je debata, kde je nějaký karusel názorů, tak tohle je největší rozdíl. Má přesně určené okýnko v pořadu. Zatímco v komentování reaguje ta dvojice na vývoj událostí, které se nedají dopředu předvídat. To je základní žánrový rozdíl.

Z hlediska pozice by na tom měli být stejně. Pokud to má ta televize správně nadefinováno, tak je expert součástí vysílacího týmu. To znamená je i spolureprezentantem televize směrem k divákům, což je asi největší rozdíl v pojetí té role, ale jinak v tom moc dalších odlišností nevidím.

2) Je rozdíl třeba v dress codu a podobných věcech?

To jsou podružnosti. To není podstatné. Samozřejmě záleží, jak si televize nastaví ten program, protože to je věc určitého žánrového určení, protože to záleží, jestli je to víc sportovní událost, společenská, zábavní. To jsou spíše vnějškový projevy. Ano, televize je důležitá na obraz. Hodně závisí, jak ten produkt vypadá, takže záleží i na těchto maličkostech, ale z novinářského hlediska je to věc pravidel zadání. Nesouvisí to s náplní profese.

3) Ani gestikulace?

Pohyb před kamerou je věc osobního temperamentu do značné míry. U těchto lidí je to volnější z hlediska pravidel. Osobní povaze se tady dává velká volnost, což je v pořádku. Obecně ten expert má větší volnost ve vyjadřování. A to verbálním i neverbálním než komentátor – žurnalista nebo než hostitel – žurnalista nebo říkejme raději redaktor. Ten má působit dost uměřeně z hlediska gestikulace v porovnání s tím, co by si mohl dovolit ten expert.

4) Řešíte nějak s těmi experty gestikulaci, jazykovou průpravu a podobně?

Ne. Minimálně. To se tak nějak předpokládá, že tihle lidé nemusí být úplně skvěle vybaveni z hlediska spisovnosti. Spisovný projev, čeština, jak je háklivá na spisovnost a nespisovnost, tak u nich se to trošku stírá tím, že tam je daleko větší důraz na obsah než na formu. Pro nás je daleko důležitější, co nám řekne, než aby to řekl úplně vzorově česky. Takže tam se povolují dost velké odchylky k obecné češtině od češtiny spisovné.

5) Obsahovou složku s nimi nějak řešíte?

Málokdy. Alespoň u nás je dáno, že ten expert tam je ze zcela zřejmého důvodu, že má osobní zkušenost s úrovní toho sportu, kterou mi prezentujeme. To znamená s extraligou, s reprezentací a tak dále. Po něm se požaduje projekce té jeho zkušenosti do komentování. To je první věc. A to projekce ve všech rovinách, zkušenost s hráčem, zkušenost s konkrétní situací, zkušenost s tím stadionem, znalost prostředí, znalost taktik, pravidel a tak dále. To je strašně moc věcí. Čili obsahově je pro nás expert zajímavější, ne formálně, že tam bude něco vymýšlet.

Jsou experti a v Americe se to i teoreticky rozlišuje. Tam mají rozlišení na analýze, to je část, která je bližší tomu našemu expertování, té expertní roli komentátora. Potom mají color commentator, což je vlastně taky bývalý hráč, ale je to, u nás bychom řekli, že je to hláškař. Sází tam různé nápady jazykové a formulační. Různě si s tím hraje a je to trošičku jiná pozice nebo jiná náplň pozice, jiný způsob naplnění té dvojice a děleného komentáře.

Kdežto u nás jsme ještě daleko více zaměřeni na analýzu sportovního výkonu, což je zadání pro toho experta.

6) Dokážete říct, jak experty vyhledáváte a jestli se to časem změnilo?

Ani ne, to je pořád stejné. Máme čtyři základní kritéria výběru. Od začátku to je stejný. Samozřejmě nežijeme v ideálním světě, takže není možné naplnit ta kritéria úplně na sto procent. Občas nám v nějaké té nádržce něco přebývá nebo chybí. Potom je nutné si vyhodnotit, jestli ten deficit v tom konkrétním kritériu je na překážku výkonu té funkce nebo ne. Tam je potom samozřejmě rozdíl mezi tou pozicí stálého experta, anebo experta, kterého nabíráme jenom na olympiádu, protože potřebujeme mít dvojici pro akrobatické lyžování, které se normálně moc nevysílá. Tak tam se potom určitě trošku sleví z těch kritérií, konkrétně v kritériu té nezávislosti, že tam třeba může teoreticky být člověk, který i malinko souvisí s tím sportovcem nebo týmem. Ale tohle je nemyslitelné u fotbalu a u hokeje. Tam ten expert musí mít tu nezávislost na objektu komentování.

7) Mohl byste ta kritéria přiblížit a je nějaké důležitější pro potenciálního experta komentátora nebo experta do studia?

Ne, vůbec. To se nerozlišuje, protože většinou ty role se překrývají, protože nemáme ještě vymezené, že tohle je expert, který chodí jenom do studia. Zatím to tak není, možná časem, protože ve světě to tak většinou je, takže se to možná posune tímhle směrem.

Prvním kritériem je, že to musí být obecně známá figura v tom konkrétním sportu a prostředí. Samozřejmě, že občas se nám přihlásí nějaký trenér mládeže, kterého ale nikdo nezná, ale je dobrý a splňuje další kritéria, ale nemá to renomé, tu zkušenost s vrcholovým hokejem nebo sportem v té podobě v jaké my to prezentujeme, což mu ubírá na důvěryhodnosti,

protože důvěryhodnost je asi název tohoto bodu, téhle části z těch kritérií, která se projevuje tím, že ten člověk v tom sportu něco dokázal jako hráč nebo trenér.

Druhé kritérium je dlouhodobá nezávislost na objektu toho komentování. To je zřejmý, aby člověk prezentoval svoje názory, a ne názory ovlivněné nějakou vazbou, které tam ten expert v tom sportu má.

Třetí je formulační obratnost. Můžete mít super hráče nebo trenéra, který je opravdu úžasný ve hře na ledě a bylo by skvělé ho mít jako glosátora událostí, ale problém je, že on to v tom stresu neumí předvést tu znalost toho oboru. Takže musíte sázet na lidi, kteří splňují ty první dvě kritéria a k tomu má ještě tohle to navíc. Tu formulační obratnost, že dokáže velice rychle zformulovat myšlenku. Nepotřebuje na to tolik času, a to ani z hlediska rozhodnutí, ani z hlediska délky projevu, protože ve většině sportů ten komentář reflektuje nějakou událost, nějaký děj a ten expert většinou od toho děje spíše odbíhá. Z těch dvou složek komentáře používá ten rámcový komentář, ne popis. Což v určitých situacích může působit rušivě, takže on musí tu myšlenku nejenom rychle zformulovat, a ne se pro ni jen rychle rozhodnout, ale také ji rychle předvést. To znamená, že ta věta nemůže mít třeba šedesát slov. To se tam prostě nevejde.

Čtvrté kritérium je určitá telegenost. Aby ten člověk uměl vystupovat a měl určitou společenskou úroveň, protože může to být úžasný typ, může to být fantastický vypravěč, ale může to být chováním nevychovaný hrubián nebo bezdomovec nebo hulvát, takže bohužel to do toho taky nepasuje. Takže musí mít určitou, říkáme tomu telegenost. Musí být přijatelný pro televizní kameru, aby vypadal jako reprezentant, a i vlídný prostředník mezi tím sportem a tím divákem.

8) Dokážete říct, kdy by ten expert měl mluvit při hokeji a kdy při fotbale? Existuje nějaké pravidlo?

Jo, samozřejmě. Na to je spousta teorií. V hokeji je to jednodušší, protože tam se rozlišuje čas. Jak říkají Američané, the game is not in the progres. To znamená, kdy se hra nevyvíjí, tak to je přesně ten moment, kdy expert má ten svůj čas v tom svém komentáři neboli, kdy je hra přerušena.

Ve fotbale se hra tolik nepřerušuje, respektive ty přerušování jsou tam takový záludný. V hokeji je to přerušování skoro vždycky stejný, ale ve fotbale to tam úplně tak není. Tam se ten míč nebo přerušena situace uvede do zpátky do hry velice rychle a je těžký odhadnout ten moment, kdy je čas na nějakou delší glosu a poznámku. Takže v tom to mají určitě fotbaloví experti těžší, že ta volba toho místa je složitější. U hokeje je to jednodušší. Byť u hokeje zase se stává to, co ve fotbale běžně, že ten expert občas taky většinou na výzvu promluví do hry.

Že ta hra běží a on přesto v nějakým okamžiku, kdy ta hra není úplně vyhocená, tak může se do toho zapojit nějakou krátkou poznámkou, ale samozřejmě tam ta poznámka je o to kratší.

9) Jedná se přímo o dělený komentář?

Dělený komentář není rozdělení mezi komentátora a experta. Dělený komentář je teorie, která rozděluje komentář na dvě části. Na popis a všechno ostatní. Dneska už tam máme i třetí část. Tou je analýza, která se vydělila z toho rámcového komentáře. A právě analýza je logicky ta nejvíc spojená s tím expertem. Ten komentátor může k tomu to téma navést, ale ten hlavní obsah tomu dává ten expert, že on má tu část. Samozřejmě i část toho rámcového komentáře. Redaktor zasahuje do všech tří částí. Expert nejvíc do té analýzy, částečně do rámcového komentáře a vůbec téměř ne do popisu. Byť jsou sporty, kde to tak úplně není, ale to jsou spíše výjimky.

10) Dokážete říct, kdy se tady začal fenomén experta objevovat a jak se vyvíjel?

Hned jak vznikla první televizní redakce v roce 1956, tak byla tříčlenná. Hned první šéfredaktor Miroslav Hladký zahájil specializaci komentátorů. To je první krok, že se postupně došlo až k těm expertům. Ale pokud hledáme úplně první prazárodek, tak to je tady v úplném začátku sportovní redakce, kde byli tři komentátoři a rozdělili si 49 sportů na třetiny a těm se věnovali. Samozřejmě bylo nemyslitelné, že budou komentovat šestnáct sportů úplně perfektně, bezchybně. Ale tím víc se naskytla nebo byla poptávka po expertech, kteří by pomohli s komentováním těch specifických a míň známých disciplín, kde bez toho expertního pohledu ten komentář bude vždycky plytký a povrchní.

Takže víceméně bych odhadoval ten začátek, tu poptávku, na šedesátá léta. Ale z různých subjektivních důvodů se těm expertům u nás v televizi nepřálo a ten vývoj komentáře šel trošku jinudy. Šel jinou cestou než rozhlasová reportáž, čímž jsme byli zvláštní v porovnání se světem, kde rozhlasová reportáž a televizní komentář šli jedním směrem po dobu celého toho vývoje. U nás televizní komentář uhnul k úspornosti, bezslovesnosti, která vede až k nekomentování, když to přeženu, nebo nesouvislému projevu, který vlastně s komentářem, tak jak si myslím, že by žánrově měl vypadat, nemá až tak moc společného.

V sedmdesátých letech se proti tomuto trendu začali stavět nevědomě, bezděčně určití vykonavatelé té profese. Určití komentátoři, kteří si začali k tomu ty experty zvat. Ty první pokusy v šedesátých letech, kdy třeba komentovali přenosy zápasu Sparta – Slavia, komentoval spartan a slávista, to ztroskotalo. To bylo odsouzený k zániku už tím, že zadání bylo úplně zcestný a špatný.

Ale v sedmdesátých letech se začali objevovat první experti. Motorismus začal komentovat František Šťastný, což byl vynikající motocyklový závodník a začal to komentovat

jiným pohledem, jiným způsobem než předtím ti komentátoři, kteří mnohdy museli klouzat po povrchu v mnoha otázkách. On ne, protože on to zažil, on měl tu zkušenost z těch závodů z Le Mans a všech velkých cen a dokázal do toho vnést úplně nový pohled. To byl první takový pokus.

Potom byl Luděk Brábník, což byl hokejový trenér, který sice komentoval také úsporně, ale jeho pozice už byla na hranici mezi komentátorem a expertem.

Potom přišel Tomáš Jungwirth, což byl vynikající atlet a dostal se také na tuhle roli, na tuhle pozici, kde byl schopný říct, tak tady se běží čtyřstovka za minutu dvanáct, tak to bude v té druhé čtyřstovce, závod na osm set metrů, tak to bude v té druhé čtyřstovce úprk. A čekám čas někde mezi a řekl číslo, já nevím, minuta padesát. Vnesl do toho expertní pohled závodníka, který to milionkrát běžel tu trať a má přesně v podvědomí o tom, co ten závodník cítí v tu chvíli, jestli bude přidávat, ubírat, proč takhle taktizuje, proč se ten závod vyvíjí zrovna takhle, takže taky se dostal na hranici.

Luděk Brábník a Tomáš Jungwirth v sobě spojovali tu roli toho experta i toho komentátora. Vlastně se dá těžko odhadnout, jestli byli víc to nebo to. Ale dokázali to dobře propojit.

Ale zároveň v sedmdesátých letech začali potom první pokusy s tím opravdu rozdělením do dvou hlasů komentátor a expert. Jestli se nepletu v jiných sportech, tak v hokeji to určitě byl, udělal první pokus, Štěpán Škorpil s Petrem Brdičkou, což byl hokejista Sparty a Jihlavy, zhruba v letech 1976. Petr Brdička byl v té době ještě aktivní hráč, takže nesplňoval, v tehdejší době neměli o nějakých kritériích ani ponětí, nesplňoval ty kritéria úplně beze zbytku, ale byl to první pokus, že už to nebyl host na komentátorském stanovišti, což bylo devadesát procent jiných.

Zároveň v krasobruslení měl Karel Mikyska vedle sebe Josefa Dědiče, což byl opravdu asi nejlepší příklad té spolupráce komentátor, expert. Včetně dialogů, včetně určité žoviálnosti, kterou mezi sebou měli. Zkrátka byla to dvojice, byť zase ten Josef Dědič působil v té době ještě jako rozhodčí, takže zase oslabená některá ta kritéria, ale řekl bych, že ti v tomhle tom byli nejdál.

Potom byly takový nahodilý pokusy, jakože že si někdo vzal sem tam zraněného hráče nebo závodníka, který nejel ten závod zrovna, ale to byli spíš hosti na komentátorském stanovišti, to nebyli experti v pravém slova smyslu. Nebo dneska když se na to dívám z hlediska té teorie, tak to byly pokusy, které by asi neobstály. U nás rozlišujeme expert a host. To jsou dvě odlišné věci.

11) Kdy se experti stali pravidelnou součástí komentáře?

V hokeji to bylo v době, kdy jsme rozšiřovali hokejový program, ale popravdě po tom prvním pokusu Štěpána Škorpila to bylo, já nevím, čtyři zápasy třeba jo, to nebylo nic jako pravidelného, tak první pravidelný expert byl Josef Vymr, bývalý hokejista, tehdy trenér reprezentační dvacítky, který v sezoně 89/90 a 90/91 komentoval s Petrem Vichnarem některé ligové zápasy. Trošku zase oslabené kritérium té nezávislosti, ale zrovna v tomhle tom konkrétním případě navzdory tomu, že tam byla ta vazba vlastně na hokejový svaz nebo na tu ligu, tak i ta expertíza měla punc velké nezávislosti, přestože tam ta vazba byla. To byl první takový pokus.

Potom byly další takový nesmělý až pravidelně jsme začali s rozšířením hokejového programu v sezoně 95/96, kdy se rozšiřoval hokejový program. Do té doby se vysílalo nepravidelně, v téhle době se začalo vysílat pravidelně. V sobotu nebo ve čtvrtek se pravidelně začaly vysílat hokejové zápasy a začali jsme s děleným komentářem mezi komentátora a experta.

12) Co bylo pro vás inspirací, odkud jste čerpaly?

To je velmi jednoduchý, protože od devadesátého roku Česká televize vysílala nejdřív na OK trojce a potom i na jiných programech zápasy NHL, tak jsme se vlastně dostali k tomu, jak se to dělá tam, kde se to dělá nejlíp. Časem jsme zjistili, že to takhle nedělají jenom v NHL, ale i ve Švédsku, ve Finsku, v Německu, v Rakousku, ve Švýcarsku, prostě všude skoro. A že jsme s Rusama skoro jediní, kdo to tak nedělá, takže jsme na ten dělený komentář přešli taky. Ale jednoznačně inspirace byla NHL, kde to měli propracovaný už opravdu léta a už byli podstatně dál.

13) Dokázal byste začátky ČT porovnat se začátky, kdy se o to pokoušela TV Nova?

To je těžký, protože Nova to nedělala jakoby... Tam je rozdíl ve statusu toho druhého jakoby komentujícího člověka. Na Nově to vždycky byl host na komentátorské pozici, nebyl to expert, neměl tu roli v tom programu. Navíc těžko se to srovnává, protože jsem přesvědčený, že na Nově v té době vůbec nevěděli, proč ho tam mají, jenom tam chtěli mít jméno. Ale nevěděli proč, neuměli tomu člověku vysvětlit jaká je jeho role, co se od něj čeká. Bylo to takový, tady si sedneš a budeš něco říkat. To nepovažuji úplně za naplnění děleného komentáře.

14) Kdy se poprvé začala objevovat předzápasová studia a mohl byste popsat jejich vývoj?

To bude těžší, protože tam samozřejmě se ten rozdíl mezi hostem a expertem trošku smazává a tohle nebudu umět úplně přesně datovat, respektive tady ten přechod mezi hostem a expertem byl pozvolnější. Řekl bych, že první experty jsme si do studia brali během olympiády v Barceloně roku 1992.

A od té doby vlastně víceméně, jako že jsme si je tam brali pravidelně, protože i dříve tam ti hosté v rámci nějakého programu k zápasu, k závodu chodili. Takže úplná novinka to nebyla v tom roce 92, ale v té době jsme je tam programově vzali. Vzali jsme jich hodně, brali jsme je pravidelně a nějak jsme s tím začali jako s programovým prvkem.

Zatímco dříve to byly jen nahodilosti. Někdo si tam vzal nějakého bývalého hráče, potom si vzal někoho jiného a potom to udělal zase bez něj. Bylo to takové neuspořádané. Taky tam je problém s tím, že, myslím si, že ti lidi, kteří to začali dělat před námi, neměli úplně tušení, proč to dělají. Věděli, jo, je super ho tam mít, ale potom se ptali na úplně banality těch lidí. To je příklad třeba cyklistiky, Závodu míru, kde tam byl Smolík, který vlastně se dá také započítat mezi první experty, ale ta jeho role tam byla taková neujasněná. Nebylo to úplně, tady budeš mluvit, tady to, tady od tebe čekáme tohle, tvoje role je taková a taková, chceme, aby si říkal zhruba ne obsahově, ale formálně, aby si reagoval na tohle. Čili bylo to takový trošku nahodilý, ne úplně uspořádané.

Potom začala ta Barcelona, tou to začalo. A potom se to postupně vyvinulo, v těch devadesátých letech se začala dělat studia a logicky v těch studiích, aby tam byl možný dialog, tak se k tomu přibráli ti experti.

15) Dokážete říct, kdy bylo úplně první studio?

To ne, to nevím. Já bych řekl, že částečně se dá říct, že první olympijské studio jako k závodům, což by se dalo brát, že ten rámcový program ještě k tomu, tak jsme dělali v roce 1988 ze Soulu. Jako takhle, to studio bylo v Praze, seděl tam Vladimír Drbohlav a dělal spojovák mezi jednotlivými disciplínami, tak to byl takový první zárodek studiového programu. Starší neznám, starší si nepamatuju, že bychom dělali. Á, pardon, ten Závod míru ještě částečně v osmdesátých letech, také obsahoval studiový program k tomu zápasu.

16) Kdy se objevila elektronická tužka?

Elektronická tužka se začala objevovat... Tahle já jsem ji poprvé viděl v Albuville v roce 1992, to používali Američané a používali ji v rámci přenosu. Potom jsme ji samozřejmě viděli v NHL, kdy jsme ji vysílali, tam se kreslilo furt. Nesmělé pokusy jsme měli určitě v devadesátých letech, ale soustavně jsme ji jako programový prvek do přestávek a do toho programu k zápasu zařadili při mistrovství světa v roce 2004 v Praze. Tam se s tím začalo, že je to pevný prvek přestávky a předzápasového a pozápasového programu.

17) Podle čeho situace vybíráte? Je to otázka výhradně experta nebo mu s tím moderátoři pomáhají?

Moderátor, to slovo úplně nepoužíváme. Je to redaktor, protože moderátor je někdo, kdo vede debatu. To je Václav Moravec v Otázkách Václava Moravce, ale u nás to je výslovně věc

experta. Redaktor do toho samozřejmě může zasáhnout z hlediska výběru situace, ale vysloveně je to potom věc pro experta. Hokejový experti si to i vyloženě sami kreslí a dělají ty příspěvky, což taky není úplně obvyklý, protože ve světě, a i u nás ve fotbalovém prostředí není úplně nezvyklé, když to dopředu připraví technik a ten expert to jenom glosuje tu ukázkou.

18) Dokázal byste srovnat experty ČT pro hokej a pro fotbal? Je mezi nimi nějaký rozdíl?

Ani ne, tam je rozdíl spíše v tom programu, který ty experty nějak využívá, nějak je prezentuje. Možná v tom je rozdíl, protože ty programy jsou trošku odlišný. Řekl bych, že my v hokeji daleko víc zapojujeme ty experty i do takových těch víc strukturovaných částí, že jim dáváme i jiný úkoly než, že tady máš tužku a něco nakresli. Dáváme jim trošičku přesnější zadání i obsahový, že chceme, aby si připravili vysloveně poznámku k nějaký situaci, k nějakému hráči. A je tam občas i taková iniciativa, aby ten expert sám řekl, kudy chce to téma vést, abychom na to připravili obrazové pokrytí. V tom je to asi trošku jiný.

V televizi by se obecně mělo hodně dbát na obraz, na záběr, který je vlastně prvotní informací a my se snažíme v těch částech programu, kde se ten rozdíl mezi obrazem a zvukem trošku stírá, tak se snažíme, aby ten obraz si udržel to dominantní postavení tím, že dopředu říkáme těm expertům, jaký bude obrazový překrytí té jejich poznámky, což je do určité míry i limituje, ale i usměrňuje.

19) Dokážete porovnat hokej na ČT a hokej na O2 z pohledu expertů?

Já se na O2 moc nedívám, takže nemám to srovnání úplně detailní a kompletní, ale jedna věc je zřejmá na první pohled, a to je využití expertů při různých částech toho programu. Na O2 se vydali tou cestou, od které my jsme upustili v roce 1998. To znamená komentář rozdělený mezi dva rovnocenné komentátory, kdežto my jsme od roku 2001 začali i při velkých zápasech, mistrovství světa používat rozdělený komentář mezi komentátora a experta.

Takže tam ti experti vystupují pouze v ohraničené části toho programu, což je asi ten největší rozdíl. Je to rozdíl viditelný, je to rozdíl formální a vlastně je to i rozdíl v roli experta uvnitř programu. My to máme tak, že možnost dialogu s tím expertem máme jak v rámci toho doplňkového programu, tak uvnitř toho vlastního sportovního výkonu. Kdežto tam ten expert není do toho komentování zapojený.

20) A vidíte nějaký rozdíl v práci těch expertů ve studiu?

Ne, v tom není moc rozdíl. To je věc zadání. My to děláme více hutnější. O2 vyplňuje větší část té přestávky, tak ten projev nemá tolik časových limitů. U nás to je tak, že ten expert ví, že se musí vejít do jedné minuty nebo nesmí přetéct nějakou část. Někdy dokonce vysloveně dostane limit časový, že se musí vejít do tolika a tolika sekund. To v tom O2 tolik nepozoruju,

tam si myslím, že to je volnější. Ale je to na úkor toho obrazového doplňování těch informací. To si myslím, že my na tom hodně lpíme, aby to bylo obrazově pestré. To je jeden takový rozdíl. Dostávají určitě jiný typ zadání. My děláme hodně okamžitý věci nebo ti experti hodně tíhnou k okamžitým věcem. To znamená situace z toho zápasu. Logicky při tomhle použití expertů se méně dostávají k dlouhodobějšímu hodnocení sportovních výkonů nebo hráčů. O₂ to má spíše ten poměr otočený k té vyrovnanosti situační analýza a dlouhodobá analýza, že ten hráč, jak se jeví v tomhle zápase a co předvádí v celé sezoně. Takže to tam je ve větší rovnováze. U nás je to hodně založený na tu situační analýzu.

21) Liší se u vás výběr expertů pro reprezentační zápasy a pro extraligu?

Ne, moc ne. Tam samozřejmě z finančních důvodů jsou velký turnaje omezený na počet expertů. Neděláme to jako Slováci, kteří ty experty mění uprostřed turnaje, že na první půlku je tam jedna skupina, na druhou půlku přijede druhá skupina. To si neumím moc představit, protože to je zbytečně drahý. Takže my to máme omezený, takže experti, kteří jsou podle nás nejprínosnější v tom programu, tak se střídají na velkých turnajích, respektive na turnajích národního mužstva. A trojice nebo čtveřice potom podle toho, jak ten program máme rozsáhlý, tak se podílí nějak na mistrovství světa.

22) Dokázal byste říct, co experti té sportovní žurnalistice přinesli a co je naopak jejich negativum?

Určitě tomu něco přinesli. Sportovní žurnalistika je oborová žurnalistika, což jí dává určitý jiný pravidla nebo řekněme výjimky z pravidel pro obecnou žurnalistiku. Expertní pohled je jedna z těch věcí, kdy expert tady není dotazován jako v obecné žurnalistice, kdy si někoho pozvete do diskuzního pořadu, tak tam je za tu instituci nebo za sebe. Tady se ta televize stará o to, že ten expertní pohled předkládá někdo, kdo je součástí toho vysílacího týmu. Pořád se vracím k tomu rozdílu expert a host v komentátorské pozici.

V obecné žurnalistice máte pořad o atomovém jádru. Přijde tam jeden jaderný fyzik, druhý jaderný fyzik, třetí jaderný fyzik, jsou z různých institucí a zastupují tam ten tuhle vysokou školu, ten vědecký ústav a ten tenhle výzkum a jsou tam takhle ti reprezentanti, mají to v podtitulku.

Kdežto ten expert na lední hokej, na fotbal, na volejbal budou mít ten punc dlouhodobé spolupráce. Jsou tam jako experti České televize. To znamená, oni jsou vedeni k tomu, aby říkali své názory, ale musí dodržet takové ty zásadní pravidla, kodex České televize, nemůžou tam rasově urážet, náboženské narážky a podobně. Ale tu expertízu tady dává přímo ta instituce, tedy v tomhle případě Česká televize nebo jakákoliv televize. Ten člověk je jakoby náš člověk.

Říká to za nás, za diváky, za vysílací tým. Reprezentuje tam tuhle složku celého hnutí nebo procesu.

Kdežto v té obecné žurnalistice je to opravdu jinak, tam reprezentují tu školu, ústav. Takže to je trošičku jiná role a pozice.

Takže to do toho určitě vneslo určité oživení, dialog, podrobnější analýzu. Je tam daleko větší insider, to znamená pohled zevnitř toho sportu, což komentátoři, kteří komentovali před námi sólo nebo ve dvojici, ale dvojjazyčně v rovnocenných pozicích jako komentátoři, do toho nikdy nemohli dát nebo museli mít tu kariéru podobnou jako Tomáš Jungwirth, Luděk Brábek, že prožili vrcholový sport a posunuli se do role těch komentátorů, jako to má teď třeba v BBC Gary Lineker. To prostě jsou unikátní postavy, na tom se nedá stavět systém, protože málokdo je ochotný vystudovat žurnalistiku. To prostě není úplně cesta masového náboru. Nebylo by to vůbec špatný, ale není to reálný.

Takže oni do toho vnášejí takový ten pohled zevnitř sportu, který je důvěryhodný. Když já budu tvrdit něco, že v téhle situaci ten hráč měl nebo má něco udělat, jo, můžu to udělat, ten divák to může vzít, ale nebude to mít stejnou validitu, jako když to řekne Martin Procházka nebo Petr Hubáček nebo hráč, který tam stál v té situaci, seděl v kabině v té situaci, byl na střídačce v té situaci, byl na hřišti v té situaci a zná tu situaci jako aktér, ne jako pozorovatel. To je rozdíl.

23) Vidíte v tom naopak nějaká negativa?

Negativa jsou tehdy, když ten expert nedostane správný zadání. Při správném zadání a při pochopení role experta v programu to žádná negativa dost dobře nemůže mít, protože to je princip toho žánru. To je jako když byste řekl, jaká negativa přinese osvětlovač do detektivky. Osvětlovač tam je od toho, aby vytvořil osvětlením určitou atmosféru, kterou ten záběr má mít. A totéž je role toho experta v programu. Negativní roli bude působit tehdy, když od té televize dostane špatný nebo žádné zadání, což se bohužel mnohokrát děje, ale pokud dostane přesný zadání, pokud je mu vysvětlená jeho role v tom programu, jeho pozice směrem k divákům, což je také důležité, aby zastupoval nikoliv to profesní prostředí, ale diváky, to je velice zásadní přechod u mnoha expertů, kteří si nejsou ochotni ten přestup provést, ale komentují nikoliv pro diváky, ale pro to profesní prostředí, což potom může působit špatně. Ale pokud tohle všechno ten zadavatel televize, redakce, komentátor dokáží tomu expertovi vysvětlit, tak negativa žádný nemůžou být, protože ta role do toho programu prostě patří.

24) Dá se říct, že průkopníky byly menší sporty, kam si komentátoři brali experty, aby jim ještě více osvětlili pravidla a podobně?

Teoreticky by to takhle mohlo být, ale není, protože záleží vždycky na konkrétních lidech. A opravdu, když budu brát Luděk Brábník za prvního komentátora, který do toho zároveň přidával pohled zevnitř, to znamená měl tam určitý prvky pozice experta, totéž Tomáš Jungwirth, totéž František Šťastný, tak se nedá říct, že by to byly zrovna malý sporty – atletika, hokej, motorismus. Ale rozumím tomu, ale pořád platí to, že dřív u těch malých sportů, ano, seděl tam někdo, kdo vám vysvětlil úplně přesně, proč ten kůň šel přes tuhle překážku takhle a proč na ni nabíhá zleva a ne zprava, ale vždycky záleží na tom vysvětlení, jestli ten člověk, co to komentuje, je opravdu komentátor expert, jestli vystupuje aktivně, jestli aktivně komentuje nebo jestli je to host, který dostává jenom podněty a otázky a reaguje na ně. Pak to není expertní komentátor, potom je to host na komentátorským stanovišti.

To já si myslím, že v minulosti 90 procent těch případů bylo vnímáných takhle. Byly výjimky třeba Josef Dědič. Ten nesplňoval všechny kritéria, ale dá se říct, že to byl komentátor a expertní komentátor. To krasobruslení předběhlo svoji dobu.

25) Myslíte si, že profese experta pochází z amerického modelu žurnalistiky?

Bezpochyby je to z Ameriky. V Americe se tohle to začalo, ten dělený komentář se začal, dělat už v rádiu. Foster Hewitt ještě ne, jako ten první slavný rozhlasový reportér a později televizní komentátor, ale už jeho syn pracoval ve dvojici. Už tam třeba byl s expertem. Totéž všechna ta jména z padesátých let, kdy se začalo vysílat z NHL pravidelně nejdříve z Toronta, potom z Montrealu a z dalších měst, tak tam taky velice rychle, prakticky od začátku byla dvojice. Byl René Lecavalier a byl vedle něj Reginald Hall. Byli jako dvojka. Nebo byl Bob Cole a vedle něj byl Harry Neal. Nebo ten odešel a nahradil ho někdo jiný, ale byli dvojka už v rádiu a později od začátku i v televizi. Takže to bezpochyby vzniklo v NHL.

Ale takhle, ono to nevzniklo v NHL, ono to vzniklo v baseballu. Já si myslím, že první byl baseball, který s tím přišel, s tím děleným komentáře a ostatní profesionální sporty to převzaly. Tam se ten komentář vyvíjel rozhlasový a televizní vedle sebe. To byla jedna jakoby jeden proud. Ty principy toho byly hodně podobný, hodně stejný – hodně popisu, hodně velký procento toho deskriptivního komentáře, kdežto u nás jsme šli úplně obráceně. Tady šel ten rozhlasový tím popisem a televize šla na druhou stranu. Šla úplně opačně, tím hodně úsporným, bezeslovesným vyjadřováním, které bylo vyžadováno, protože ten divák vidí, co se děje.

26) Dá se říct, že v České republice byl průkopníkem Josef Laufer?

Ne úplně, protože Josef Laufer byl rozhlasový, který zkusil televizi jen jednou. Ale v rozhlase samozřejmě, protože má obrovskou zásluhu na popularitě hokeje a samozřejmě i fotbalu, ale hokeje u nás zvlášť. Ale to byl průkopník rozhlasové reportáže. To nebyl televizní komentář. To byl rozhlasový reportér, svým způsobem geniální, jehož práci potom rozvedli

Otakar Procházka a Štefan Mašlonka po válce, kteří to po něm převzali, dělali to jeho způsobem, ale dělali to už líp a dělali to ve dvou dvojjazyčně, protože tam byl požadavek na dvojjazyčnost.

27) A když jste říkal, že to začal baseball...

Já si myslím, že to začal baseball, mám k tomu i nějaké indicie, ale úplně stoprocentně to tvrdit nemůžu, je to ale hodně pravděpodobný.

28) Chtěl jsem tím navázat na to, jak to bylo ve fotbale, jestli to převzal také brzo?

Ne, fotbal tím, jak nemá těžiště televiznosti v Americe, ale v Evropě, tak fotbal šel jinudy a dlouho to trvalo, než se ve fotbale uplatnila dvojice komentátor a expert. Řekl bych, že ve fotbale se daleko dýl udržel model toho popisu.

Ono to souvisí s tím, co jsme říkali na začátku, že fotbal a hokej na komentování jsou rozdílný, že se tam hůře hledá ta hranice. Kdežto u baseballu to máte jasně daný. Je rozehrávka a pak je dlouhá pauza, než se rozehraje další hra. Byť baseball nikdy nekončí, nikdy nezačíná, to je známá věc, pokud není míček odpálený do firewallu, tak se hraje furt, ale přesto tam je zvykově místo, kde ten expert ví, že teď se pravděpodobně nic dít nebude. Stokrát ze sta jednoho případů to tak je.

Ale u fotbalu to tak úplně rozlišit nejde. Fotbal na to komentování je složitější v tom, že je pomalejší, ale zároveň ta hra plyne tak nějak furt. Furt se něco děje. Neděje se to tak rychle, ale pomalu, ale furt se něco děje, co se může velice rychle vyvinout v nějakou koncovou situaci, kde ten rámcový komentář bude působit rušivě. V tom je to trošku záluďný.

Tím, jak se vyvíjel v Evropě a Evropa se z hlediska toho komentování držela jiného směru, byť ne toho jako u nás. I jinde v Evropě jako v BBC, Vraj Roma v Itálii, švédská SVT, tam všude ten rozhlas a televize, když to zaměníte, tak ten rozdíl nebude velký. V Americe dodneska z úsporných důvodů jsou stanice, které vysílají jak televizní, tak rozhlasový program. A ten komentátor komentuje v televizi, ale zároveň se jeho hlas objevuje v rozhlase v rozhlasové reportáži a nikomu to nepřijde divný. U nás by to bylo nemyslitelný a tam je to běžný v těch lokální televizích a rádiích.

To je specifické a v Evropě to šlo taky tak, že ta rozhlasová reportáž šla těsně vedle televizního komentáře, ale u nás, jak stavěli televizi víc filmaři než rozhlasáci, tak se upnuli někam jinam. Směrem, který si myslím, že neměl šanci na pokračování po roce devadesát, kdy se to trošku otevřelo. Přestože hodně diváků je stále zvyklých na tu úspornou formu komentáře, tak si myslím, že většina přijímá ten komentář dynamičtější, živější k tomu sportu jako živější.

29) A nedokážete říct, kdy se komentář s expertem začal praktikovat ve fotbale?

Popravdě to úplně přesně nevím. Ale řekl bych, že tak v devadesátých letech v Německu, v Anglii. Do té doby to bylo postavené na jednom hlasu.

30) Byl fotbal i v těch studiích pozadu?

Tak to je věc spíše národního vývoje. Jakmile ten program se rozšířil kromě toho televizního utkání nebo televizního sportu, jakmile se rozšířil o rámcový program, to znamená, něco před, něco po, něco v přestávce, tak v ten moment tam byla úvaha, jak tam zapojit více lidí, protože v jednom člověku se to studio dělá, dá se to, ale je to nuda. Pro televizi to není zajímavý, takže v ten moment se tam zapojily úvahy, jak zapojit a dostat další lidi a logicky první věc, jak tam dostat experty.

31) Když má O2 systém dvou komentátorů, tak je to podle Vás lepší nebo více využitelné pro fotbal než pro hokej?

My jsme ten model opustili, protože jsme po rozdělení Československa po roce 93, tak jsme přemýšleli, jak dál. Protože do té doby to bylo daný jazykově. Deset minut jedné třetiny Čech, deset minut Slovák, dvacet dva a půl minuty poločas Čech, dvaadvacet a půl minuty Slovák s tím, že se jenom domluvilo, kdo bude začínat a kdo bude dohrávat ten poločas.

Takže jsme hledali v tom roce 93, jak na to navázat a mít tam dva hlasy. Zkoušeli jsme různé modely, a nakonec jsme se rozhodli pro to střídání po zhruba dvou a půl minutách, třech minutách s tím, že jakmile tam bude něco výrazného jako předěl, tak se můžeme vystřídat i dřív a klidně víckrát a nelpělo se na tom, jestli ten začíná a ten končí. Prostě to nějak vycházelo. Ale neřekl bych, že je to příhodnější pro fotbal než pro hokej, protože hokej tou dynamikou by si to nárokoval taky, ale odešli jsme od toho z jiných důvodů, že ten komentář se strašně moc orientuje na popis a jenom určitou složku toho rámcového komentáře. A je tam hodně oslabená analýza, respektive je nevěrohodná a nepřesvědčivá od komentátorů, kteří jsou rovnocenní a nemají to první kritérium té důvěryhodnosti v tom sportu, což je oslabení docela zásadní, protože komentátor by měl zároveň hodnotit ten výkon, měl by ho analyzovat, měl by říct, proč se stalo něco a proč se to něco naopak stalo takhle, a ne jinak A to tam najednou vlastně chybí, a to je podstatný deficit. A je jedno, jestli to je fotbal nebo hokej nebo něco jiného. Dělený komentář bude pro ten žánr živého sportu vždycky užitečnější, protože je úplnější.

Dynamiku, živost komentáře, to do toho může a musí dostat ten komentátor a koneckonců i ten expert. To není v tom, že tam jsou dva komentátoři a jeden mluví rychleji než druhý, v tom to opravdu není.

32) Přemýšleli jste o tom, že byste měli jako stálého experta rozhodčího?

My jsme měli rozhodčího jako komentátora Jiřího Lípu, který komentoval hokej. A mělo to výhody a nevýhody. Já jsem si úplně na začátku myslel, že ten Jirka Lípa by spíš se

udržel v roli toho experta, že by působil jako Luděk Brábník, ale to se mu nechtělo. On chtěl být komentátor, ale nebylo to úplně ono.

Jinak by se to samozřejmě dalo využít, ale u toho rozhodčího bude zase problém s analýzou hry. On bude dobrý na pravidla, ale s analýzou hry by to bylo všelijaké.

33) Myslel jsem to tak, že by do toho vstupoval ve sporných situacích.

Jo, ale to mi přijde už moc. Myslím, že tohle by měli zastat už ti dva, ale samozřejmě je to možný. V Americe se už dělají parodie na to, kolik těch expertů tam sedí, třeba deset. Záleží na tom, kdy, v jaké části toho programu. Když tam je nějaké malé okýnko v přestávce nebo po zápase, to by se dalo. Je to určitě oživení, ale do toho přenosu, jak už tam mluví více lidí, tak je to takové sporné.

34) A jak se díváte na to, že byste do toho přenosu pozvali někoho, kdo není úplně z toho sportu, ale je třeba ze šoubyznysu?

Ten přímý přenos má svoji tradici, má svoje pravidla. Ten žánr se ustálil, nějak se usadil. U osobností z jiných oblastí společenského života, ne z toho sportu, je problém ten, že tam nemůže sedět jako expert, ale může tam být jen jako ten host. Nemůže poskytnout relevantní dělený komentář. Buď to bude působit nevěrohodně, někdy až směšně, když se bude pouštět do nějakých analýz nebo to bude při nejmenším rušit, protože ten člověk bude mluvit o tom čemu rozumí, a i kdyby to byl ten fotbal, tak nebude mít validitu toho experta, který to zažil v té vrcholové podobě. Takže v určité části programu ano, ale není to úplně na dělený komentář.

35) Můžete říct, jak se ti experti připravují. Donesou si nějaké papíry?

Jak kdo, to je individuální.

36) Kam si myslíte, že by se experti mohli v budoucnu posunout?

Určitě bude poptávka po tom posunu z hlediska spisovnosti, protože to je rezerva, kterou mají. A někteří se o to už snaží, byť ne soustavně, že by k tomu odbornému projevu přidali i spisovný projev a posunuli to na vyšší jazykovou úroveň. To by určitě pomohlo, ale nechceme je do toho úplně tlačit, aby ten projev neztratil takovou tu autenticitu.

Je docela možný, že se to časem bude posouvat tam, kde to je ve světě. To znamená, že ti nejlepší experti budou opravdu žádaní. Teď je to vlastně věc, která je pro ty lidi koníček, není to na uživení, protože dostávají nějaký honorář, ale to je spíše symbolická cena za čas strávený ve prospěch toho programu. Takže časem je možný, že se ti experti budou více profesionalizovat a tím pádem na ně budou větší nároky a opravdu první nárok, který mě napadá, je na tu spisovnost projevu.

A je docela možný, že se v tom programu bude objevovat, teď jsme to i úspěšně vyzkoušeli, že budou dostávat i jiné úkoly v tom programu, třeba i úkoly reportérský, což se ve

světě dělá zcela běžně, že tam nepůsobí v tom programu jako experti, ale jako reportéři. To znamená, vedou rozhovory s hráči, mají různé postřehy jako bench reportéři a tak.

37) Kdy a kdo to vyzkoušel?

Teď jsme dělali ten náhražkový program za mistrovství světa v ledním hokeji. Jmenovalo se to Hokej v šedesáti minutách a jeho součástí byly rozhovory jeden na jednoho, kdy experti vedli takový méně formální rozhovory, než kdybychom ho vedli my redaktoři. To je rozdíl v té pozici v tom programu, že si vlastně tykají nebo se ptají na věci, které by pro nás nebyly asi vhodný nebo bychom měli problém to zformulovat tak, aby to pro toho hráče působilo nezáladně, protože přece jenom u těch rozhovorů s námi je ten hráč pořád ve střehu a hlídá se v těch odpovědích, kdežto tady to byly takové uvolněné, neformální, spontánní rozhovory a bylo to ku prospěchu. Velmi to oživilo ten žánr interview. To je jeden z příkladů, kdy ti experti nejsou experti komentátoři, ale mají v tom programu jiný úkol. A působilo to velmi dobře.

Z expertů tam vystupoval Martin Procházka, David Pospíšil, Petr Hubáček, David Moravec a Milan Antoš.

38) Jak jste zmiňoval důraz na tu spisovnost, nemohl by nastat i pravý opak a třeba ti experti by mohli nahradit ty komentátory?

To samozřejmě taky takové pokusy byly, ale tomu chybí taková ta schopnost toho nadhledu. Vždycky je dobré mít odstup a mít i takovou tu sebezprezentaci vybudovanou, a to u těch expertů není úplně silná stránka. Oni umí... Komentování je takový spontánní projev na vnější podnět. Expert reaguje na vnitřní podněty a reaguje na, většinou v tom dialogu to je otázka, odpověď, takže reaguje na nějakou poptávku po svém názoru. A to je trošičku jiná věc, jednodušší z komunikačního hlediska než ten spontánní projev, kdy já si musím utříbit myšlenky, musím to utřídění předvést, musím tu myšlenku zformulovat, musím ji zformulovat teď hned, musí být k věci, musí se zrovna teď hodit. To je i v té roli, v které jsou teď, občas problém. My se díváme na nějakého hráče a on mluví o někom jiném. Nespojí si to, že by bylo lepší říct něco k tomu hráči, na kterého se díváme. Čili tam je celá řada věcí, která je ještě před námi. Jistě, že výhledově to je možný, ale myslím si, že spíš ne. Myslím si, že spíš ta doba vede k nějakému většímu odstupu od toho sportu, od sportovního výkonu, to znamená, že ten odstup zajistí někdo, kdo ten sport sleduje, ale nedělal ho úplně aktivně. Tam je pak zase ten druhý pohled toho experta, který je taky cenný.

39) Když se vrátím k té přípravě, tak musí se do toho studia připravovat více než na komentování?

Ne, to je individuální.

40) Probíhá nějaká spolupráce mezi komentátorem či redaktorem s tím expertem v přípravě před zápasem?

Většinou jo, ale není to nějak intenzivní. Neděláme, což se většinou dělá, nějaké porady. Což je možná trošku škoda. Ale během těch porad se spoustu věcí připraví, vyjasní. U nás to děláme pořád hodně spontánně tu spolupráci. Čekáme na to, jak se vyvine a potom na to reagujeme.

41) Experti jsou honorováni a když jsou ve studiu v roli expertů třeba trenéři, kteří jsou bez angažmá. Je to i tak, že televize prodává image toho člověka, a proto ten honorář třeba není větší?

Ne, nemůže být větší a to, co jste popsal, je tak na hraně. U nás si opravdu stanovíme toho experta na delší dobu. Samozřejmě jsou experti na krátkodobou akci, třeba nějaký trenér, který se nabídne nebo hráč, který vypadne, ale na honorář to nemá vliv. Na honoráře jsou přísný tabulky, kde máme sporty a určitý profesní úkony, který se ocení a výjimečně, pokud o někoho hodně stojíme, tak se dá vyjednávat něco víc. Ale ten rozpočet je pevně daný, tak to neděláme moc často. Řekl bych tak jednou za dva roky v době olympiád, a to fakt v těch nej, nej případech. A ještě se to řeší tak, že to jsou jiný finanční nároky Když jsme vyjednávali účast Kateřiny Emmons na olympiádě v Riu a teď i v Tokiu, tak se řešilo, aby se jí zaplatila letenka do dějiště olympiády. Ne z Česka, protože z Česka letenky zajišťujeme automaticky, ale z Ameriky. Takže jsme ji nenutili letět do Česka, ale koupila se letenka, která byla třeba i o něco dražší, z Ameriky do Ria. Takže to je jediný a pokud někdo přijde, a jsou takový případy, že chce tolik a tolik peněz, řekneme, že to nemáme, máme takový a takový možnosti, tak jsme se většinou nedohodli a ztroskotalo to na tom.

42) Je rozdíl mezi oceněním fotbalových a hokejových expertů?

Já si myslím, že hokejoví měli o něco víc, ale bylo to v řádech sto korun. Nebylo to nějak extra víc, ale měli s ohledem na délku a na zapojení a řekněme i kvalitu. Ale nevím, možná se to už srovnalo.

43) A když to srovnáme s O₂, tak nechtěli od vás přebírat experty?

Nevím o tom, ale možný to je. Víím, že jsme se akorát střetli u Petra Hubáčka, se kterým jsem byl ale domluvený hodně dopředu a oni za ním přišli, jestli by nechtěl jít na O₂, ale on dodržel tu naši domluvu a šel k nám.

44) Zkoušíte si nějak experty? Zvete si je třeba nejprve jako hosty?

Taky, to je možný, ale dá se to vyzozorovat při rozhovorech, který vedeme při zápasech, mezi zápasy, tedy z reportérské zkušenosti. Většinou se dá odhadnout, jestli ten hráč splňuje to

třetí kritérium, jestli je obratný nebo není, jestli má problémy s reakcí a celá řada věcí v tom hraje roli.

45) Je nějak dáno, že první půjde do studia a potom až komentovat?

Ne. Záleží, jak to je potřeba. Nehraje to roli, ani si nepamatuji, že bychom to tak u někoho zkoušeli.

46) Ani nemáte rozdělené, kdo je expert spíše do studia a kdo na komentátorské stanoviště?

To i jo, ale u těch hlavních sportů jako je fotbal nebo hokej, musí být připraveni zvládnout obojí. Jsou experti, kteří jsou lepší ve studiovém vystupování než v komentování.

47) Můžete rozvést, jaká kritéria hrají v tomto rozdělování roli?

To je věc hodně té, pořád se motáme kolem té formulační obratnosti. To je na tom hodně závislý. U komentování je požadavek na toto kritérium hodně silný. Na tom záleží úspěch, protože v tom studiu máte čas si to rozmyslet. V té třetině nebo v tom poločase se něco stane a pokud to není poslední sekunda té části zápasu, tak máte čas se připravit, sesumírovat si to v hlavě, srovnat myšlenku. A hlavně ještě si k tomu něco narychlo najít. Máte mobil nebo tablet, takže... Ještě jsou tam možnosti a je to trošičku jednodušší. To komentování chce tu reakci hned. Hned se musíte vyslovit k něčemu, a to je samozřejmě na tu pozornost a na tu zkušenost určitě těžší a náročnější. Je to asi tak, že někdo ve studiu vypadá a působí dobře a dobře mluví, tak v tom komentování to může najednou drhnout. Časem se to ale dá naučit a rozvinout.

48) Dokážete ty hokejové komentátory nějak rozdělit, kdo kam patří?

Ani moc ne. Všichni jsou připravený. Jedině, co bych udělal, tak nějaké pořadí mezi těmi komentátory, ale to se může za rok zase měnit. To by nebylo úplně zodpovědný. Dá se říct, že z té první várky expertů ze sezony 95/96 nám zbyl dodneška Pavel Richter, který to dělá opravdu tak dlouho a kterému jsme dali i jeden ten hokejový pořad Hokej den poté, takže o něm by se dalo říct, že je v tom studiu připravenější a zkušenější. Víc mu to svědčí než komentování. Ale nedá se ho z toho vynechat, protože máme těch zápasů tolik a potřebujeme těch expertů na to víc. Takže není možný to vsadit jenom na jednu dvojici nebo dvě dvojice. Je toho tolik, že bychom to nezvládli.

Příloha č. 4 – Přepis rozhovoru s Ondřejem Zamazalem

1) Co obnáší profese sportovního experta, jak ve studiu, tak z komentátorského stanoviště?

Začnu trošku ze široka. Je to věc, kterou Česká televize zavedla ještě v devadesátých letech, což si pamatuju jako divák. Většinu toho, co funguje přebíráme ze západních, spíše až amerických televizí. Tenhle formát, to znamená, že hlavní je komentátor a potom expert (color commentator), který tomu přidává barvitost, ty postřehy a všechno okolo, tak to tam běží celá léta.

Je to odlišné od toho, jestli jste ve studiu nebo jestli jste na místě. Ten studiový expert, když to vezmu ze základu, tak je glosátor nebo doplňovač myšlenek, které mu nahodí hostitel studia. Zatímco během utkání do toho ten expert vstupuje mnohem více svébytněji, protože každý má svůj pohled na tu hru. Role jsou rozdělené, tak tam on do toho vstupuje více nezávisle, protože ani ten program není připravený. Ve studiu ten program je připravený. U předzápasového je struktura jasně daná, témata jsou daná. O přestávkách se samozřejmě reaguje na utkání, ale pokud sedíte na tribuně, tak tam se přizpůsobujete tomu, jak se zápas vyvíjí a k tomu přidáváte své postřehy, takže tam samozřejmě teoreticky můžete předpokládat, co se v tom utkání stane, můžete se věnovat hvězdám – hvězdy soutěže jsou dané, nejproduktivnější hráči – ale dost toho tvoří improvizace a teď nemyslím slovní improvizace, ale tematická.

2) Jsou experti na komentátorských stanovištích tematicky připraveni na to, co se bude řešit v předzápasovém živém vstupu?

Téma je dané. Expert ví, o čem se budeme bavit, ale že bychom to nějak do detailů propracovávali, naše repliky, naši vzájemnou kooperaci během stand-upu, tak to určitě není. On napůl improvizuje, ale zároveň má zadané téma, takže si to může sesumírovat v hlavě. Lehce si třeba prohodíme, o čem zhruba kdo bude mluvit. Hlavní komentátor vždycky tomu dá spíš faktické pozadí a expert svůj pohled, svoji zkušenost, vloží do toho svoji osobnost.

3) Dokážete říct, jak se fenomén sportovního experta postupem času vyvíjel?

Je otázka, jak vývoj popsat. Pořád si myslím, že částečně sledujeme trendy ze zahraničí nebo respektive dramaturg nebo šéf toho vysílání má určitou představu, jak by to mělo vypadat, tak, aby to fungovalo a snaží se to vtisknout zaprvé svým kolegům komentátorům, redaktorům, reportérům a zadruhé expertům.

Potom si každý z těch expertů hledá nějakou svoji cestu. Ať už že se nechá inspirovat něčím zvenčí, jinou televizí, jiným médiem a potom do toho vkládá svoji osobnost, svoji povahu, svůj charakter a tak dále. Tímhle způsobem se to tak nějak vyvíjí a tím, že to tady neexistovalo, tak si mnoho těch expertů hledalo svoji cestu samo. Tím, že Robert Záruba jako

šéf hokeje to korigoval a korigoval to podle své představy, jak by to mělo fungovat, ale zároveň nechal těm expertům volné pole, aby se mohli vyvíjet.

Spíš než nějaký trend nebo vývoj, který to nabralo, tak bych viděl, že postupně každý z těch expertů odhazuje takový přirozený korektor, protože každý, kdo vstupuje do televize, vystupuje v televizi v nějaké roli, ať už jako respondent u rozhovoru nebo jako profesionál, tak má respekt z toho prostředí, respekt z televize jako mocného média. Ale postupem času odhazuje zábrany, dovolí si víc, dovolí si být víc kritický, dovolí si jít v určitých věcech více do hloubky, než by tomu bylo na začátku. Takže spíš vidím profesní vývoj těch jednotlivých expertů v závislosti na jejich povaze a na tom, jak oni vystupují v tom médiu, než abychom sledovali nějaký trend společného vývoje těch expertů.

Samozřejmě někdo to dělá dobře, někdo špatně, takže spíš potom ten divák vnímá tyhle věci, než abychom tam sledovali nějaké shodné prvky. Určitě tam jsou, ale je to individuální.

Základní zadání existuje. Expert ví, v jakých momentech přibližně by měl vstupovat do hry. Je to závislé na jednotlivých sportech. Je to velmi individuální i podle lidí. To znamená, že ve fotbale je teoreticky více prostoru, když zápas nemá tempo. Nic moc se tam neděje.

Naopak v hokeji je to jasně dané, tam by ten expert měl vstupovat více méně jen v přerušeních. Ale zase hokej je strukturován tak, že je přerušení a v tu chvíli se patnáct, dvacet vteřin nehraje, takže v tu chvíli se může nabídnout opakovačka.

Florbal je v tomhle dynamičtější. Tam to přerušení trvá třeba jenom tři vteřiny, takže tam on zase musí daleko rychleji a stručněji reagovat nebo pregnantněji formulovat myšlenku.

Zase další typ bude třeba klasické lyžování, kdy se ten závod intervalově vyvíjí od začátku do konce a je tam daleko více možností vstupovat do toho průběhu závodu, protože ten sport je strukturován tak, že tam nemá žádné pauzy.

Když bereme nového potenciálního experta nebo jsme si ho vybrali, tak v tu dobu s ním sedí specializovaný hlavní komentátor, dramaturg, garant toho sportu, takže ten mu tyhle základní požadavky, jak by ta práce měla vypadat, vštípí.

To znamená, jakým způsobem má mluvit. To je základ – forma. Expert nemusí mluvit vyloženě spisovně, ale zároveň by neměl mluvit takovou češtinou, aby to bylo nesrozumitelné. Rozhodně nesebíráme možnost mluvit dialektem, ať už to je hantec nebo ostravský dialekt. Máme experty jako David Moravec, Petr Hubáček. Je to u nich slyšet, ale rozhodně jim to nebereme. Rozhodně je nenutíme mluvit nejčastěji používanou češtinou.

Expert potom dostane nástroje, aby věděl, kdy má vstupovat do hry. To znamená nějaký časový plán, časoprostorový plán toho sportu s tím, že on ten sport velmi dobře zná, takže tam

je potřeba mu to zdůraznit, protože už sám cítí, ví od těch svých předchůdců, které sleduje, kdy tam má vstupovat.

Potom je to nějaká dohoda o tom, jak by měl vypadat obsah jeho vystoupení. To znamená, že my jim vštěpujeme to, aby mluvili o tom, co dobře znají, aby to popisovali jednoduše, mluvili o těch lidech, které zažili ještě jako sportovci. Je to ale takový neformální soubor vstupních informací, které ten expert dostává. Spíše potom časem nebo tím, že sledují svoje předchůdce, vzory a tím, jak se do toho dostávají, tak každý pochopí, co se od něho čeká, což zase neznamená, že by měl nařízeno, v jakých kolejích se musí pohybovat.

Může se najít někdo, kdo to bude dělat trochu jinak, odlišně a pokud to bude v nějakých širokých intencích záměru, tak si myslím, že to bude v pořádku.

4) Podle čeho si experty vybíráte a změnilo se to nějak časem? Je rozdíl, jestli je vybíráte do studia nebo jako komentátory?

Ne každý sportovec ověčený tituly má předpoklady na to vystupovat v televizi. To je základní věc. I co takto sleduju NHL, kde sleduju různé televize, které vysílají z jednotlivých míst, tak netvrdím, že tam nejsou hvězdy toho sportu, bývalé hvězdy, ale ty úplně nejvýraznější osobnosti tam nikdy nenajdete.

To znamená, v NHL nikdy není expertem Wayne Gretzky, Mario Lemieux, Mark Messier, Paul Coffey, když vezmu tu generaci, kterou já jsem sledoval. Protože buď vystupují v jiných rolích nebo se na to nehodí nebo zkrátka o to nemají zájem.

Pro mě je největší hvězdou z expertů NHL Jeremy Roenick, což je skvělý hokejista, velmi známý, ale není to úplně ta top kategorie těch největších legend konkrétního sportu. A to samé je u nás. Dominik Hašek. Nevím, jestli existoval pokus ho pro tuto roli sehnat, ale nedělá to. Jaromír Jágr, jsem si jist, i když těžko predikovat, ale myslím si, že tuto roli nebude u nás dělat.

Samozřejmě je to dobré, proto tam máme rozptýl těch expertů typu David Moravec, což je mistr světa, olympijský vítěz a pak je tam Milan Antoš, což je alespoň mistr Česka a pak je tam David Pospíšil, který nemá ani titul ligový a má jen pár startů za reprezentaci.

Takže je to dobrá výchozí pozice, pokud se to u někoho spojí, že je úspěšný sportovec, zároveň dobře vypadající na obraze, zároveň schopný dobře vyjadřovat myšlenku, má background, má inteligenci, protože to tam musí být nějaká základní inteligence, protože bez toho se to dělat nedá, tak je to samozřejmě úžasné. Ale podle mě se to nikdy u žádného experta nespojí úplně všechno dohromady tyhle ty prvky. Takže první věc je úspěšnost toho sportovce, ale druhá věc je přesně ta telegenost, formulační schopnosti. Ale zase to nemůže být hráč, který má dvacet startů v soutěži. Musí mít něco za sebou, musí mít za sebou nějakou inspirující

kariéru nebo to musí být hráč, který byl hodně vidět v médiích, což je třeba David Pospíšil, protože kdo sledoval jeho kariéru, tak to byl už v rozhovorech do médií vtipný glosátor, měl v sobě potenciál. Bylo vidět, že to je bavič, že to je šoumen, že to je extrovert, takže to byly prvky, které převážily v jeho případě.

A když potom vezmeme nějakou výkonnost... Nebo nějakou výkonnost... To se těžko měří, protože každý člověk, který vystupuje v médiích, tak na lidi působí jinak. Pro někoho jste oblíbenec, pro někoho zatracenec. Ať už je to z nějakých rozumových nebo emotivních důvodů, ale nakonec se ukazuje, že je jedno, jestli jste mistr světa nebo jste Martin Procházka, který má čtyři zlaté medaile z Mistrovství světa a je olympijský vítěz nebo jste David Pospíšil, který ty medaile nemá. Tohle se všechno stírá a stejně si vás potom ten divák dá komplexně dohromady a působíte na něj spíš tou svojí osobností, naléhavostí, schopností popisovat situace a schopností být ten šoumen, protože to je samozřejmě také důležitý předpoklad v televizi se nebát a být sebevědomí a prodat sebe a ten sport.

Takže jsou to dvě cesty. Buď je to významný a úspěšný sportovec a v uvozovkách trochu se učí to profesní řemeslo, protože se musí trochu k tomu dostat, aby vystupoval, aby dobře mluvil. Anebo je to sportovec, který má tyhle komunikační předpoklady a těmi potom stírá, že za sebou nemá takové sportovní úspěchy.

5) Je rozdíl mezi experty do studia a pro komentování?

Formálně to neexistuje nebo v hokeji jsou třeba kluci, kteří chodí více komentovat, než aby chodili do studia. To zase záleží na dramaturgovi, jestli to tak chce dělit. Ale jinak se prolínají ty jejich role. Ale tím, že každá je jiná a že v každé lze uplatnit trochu jiný rys té osobnosti, tak bych řekl, že časem se můžou vyprofilovat specialisti pouze do studia a specialisti na komentování.

Ten spolukomentátor musí mít víc z toho komentátora, musí být schopen rychle reagovat na vývoj hry v případě těch nejrychlejších kolektivních sportů, jako jsou hokej, florbal. Zatímco ten expert ve studiu by měl být spíš takový ten glosátor. Samozřejmě i na komentátorském stanovišti ten člověk glosuje, ale v tom studiu spíš takový glosátor s větším přesahem, který je schopen to dát více do souvislostí, podívat se na to ještě z většího nadhledu než ten člověk, který vystupuje v živém vysílání a tam je důležitá přesně ta pohotovost, rychlost, jak reagovat na to, co vidí a samozřejmě základní požadavek je, aby to dávalo hlavu a patu a z mého pohledu to vidím tak, že by ti experti měli mluvit zajímavě, aby přidali nadhodnotu, aby i poučený divák řekl, aha, tak to jsem nevěděl.

Vystřídali jsme mnoho expertů. Někteří nás opustili, někteří vydrželi, ale co mi tak připadalo, tak hlavně v počátcích ti experti i třeba jak nevěděli, co je jejich role, tak suplovali

toho hlavního komentátora. To znamená popisovali to, co všichni sami vidíme, to co vidí každý poučenější divák a moc se nepouštěli do těch hlubších věcí a do těch informací inside typu, zvnitřku toho sportu a to je ta role komentátora/experta na místě, zatímco ten expert ve studiu je spíš takový glosátor z nadhledu, člověk, který najednou musí propojit víc těch věcí, protože ve studiu se nevěnujete jenom tomu jednomu utkání, ale táhnete celý pořad a máte tam nasekáno deset, dvacet témat, takže musíte být schopni to propojovat. Ale je to vágní a ty dvě role se prolínají.

6) Dá se říct, že když berete toho experta, tak první je studio a až potom komentování?

Záleží na typu sportu. Jestli zrovna do typologie sportu připadá, že vysílá sporty se studiem, potom jsou sporty, které mají studio na místě, vůbec nemají studio na Kavčích horách. Pak jsou sporty, které vysíláme v holých přímých přenosech bez studia, takže to záleží na tom konkrétním sportu. Asi bych to takhle nevyjádřil. Naopak spíše mi připadá, že ta cesta je spíše první na stadionu a potom teprve do studia.

7) Řešíte nějakým způsobem dress code a je to jiné ve studiu a na komentátorském stanovišti?

Dress code je závislý na vizuálu pořadu nebo konkrétního sportu. Dneska už je to svázáno s partnery, že vás vybaví na pořad nějaká konkrétní firma. Bandi vamos dlouho fungovala s hokejem. Ale stará se o to v těch hlavních sportech vždycky Česká televize, centrum vizuální prezentace, kostymérna České televize. Samozřejmě u těch menších to záleží už na dohodě. Ty jsou třeba v tomhle tom vizuálně méně formální. Hokej drží při Extralize kompletní oblek. Nebo to, co je vidět. To, co nevidíte, tak tam má člověk třeba kolikrát džíny nebo kalhoty, aby se nemusel převlékat na stadionu, ale navenek to působí jako kompletní oblek i s kravatou. U těch menších sportů už to funguje na bázi volnočasového saka, košile nebo jenom košile, halenka. To už záleží asi na hlavní kostymérce a na dohodě mezi ní a hlavním tvůrcem pořadu, jak chtějí, aby to vypadalo na venek. A tam už třeba to je i vlastní oblečení těch expertů, ale samozřejmě probíhá debata, jak bychom měli společně vypadat.

8) Při komentování je dress code?

Když to vezmu od sebe a komentuju na mistrovství světa pouze na web, tak se do obleku nepřevlíkám. Komentuju v tom, v čem tam dorazím. Samozřejmě ne jako trhan, ale když vím, že mě nikdo nevidí... Nevím, jak to mají kolegové, asi jsou i kolegové, kteří se oblékají, i když ví, že nepůjdou vidět. I s těmi experty to tak máme, že když víme, že nepůjdeme na obraz, tak jsme v tričku, v mikině.

9) Elektronická tužka je výhradně věc experta?

Většina redaktorů umí ovládat základy a spíše než, že by jim do toho zasahovali manipulačně, tak se domlouvají o obsahu, protože ten obsah musí navazovat na tok informací a do celkového konceptu pořadu. To znamená, že vy ten pořad nějak táhnete, máte dramaturgii. A ačkoliv v té tužce se reaguje na vývoj hry, tak ten redaktor to celé zastřešuje a ví nebo naznačuje cestu, kudy se to ubírá. Takže se potom domlouvají tematicky. Expert mu nabídne, chci tuhle situaci ukázat, redaktor mu to může třeba rozporovat, že by se radši věnoval tomuhle. Takže obsahově se domlouvají, formálně, manipulačně vůbec, tam to zůstává na expertovi. V první fázi se samozřejmě s tou tužkou musí seznámit, ale nejsou to žádná rozsáhlá cvičení a spíše se každý z nich učí za pochodu. Takže to je i vidět na konkrétních pořadech, kdy vedle sebe posadíte experta, který těch tužek nakreslil 500, 1000 a potom někoho kdo dělá pátou nebo desátou.

10) Existuje na komentátorském stanovišti, že si nějakým způsobem předáváte slovo?

Když s někým komentujete dlouho, tak už máte nějaké tempo své práce nebo ten rytmus tak vychytaný, že žádná verbální nebo nonverbální komunikace fungovat nemusí. Člověk si ale moc nevybavuje, co při komentování dělá. Já se nesleduju, takže nevím, co dělám v tu chvíli. Někdo by mě musel třeba půl hodiny točit a já bych se potom divil, co v tu chvíli na tom komentátorském stanovišti dělám nevědomky. Často ale třeba funguju tak, že na toho experta ukážu, abych ho utvrdil v tom, že už jsem dokončil myšlenku, protože ne vždycky úplně dobře klesnete hlasem, někdy ta vaše myšlenka je taková rozvláčná a někteří experti mají tendenci do toho vstoupit. Naopak když s někým děláte častěji, tak on ví, že tu myšlenku potřebujete dokončit a potom mu to slovo nějak předáte pohledem, tím že na něj ukážete. To bývá asi ten nejčastější signál, takže je to takové čistší, vypadá to uhlazeněji. Ale jsou i dvojice, že ten člověk po letech zkušeností ví, že vám do toho nemá vstoupit doprostřed věty a že ten jeho čas přijde a že to tak plynule běží mezi vámi.

11) Pracujete s experty nějak, aby se zlepšovali?

Nikdo z nich nepodstupuje žádná hlasová nebo jazyková školení. Spíš je to ten prvotní bod, kdy se rozhodujeme, koho přibrat, tak jaké jsou jeho komunikační schopnosti. To znamená, záleží na tom, aby byl člověk v této oblasti alespoň trochu talentovaný. Kdybychom zapátrali v minulosti, tak nemůžete vzít někoho, kdo má deset medailí z mistrovství světa ze sedmdesátých let, ale komunikačně je na tom bídě. Takže ho použít nemůžete nebo byste mu musel dopřát takové proškolení, aby se v tom zvedl, ale na to nejsou finance ani čas. Takže základ je, že to je člověk, který je na nějaké komunikační úrovni a poté jazykové stránce, jestli jednou za čas mu řeknete, tady nepoužívej bejt, ale používej normálně být. Mluv normálně nespisovně, ale bejt nepoužívej, protože na to jsou speciálně na Moravě hrozně alergičtí.

Tyhle ty zásahy jsou minimální. Ale spíše se řeší obsah. Tam to musí být neustálý proces. Někteří jsou takoví matadoři, že nemusíte nic poznamenávat, nemusíte jim připomínat žádné věci, nemusíte je upozorňovat. Ale podle mě není od věci jednou za čas si sednout nebo při nějaké situaci konkrétní si vymezit, že směrem, kterým se ubírá v tom komentáři, tak není dobrý, a tak trošku to obrousit. Oni všichni jsou tvární, protože ví, že nejsou televizní profesionálové, takže tam není problém, ale jsou to spíš detaily, které si řeší zase člověk, který zastřešuje ten sport.

12) Řešíte s nimi ve studiu gestikulaci?

Jak se pohybovat v prostoru, ať už na stadionu, kde to je jednodušší, protože ve stand-upech se díváte do jedné kamery a tím to hasne, anebo ve studiu, kde už to je těžší, protože je obsazeno minimálně třemi kamerami. Takže přesně musíte vědět, kam se koukat, jak jste vidět, jak jsou vidět vaše gesta, jestli vadí v záběru papír, jestli vadí, že držíte v záběru tužku a s ní si nějak pohráváte. To jsou ale spíš věci, které si ladí vedoucí pořadu nebo kameramani. Tím, že ti experti tam jsou často, tak si tyhle ty věci osvojí velmi rychle. A zase nečeká se od nich, že budou mimicky a gestikulačně úplně perfektní, protože pořád to jsou jenom experti a hrajeme s divákem hru, že i on to chápe. Expert musí dodržovat základní standardy, jak se v televizi chovat a jak vystupovat před kamerou. Ale na druhou stranu se od nich nečeká úplně precizní novinářská, reportérská práce.

13) Jak jste zmiňoval papíry, vadí při hokeji na stole?

Neexistuje žádný úzus. Ti experti stejně většinou ve studiu... Jestli mají vytištěné soupisky. Ale určitě to nevadí, je to součást výbavy studia nebo výbavy mluvčího, který na obraze vystupuje, takže s tím se tak nějak počítá, že tam bude něco mít. Vůbec by nevadilo, kdyby tam měl svůj notebook, svůj tablet, když by nebyla vidět značka. Navíc expert většinou sedí u elektronické tužky, což je taková robustní krabice, takže to patří k výbavě toho stolku, tam jsou sazebníky dva.

14) Dokážete říct, jak moc se experti připravují a jaký je rozdíl mezi přípravou do studia a na komentování?

Příprava do studia souvisí s nějakým obecným backgroundem. Takže expert ve studiu by měl být zaprvé erudovaný a měl by detailně znát pravidla. Ale ta pravidla nezná dokonale nikdo. Ani expert, ani komentátor, protože se objeví věc, která se za dvacet let nestala, ona v pravidlech někde je, ale nikdo ji pořádně nezná. To, že zná zákonitosti hry to je samozřejmost, protože ji hrál. Ale zase jsou hráči, kteří nad tím nikdy nepřemýšleli ani nad taktikou, ale zase jsou hráči, kteří už v průběhu kariéry promýšleli i tyhle věci nebo se podíleli na taktice týmu ve speciálních formacích nebo v té své pěťici.

Vím, že třeba Martin Procházka tyhle věci nikdy neřešil. Respektoval, co mu řekl trenér, nebo co vymyslel mozek jeho řady Pavel Patera a takhle to hrál. Ale pak skončil kariéru, stal se trenérem, takže propadnul zase víc tvorbě té taktiky nebo tomu, jak se dívat na ten hokej. A to je základ, se kterým on pracuje.

Pak musí mít samozřejmě background. To znamená, že by měl tu soutěž, o které referuje, tak by to měl sledovat, měl by mít nastudované hráče a poznávat je. To jsou věci, které u nich fungují přirozeně, protože se v tom prostředí pohybují. Takže mnoho těch hráčů znají v civilu a poznají je podle držení hole, ale to pozná i komentátor, ale i podle toho, jak bruslí, jak se pohybují na tom ledě. Takže s touhle výbavou by si měl vystačit.

To ale neznamená, že si neprojde statistiky, poslední výsledky týmu, ale že by se měl nějak detailně připravovat na ten svůj výkon, to ne. To je práce profíka, to znamená komentátora nebo hostitele studia. On musí mít nachystané všechny ty faktické věci. Od experta se to neočekává.

15) Probíhá nějaká příprava před vysíláním ve dvojici expert a komentátor?

Probíhá to velmi neformálně. Velmi často cestujeme na zápasy spolu. Během cesty se bavíme, co je nového v hokeji, v klubu, ke kterému má ten expert blíž. Ale už tohle mi přijde jako taková příprava na zápas. S tím expertem se shodnete na tom, co je nového, co se akcentuje v současné době. A už tím si připravujete ten přenos, protože si řeknete, jo, to je dobrý, abychom řekli v přenosu. Nebo se bavíme o konkrétních hráčích z těch klubů, které budeme komentovat.

Už víme, že tam máme třeba Milana Gulaše, na druhé straně Liberec, takže Michal Birner a už víme, že tohle jsou hvězdy soutěže a už se o nich bavíme. Bavíme se i o nějakých záležitostech z jejich soukromí nebo jak je ten expert zná. A v tomhle tom případě už lehounce ladíme to, co bychom mohli říct, pokud to bude příhodné.

Samozřejmě vy si něco naplánujete, ale potom se vám ten zápas odvíjí úplně někam jinam a potom tu informaci vůbec nezhodnotíte. Člověk se u toho navíc rozmluví a dostane se do takového mluvícího tempa a když přijede na ten stadion a už sledujeme soupisky.

Zase ten expert teoreticky... Jeho bývalý spoluhráč je trenérem, tak za ním vyrazí, pokecají spolu, vysonduje lehké novinky, a to je samozřejmě cenný zdroj informací, pokud máte experta, který si zavolá s trenéry nebo se potká s hráči. Ti hráči ví, že s námi mluví, ale my potom nepoužíváme nějaké intimní detaily, ale on nám potom třeba řekne, že tenhle má zlomený palec, že ho spoluhráč na tréninku nastřelil a už to můžeme použít do vysílání.

Tady je ten expert lehce napřed, protože zatímco komentátor si ještě dodělává přípravu, tak ten expert se může vydat do terénu, pozjišťovat novinky a potom je použít.

16) A probíhá nějaká příprava i ve studiu?

Ve studiu určitě probíhá debata, protože expert je součástí výrobního týmu. Takže dostane scénář třeba den předem a připraví se na mnohem konkrétnější věci. Zatímco expert spolukomentátor na místě je závislí spíše na improvizaci a na tom, jak se utkání vyvíjí, toho se musí chytit a držet. Expert ve studiu má scénář dost významně naplánovaný dopředu, protože v předzápasovém programu je jasně dané o čem se baví a do jisté míry i v přestávkách. Půlku tvoří scénář dopředu připravený a v druhé půlce se věnují tomu utkání. Ten by se měl formulačně a obsahově připravit víc, když je ve studiu, ale zase má tam vedle sebe redaktora, takže o tom prohodí slovo, já řeknu tohle, ty bys mohl navázat tímhle a dopředu si připraví základní kostru, které se tvoří.

17) Nosí si někdo z expertů spolukomentátorů přípravu na papírech?

Petr Hubáček to dělá. Ten je velmi pečlivý v té přípravě. Připravuje se i pomocí statistik. Kolikrát vedle něj sedím v tom tiskovém centru a on je tam ještě dříve než my. Třeba minule jsme dorazili na Komentu a on už tam seděl dvě hodiny před zápasem, protože má vyhrazený čas na přenos a věnuje mu ho. Sleduje statistiky, vytahuje si zajímavosti k těm hráčům, co on by chtěl někdy použít, ale spíš to není obvyklé. Ale zase záleží na tom, jestli jste nováček nebo rutinér. Někdo se potřebuje víc připravit, někdo méně. Někdo je osobnost, která bez toho faktického zázemí nechce vyrazit do vysílání. Někdo naopak spoléhá na jiné své přednosti, které uplatní ve vysílání. Je to hodně individuální.

18) Existují stabilní dua na komentování?

Dvojice nejsou. Respektive na mistrovství světa, pokud je to geograficky rozděleno na dvě města, tak tam je to jasné. Pokud jsou na jednom místě komentátoři, kde se neodbývá česká skupina, což jsem v posledních letech já s Michalem Dusíkem, tak máme k sobě jednoho experta, což je v poslední době vždycky Martin Procházka a točíme se, zatímco on komentuje všechny zápasy. Zatímco na druhém místě je to zázemí silnější. Tam jsou dva nebo tři experti, protože tam odtud se vysílá i studio tak, aby se tam mohli střídat a rotovat. Takže o určitých stabilních dvojicích můžeme mluvit, ale v české soutěži to tak není. Záleží samozřejmě na časových možnostech expertů, protože buď mají svoji civilní profesi nebo se věnují hokeji ještě z jiné stránky, takže se to všechno musí nakombinovat.

19) Jak je důležité souznění komentátora s expertem?

Ve studiu je to spíše dialog. I na komentátorském stanovišti by to měl být spíše dialog, ale tím, jak se ta hra odvíjí, tak to nemůže být neustálý dialog, kdy vy dva na sebe narážíte nebo komentátor hází narážku, expert ji doplňuje. Zkrátka někdy jsou to svébytná prohlášení nebo výroky o tom sportu, které putují vedle sebe, ale doplňují se, ale putují nezávisle vedle sebe.

V tom studiu to musí být více provázané už jenom tím, že to má jasně daný scénář. Samozřejmě s někým si sedíte víc. Teď nemyslím lidsky, ale profesně a také tím, že se víc doplňujete, ale myslím, že to většinou není poznat.

Jsem typ, který se dokáže v komentování přizpůsobit tomu expertovi. To znamená, když jsem tam s Davidem Pospíšilem, tak vím, že to může být mnohem volnější, že tam můžu hodit víc vtipných věcí, narážek, protože vím, že ten David se toho chytne, okamžitě to rozvede někam a vím, že někdo je více takový strojený, ukázněný typ a má jiný styl komentování a tam se snažím přizpůsobit tomu jeho stylu komentování, abych ho nedostal do pastí tím, že ho budu vybízet k vtipné reakci, k dohře nějaké situace.

20) Mohl byste porovnat rozdíl mezi modelem České televize (komentátor – expert) a O2 TV (komentátor – komentátor)?

Play by play commentator, jak se říká. Nechci to hanit a nevidím to jako nepřekonatelný problém, že to O2 dělá jinak. Na světě jsou určité televize, které používají tenhle formát, byť ten s komentátorem a expertem je v současné době takové dogma, které si myslím, funguje v drtivé většině televizí po celém světě.

Když jste dva komentátoři vedle sebe, a samozřejmě sleduju ty přenosy O2, tak to má dvě úskalí. Lidé už čekají tu expertskou nadstavbu. Tím, že jsme si je takhle vychovali za posledních dvacet let a ten komentátor profesionál, co popisuje hru, byť v tomhle rozdělení se musí pouštět do jiných věcí, tak nikdy nebude mít takový respekt, když pronáší výroky o taktice, strategii a vůbec o tom sportu, jako má bývalý hráč. Je to celkem logické. I když je to komentátor, který hokej hraje na rekreační úrovni, a i když má pravdu, protože já hokej sleduju přes třicet let a myslím si, že bych spoustu věcí taky dokázal o té hře říct, ale nikdy jsem ho nehrál. Takže to může být pravda, ale ten divák to nikdy nevezme tak, jak když jste bývalý hokejista. Prostě je to takhle nastaveno a je to více o recepci a percepci toho vysílání, než že by byl problém v tom komentátorovi.

A druhá věc, tím, že se na to připravují dva svébytní komentátoři a většinou samostatně, tak velmi často se stává, že říkají dost podobné věci, protože každý si tvoří nějakou svoji přípravu a častokrát se to dubluje anebo se také stává, že ten komentátor, váš kolega na stejné úrovni, vám vystřílí tu faktickou přípravu nebo to, co máte připravené vy. A to bych viděl jako zásadní problém.

Je to jiný styl a nechtěl bych tvrdit, že je lepší nebo horší. Já samozřejmě budu obhajovat ten s expertem, protože mi to přijde jako systém, který nebyl překonán. Až někdo přijde třeba s tím, že budou dva experti nebo dva komentátoři a jeden expert, tak třeba se to osvědčí víc, ale zatím mi to připadá jako nejlepší způsob, který zapadá do toho, jak vést sportovní přímý přenos.

21) Viděl byste nějakou výhodu v systému komentátor – komentátor?

Výhoda by měla být v tom, že by oba měli být na vysoké jazykové úrovni. Je menší potenciál toho, že by to nezvládli technicky, že třeba nejdou do tečky. Vypadá to jako přímý přenos, kterému se věnují dva profesionálové, kteří velmi dobře ovládají komunikační a jazykovou úroveň. Žádná další výrazná mě nenapadá.

22) Liší se nějakým způsobem výběr expertů na reprezentační zápasy a na českou extraligu?

Nějakou strategii výběru určitě máme. Na to se zeptejte spíše Roberta. S někým se mu dělá líp a někdo je u Roberta Zárubu určitě expert číslo jedna a s ním třeba chce dělat častěji nejdůležitější zápasy (o medaile na mistrovství světa, finále extraligy).

23) Dokázal byste zhodnotit, co experti do přenosu přinesli a co mu naopak vzali?

Určitě do toho přinesli odborný pohled do té doby nevídaný, když si vezmete přenosy ze 70. nebo 80. let. Ale někomu to mohlo vyhovovat. Záleží asi na tradici a na tom, na co byl divák zvyklý. Ale současný model je progresivní a většina diváků ho bere a zvykla si na něj. Pokud byste udělal nějaký průzkum mezi diváky, my si je bohužel neděláme, ale potřebovali bychom je, tak většina vám řekne, že experty vnímají jako konzistentní součást sportovního vysílání v dnešní době.

Rovněž do toho přinesli pohled bývalého sportovce, který novinář může získat po dlouhých letech zkušeností a tím, že opravdu má hluboký vhled do toho sportu, ale expert ho má přirozeně, protože se v tom sportu pohyboval. To je podle mě zásadní.

Když vezmu zásadní věc na druhé straně, co mohl vzít vysílání, netvrdím, že to je standard, ale rozhodně mohl sebrat trochu dynamiku komentáři. Když jsou dva komentátoři, co popisují hru play by play, tak teoreticky může ten komentář být dynamičtější. Neustále gradujete to napětí, neustále to má tu emoci hlavního komentátora. Někomu to ale může vadit. Projev experta by měl být vždy klidnější, neměl by být tak emotivní, on nekřičí u těch gólů a vstupuje do toho v klidové fázi a racionálně všechno popisuje.

Někomu může vadit, že se to střídá a chtěl by tu emoci neustále a někomu to může vyhovovat. Komentátor do toho vkládá emoce a expert spíše klid a racionalitu. Ale teoreticky by to mohlo být mínus, že to postrádá dynamiku. Ale žádné negativum mě nenapadá, co by ti experti mohli vzít.

Samozřejmě, když se na to podívá lingvista, tak tomu berou spisovnou češtinu a Česká televize by měla být normotvorná a mohlo by to někomu vadit.

24) Potom ještě existuje fanouškovství a týmy, za které hráli. V tom problém nevidíte?

Ano, to je důležitá věc. Komentátor, zaměstnanec média, se musí řídit všemi etickými principy novinářiny – objektivita, neutralita, vyváženost a tak dále. Tyhle ty principy tam fungovat musí a je to kategorie, která je velmi vágní a těžko je jakýkoliv novinář dokáže splnit, protože do ní vstupují jeho náboženské přesvědčení, politické hodnoty a tak dále. Je těžké si udržet tyhle věci.

Odněkud pocházíte, třeba já jsem z Litvínova, komentuji zápasy Litvínova a myslím, že to nikdo nepozná. Ale jakmile to někdo zjistí, tak už jste podezřelí z podjatosti. Vstupují do toho faktory, jak na to reagují diváci.

Ale od toho experta to požadovat nemůžeme. Prošel si jedním, dvěma kluby a jsou experti, kteří mají za sebou třeba čtyři kluby a mají za sebou nějakou historii a rovněž jsou odchovanci nějakého klubu. To řešíme většinou tak, že na ten klub, se kterým jste nejvíce spjatí, tak na něj vás nikdy nenasadí. To znamená, že David Pospíšil nikdy nekomentuje Pardubice i s ohledem na to, že tam působil nedávno jako asistent trenéra.

Tam to my sami cenzurujeme a vytváříme bariéru. Naopak, když je to ve studiu, tak tam se nevěnujete jenom jednomu zápasu. Tam glosujete celé to kolo většinou, tak tam je nasazován, i když jsou Pardubice v přímém přenosu.

Stejně jako Milan Antoš by nikdy nemohl komentovat Slavii, kdyby se vrátila do nejvyšší soutěže. Takže hrajeme hru, že se snažíme tu neutralitu, vyváženost a všechny tyhle atributy držet i u těch expertů tak, abychom nebyli napadnutelní. Na druhou stranu od nich se nečeká, že budou novinářsky striktně vyvážení, objektivní a tak dále. Takže vy k tomu přistupujete tak, že tyhle faktory tam vystupují, ale naopak to berete jako výhodu, že ten expert vidí více do dění v klubu, zná více hráče, dokáže o nich více pohovořit a spoléháme na to, že to jsou inteligentní lidi, kteří si tohle v sobě dokáží vstřebat a vystupovat tak, aby to nevadilo nikomu, ponejvíc fanouškům té proti strany. Kdyby David Pospíšil měl komentovat utkání Pardubice, nedej bože, Hradec, tak to by nešlo, ale třeba Pardubice – Kometa, tak je to problém ze strany fanoušků Komety. Proto tomu předcházíme, že eliminujeme tyhle ty situace.

Ve studiu to neplatí, protože ten přímý zápas je jen integrální, řekněme třetinovou součástí celkového bloku vysílání, kde se věnujete i jiným tématům, tak tam už to neřešíme.

25) Je to stejné i u fotbalu? Například Luděk Zelenka komentoval Brno, kde hrával.

Luděk Zelenka patří mezi ty, kteří toho prošli hodně. V tu chvíli záleží na tom, kde má rodinné zázemí a Luděk Zelenka je Liberečák, takže není nasazován na zápasy Liberce. Ale všechno ostatní, byť působil delší dobu úspěšně v Brně, ale působil i ve Slavii. Kdybyste ho chtěl vynechat ze všech zápasů týmů, kde působil, tak defacto nemá co komentovat.

26) Takže to platí i ve fotbale?

Mělo by to platit. Ale nevidím do strategie nasazování fotbalových expertů.

27) Je rozdíl mezi stálým expertem a hostem?

Hokej téměř striktně to má postavené jenom na expertech. Funguje to ve struktuře, že tam je komentátor a vedle něho expert nebo moderátor ve studiu a u něj jeden nebo dva experti. To už záleží na rozsahu pořadu, ale většinou to je jeden, jeden nebo jeden, dva. Minimálně to je jeden, tři. Třeba na mistrovství světa je moderátor a dva experti.

Zatímco fotbal mnohem víc funguje, a hlavně v minulosti, kdy jsme byli ještě držiteli prvních práv na nejvyšší soutěž, tak se toho vysílalo mnohem víc. Měli jsme Ligu mistrů, nejvyšší fotbalovou soutěž, druhou ligu, soutěže UEFA, reprezentaci, a to bylo obrovské kvantum, které nemohli obsáhnout jenom ti stálí experti, takže se zvali i hosti.

První velký formální rozdíl je, že zatímco s experty si tykáme, celkem logicky, jsou to naši kolegové, tak hostovi vykáme. Je to vnitřní interní pravidlo, protože je to host, který přijde na speciální pozvání jednou za čas. A fotbal jich využívá mnohem víc. Navíc při mistrovství světa a Evropy ve fotbale, to je obrovská akce, která trvá měsíc a je tam nespočet utkání, tak musíte všechno obsáhnout a fotbal to dělal tak, že ve studiu měl vždycky jednoho stálého experta a jednoho nebo dva hosty.

Je v tom rozdíl. Hosta se více ptáte, zatímco s expertem je ta komunikace více taková narážková, že vy se spíše doplňujete. I s expertem můžete fungovat na bázi otázka, odpověď, ale aspoň já jsem zvyklý pracovat, že se toho experta neptám, ale nadhazuju mu. A tím, že už se známe, tak oni vědí, jak mají zareagovat. Zatímco hosta se ptáte jako novinář respondenta.

Navíc experti jsou honorováni, protože jsou to naši externí zaměstnanci, zatímco host vystupuje v našem pořadu bez nároku na honorář.

28) Není tendence od komerčních televizí, konkrétně od O2, vám ty experty přebírat?

Když rozjížděli hokej, tak samozřejmě probíhala čilá komunikace, a to jak směrem ke komentátorům, tak směrem k expertům, ale neznám výrazný případ přestupu mezi těmi televizemi.

29) Možná Petr Švancara?

No, ono u těch expertů, obzvláště u těch fotbalových vypadá, že jich je dost, ale ono jich zase tolik není schopných vystupovat v televizi. Takže tam nám Petra Švancaru přetáhli a my ho v tu chvíli použít nemůžeme nebo spíše nechceme. My bychom mohli ho použít. Nám v tom žádný zákon ani kodex nebrání, ale nechceme propagovat tvář, která se spojila s jinou televizí. Navíc, která vysílá konkurenčně ten stejný produkt v tomhle tom případě fotbalovou ligu.

30) Do jaké míry by si komentátor mohl zahrát na experta, a naopak expert na komentátora?

Ani jeden by se neměl dostat do role toho druhého, ale zažil jsem, že někteří experti se pouštěli trochu víc do popisu a člověk, který se tím živí, a i pozorný divák, který to má nasledované, tak to pozná. Neměl by, ale občas se to stane. Někteří lidé si myslí, že když je v televizi ticho, tak je to nepatřičné a mají tendenci mluvit, aby to ticho zaplnili. Ale naopak ten divák je rád, že je chvíli ticho a oddychne si, protože nemusí sledovat obě ty složky zároveň. Teoreticky se může stát i že komentátor vstoupí do té expertské složky. Stalo se mi to, když jsem třeba dělal s expertem, který tam historicky působil, ale následně už ten jeho přínos je vyčichlý. Takže se stane, že mu do toho vstoupíte a snažíte se ho nařknout a postrčit do toho, aby něco řekl nebo se ho snažíte zastoupit. Ale stává se to v malých jednotkách případů.

31) Ve studiu to funguje na bázi otázka – odpověď?. Může to tak být i na komentátorském stanovišti?

Ano, jsou situace, kdy se to určitě hodí nebo kdy to nevádí. Přiznám se, že si za poslední roky nepamatuju, že bych se toho experta zeptal s otazníkem na konci.

32) Mohl byste vymezit, co je v kompetenci experta a co už by měl obsáhnout komentátor?

Komentátor popisuje hru, to je jeho doména. Popisuje hru a co se děje na stadionu. Měl by v tu chvíli přidat faktické zázemí, statistiky, zajímavosti k hráčům – tady už se to trochu tluče s expertem a už si do toho můžou trochu fušovat, protože expert zase může přidat neformální informace k těm hráčům. A role experta nastává formálně v přerušeniích a on by měl dodat odborný pohled. To znamená snažit se vysvětlit zákonitosti hry, co se děje, co jsme viděli na ledové ploše, proč se to stalo, taktika, strategie. To by mělo být jeho pole působnosti a potom samozřejmě může přidat zákulisní informace, propojit ten kontext zákulisních informací s tím, co se děje na ledě. Dodat tomu ten inside pohled. Ale není to vyloučeno ani u toho komentátora. Role se dost prolínají v tomhle tom. Když vezmu hokej, tak tam by to mělo fungovat tak, když to úplně zjednoduším, nemusí to být úplně pravda. Ten komentátor, když má rychlou glosu, na to byl skvělý Martin Hosták, uměl vstoupit do hry naprosto trefnou poznámkou, která obsahovala třeba sedm slov, tři vteřiny, do toho vstoupil ve chvíli, kdy kotouč byl zrovna ve středním pásmu.

Ale když to úplně zjednoduším, tak komentátor mluví, když se hraje a expert mluví, když se nehraje.

33) Napadá vás nějaký rozdíl mezi experty fotbalu a hokeje?

Tempo sportu je odlišné dost mezi fotbalem a hokejem. Takže to může souviset i s těmi experty. Teoreticky, domněnka, těch expertů je tam mnohem víc a zvou si víc hostů, takže ti experti nejsou tak zběhlí a myslím to tak, že nemají tolik příležitostí. A shodují se na tom

všichni, že jsou rádi vytiženi, protože když komentujete jednou za měsíc, tak po tom měsíci jste zase nováček, začátečník. Nemáte to tak zažité pod kůží, nejste v tom. Naopak, když komentujete každý týden, když jsme byli jedinými držiteli práv na extraligu, tak jste neustále v zápřahu. Navíc ten tým je užší, takže jste v zápřahu jednou, dvakrát týdně, takže ta zběhlost je mnohem vyšší.

Ve fotbale hlavně v minulosti hodně lidí rotovalo na těch místech, pak se to projevuje, protože si nejsou tak jistí na obraze. Ale záleží na individualitě. Myslím si, že v tom hokejovém prostředí moc dalších lidí není. O₂ nemohlo najednou vytáhnout z klobouku tři famózní lidi. A když si vezmu jejich experty, tak nikdo není Martin Hosták, nikdo není David Pospíšil, protože zkrátka ten trh je omezený.

34) Kam si myslíte, že by se profese experta mohla vyvíjet?

Vyvíjet se to pořád může. I u nás člověk pracuje v nějakých stereotypech. Málokdo obecně je schopný z tohoto koryta vystoupit ven. Když už něco nějakou dobu dělám, tak si myslím, že to dělám dobře a nechci mimo komfortní zónu objevovat nové věci, které by se daly do komentáře zapojit s těmi experty.

Podle mě pořád chybí mnohem víc se podívat do hloubky sportu, problému, který popisujete, pomoci si věcmi jako jsou pokročilé statistiky. Sportovní statistika je obor, který míří nesmírně nahoru, které si myslím, že bychom měli jako vysílatelé používat víc. V tom je určitě rezerva.

Někdy jsou rezervy ve spolupráci mezi komentátorem a expertem, víc si připravit některé věci, víc o nich přemýšlet dopředu.

Ale moc si neumím představit, kam by se to mohlo ubírat. Ten expert může teoreticky plnit zábavnější roli, teoreticky bychom mohli oslovovat lidi s více šoubyznysovým charakterem, jako je například Jaromír Jágr. Toho, kdyby někdo ulovil jako experta, tak má záruku, že sledovanost určitě stoupne.

Tyhle faktory do toho vstupují a je těžké to predikovat, protože my nevíme, jak bude vypadat televizní svět za nějakou dobu. Pomocí nějakých hloubkových výzkumů bychom to mohli zjistit a mohli bychom taky zjistit, že se třeba ten zájem diváků vůbec neprotíná s tím naším.

35) Myslíte si, že by ti experti časem úplně nahradili komentátory?

Zase se vrátím k té normotvornosti. My musíme být normotvorní. Dokážu si představit, že v soukromých televizích časem odpadne požadavek na profesionální mluvčí, aby mluvili hovorovou, to znamená spisovnou češtinou. Už jsme ty trendy viděli například na Nově, kdy ten mluvčí se uchyloval k obecné češtině. Pokud to bude celospolečenský trend, že to vadí stále

menšímu množství lidí a defacto třeba stále menší množství lidí bude umět spisovně, hovorově mluvit. Je to možné. Dokážu si to představit, ale ne v médiu veřejné služby. Tam nevidím dobu, kdy bychom se vzdali toho, že by komentátor nedodržel tuhle normu.

36) Jak se stavíte k tomu, že v zahraničí experti plní roli reportéra a dělají rozhovory s hráči?

To je cesta, která mi nepřijde jako špatný nápad. Ale v tu chvíli zase vidím reportéra spíše jako spolupracovníka až toho novinářského typu. Zatím si neumím představit, že bych na přenosu neměl reportéra novináře, ale měl tam pouze reportéra experta. Dokážu si představit, že bych tam měl oba, ale třeba časem to zase může vykristalizovat jinak. Tam by to asi až tak nevadilo.

37) Je to tak, že nejdřív je člověk host a pak se teprve stane expertem?

Může být. Někdo vám doporučí jméno. Pozvete ho jako hosta a zjistíte, že je formulačně obratný, že se umí vyjádřit k různým tématům, že to má hlavu a patu, navíc, že dobře vypadá, že má příjemný hlas, což je důležitá věc, která do toho vstupuje. To je ta telegenost – vy se na někoho na obraze podíváte a je vám ten člověk příjemný tím, jak mluví, jak se dívá, jak gestikuluje, jak vypadá. A najednou zjistíte, že takového člověka máte, pozvete ho poprvé, podruhé a pak mu řeknete, nechtěl bys s námi spolupracovat, nechtěl bys být naším expertem? Je to taky cesta.

38) Zkoušíte si ty experty nějakým způsobem?

Na nečisto ne. Žádné pilotní vysílání jsem nezažil a ani jsem neslyšel, že bychom něco takového s nimi dělali. To spíš s ním sedíte hodinu, dvě a povídáte si a už vidíte jako mediální profesionál, že ten člověk na to má nebo nemá. Moc neznám situace, že bychom někoho vzali a potom mu po roce řekli, že to nejde.

Příloha č. 5 – Přepis rozhovoru s Luděkem Zelenkou

1) Co se od Vás čeká, když jdete jako expert do studia a co se čeká, když jdete komentovat?

Když jedu komentovat, tak se ode mě čeká, že budu popisovat to, co se aktuálně děje na tom hřišti. Není potřeba mít sáhodlouhý informace o těch konkrétních hráčích, historii, statistiku. To by měl mít ten komentátor. Já jako expert tam jsem od toho, abych popsal tu situaci a nepopsal ji jenom, balón letí doprava, ale snažit se fotbalově vysvětlit, proč se tak děje. To znamená, že ta střela se stáčela, protože to trefil takhle, že tam tenhle nenaběhl, protože ho ten zablokoval. Vidět fotbalový věci na hřišti a snažit se je popsat divákovi. To znamená, nebyť popisovatel tý akce. Měl bych se snažit doprovodit to, co divák vidí něčím, co nevidí. Buď proč se tak stalo, jak je to možný, proč tam tenhle hráč nebyl a vysvětlit to na základě své fotbalový zkušenosti. To, jak se ta akce stala jednak divák vidí, jednak ji popisuje ten komentátor a já bych měl dodat ten fundovanej názor.

Když jdu do studia, tak tam se pouštíme do hlubších analýz, takže nejde o konkrétní věc, kterou bych měl nějak popsat, ale analyzujeme buď hru nebo konkrétní hráče. A zase u mě by to mělo být s nějakou osobní zkušeností, jak to bylo za mě, se mnou, když já jsem hrál. Toho tam dávat co nejvíc, aby to bylo pro toho diváka pochopitelnější a aby to mělo nějaký přínos, když tam jsem já. Protože oni mi dávají možnost vyjádřit můj názor na věc prostřednictvím obrazovky, protože s tím mým názorem, přestože jsem ho ještě neřekl, relativně souhlasej. Proto si nás tak nějak vybíraj a chtěj, abych ten názor prezentoval a byl zasvěcenej v souvislosti s tím, co mám ve zkušenostech fotbalových já.

2) Jak se připravujete, když jdete do studia a jak, když jdete komentovat?

Na to komentování se skoro vůbec připravovat nemusím. Dneska jdu dělat Hradec s Brnem. Ani jeden ten tým jsem ještě letos neviděl a nejsem tím ani frustrovanej, protože já stejně mám popisovat to, co se aktuálně děje. Je dobrý vědět souvislosti, že někde prohráli, že někomu se na někoho nedaří, že nějaký hráč je nakoplej, že nějaký hráč je zraněnej, strategie těch týmů, ale to zjistím potom, co mluvím s trenérama. Frťalovi už jsem volal, na hřišti budu mluvit s trenérem Zbrojovky, budu tam mít Peťu Švancarů, takže nějaký ty zákulisní informace z těch týmů bych měl mít. Ale spíš jako takovej doplněk toho, co tam budu říkat.

Kdežto, když jdu do studia, tak bych měl vědět o tom, co se bude řešit za problematiku v tom studiu. Buď zápasu nebo konkrétní hráč. Většinou dostávám boďák toho studia předtím do mailu, abych věděl, koho budeme rozebírat, co budeme rozebírat. Na to bych měl bejt nachystanej. Tam bych měl vědět, řekněme, buď si to přečíst nebo ideálně to vidět. Hodně se

debatujou zápasy, takže pro mě jako nejlepší příprava je koukat na hodně zápasů. Ať už český ligy nebo evropský.

3) Takže kdybyste šel dnes do studia a ani jeden z těch týmů ještě letos neviděl, tak by to problém byl?

Byl. Bylo by to pro mě složitější, samozřejmě už za ty léta umím trošku vařit z vody a že by pro mě byl někdo úplně neznámý to není. Kór Hradec, kde mám kamarády a Zbrojovka. To jsou pro mě prostě týmy, byť jsou ve druhé lize, tak je nesleduju, kde mám základní povědomí. Ale kdybych dělal dneska Vlašim s Varnsdorfem a nekouk se na to a šel do studia, tak by to problém byl. Na druhou stranu celkem logicky se ve studiu neřešej týmy, který nejsou pro někoho známý, protože to není v zájmu nikoho řešit Varnsdorf, takže i v těch studiích, když je takový zápas a Česká televize teď takový zápasy mívá, protože O₂ sebere všechno to nejlepší a my máme až ty poslední práva, tak se dostaneme i k těm průměrným zápasům, tak vždycky se v tom studiu řeší něco, co všeobecně ty lidi zajímá. Takže buď nějaký průšvih nějakýho hráče, kterej prošel těma týmama nebo aktuální pozice v tabulce a takový omáčky, ale to jste popsal přesně, je to pro mě složitější.

4) Když se připravujete, tak jak dlouho Vám ta příprava zabere a jak vypadá?

Jak kdy. Hodně čerpám ze statistik a vybírám si statistiky, čtu na Livesportu a ano, když je to zápas, kterej má důležitost a kterej vím, že bude sledovanej, tak se... Když jsem dělal mistrovství světa, tak jsem si dělal velkou přípravu. Jednak je neznám ty hráče, nevím, kde hrajou, takže tam jsem se do toho musel zabořit hodně, a dokonce jsem poprosil kamaráda, kterej je hodně sečtější a je to jeho koníček, takže jsem mu poslal jednotlivý zápasy, který komentuju, který jsem věděl měsíc dopředu a on mi na ty jednotlivý týmy vypracoval základní informace. Když se připravuju sám, tak hodně jedu statistiku, ale snažím se najít něco specifickýho. Něco, co není někde k nalezení. Hodně volám těm lidem, protože ve všech klubech mám kamarády, kteří se mnou hráli nebo jsme se mýjeli a chci od nich zákulisní informace, protože takových obecných plků a tlachání o fotbale prostě slyší všude všichni a říct něco zajímavýho, zákulisního, je terno. A bavit se potom o tom, rozebírat to a navazovat zase na nějaký osobní zkušenosti, tak to je to, co bych do toho chtěl přinést. Ale samozřejmě zase to nesmí být nějaký drb, kterej někomu ubližuje, protože to už vám potom nikdo nic neřekne. Takže je to zase o tom říct něco zajímavýho, hledat co lidi zajímá, co je baví a nebejt nudnej a říkat obecný plky, ale zase nikoho moc neurazit, protože byste se už k těm informacím nedostali.

5) Dá se ta příprava nějak časově ohraničit?

Na to mistrovství světa jsem se připravoval třeba měsíc, co bylo v Rusku 2018. Dělal jsem nějakých jedenáct zápasů a fakt to bylo náročný, protože Saudská Arábie, Švédsko jsou hráči, který normálně nekomentuju. A normálně o nich tolik nevím kromě těch největších hvězd. Co se týče ligových zápasů, tak včera jsem měl studio na oba zápasy Olomouc – Liberec a Sparta – Plzeň. Na Spartu a Plzeň nemusím dělat skoro žádnou přípravu, protože ty každý týden vidím. A tím, že ty zápasy sleduju, tak mám povědomí. A když jsem to věděl, tak jsem se šel podívat o víkendu živě na fotbal v Liberci a Olomouc jsem viděl dvakrát. Takže skoro bych řekl, že příprava nebyla žádná. Viděl jsem ten bod'ák, nebylo tam nic zásadního. Viděl jsem, že budeme hodně řešit Juliše, tak jsem se podíval na jeho čísla. Takže bych řekl řádově hodinka, ale díky tomu, že už mám teďka zkouknutejch šest zápasů po tý krizi. Když jsem dělal první zápas po třech měsících, kdy se nic nehrálo, tak to pro mě bylo složitý. To jsem si to musel prostudovat, protože jsem z toho úplně vypad a najednou jsem cítil, že nemám v tý hlavě nic. Takže jsem to potřeboval nabiflovat. Ale teď jak ty zápasy koukám a ty studia, tak vidím a ty informace v hlavě mám a jde jenom o to si je urovnat a ve správnou chvíli říct.

6) Kdy vám přijde ten bodový scénář?

Jak kdy. Já chodím s Davidem Kozohorským a Pavlem Čapkem. Pavel Čapek to má většinou den před tím a ten vlastně taky. A když jsem byl s Petrem Kubáskem, tak to měl třeba tři dny před tím. Ale ono to souvisí i s tím, jakéj fofr mají ti kluci. Když Pavel Čapek dělá v pondělí studio a ve středu se mnou, tak mi těžko bude v pondělí posílat na středu bod'ák. Takže ono souvisí s tím, jak nabítej program je pro kluky v televizi.

7) Když si donesete nějakou přípravu, tak si ji uchovááte?

Jak kdy. Co se týče český ligu, tak to vyhazuju. Co si napíšu, tak neuchovávám. Já si píšu takový věci do sestav, do soupisek,

a to vyhazuju. Co se týče mistrovství světa, tak tam jsem dělal nějaký semifinále, nevěděl jsem, kdo postoupí, tak jsem si logicky ty informace o těch týmech, a i o těch jednotlivých zápasech, kdy jsem si dělal zápisky do těch soupisek, tak jsem si samozřejmě nechával, protože jsem ten tým ještě mohl dělat.

8) Každý ten redaktor si dělá ty scénáře sám?

Ano. Máme tam jednotlivý moderátory. U nás si to dělají ti kluci samostatně.

9) Z jiných zdrojů vím, že si elektronickou tužku malujete sám. Víte, jak to mají ostatní experti?

Pavel Karoch si ji jede sám, já jsem to dělal, protože jsme tam nikoho moc neměli a nechtěl jsem tam nějak obtěžovat a věděl jsem, že to zvládnou. Ale třeba včera jsem měl šest nebo sedm elektronických tužek a David Kozohorský chtěl, abych si na tom trošku dal záležet,

takže chtěl, abych ji poslal. Já si ji vyberu sám, pošlu ji specialistovi, který tam má na to studio a řeknu mu, chtěl bych ukázat tohle, tohle, tohle. Udělá tam čtyři, pět věcí, dá mi to do paměti a ta tužka mi pak jede, já k ní mluvím, a ještě si do ní kreslím sám vždycky. Protože já chci být zúčastněnej. Mně to takhle přišlo úplně divný, když to tam bylo všechno najetý, takže já si to dokresluju vždycky. Ale zrovna včera jsem udělal to, a docela mě to i bavilo, že jsem si tam nechal zadat označení čtverců a já nevím, počítání hráčů, takže jsem tam něco nechal najet, aby mi to tam přijelo v rámci toho replaye.

10) Konzultujete s moderátorem, co vyberete za situaci?

Jasně. Máme většinou jasně daná témata, o kterých se bavíme v těch studiích. Včera byl Kanga a rozehrávka Sparty a v souvislosti s tím vysokej pressing Plzně, takže jsem vysloveně hledal v tužce něco, o čem jsme se bavili před zápasem.

11) Jak je pro Vás těžké se oprostít od fanouškovství a jak se s tím vypořádáváte?

Nedá se. Snažím se. U mě je to jednodušší, protože jsem fakt prošel hodně mančaftů. Nemám k žádnýmu tak úplně ryze fanouškovskej vztah, že bych ostatní nenáviděl a ten vyloženě miloval. Ale samozřejmě mám Jablonec, Liberec, to jsou moje srdcový kluby, Slavie, Zbrojovka. Takže tvrdím o sobě, že nejsem objektivní ani náhodou. Ale to nemusí být o těch klubech, spíš to souvisí o tom, jaký lidi v tom klubu jsou. Buď ve vedení, jako trenéři nebo hráči. Když k nim mám nějaký vztah, tak přiznávám, že nejsem objektivní. Když něco zkazí můj kámoš a těch už hraje míň a míň, tak to popíšu míň tvrdě, než bych to popsal u někoho, kdo není kámoš. Ne, že bych hledal výmluvy pro něj, že bych úplně lhal, to ne, ale vím, že jsou možnosti, jak popsat situaci a rozhodně je jiný, když je to můj kámoš nebo můj oblíbenej klub nebo neoblíbenej klub.

12) Má Česká televize klub, na který by Vás nenasadila?

Dřív jsem si to myslel, protože tím, že jsem z Liberce, tak jsem byl dvakrát na Slovácku, teď jedu do Karviný a Liberec hrál jednou v Jablonci a třikrát doma v televizi a ani jeden zápas jsem nedělal. Ale myslím si, že to byla spíš náhoda. Ale to je spíš otázka na Pavla Čapka, který nasazuje. Ale myslím si, že ne. Ale pozastavoval jsem se nad tím, protože cestovní náklady si platím sám a nedostanu tři Liberce, který hrajou doma a jedu na Slovácko a do Karviný, takže... Ale myslím, že to byla náhoda, protože mi nikdo z těch kluků neřekl, že by mi nechtěli dávat Liberec, že tam bydlím a že bych tam mohl být neobjektivní.

13) Ale do studia na Liberec chodíte?

Tak studio je vždycky z Prahy. Teďka máme ten model z Prahy, takže to je jedno. A to jsem ho dostal. Ale ve chvíli, kdy ještě nebylo jasný, že tam ten Liberec bude. My jsme teď ty zápasy obsazovali bez ohledu na to, jaký ten tým ten zápas bude hrát. Takže jsme spíš čekali,

kdo tam bude nalosovanej a nevěděli jsme to. Takže myslím si, že to kluci moc neřešej koho dávat, na kterej zápas.

14) Jak je pro Vás těžké mluvit spisovně a připravujete se na to nějak?

Semináře nemáme žádný. Na začátku mé kariéry v televizi mě trochu chtěli vychovat a tlačili k tomu, abych mluvil spisovně, ale nemluví spisovně. Kdybych mluvil spisovně, tak by mi to vůbec nešlo z pusu a moje koncovky kterejch, jakejch, prostě já, kdybych říkal, který, já bych nemoh takhle mluvit. Takže nejdřív mi říkali, že bych měl mluvit spisovně. Pak tu pozici toho experta udělali takovou, že je tam jakoby specialista na fotbal a že nemusí mluvit tak jak moderátor. Já myslím, že to je příjemnější. Já mám kamarády, který do televize choděj a snaží se mluvit spisovně a dráždí mě to, protože je znám, jak mluvěj normálně a dráždí mě to. Já jsem se naučil, buď co nejpřirozenější, mluv, jak když mluvíš v hospodě, jako když mluvím s váma, tak takhle chci mluvit v té televizi. Já tam nechci bejt za blbce, za nějakýho strojenýho. Takže jsem řekl, že já takhle mluvit neumím a nebudu. Prostě buďto si mě tam berte nebo pochopím, když si mě tam nevěmete, když nemluví spisovně správně česky. No, a berou mě dál a myslím si, že i lidi to maj radši. Já znám ty reakce lidí, kamarádů na ty kluky, který mluvěj spisovně, snažej se, tlačej je, aby mluvili spisovně, prostě neleze jim to z pusu, a i se to těm lidem podle mě hůř poslouchá.

15) Dá se říct, že se to postupem času rozvolnilo a už se tolik na ty experty netlačí, aby mluvili spisovně?

Já myslím, že si je zasadili do tý škatulky hostů, který tu jejich mluvu neovlivníte. Oni se nějak prezentujou sami a že vlastně patří k tomu sportu. Podle mě je pro ně důležitější ta přirozenost, než aby z veřejnoprávní televize zněl hlas, kterej je spisovně českej. Neřekl bych, že se to teď rozvolnilo. Oni už mi nějakou dobu nic neříkaj. Více méně to byl jenom Ota Černý, který tam byl šéfredaktor, a který mě nabádal, abych se snažil mluvit česky správně a ve chvíli, kdy už tam není, tak už to nikdo moc neřeší bych řek.

16) Dostáváte i tak nějakou zpětnou vazbu?

Jsou věci, který mi občas řeknou, když občas udělám nějakou chybu nebo udělám něco špatně nebo tak. Že bysme se nějak úplně chválili, to zase ne. Občas mi třeba pochválej tužku, že jsem to tam dobře popsal, že to bylo logický. Ale ty reference z řad kolegů, moderátorů nebo komentátorů tolik nemáme. Spíš beru to, že si mě tam zvou furt, takže to beru, jakože jsou se mnou relativně spokojeni.

17) Určitě jste v kontaktu s Petrem Švancarou, který dělá experta pro O2. Bavíte se o těch studiích a jaké jsou v tom rozdíly a podobně?

Jasně. Řešíme to hodně, protože jsme kamarádi a on z Český odešel, protože je šašek, sranda a na tý Český takovejhle prostor určitě neměl, jako dostává v O₂. Speciálně pořad Tiki -Taka je pro něj, kde on může mluvit, jak chce, o čem chce a dodává tomu to jeho, tu šarádu, tu srandu, která ty lidi baví. To u nás takhle nemohl v takový míře a v takový formě už vůbec ne. Takže to řešíme. Spíš se špičujeme. Alfa a omega ani není naše vystupování, ale spíš to, jaký zápasy děláme. A to, že oni dělají Ligu mistrů a prostě největší český zápasy, tak jsou někde jinde. Ty zápasy jsou sledovaný a jsou vyhledávaný fotbalovejma fanouškama, kdežto ty naše jsou trochu v ústraní. Takže si mě trochu dobírá, ale myslím si, že jsme si oba našli místo. Neříkám, že by se mi tenhle model nelíbil, ale u nás je to neproveditelný, ale zatím jsem na Český a nemyslím si, že by se to v dohledné době mělo změnit.

18) Vybavíte si ještě nějaký rozdíl?

U nás je to daný tým, jak je šéfredaktor nebo šéf tý fotbalový sekce, kterým je Pavel Čapek. A ten je trochu konzervativnější. To znamená, nemá rád překvapivý věci, nemá rád inovace, takže si dlouhou dobu jedeme to stejný. A Peťa na tom kritizuje to, že nic nevymýšlíme, že si tam nějak jedem. Samozřejmě všichni jedou tenhle ten mustr. Jo, tak to nějak jede, tak pojedeme dál. Kdežto v tom O₂ aspoň na začátku, kdy měli velký plány, tak byli otevřený všemu, zkoušeli nový věci, že to nebylo dopředu daný, jak to bude vypadat celý rok. To na Český je to jasně naplánovaný, protože není zájem ve vedení redakce.

19) Dá se říct, že se na O₂ víc pouští do sporných situací?

Ne, já vím, že kluci, když je studio a je něco v tom zápase, tak okamžitě chtěou, abych si to vzal do tužky. To je taková novinářská etika, že jakmile je nějaká kontroverze, tak bysme o ní měli mluvit a kluci rozhodně nemaj tendenci to uklidit pod stůl nebo tak. Prostě chtěou to rozebrat, byla to ruka, nebyla to ruka. Minimálně můj názor chtěj, abych na to řek. Takže kontroverzí se nebojej.

20) Takže největší rozdíl je v té zábavnosti a odlehčenosti?

Hele, ale to fakt jako mluvíme speciálně o tom Tiki - Taka. Já vidím ty studia, je to hodně podobný, maj tam trochu jinej model, jak hodnotěj ty zápasy, ale řekl bych, že vesměs to je hodně podobný a my se tam taky snažíme někdy přejít do srandy a nemyslím si, že u O₂ by to byla jenom prča, ale že rozebíraj taky hodně ty akce. Ono se na tom modelu moc měnit nedá. Prostě divák chce vidět hodnocení toho zápasu, sestřih nějakých momentů, který byly zajímavý, aby se k tomu ty lidi, který by o tom něco mohli nebo měli vědět, aby se k tomu vyjádřili.

21) Jak se Vám jako bývalému hráči hodnotí gólmani a mají to pole Vás hokejoví experti ještě těžší?

Nedokážu říct, jak je to pro hokejové experty, ale pro mě je to, že trochu odhaduju, protože narážíte na to, že jsem gólman nikdy nebyl. Ale samozřejmě jsem s něma dvacet let byl. Bavili jsme se dnes a denně a vždycky řeknu, nejsem gólman, ale tohle by podle mě měl chytat. Takže prakticky tam dodám, že to je můj názor. U útočníků to třeba neříkám. Ale tam to může být podobný. Prostě je to můj názor, že to nemám ze svých zkušeností, že bych to chytil, ale že gólmani, kteří stáli za mými zády, tak to chytili. Takže nemyslím si, že by to bylo nějak extrémně odlišný, než hodnocení obránců nebo záložníků.

22) Stává se, že někdy zavoláte nějakému gólmanovi a zeptáte se ho, jestli tu situaci viděl a jaký je jeho názor?

Stalo se mi to párkrát, ale ne předtím, ale většinou až když jsem něco řekl, tak jsem si to trochu kontroloval, jestli ten názor má opravdu i člověk, který ten život prožil mezi tyčema, jestli ten názor má podobnej. Ale co chci navázat. Co si občas nechám schválit, kde mám nedostatky a tam mají nedostatky všichni, to ještě předtím, než o tom mluvím, to jsou výroky rozhodčího. Právě nějaký inkriminovaný momenty, jako je hra rukou a, já nevím, takový složitý věci pravidlový, tak to si obvolám rozhodčího, který mám prostě kluky na telefonu, ještě předtím, než se k tomu vyjadřuju.

23) Dokázal byste nějak porovnat fotbalový a hokejový experty?

Nevím, no. Já se tady nechci pouštět úplně do nějakýho rozboru. Podle mě to samozřejmě trochu souvisí s tím šéfem redakce. Pavel je takovej v klidu, je rád, že to jede, ale úplně zásadně krom toho svého studia nic neřeší. Naproti tomu, já znám Roberta, jsme kamarádi, a to je prostě blázen a perfekcionista a hodně lidí tím i sere a vyžaduje to i po těch svých hostech a expertech, který si trochu víc piplá, protože není moc konkurence. Teď je sice hokej i na O₂, ale to nejlepší, co český hokej vyprodukoval, tak je v Český televizi, kdežto o fotbalu se to říct nedá. Ti největší hráči o to nemají zájem. Není to nic tak extra zábavnýho. Musíte se občas vyjádřit kriticky ke svým kamarádům, ke spoluhráčům nebo klukům, kteří hráli fotbal, takže si můžete udělat zlou krev ve fotbalovém prostředí. A to ohodnocení je žalostný, takže ti kluci tam vysloveně nechtěj chodit. Takže bych řekl, že mezi náma není taková konkurence a podle toho to taky vypadá.

24) Napadá vás tedy ještě nějaký rozdíl?

Nenapadá. Já mám ty kluky experty hokejový rád, protože se mi líbí. Líbí se mi hokej jako hra a líbí se mi, jak to dělaj to studio se zábavou, se zájmem na to koukám, protože jsou dobří. Až na výjimky. Ale obecně se mi ty hokejový studia na České televizi líbí.

25) Když přijde do studia host, tak redaktor si s ním vyká, ale vy jako expert si s ním můžete tykat?

Ne, já si s ním můžu tykat, pokud je to host, se kterým si tykám. Je to trošku postavený na hlavu, ale je to tak. Tam to je dokonce tak, že oni si taky tykají. Pavel Čapek si s většinou těch hostů tyká, ale do vysílání jim musí vykat.

26) Většinou jste dva experti?

Jeden bývá většinou expert a jeden host. Včera jsem byl já jako expert, moderátor a Dušan Fitzel jako host.

27) Dva experti nebýváte?

Byl jsem s Tomášem Pešírem, s Károu, ale je to většinou výjimečně, když to třeba nějaký host zruší nebo se to klukům hodí, že to je nějaký tématickej pořad, aby tam bylo víc názorů, tak třeba jsme dva experti.

28) Jaké byly vaše začátky?

Byl to postupnej vývoj. Poprvé jsem komentoval v roce 2001, když jsem hrál za Slavii a měl jsem dvě žlutý karty, tak proti Leedsu jsem nemohl hrát první čtvrtfinále Poháru UEFA. Tenkrát Petr Svěcený, shodou okolností teď na O₂, mě vzal na komentátorský a komentoval jsem svůj první zápas. Bylo to hrozný, protože jsem komentoval kamarády, ještě emoce do toho, protože jsme hráli hrozně, prohráli jsme 3:0, takže to byl špatnej začátek, ale můj první komentátorský. Ale od té doby jsem se celkem skamarádil s klukama, kteří v té Český dělali, jezdil jsem pravidelně s něma na vodu a spíš přes ten kamarádšoft si mě tam občas vzali. Oni tam samozřejmě nemůžou vzít někoho, kdo je zapasovanej v nějakým klubu, protože chtěj tu objektivitu, takže i proto teď ligu nekomentuje Martin Hyský, protože je ve Slavii a tak dále. Takže já jsem většinou chodil jako host do nějakých pořadů a pak se to postupně vyprofilovalo po konci kariéry na to, že si mě tam začali zvat pravidelnějc a pak vznikl nějaký status experta. A od té doby tam jezdím, ale byl to postupnej vývoj.

29) Připravujete se nějak před zápasem i s tím komentátorem?

S komentátorem na stanovišti na komentování ne. Akorát vím, ty kluky znám, takže vím, jak komu tam zasahovat, co, s kým řešit a s kým si můžu co dovolit, ale není to nějak zásadně odlišný. Jediná výjimka byla zase mistrovství světa, kdy jsem měl tu velkou přípravu, tak jsem si s Mírou Bosákem, se kterým jsme komentoval, tak jsem si s ním dohadoval, co budu pouštět já během toho komentu, abychom se nedoublovali, abych neříkal něco, co má připravenýho on ve svý přípravě. Díky tomu, že jsme ten produkt chtěli udělat dobře, tak jsme se domlouvali, co k těm jednotlivým týmům máme a jak bysme mohli mluvit. Ale myslím, že už se známe natolik s těma komentátorama, že není potřeba si nic víc říkat. Já mám představu, že i s tím komentátorem by to měl být dialog, že se bavíme o tom fotbale, na který koukáme a aby to bylo stravitelný pro toho diváka.

30) Jaká jsou ta pravidla, kdy vy byste měl mluvit?

V hokeji to mají striktně daný, že při přerušení nebo vím, jak to tam má Robert nastavený. Já můžu mluvit prakticky kdykoliv, spíš poznám, kdy ten kolega končí, kdy snižuje hlas a můžu se do toho zapojit a je vlastně jedno, jestli tam nechám pauzu pět vteřin a nechám zase mluvit jeho. Prostě poznám, že tam je pauza a on zase pozná pauzu u mě. Máme vždycky dohodu, že když jde do tuhýho nebo když se něco děje na tom hřišti zajímavýho, co by měl popisovat, tak já skončím. To znamená, že x krát popisuju něco... Předevčírem oni prohráli a tomu se nedařilo a dneska mu to jde a tady to přihrával pravou nohou výborně a oni jdou do šance a já to utípnu i klidně v půlce věty a on to vycejtí a začne mluvit a popisovat tu příležitost.

31) Když jste měli ještě práva na Ligu mistrů, tak existovala nějaká pravidla pro nasazování, jako mají teď na O₂?

My jsme ty experty měli, když byla Liga mistrů, tak byli jasní. Myslím čtyři jsme tam byli a pravidelně se točili. Každý dostal dva nebo tři zápasy za ten měsíc a neřešilo se, jestli je to Liga mistrů nebo ne. Je pravda, že já jsem Ligu mistrů dostával, ale neřešilo se. Tam totiž nebyl člověk, kterej by ji hrál a byl expert. Samozřejmě ty hosty jsme chtěli udělat tematický k tý Lize mistrů. Ale experta jsme brali, že máme čtyři experty a ti se točili.

32) Když hraje reprezentace, jak se stavíte k tomu, když někdo řekne v komentáři „my“?

Já to neberu, že to je špatně. Komentátor asi ne, ale já můžu bejt fanoušek. Ve chvíli, kdy hraje český národčák proti Dánsku, tak já jsem jeho fanoušek, přeju si, abychom vyhráli a tohle jsme udělali dobře a tohle se nám nepovedlo. Já v tom určitě nevidím problém a určitě se podobným stylem i někde vyjadřuju.

33) Je expert zdrojem informací pro moderátora či komentátora?

Bylo x věcí, který já se snažím přinést, když komentuju, a i dneska budu mít zákulisní věci z hradecký kabiny a určitě budu mít i něco z Brna, takže to kolegovi komentátorovi řeknu, protože se to třeba hodí víc, aby tohle řekl on. Takže je to čistě na mně, pokud mám něco zajímavýho a myslím si, že by to měl říct hlavní komentátor, tak mu to řeknu. Ale neděje se to tak úplně často, protože oni tu přípravu mají hodně širokou. A více méně to třeba nadhodím do toho přenosu jako za mě a rozvedem o tom diskuzi v tom přenosu. Ale že bych mu nejdřív tu informaci dal, ať ji tam hodí on, to se fakt stává málokdy. Říkám, bylo to na tom mistrovství, kdy jsme si s Mirkem řekli, ty říkej tohle, to jsou tvoje věci a já tady občas řeknu něco takovýho.

34) Pomáháte si někdy i mezi sebou mezi těmi experty?

Spíš se špičkujeme a hecujeme s Pavlem Karochem a Martinem Hyským. Tys dal... To byla tužka, ty ses nemohl vymáčkout a tak. Takže, že bysme si pomáhali, to ne. Občas si

pošleme SMS, ale to tak bývá pravidlo ve všem. I komentátoři, když něco říkáme blbě, tak si pošleme... Teďka vím, že Míra říkal na Slovácku místo Vodháněl, Vodehnal a že mu přišla SMS, hele, říkáš Vodehnal, no, tak se Míra vomluvil do přenosu, místo Vodháněl jsem říkal Vodehnal. Takhle si pomůžeme, když slyšíme, že vysloveně něco špatně říká a říká to opakovaně, že to není přeřek, tak si to napíšeme v SMS, abychom tu chybu neopakovali.

35) Jaký je rozdíl, když komentujete ze stadionu a když komentujete z budovy?

Velkej. Samozřejmě ta atmosféra a celoplošný vnímání hřiště je pro mě jako fotbalistu hrozně důležitý. A v tom právě vidíte ten největší rozdíl, když máte jenom ten záběr tý kamery, který prostě má omezený místo na to, aby zabrala, tak se to hrozně blbě chápe. Narážím na to třeba v tužce, když chci ukázat, že ta obrana měla vystoupit, ale ve chvíli, kdy to chci ukázat, tak ta obrana tam ještě není vidět. Kdežto já na stadionu ji vidím. Já to prostě na stadionu vidím a dokážu to popsat a pochopit. Kdežto v tý televizi to nevidím a nevím, že to nevytláčela ta obrana, že byli zalezlí, protože ten záběr mi to neukazuje. Takže je v tom pro mě jako pro experta fotbalovýho hroznej rozdíl a hroznej problém. Dokážu se s tím samozřejmě vyrovnat, ale není to pro mě takovej zážitek jako na stadionu. Ale zážitek myslím jako pochopení fotbalu. Ne, že si užiju atmosféru. Je důležitá, souvisí s tím fotbalem, ale pro pochopení celého toho systému toho fotbalu je pro mě důležitý, abych viděl celý to hřiště.

36) Je to tedy stejné i ve studiu?

Ne, ne, ne. Ve studiu tlacháme a tam nemáme konkrétní věci. Ve studiu rozebíráme, jak ty mančafy hráli, jakej je tenhle kluk, jak se mu daří. A to je stejný, jestli to děláme v Praze nebo na stadionu.

37) Narážel jsem tím na to, že jste mluvil o tom, že je to pro Vás důležité při elektronické tužce.

Protože já do tý tužky můžu použít akorát věc, která je v televizi. Když jsem na tom stadionu, tak já vidím, že ta obrana to nevysunula a udělala strašně velký hřiště. A proto tam ti hráči byli a nebyli v ofsajdu. Ale na tý tužce to nemůžu ukázat, protože ve chvíli, kdy ten balón centruje, tak ta vobrana ještě není v záběru. Až ve chvíli, kdy ten balón letí... Takže proto jsem mluvil o tužce, že na tom poznáte, že potřebujete celý hřiště, celoplošně vnímat fotbal, a ne jenom ten úsek, který zachytila kamera.

38) Dokážete popsat, co experti do přenosu přinesli a jestli jsou nějaká negativa, která mu mohla vzít?

Nedokážu. Měli bychom tam vnášet naši osobní zkušenost, náš zážitek, naše vysvětlení a pochopení, proč kopnul takhle, proč přemýšlel takhle, proč udělal tohle to z tý naší fotbalový historie. Ale jestli to má pro ty diváky, který ten fotbal zajímá čistě konzumně, tak to tě ani

třeba tolik nezajímá a daleko víc je dráždí ten hlas toho experta nebo jeho vystupování, formulování slov. Takže vím, že některý lidi to dráždí a nejsem bláhovej, že bych si myslel, že všichni jsou nadšení z toho, že tam můžou bejt fotbaloví experti. Takže pro ty lidi, který to zajímá, kteří hledaj ve fotbale hlubší souvislosti, tak tam můžeme přijít s názorem, kterej oni neviděj a s vysvětlením nějakým. Ale pro ty normální, obyčejný konzumenty to jsou kolikrát informace, který nedokážou vstřebat.

39) Takže dá se říct, že pro ně je potom lepší model, jaký má O₂, komentátor, komentátor?

Nevím, možná jo. Podle mě tam potom závisí na těch sympatiích. Někdo ti svým vyjadřováním sympatický je a někdo ne. Není důležitý obsah těch slov, jako spíš forma, jak to zní a jestli neruší. Mně zase Míra Bosák říká, že to O₂ je špatný v tom, že mají furt souboj, že on má přípravu, on má přípravu, furt mluvěj a chtěli by toho druhýho ne porazit, ale trumfnout něčím. Kdežto my se tam snažíme být partneři a doplňovat se.

40) Dokážete odhadnout, kam by se ta profese experta mohla posunout? Například v zahraničí dělají experti i rozhovory.

No, já bych chtěl. Mohlo by se to posunout tak, ale to je o celkovým vnímání fotbalu, aby ty média, který u toho fotbalu jsou, byly braný jako pozitivnějc u těch sportovců. Nevím, jak je to u hokeje, ale asi trošku líp, ale třeba u biatlonu a těchto menších sportů, nechci říct, že biatlon je malej, ale novejch, je daleko vřelejší vztah těch sportovců k těm novinářům. Já řeknu obecně novinářům. Kdežto v tom fotbale jsou furt, a to včetně televizních komentátorů, ty osoby braný jako nutný zlo. Jakože jo, oni mě chcou zase setřít, oni tohle, tohle, tohle. Ostatní jsou z nás prostě nadšený, že tam bude televize a že to bude někdo sledovat. Kdežto ti fotbalisti, jak je to furt v tý televizi a jak je to jasný, tak už skoro to nechťej. A když se tam vyjádří někdo kriticky k někomu, tak je to červeněj hadr na ně. Já bych si hrozně přál, aby ten vývoj byl takovej, aby ty kluky začali brát. Trošku lepší je to u nás u expertů. Přece jenom jsme si tím fotbalem prošli a když já řeknu o Rezkovi, že mu to skočilo a že se to nemůže stát, tak to jakoby vezme líp, protože jsem to hrál než od někoho, kdo to nikdy nehrál. Takže na nás experty je ten pohled trošku lepší, ale řekl bych obecně novináři, jsou pro fotbalisty skoro až nepřátelé. Čím víc toho ututlat, tím líp. Je to prostě špatně nastavený.

41) Když jste na komentátorském stanovišti, máte čas si tam něco vyhledat na telefonu?

Jasně. Na komentátorským to tolik nedělám, abych viděl i věci, který nejsou na první pohled patrný, takže aby mi něco neuteklo. Takže když komentuju, tak moc telefon nesleduju. Mám ho samozřejmě zaplej před sebou, kdyby mi právě někdo napsal, hele, říkáš blbě tohle,

tohle, ale moc to nesleduju. A ve studiu to sleduju furt. Hele, tenhle, kolik má odehraných zápasů, kolik dal gólů a furt si tam něco vyhledávám a k tomu samozřejmě využívám telefon.

Příloha č. 6 – Přepis rozhovoru s Tomášem Peširem

1) Mohl byste popsat, co se od vás očekává, když jdete jako expert do studia a co, když jdete na komentátorské stanoviště?

Je to stejný, když jdete do studia, i když jdete komentovat. Mně se líbí na ČT, že je to rozdělený jako komentátor a spolukomentátor. Když budu mluvit o tom spolukomentování, tak jsou komentátoři a každý chce něco jiného. Třeba Míra Bosák je v pohodě a říká, povídejme si normálně o fotbale, nemá žádná pravidla. Třeba Jirka Štěpán je hodně takový, že si chce zápas řídit sám a od experta chce hodně opakováčky a věci, co se dějí na hřišti, které normální člověk nevidí.

Co se týče studia, tak to proběhne strašně rychle. Když jdu do Dohrána nebo do nějakýho pořadu, kde se diskutuje hodinu, tak je to jiný než v průběhu zápasu, protože ty jsou strašně krátký. Máte předzápasové něco, které trvá patnáct minut, v poločase je to sedm, osm minut, kde se vyloženě řeší to, co se stalo v prvním poločase a po zápase je to taky celkem rychlovka. Takže většinou po tom expertovi chtějí pocit toho hráče ze hřiště.

2) Jsou nějaká pravidla, která musíte dodržovat ve studiu?

Studio je jednodušší. Samozřejmě jste tam vidět, což je potřeba si dávat pozor. Například ve studiu na ČT jsou točící židle, a to mi řekli už na začátku a dávám si na to pozor, ale většina lidí, kteří tam přijdou výjimečně, tak se na nich točí. Ono vám to nedojde a pro toho diváka je to takový nepěkný.

Potom je tam ještě jedna zajímavá věc, a to, že když já sedím a koukám se na toho moderátora, tak se musím dívat do své televize, odkud mě snímá moje kamera. Ale potom je tam ještě několik dalších televizí a toho člověka to nutí se koukat na ty jiný televize, ale pro toho diváka je to takový pocit, že se díváte z televize ven. Takže to se mi taky stávalo.

A nejdůležitější je nepřekřikovat se, nebrat si slova a spíše ty zásady jsou v komentování, protože v komentování se spíše překřiknete a nedělat takový to, že když vystřelí Novák a někdo řekne, že to byl Svoboda, tak bychom se neměli překřikovat. Ono se to prostě přejde, víme, že jsme udělali chybu a nepitvá se to dál.

3) Jaromír Bosák ve své knize tvrdí opak, že by se mělo opravovat, aby divák dostal správnou informaci.

Jedna věc je dostat se v tom studiu do diskuze, to je fajn. Třeba včera jsme s Lud'kem Zelenkou diskutovali, a to se mi líbilo, že je to takový živější. Tak by to mělo být. Nemělo by to být, že jeden expert mluví, druhý řekne, že ano, druhý řekne nějaký názor a zase řekne, že ano. To se mi nelíbí. Ale při tom komentování je to prostě tak rychlý, že si nemyslím, že je dobrý skákat si do řeči a opravovat se.

4) Snažíte se vyvarovat klišé?

Já to samozřejmě říkat nechci a myslím si, že to neříkám. Když už jsem to řekl, tak jsem se tomu zasmál. Já nemám rád klišé a když jsem ve studiu, tak hodně debatuju s Petrem Kubáskem, který dělá Dohráno a studia na ČT, je to šéfredaktor v Brně a on mě i poslouchá, když komentuju a dává mi nějaký výtky, což já chci, protože já jsem nedostal žádný školení. Řekli mi, přijď si to zkusit a nikdo mi neříkal, tohle máš, tohle nemáš. Byl jsem vhozen do vody a plavu. Takže s Petrem to hodně konzultuji a on mi poradil takový věci, který jsou zdánlivě jednoduchý, ale je dobrý se jich držet. Když se vás reportér na něco zeptá, tak to nikdy nezopakovat. Vždycky je dobrý rozvíjet tu myšlenku. Za druhé, a to dělá hrozně moc lidí, že začínají odpověď slovem tak.

A já nemám rád klišé, to radši řeknu něco, co mi potom nevyjde, jako můj názor. Já jsem hrál fotbal v šesti zemích a kdybych se naučil pět odpovědí na rozhovor po zápase, tak si s tím vystačím, protože rozhovory jsou všude stejný a odpovědi jsou stejný.

5) Takže se dá říct, že se sám vzděláváte?

Zpětná vazba. Jednoznačně. Ať je to, jak chce, tak já už to dělám třetím nebo čtvrtým rokem, ale my nejsme moderátoři nebo komentátoři a je strašnej rozdíl mezi tím být komentátor a spolukomentátor a vést ten zápas a být dotazovanej ve studiu. Mně se lidi ptaj a já jsem měl problém s tím, že Pavel Čapek, když má studia a vezme si potom hráče, tak chce i po tom expertovi, aby dal otázku. Což už je dneska v pohodě, ale když mi to řekl poprvé, tak to byla taková rychlovka, že moje otázka trvala snad tři čtvrtě minuty. Je úplně něco jinýho být komentátor a spolukomentátor. Pro mě to jsou pořád profíci, kteří nám mají co dát a rád si je vyslechnu.

6) V zahraničí dělají komentátoři i reportéry. Lákalo by vás to zkusit?

Já bych si určitě nějaký rozhovor udělal, to by mě lákalo. Víím, že jsem nabízel, protože jsem byl u ženskýho národňáku a měli jsme hrát s Polkama, ale nakonec se kvůli epidemii neodehrál a chtěl jsem pomoc ČT, že bych udělal rozhovor s jejich trenérem v polštině.

7) Vy jste jako hráč působil i v Polsku a v Turecku. Byl jste tam i v televizním studiu, jak byste je srovnal?

V Polsku to bylo TFP, takže to je na úrovni ČT a v Turecku nedokážu říct, co to bylo za televizi. V tom Polsku to bylo podobný jako na ČT, protože to bylo k zápasu druhé ligy, tak to bylo podobný běžnému přenosu, co vidíme tady v první lize, takže studio s moderátorem a já jsem byl host toho studia. Takže to byla zkušenost v polštině. V Turecku bylo povídání o Kayserisporu a představení nových hráčů. Byl jsem tam já a právník z klubu, takže to bylo v angličtině. Turci vůbec obecně hodně debatuju o fotbale a ty studia tam jedou nonstop.

8) Jak se připravujete do studia a jak se připravujete na komentování?

Paradoxně nejjednodušší je komentovat ligu a chodit do studia na ligu, protože to je věc, kterou sleduju, vím o každém výsledku, vím o hráčích, vím, kolik mají karet a tým, jak jsem teď zrovna dostal nasazení a vím, že tam mám během čtrnácti dnů nějakých sedm akcí, takže jste v tom dění. Nejtěžší pro mě bylo, když jsem začínal ve druhý lize. Dělal jsem si přípravy třeba dvě hodiny. A potom mě nasadili na mistrovství světa, ale dali mi takový zápasy jako Maroko, Tunisko, Panama, Irán, takže na to jsem se připravoval. A to bylo docela dlouhý, protože jsem věděl, že už to je mistrovství světa a, upřímně, nevěděl jsem nic o Iránu, o Panamě, takže jsem dostal internetovou stránku, kde jsem si vytáhl nějaký informace, a to jsem chodil připravený hodně. Ale ta první liga je pro mě nejsnazší, to už je těžší ta druhá liga. Třeba když jdu komentovat Pardubice s Chrudimí, tak upřímně v Chrudimi neznám každého hráče a neznám, jak se chová na hřišti.

9) Co si máme pod vaší přípravou představit?

Konkrétně k tomu mistrovství světa jsem se podíval na historii zápasů, viděl jsem nějaké sestavy, v jakým rozestaveních hrajou a povytahoval jsem si asi šest obránců, šest záložníků a dva, tři útočníky a k tomu bylo o těch hráčích nějaký povídání. Bylo tam, kde hrajou, jakou měli kariéru, zajímavý příběhy, ale to byly UEFA stránky, který jsem dostal k dispozici na ČT a čerpal jsem z nich.

Co se týče druhý ligu, tak se podívám na historii zápasů, na nějaký karty, formu a už to zase není tak, že bych tomu věnoval dvě nebo tři hodiny, ale je to třeba jen půl hodiny. A hodně si povídáme, když jedeme na nějaký zápas.

Na první ligu je to spíš hlavně sledování toho fotbalu, protože mám i práci, která se točí kolem fotbalu. Snažím se sledovat Dohrána, snažím se po očku sledovat, když nemám čas sledovat zápas, tak mám v telefonu stažený O₂ a sleduju výsledky, góly, karty, asistence, to je prostě každodenní automatismus.

10) Dá se říct, že Vaším primárním zdrojem jsou Vaše zkušenosti?

Jo. Jako když komentuju nebo vidím nějakou situaci, kterou vidím zpětně třeba zpomalenou, tak se snažím do toho vžít a kolikrát chci divákům vysvětlit, že třeba zdánlivě jednoduchá situace nebyla zase tak jednoduchá nebo při nějakým faulu, když si všichni říkají, vstávej, nic se ti nestalo, tak třeba zmíním to, že prostě ze hřiště tohle je věc nepříjemná.

11) Když jdete do studia, tak dostanete nějaké scénáře, které si předem připravujete?

Jsou různí reportéři. Třeba David Kozohorský moc neříká, co se bude dít, Pavel Čapek volá třeba i den dopředu nebo v den zápasu, jaký témata budeme probírat a Petr Kubásek to jenom proběhne, co se bude dít. Ale já osobně jsem ten typ, co to nemá rád, když mi dopředu

někdo řekne, o čem se budeme bavit, protože už mi dopředu probíhá v hlavě odpověď a často to spadne do toho klišé. Takže já mám radši, když to na mě někdo vypálí z voleje. Je to takový přirozenější.

12) Když si donesete do studia jako přípravu papíry, tak uchováte si ji?

Neuchovávám. Já mám výhodu, že co si přečtu a napíšu, tak si hodně zapamatuju. A když jsem potom dostal třeba znovu reprezentaci Iránu, tak jsem hodně čerpal, věděl jsem, nezapomněl jsem to. Ale jinak je to tak, že si rozložím tři, čtyři papíry před sebe, koukám na monitor, protože mistrovství světa se komentovalo z komentovací místnosti a těch materiálů je tam docela dost.

13) Jaký je rozdíl mezi tím komentovat ze stadionu a komentovat ze studia?

Jednoznačně lepší stadion. Samozřejmě teď ne, protože jsem měl Jablonec – Liberec bez atmosféry. Těžký. Ještě jako když se nic neděje a vždycky se v duchu omlouvám těm komentátorům, který jsem občas kritizoval, když jsem to ještě nedělal. Ale jinak je samozřejmě lepší komentovat ze stadionu než ze studia. Protože tam sedíte, máte před sebou dva monitory, máte ruchy v uších, ale na tom stadionu vás to víc vtáhne.

14) Jak se oprostíte od fanouškovství a jak je to pro vás těžké?

Já jsem slávista, ale v podstatě nejsem takovej ten zabeďněnej slávista, že bych řekl, že nic jinýho neexistuje. Takže s tímhle já nemám problém. Já se snažím nebýt zas úplně kritickej. Na druhou stranu já tam jsem od toho, abych řekl, když je něco špatně nebo dobře. Třeba včera brankář Porcal udělal chybu. Zelí řekl, že by ho omluvil, já jsem řekl, že bych ho neomluvil, takže nejsem takovej, že když komentuju Slavii, tak bych ji nějak nesmyslně tlačil, to ne.

15) Robert Záruba říkal, že by experti neměli být nasazováni na jejich bývalé kluby. Ve fotbale to tak není?

Výhoda, nevýhoda je ta, že Slavii komentujeme málo, protože to většinou polkne O₂. Nicméně vím, že jsem ji s Opavou komentoval, takže s tím asi nikdo problém nemá. Na druhou stranu vím, že obecně, a to prásknu, že Luboše Kaloudu moc nechcú nasazovat na Brno. To je pravda, takže asi nějaký nepsaný pravidlo by tam mohlo být.

16) Jak je těžké zkritizovat bývalé spoluhráče a Vaše kamarády?

Těch kluků, s kterejma já jsem hrál – Tomáš Hübschman, Mára Matějovský, Bičík – už je jich strašně málo. Samozřejmě ty hráče znám. A já nejsem zase takovej, že bych někoho strašně napálil, ale jako zase na druhou stranu, když někdo udělá velkou chybu a já řeknu, že tu chybu udělal a ten člověk to nepřijme, tak asi má problém on. Nebo já jsem vždycky byl ten typ, že mně nikdo po zápase nemusel hodnotit, že když jsem věděl, že jsem odehrál špatný zápas, tak jsem to věděl sám.

Stalo se mi jednou a je to čerstvý, že mi někdo napsal po mým studiu a nelíbil se mu můj výrok a byl to funkcionář, což mě překvapilo, ale zatím to je v pohodě a všichni to koušou.

17) Jak často využíváte svoje kontakty v klubech, abyste získal nějaké informace?

Tím, že jsem vtažen do fotbalového prostředí tím, jaké mám funkce ve fotbale, tak spíš je to na úrovni druhý ligy. Já většinou jezdím na zápasy sám, pokud to není někde, že bychom s Vlastou Vláškem jeli vlakem do Ostravy, to ne. Ale do Jablonce, do Liberce, do Ústí nad Labem jedu sám a občas se zastavím u sportovního ředitele, abychom se pozdravili a samozřejmě nějaký informace vycucnu. Ale že bych pravidelně volal do klubů, které komentuju, co se tam děje, co se tam neděje, to nedělám.

18) Takže na zápasy moc s těmi komentátory nejezdíte?

Občas jo, ale je to tak padesát na padesát.

19) Proběhne před tím zápasem ještě nějaká společná příprava?

Když jedu komentovat zápas, tak je to vyloženě o tom, že se bavíme o tom, co ten tým hrál minulej tejden. Kde maj slabiny, kde nemaj slabiny, kdo tam je lídr. A když je to to studio, tak většinou dostanu nějaký body, o čem se budeme bavit, ale většinou to je širokej pojem – raz, dva, tři, čtyři – budeme řešit obranu, ten se vrátil, toho útočníka, ten je po angíně a víc jako neřešíme, že by do detailů každou otázku, to úplně ne.

20) Když komentujete, tak jak máte dané, kdy máte mluvit vy a kdy to nechat tomu komentátorovi?

Jsou zásady, že na začátku si to bere ten komentátor, pak mě představí, já řeknu nějaký svůj názor, pak to proběhne rychle, třeba u národňáku jsou hymny, sestavy, tam do toho nevstupuju. A myslím, že teď už pro to mám cit, že se nepřekřikujem a jak už ty komentátory znám, když už s těma lidma mám odkomentovaný nějaký zápasy, tak vím, kdy do toho mám vstoupit. A oni jsou už i většinou takoví, že když si skočíme do řeči, tak si ukážeme mluv nebo tak a většinou to slovo nechají tomu expertovi.

21) Není to tak, že by expert měl mluvit hlavně při opakovačkách?

To je třeba ten Jirka Štěpán, že ten chce vyloženě opakovačky. Ale ono... Upřímně opakovačky, já nevím. Mně se třeba víc líbí to, co mi řekne Míra Bosák. Já jsem přesvědčeněj, že by to mělo být třeba 70-30 nebo 65-35 ve prospěch toho komentátora, protože on je komentátor. Já mám říkat jenom nějaký názory, ale aby to byly jenom opakovačky, tak to je blbě, si myslím. Možná hokej je v tomhle jinej, protože má spád, tam je těch opakovaček a přerušení víc, takže se tam do toho ten expert může vrátit, ale ve fotbale jenom opakovačky, si nemyslím. Kolik jich je za ten poločas...

22) Bylo by pro vás v pohodě glosovat Ligu mistrů, když jste ji nikdy nehrál?

Když je Liga mistrů nebo národňák a takový velký zápasy, tak jdu, řeknu na to svůj názor. Ale samozřejmě stalo se mi, že Lewandovski nedal tutovku a řeknu to tak nějak šetrně. Nemyslím si, že jsem ten, a vím, že někteří experti takoví jsou, že řekne, že se nechal trestuhodně obejít Messim. To já asi úplně neřeknu, protože Messi vám řekne stokrát, že udělá klíčku doprava a stejně vás stokrát obejde. Mně se něco takovýho stalo s Lewandovským a ta kritika přišla, ale řekl jsem to šetrně, že on to ví sám. Nejsem z toho pokaděnej, že bych ho nezkritizoval, to ne, ale všechno musí mít nějakou úroveň a vyvážení.

23) Jak je pro Vás těžké mluvit spisovně?

Nemluvím spisovně. A schválně nemluvím spisovně. Nesnažím se o to. Občas se na to trochu zaměřím, že třeba koncovku řeknu spisovnou, ale nesnažím se o to, protože já, když budu mluvit spisovně, tak každéj pozná, že to není moje přirozená mluva. Stejně mi tam budou padat hovorový slova a pořád si myslím, že fotbalovej fanoušek je pivní fanoušek. A nehledám ani nějaký cizí slova nebo zapeklitý výrazy, protože na fotbal, když se podíváte na stadion, na fotbal se kouká v hospodě. Koukaj tam lidi, kteří si dají pivo. Prostě lidi, kteří chodí do práce, dělníci většinou, prostě lidi, kteří mají rádi fotbal a mají třeba jenom tohle. A nemyslím si, že aby tam bejvalej fotbalista říkal nějaký spisovný obraty a nějaký rozumy, nejsem toho zastánce. Někdo může mít jinej názor, ale já tam nejsem od toho, abych mluvil spisovně.

24) Do jaké míry jste v kontaktu s ostatními experty a pomáháte si nějakým způsobem?

Většinou jsme v kontaktu, když se potkáme, že někdo jde komentovat a já mám studio nebo naopak. Včera se třeba stalo to, že jsem se Zelím, se kterým jsem hrál... Samozřejmě, když se potkáme, tak o tom pokecáme, ale že bychom si nějak pravidelně volali, to ne. To spíš s těma reportérama, ale máme na sebe telefony, takže když je něco potřeba, tak si z 99 procent vycházíme vstříc, když je potřeba třeba něco vyvexlovat. Ale že bychom si vyměňovali v rámci první, druhý ligy nějaký info, to ne.

25) S těmi reportéry jste více v kontaktu proč?

Třeba Vlasta Vlášek vždycky, když máme nasazení společný, což je většinou měsíc dopředu, tak se ozve. A domlouváme se, jestli pojedeme spolu nebo sami. Sem tam si něco písнем, ale je to spíše na kamarádský bázi.

26) Jak poznáte hranici, co můžete říct a co už byste neměl říct?

To je na mně. V podstatě já, když bych řekl třeba, že na Slavii tři měsíce neplatí, tak je to moje informace a já si s ní musím nějak pracovat, musím s ní naložit a musím ji vysvětlit. Nemám zakázaný to, že bych něco nemohl říct. Já můžu říct v podstatě cokoliv, ale musím vždycky vědět, a to musím vědět sám, kde je ta hranice, co je stoprocentně ověřený a co není. Protože ta televize je tak ošidná, že já dneska něco řeknu a každéj to přejde. Za půl roku se

ukáže, že to je jinak a oni to z té televize vytáhnou a samozřejmě někdo bude konfrontovat, takže na tohle se musí dávat pozor. Já vypouštím jenom informace, který mám stoprocentně ověřený.

27) A co informace, které máte třeba od konkrétního hráče a podobně?

Čím větší kamarád, tím spíš, kdyby něco provedl na hřišti, tak ten názor řeknu, protože vím, že pak si můžeme zavolat, můžeme si to vysvětlit nebo pak mi většinou ten člověk řekne, že jo, že to tak bylo. Spíš, na co jsem byl upozorňovan, tak často mi ujíždělo, že jsem těm klukům říkal přezdívkama. Takže mně říkají Pišta, Ondra Mihálik v Plzni je taky Pišta, Zelí mi včera ve studiu řekl Pišta, tak já jsem řekl Pišta Mihálik, Pišta Mihálik, Pišta Mihálik a Vlasta Vlášek mě upozornil, že je dobrý to říct třeba jednou, že pořád jsem jeden z nich, ale pro diváka, když budeme říkat třeba Kopejda na Kopice, tak to nevypadá úplně dobře, tak to mi řekl, ať neříkám.

28) Jak jste se změnil jako expert?

Zezačátku je jasný, že člověk byl víc nervózní, víc jsem to sledoval, víc jsem to hlтал. Dneska už mám trochu víc klidu a tím pádem mám i větší přehled, protože dřív jsem obdivoval, že komentátor, jako komentuje ty hráče Pešír, Svoboda tak, že ty hráče vidí, a to já jsem v tu chvíli neviděl, protože jsem byl soustředěnej, aby mi něco neuteklo a dneska už jsem víc uklidněnej, takže na to koukám víc s nadhledem. Dřív jsem hodně koukal na monitor, dneska už koukám hodně na hřiště. A co se mi stávalo, že když jsem koukal zezačátku na hřiště, tak jsem komentoval něco, co jsem viděl na druhý straně a neuvědomil jsem si, že na tom monitoru divák nevidí celý to hřiště a komentoval jsem něco, co ten divák nemůže vidět.

29) Podle čeho vybíráte situace do elektronické tužky?

Většinou je to tak, že když je jedno jediný ligový utkání, tak si vybírám akce já. A buď si je sám maluju, ale já jsem nedostal žádný velký školení, takže jsem schopnej tužku namalovat, ale neumím úplně ty lupy, zpomalovačky a tyhle věci. Takže buď to si je namaluju sám a já dělám jednoduchý tužky, protože jsem přesvědčenej, že než to čtyřikrát zastavovat a všude tam malovat a zvětšovat, tak si myslím, že ten divák se v tom ztratí, anebo mám k ruce člověka, který mi ty tužky připraví, já mu řeknu, kterej klip chci a co na něm chci a on mi udělá tu grafiku a já si jenom pouštím play. Protože na tý tužce je zajímavý, že když si to člověk maluje sám, tak si připravíte ten klip a zastavíte si to ve chvíli, kdy chcete a něco si tam namalujete, ale nesmíte to pustit, protože když to pustíte, tak vám to pojede na obrazovce i s těma šipkama, malůvkama. Takže musíte udělat nejdřív, zastavit to, namalovat, smazat, pustit a zase zastavit. Takže Zelí si to maluje sám, ale já jsem si jistější, když si ty klipy připravím dopředu a člověk mi tam tu grafiku připraví.

30) Co experti do toho přenosu přinesli a je něco, co mu vzali?

Když jsem nechodil do televize, tak si myslím, že spojení moderátor – expert nebo komentátor – expert je dobrý, protože kdo jiný by o tom měl povídat. Ono je sice hezký, že někdo je nabriefovanéj. Přirovnám to k trenérovi, kterej učí ve škole, udělá si profi licenci a chce být ligovej trenér. Takovejch je hrozně málo. Takže si myslím, že experti mají chodit do televize, líbí se mi i to spojení na ČT, že je komentátor a expert, zatímco na O₂ je komentátor a komentátor, ale to je jejich názor. Ale přinesli do toho ten pohled ze hřiště. Pak je otázka výběr experta, aby nešlápli vedle. Není jednoduchý je najít, oni by samozřejmě chtěli hráče typu o dost slavnější, než jsem já, než je Zelenka, typu třeba Nedvěd, Koller. Ale to jsou zase lidi, kteří vám tam nebudou pasovat, nebudou vám tam chodit. Takže je potřeba vybrat citlivě experta a určitě mají experti v tomhle svoje místo a je to zpestření. A myslím si, že lidi víc zajímá názor toho experta než redaktora. Nechci reportéry urazit.

31) Vidíte naopak nějakou výhodu v systému O₂, kde jsou právě dva komentátoři?

Nevím, mně osobně se líbí systém ČT. Komentátor – expert mi přijde fajn. I když samozřejmě musí na to fanoušek koukat tak, že ten expert tomu dává něco jinýho. Není to profík, nemluví spisovně, stejně jako já nemluvím spisovně, ale ten expert je tam od toho, aby dal pohled z toho hřiště, protože jsem přesvědčeněj, že speciálně u fotbalu člověk, kterej to nehrál na profesionální úrovni, tak vám nemůže předat to, co se momentálně stane na tom hřišti. Vypadá to strašně pomalu někdy, ale já vím a každej expert to ví, že z toho hřiště je to strašně rychlý. Takže včera, jestli jste viděl, že někdo řeší Stancia, že měl volit ještě přihrávku vedle na Masopusta do prázdné brány, tak ono to vypadá jednoduše, ale já vím, že to byla přihrávka, kterou podle mě nahrát nemohl, takže střílel dobře.

32) Od kdy jste expert?

První zápas, který jsem komentoval, byl Hradec Králové – Příbram ve druhé lize. Podle mě to bude teď na podzim tři nebo čtyři roky. Příbram, myslím, vyhrála a trénoval je Csaplár. Ale od té doby jsem na to koukal a když vezmu studia a komentování, tak mám třeba 150 zápasů. Minulý červen jsem měl za měsíc dvanáct zápasů, a to bylo strašný. To už jsem i chtěl mít volno. Ne z toho důvodu, že by mě to nebavilo, ale z toho důvodu, že to bylo hodně komentování. Byly tam nějaký ženský, mistrovství světa sedmnáctek, předkola Evropský ligy a já jsem si připadal hrozně vystříleněj a že už těm lidem musím vadit. Protože jsem byl třeba pondělí, úterý, čtvrtek, pátek a už Vlasta Vlášek říkal, proč tam nemám smlouvu, že jsem tam jak doma. A to je podle mě už strašně moc a pak těm lidem musíte lízt na nervy. A každej ten člověk má nějaký systém komentování a stejně tomu nemáte vy co dát. Pořád sledujete něco

a když to předáte čtyřikrát nebo třikrát za měsíc, tak je to fajn, ale když to máte předat dvanáctkrát, tak si myslím, že to je hodně.

Příloha č. 7 – Přepis rozhovoru s Milanem Antošem

1) Jak se připravujete do studia a jak se připravujete na komentování?

Ve studiu bych měl být připravený tak, že mám rozhled, co se momentálně v hokejovém prostředí děje. To znamená nejen v Extralize, ale i v těch jiných soutěžích. Je to proces, který musí ten expert mít v sobě, musí neustále sledovat co se děje. Pokud jdu do studia, tak bych měl mít přehled, co se děje v celé tý hokejové sekci, která je. To znamená nejen v Extralize, ale i v těch nižších soutěžích, co vedení svazu dělá a tak dále.

Pokud jdu komentovat určitý zápas, tak se připravuju vyloženě na ten zápas. Ty vědomosti, který mám, tak jsou důležité, ale nejsou stěžejní pro ten jeden zápas, kterej komentuju. Tam je stěžejní to, abych měl přípravu, kdo hraje, jaký maj výsledky, jak jsou na tom v bodování, aby člověk měl představu, jak to vypadá a potom, kdo tam z těch hráčů je v něčem a v čem výjimečný, co za speciality, nebo co je stěžejní pro ten zápas, kterej zrovna komentuju.

2) Jak dlouho časově Vám ta příprava zabere?

U toho zápasu, kdy komentuju, tak si myslím, že to je třeba dvě hodiny, aby si člověk dal do kupy nějaký údaje. U toho studia se to nedá spočítat. To je opravdu o tom, v tom hokeji být, protože ve studiu se ptá většinou moderátor na různé otázky a je těžký se na to připravit, protože ty otázky dostáváme celkem pozdě. Není to tak, že bychom je dostali třeba týden dopředu a chystali se na ně. Takže tam je ten časovej úsek delší. Ale zase je to o tom sledovat ten hokej jako celek. To znamená, číst, co se děje v médiích, kdo má jaký názory, jaký jsou změny a tak dále. To znamená, že je ta příprava daleko delší.

3) Dá se říct, že Vaším primárním zdrojem jsou vaše zkušenosti?

To každopádně. To je jasný. Protože zaprvý, kdybych neměl hokejový zkušenosti, tak bych to nikdy nemohl dělat a druhá věc je, že primárně jsou situace, který člověk už zažil a nějak je řešil a ví, jestli je řešil dobře nebo špatně.

4) Když jdete komentovat, donesete si s sebou nějaké papíry?

Někdy jo, někdy si přinesu papíry. Taky je důležitý vědět sestavu, ale pokud ty soupeře opravdu znám, vím, kdo tam hraje, sleduju je dlouhodobě, protože už toho experta dělám dlouho, tak už to úplně nepotřebuju, protože to vím. A na data je vlastně ten komentátor. Já bych neměl říkat úplně, tady ten hráč má dvanáct bodů. Já bych měl říct, co je pro toho hráče specifický, speciální, co dělá nebo co v tom zápase je zajímavýho, co se zrovna děje. Takže já to беру tak, že mám v hlavě, jak třeba hrajou různé kluby, jakým systémem a snažím se spíš to tomu divákovi předat, že je to podobný, stejný nebo jiný, ale já tam nejsem od toho, abych měl připravený data a chrlil je tam.

5) Do studia si papíry donesete?

Jo, tam některý věci, který vím, že jsou složitý k zapamatování, tak si tu přípravu prostě musím udělat. Ale zase říkám, v tom studiu je to o tom rozhledu jakoby celkovým. To znamená vědět, co se děje a potom si vytáhnout, co je zajímavý v tom zápasu nebo otázce, která přijde od moderátora.

6) Uchovááte si po zápasech svoji přípravu?

Měl jsem tablet, pracoval jsem s tabletem, ale pak jsem zjistil, že je pomalej a že na tu rychlost studia vůbec nestačí. Tam prostě ty zápisky, který jsou a hledat to, je nesmysl. Tam prostě člověk musí být připravenej a mít to v hlavě, takže ta prvotní příprava byla, že se člověk chce nachystat a chce si to uchovávat, aby to měl do dalšího studia připravený, ale vlastně je to nesmysl, protože v té rychlosti, když je to živý vysílání, tak to vůbec není možný. Ta rychlost té odpovědi by měla být taková, aby divák měl jasnej pocit, že to víte nebo nevíte nebo prostě je okamžitý a ne, že tam pod stolem hledáte v tabletu nebo v deskách. Takže už to neuchovávám, protože vím, že to je k ničemu a pokud je to údaj, kterej je zvláštní nebo speciální, tak si ho uchovám v hlavě.

7) Jak vybíráte situace pro elektronickou tužku a konzultujete je s moderátorem?

Začínali jsme tak, že jsme to volili sami. Dneska už to děláme tak, abychom na to navázali rozhovor. Takže ten posun je takovej, že dneska se domluvíme s redaktorem, který je na stadionu a říkáme mu tu specialitu, kterou bychom chtěli ukázat a on se na to může zeptat. To znamená, že trošku přesah toho rozhovoru je v tom, že já vlastně ukážu nějakou situaci, kde se ten hráč, co jde na rozhovor objeví a není to pokaždý, ale pokud se tam objeví, tak jsme dopředu domluvení s tím, kdo dělá rozhovory, že se zeptá na nějakou situaci, kterou já jsem v tom viděl.

8) Dostali jste nějaká pravidla, která musíte dodržovat ať už při komentování nebo ve studiu?

Ne.

9) S tím souvisí třeba i fanouškovství a vztah k bývalým klubům. Jak se s tímto vyrovnáváte?

Já nejsem moc velkej fanoušek. Já jsem nikdy moc nefandil, takže s tím nemám žádný problém. Pro mě fanouškovství při nějakým komentu není problém. Možná při zápasu národňáku, tam člověk trošku fandí tý český reprezentaci. Tam je to někdy těžký udržet se, abych byl nestrannej. Ale pak člověk pochopí, že kdyby lhal, tak ty lidi na to přijdou.

10) A jak to máte s kritikou Vašich známých nebo bývalých spoluhráčů?

Nesnažím se to omezovat. Mám kamarády a kritizuju je stejně. Ale jde o to, že každý hráč v zápase udělá desítky chyb a jde o to, aby jich udělal co nejmíň. Pokud je ta chyba zásadní pro vývoj v utkání, tak je určitě důležitý ji ukázat, ale stejně tak je důležitý ukázat, když někdo udělá něco navíc a je to zvláštní. Ale že bych rozlišoval, že někoho jenom chválím a někoho, protože není můj kamarád, budu jenom hanit, to ne, protože na to by se hrozně rychle přišlo. Protože ti hráči to sledují a myslím, že by rychle přišli na to, že mám někoho v triku a snažím se mu uškodit, což já nechci, protože ti hráči jsou tím živěný. Chci popsat tu situaci tak, jak ji vidím já a je mi úplně jedno, jestli je v tom můj kamarád nebo ne.

11) Vy trénujete na Slavii a pokud by se vrátila do extraligy, mohl byste dělat experta na jejich zápasech?

Ne, nemohl bych dělat.

12) Jak často využíváte své kontakty v klubech?

Čas od času. Není to pravidlo, že bych ve středu šel komentovat a v úterý volal. To nedělám. Přejde mi to takový, že ty kluky, který znám a dělají někde, tak když se bavíme, tak se bavíme o celku. A pokud mi něco řeknou nebo mi řeknou nějakou specialitu, tak jim řeknu, že to nepoužiju nebo použiju tak, aby mi řekli to, co by oficiálně mělo zaznít.

13) Připravujete se ještě nějak dohromady s komentátorem?

Drobnosti. Jenom když máme nějaký výstup. Když máme ten stand-up před zápasem, tak si řeknem, co chceme říct nebo co by tam mělo zaznít. Ale jinak při tom komentu se snažím mít stejný tempo řeči jako ten komentátor. To znamená stejnou rychlost povídání. Přejde mi rušivý, když jsem začínal, tak jsem to někdy dělal, teď se snažím to omezit, když někdo mluví rychle a druhý pomalu. Jeden udává rychlost komentu a já bych na to měl přistoupit a reagovat podle mýho stejně rychle.

14) Dělá vám problém mluvit spisovně a snažíte se o to?

Já si myslím, že každý má nějakou spisovnost v sobě. V nějakých mezích, když jde něco vyjednat na úřad a podobně. Je pravdou, že někdy nám ujedou věci, který spisovný nejsou, ať to je hokejová hantýrka nebo věc, kterou komentátor nebo divák by vůbec tak neviděl, ale myslím, že by nám ujížděli sprostý slova, to ne. Tam spíš jde o skloňování věcí, kdy mi třeba... Vhazování se řekne buly a někdo to chce skloňovat. My prostě máme vhazování jako buly a hotovo. Odjakživa. Jsou to takový slangový věci, který jsou v hokeji a těžko se to odnaučuje říkat to jinak. Je to daný tím slangem, že člověk začíná hrát hokej někdy v pěti, v šesti letech a celou dobu to nějak říká. Takže to nějak nejde změnit. Ale řekl bych, že nějakou takovou spisovnost, kterou divák čeká, to je spíš pro komentátora než pro experta.

15) Takže jste se tomu ani nijak zvlášť nevěnoval?

Ne.

16) Jak jste se k profesi sportovního experta dostal a proč jste ji vzal?

Dostal jsem se tak, že mě oslovil Robert Záruba, kterej ten pořad začal dělat a začal ho nějak rozvíjet. Já jsem ještě hrál a dohodli jsme se, že až skončím, tak to zkusím. Šel jsem do toho, protože to bylo zajímavý a něco jinýho. Chtěl jsem ten hokej vidět trochu z jinýho pohledu, abych měl taky představu o tom, jak to vypadá. Nevěděl jsem, co si od toho mám slibovat. Předemnou tam byli asi čtyři experti a já byl pátý, takže to bylo v plenkách.

17) Věděl jste, jestli půjdete komentovat nebo jen do studia?

My jsme začínali tak, že byl jenom koment a studio ještě úplně nebylo. Před deseti lety se začalo dělat studio pravidelně, když jsem tam šel. Nějaký občas bylo a pak už jsem spad do studia. Dnes už bych řekl, že víc dělám studia, než komentuju zápasy.

18) Všiml jste si na sobě nějakého vývoje?

Jo, jo, určitě. Myslím, že každý divák, který to pravidelně sleduje, zaznamená, že... Neříkám, že tam je zlepšení, ale je tam rychlost toho rozhodování, co říct, jak to říct, aby to bylo prostě... Jo, je tam vývoj za těch deset let.

19) Jak poznáte hranici, co už byste říkat neměl?

Je to o tom, že to, co se řekne v kabině, tak je taková nepsaná tradice, že se z té kabiny nikdy nedostane. To znamená, co já si říkám s těma klukama, kteří ještě hrajou a oni mi to řeknou, tak prostě už člověk na to má normální sportovní cit nebo společenský cit, co se dostat ven může a co už ne. To znamená, dá se to jednoduše rozpoznat a kdyby to bylo něco speciálního, tak mi ten kluk řekne, hele, tohle neříkej, když to je něco, co je zákulisní a bavíme se, že se bavíme jako kluci u piva.

20) Do jaké míry jste v kontaktu s ostatními hokejovými experty a pomáháte si mezi sebou?

Jsme v kontaktu. Většinou se vídáme na mistrovství světa. Tam jsme spolu hodně, takže si dokážeme říct, co a jak, ale pomáháme si... Každý to dělá nějak jinak a v tom je asi specialita České televize, že každej je jinej a nejsme stejní. To je ta výhoda. Kdybychom byli stejní a říkali stejný věci, tak už to není tak zajímavý. Zeptáme se na informace a tak. Ale jinej názor na výchovu dětí bude mít David Pospíšil, protože děti netrénuje a jinej budu mít já, protože je trénuju. Takže ten rozdíl tam nějaký je. Řekneme si třeba, jak se hraje systém nebo jak to budou hrát, jak to hráli, ale že bychom si předávali nějaký zásadní informace, to ne.

21) Jste v kontaktu s nějakými experty, kteří dělají fotbal a dokážete je porovnat s hokejovými?

Potkáváme se. Já vnímám fotbal tak, že na něj koukám, něco se mi líbí, něco se mi nelíbí. Nikdy jsem rozdíl neřešil. Já si myslím, že fotbal i hokej je jenom zábava, i když je to odbornější posudek té hry a mělo by to být řečené takovou formou, aby to ten divák pochopil. Pro fotbalové experty je výhoda to, že ten divácký dosah je obrovský, protože těch fotbalových fanoušků je daleko víc a myslím si, že těch lidí, kteří kopou ten fotbal je víc než těch, kteří hrajou hokej.

22) Vzpomenete si, od kdy jste expertem?

To bude někdy 2010. První zápas jsem komentoval s Tomášem Jílkem nějaký předsezonní pohár ještě ze starý karlovarský haly a byla to nějaká příprava před sezonou. Byl to rok 2009 nebo 2010.

23) Je pro Vás rozdíl, jestli jste nasazený na zápas reprezentace nebo na českou ligu?

Určitě. Reprezentace je to nejvíc. Tam to lidi sledují a všichni chtějí fandit tomu českému týmu. Pokud komentuju národák, tak si musím dát pozor na to, abych byl přesnější, protože tam si myslím, že lidi míň odpouští chybu, než když budu komentovat Zlín – Karlovy Vary. Tam si dávám pozor na tu nezápartnost, abych popsal nějaký situace, ale u toho národáku musím být přesný, protože to sleduje fakt hodně lidí a běžná věc, která tam může zaznít, je může nepochopitelně naštvat.

24) Jak se stavíte k tomu, když komentátor nebo expert použije pro reprezentaci

v komentáři označení „my“?

Je to zvláštní, ale stává se mi to taky. Neměl bych to asi říkat, ale nevím, jak by to přesně mělo být, ale stává se mi, že to beru někdy jako my. To ztotožnění tam prostě je a někdy je to těžký to neříct. Je to o tom, jak to ten člověk cítí, ale asi je správný to neříkat. Někdy je těžký se udržet. Asi ten komentátor by měl být větší profík. Ten expert by měl být fakt expert a měl by vědět, o čem mluví a neměl by se bát říct ty důležitý věci. Ale ten komentátor je spíš češtinář, ten by neměl dělat chyby v tom, co říká.

25) Dokážete popsat, kdy byste měl vstupovat do hry a jak si s komentátorem předáváte slovo?

Ted' jsme to nějak vykrystalizovali, že vstupujeme, když je přerušená hra a když se hraje, tak komentuje komentátor. Ale je pravdou, že když třeba je těch zápasů na mistrovství světa hodně, tak vstupujeme i do toho komentu nějakou specialitou, kterou třeba vidíme a ten komentátor ji třeba nevidí, ale když to vezmu z podstaty, tak já mluvím, když je přerušená hra.

26) Dochází někdy k předání slova zvednutou rukou, očním kontaktem a podobně?

Jo, když je tam něco speciálního a já to chci popsat, tak dám signál a je úplně jedno, jestli do toho klepnu nebo se stane, že hlavní vylučuje nebo zvedne ruku, že bude vylučovat,

tak na to upozorňuju toho komentátora, nějakým, Zvedlou rukou, aby na to nezapomněl nebo aby si uvědomil, že tam je tohle a tohle, aby to tomu divákovi řekl daleko dřív, než na to divák zareaguje. Někteří diváci to vidí, jiní ne, takže určitě tam nějaký kontakt vždycky je.

27) Je pro Vás rozdíl, když komentujete ze stadionu a když z budovy?

Já to mám každoročně, protože třeba mistrovství světa do dvaceti let dělám z Kavčích hor a hraje se to třeba v Americe. Je to složitější, ale je to víc o tom soustředění a nemáte ty zákulisní informace, nevidíte ten hokej v tom pohledu. Když jste na zimáku, tak vidíte spoustu věcí, který můžete říct a který vám popíšu ten zápas víc, než když koukáte na televizi a vidíte jenom hru. To znamená, teď třeba řeknu příklad, na mistrovství světa jsem viděl hádku hráčů Slováků na střídače. Řekl jsem to, že se pohádali a potom z toho bylo velký faux pas, že to tam začali vysvětlovat, že se nepohádali. Ale pohádali se tenkrát. Bylo to vidět, že se hádají na střídače, a to, když máte, že komentujete ve studiu, tak tyhle situace nevidíte, což je pro komentování dost důležitý.

28) Je v tomhle rozdíl i ve studiu?

Je to rozdíl v tom, že tam je spousta dementů, kteří se chtějí ukázat v televizi. To je asi ten nejmarkantnější rozdíl, abyste byl připravený na to, že tam na vás hodí nějaký debil plechovku, která je plná piva, takže se stane, že se roztríská o plexisklo a všechno je mokré, takže je to hlavně o tom se soustředit na tu svoji práci a okolí dát stranou. Když jste ve studiu, tak tady s tím nemáte problém, protože to okolí jsou kameramani. Ale pokud jste tam venku a chcete těm lidem ukázat, jak je to složitý mechanismus, tak nikdy... Někteří jsou fajn, ale někteří jsou debilové.

29) Dostáváte po vysílání nějakou zpětnou vazbu od České televize?

Snažíme se o tom mluvit. Já si myslím, že ti lidi ve studiu i ten režisér vidí, když tam něco hapruje, když to není úplně ono, když člověk udělá něco blbě. Takže si to řeknem, ale že bychom si po každém studiu nebo komentu sedli a jeli ten zápas znova a říkali si, tohle bylo dobrý, tohle špatný, to ne. Ten zápas plyne nebo to studio je tak rychlý, že musíme tolerovat, že někdo udělá něco trošičku blbě.

30) Dokážete říct, co experti do toho přenosu přinesli a mají i nějaká negativa?

Negativa jsou určitě, že ne každý expert, je divákovi sympatickej. Každý divák si hledá toho svého experta, kterej mu sedí. Co přinesli, měl by to být pravdivý popis té situace a pak speciality, který ty lidi do té doby neviděj. A to si myslím, že pokud je u fotbalu nebo u hokeje nebo u čehokoliv, tak popis té situace, kterou ten divák nevidí, tak tu přinese jenom expert, kterej tam hrál nebo tam byl a kterej si zažil třeba vyražený zuby nebo hokejkou dostane, jak mi říkáme, do kulí, tak je to trošku jinej rozdíl, než když byste řekl, no, tak to vydrží. No, tak

prostě, když dostanete a máte vyražený tři zuby, tak na to koukáte jinak, než když se vám nic neděje.

31) Jak se stavíte k tomu, že v zahraničí jsou experti i v rolích reportéra a dělají rozhovory?

Já jsem to dělal, když byl národ'ák ve Finsku nebo ve Švédsku a je to těžký. Člověk se na to musí připravit. Není to tak, že to střílí od boku. Je to složitý už z toho, že jako expert musíte mít daleko širší slovní zásobu, to znamená, musíte číst hodně, abyste volil správná slova a potom rychlost reakce. Vy, když o něčem víte, něco umíte, tak o tom dokážete vyprávět. Ale když najednou se vy máte ptát, tak ty zásady, který jsou, se musíte naučit a myslím si, že tam je potřeba, kdyby to člověk dělal, tak je potřeba se naučit nebo projít alespoň nějakým školením, aby na to byl připravenej.

32) Viděl jste v těch rozhovorech nějaký rozdíl, než když by ho dělal profesionální novinář?

Určitě. Třeba když jsem dělal s Milošem Říhou, tak bylo vidět, že se baví, protože respektuje to, že o tom něco vím, že se baví s odborníkem. Když tam je někdo, kdo se ptá na odbornou věc, tak ten člověk rychle pozná, že ten člověk o tom nic neví a že tu informaci jenom dostal a teď se snaží ji říct. Ale ta odbornost, protože ten sportovec nebo trenér, když zjistí, že proti němu stojí někdo, kdo o tom něco ví, tak v tu chvíli se snaží odpovídat opravdu tak, aby to bylo srozumitelný. Někdy, když je tam člověk na rozhovory, tak prostě ho trochu odbyde takovým tím klišé.

33) Co se od Vás jako od experta očekává?

Abych ten hokej popsal trochu jinak než komentátor. To znamená, abych tam přinesl něco osobního a teď nemyslím o sobě, ale o těch hráčích, tom zápasu, aby to byl prostě individuální expert, který řekne, tady ten hráč výborně dělá tady to a teď jsme to přesně viděli. To je to, co ho dělá tak výjimečným. Ten odbornej pohled toho, že pozná, v čem je ten hráč dobrej nebo v čem je ten tým dobrej nebo v čem je ten trenér dobrej, protože ty statistiky jsou věci těch komentátorů a těch expertů by mělo být to, že má výbornou střelu bekhendem a hůř střílí golfákem a líp zápěstím.

34) A když to přeneseme do studia?

Ve studiu je hrozná složitost toho, že všechno je živý. Na všechno, na co se ptá a kam plyne to povídání, je všechno živě a nedá se na to připravit. Takže představa toho, že si tam sedne člověk, který o tom nic neví a teď prostě ten redaktor se bude na cokoliv ptát, je v pytlí, protože on by o tom nic nevěděl. To znamená, ta příprava do studia je daleko složitější v tom, že opravdu musíte mít rozhled a ta reakce musí být rychlá. A je to složitější. Není to tak jako

na stadionu, kde si sednete, víte, že hraje ten a ten a jste schopni se na to připravit a ty hráče vesměs znáte. Ve studiu víte, co se bude plus mínus probírat, ale to může zaběhnout úplně někam jinam a vy byste o tom měl něco vědět.

35) Robert Záruba říkal, že teď dostáváte úkoly připravit se na více specifikovanou věc.

Je to vývoj až poslední doby?

Jo, jo. Je to vývoj poslední doby, protože se snažíme ukázat něco nového, něco o tom hráči, co je jeho specialita, co je jeho zvláštnost. Je pravda, že když člověk skončí, tak ten pohled na ten hokej je takovej, že většinou všechny ty hráče zná nazpaměť podle pohybu a nemusíte se ani koukat na to, jaký má číslo, protože ho prostě znáte. Když po deseti letech, když už nehrajete a už tam není to vidění jako hráč, že vidíte tu situaci a nějak to řešíte, tak je potřeba se dostat k té podstatě. Proto si myslím, že teď jdeme tou cestou, že si zvolíme hráče a toho rozebereme, o tom mluvíme.

36) Bavit jste se o této profesi s Romanem Málkem, který s Vámi trénuje na Slavii a dělá experta pro O2?

Krátce, ale není to tak, že bychom si dělali společnou přípravu nebo říkali tady je to takhle, tady takhle, to vůbec. Víím, že tam vstupuje hlavně o třetinách a koment nechávají na komentátorech, což si myslím, že chtěli mít nějakou odlišnost. Ale celosvětově je už zvyklostí, že to dělá komentátor a expert, ať to je NFL, basketbal a podobně.

37) Dokážete říct, kam by se profese experta ještě mohla v budoucnu posunout?

Myslím si, že těch zápasů je omezený počet a aby se ten člověk vyvíjel, tak musí těch zápasů dělat daleko víc, protože pak se dostává k tomu, že je daleko rychlejší, je připravenější a nevypadává z toho. Je problém, když komentujete jednou za měsíc nebo jednou za tři týdny, tak to je jako s prací. Jdete tam, než se rozhýbete, než pochopíte, že rychlost a tak dále, tak to je problém. Myslím si, že do budoucna budou ty sportovní kanály nejenom o tom přenosu, ale i o těch diskuzních pořadech. U nás máme vlastně jen dva, který dělají hokej, takže to je jako zatím docela málo.

Příloha č. 8 – Přepis rozhovoru s Davidem Pospíšilem

1) Co se od Vás jako experta čeká, když jdete do studia?

Já si myslím, že se ode mě očekává to, abych mluvil přímo k dění, které se děje na tom sportovišti. Já tam nejsem od toho, abych měl uspořádaný nějaký statistiky, abych měl znalosti, odkud ten kluk pochází, kde se narodil, kdo je jeho máma, kdo je jeho táta. Já jsem tam, dá se říct, z devadesáti procent, abych se věnoval tomu, co se děje na hřišti. To znamená, že jako expert, kterej se tomu věnoval, kterej to hrál závodně, tak bych měl mít postřehy, které možná divák nepolíbenej tím sportem nebo částečně políbenej nevidí, nevšimne si jich. A já bych to měl uvádět a vysvětlovat, jak to funguje v reálu. To je ta, myslím si, nejdůležitější funkce nebo role v tom spolukomentování. A co se týká takovýho toho okolo, jsem tam partner toho komentátora. To znamená, že spolu můžeme vést nějaký dialog, který k něčemu směřuje, do kterýho já vnesu něco ze svých zkušeností nebo co jsem zažil, co zažili jiní v tom hokejovém světě. Protože ten hokejový svět není tak velký, aby historky a příběhy nekolovaly.

Takže když to shrnu, tak moje hlavní část práce je sledovat přímo samotný sportovní utkání a tam vypichovat věci, který jsou v něm zajímavý.

2) Jak poznáte, kdy máte mluvit? Jsou na to nějaká pravidla?

Je to s každým komentátorem jiné. Je komentátor, který tak nějak jede svoji lajnu, je sám připravenej a ten prostor spolukomentátorovi nechává při domluvě třeba při opakovaných záběrech nebo při místech, kdy se nic neděje. A pak jsou komentátoři, kteří vyžadují dialog. Rádi si nechají vstoupit do svého času, do svého projevu a je to víc vo tom, že ti dva spolu komunikují a tím předávají divákům ty svoje poznatky souběžně. Ten jeden takový ty statistický a ty, který se vědí, ale neví je každěj, musím si je, to je narážka na ten internet, jak pomohl k přípravě komentátorů. A potom ty moje, ty hráčský zkušenosti, který bych měl zase převést do toho dialogu s tím komentátorem. Takže nedá se říct, že přijdu a budu mít prostor jenom, když je přerušena hra nebo když jsou opakovačky. Je to hodně odvislé od toho, s kým komentujete, a hlavně od jeho stylu, protože já se svým způsobem přizpůsobuju tomu člověku, který sedí vedle mě.

3) Dá se říct, že když je to komentář s komentátorem, který vyžaduje dialog, tak se to blíží formátu, který využívá O2 (komentátor + komentátor) a blíží se ten expert tomu profesionálnímu komentátorovi?

Je to asi blíž. Na druhou stranu si myslím, že spolukomentátor by měl být v tomhle směru nějak dominantní, protože ve chvíli, kdy jste spolukomentátor a budete se posouvat do role komentátora, tak vám budou unikat detaily, který jsou v tý hře. Protože soustředit se na dvě věci najednou lze, ale pak to není takový to vostrý zaměření, který přináší ta spolupráce

komentátor a spolukomentátor. Možná, že je to cesta, ale ne za každou cenu. Já si myslím, že divák nepotřebuje slyšet za každou cenu, jak se tam dva komentátoři dohadují a baví se navzájem o nesmyslech, že chtějí vědět konkrétní věci a nepotřebují lavinu slov. České hokejové divák je natolik vyspělejší, že spoustu věcí ví sám. Nepotřebuje komentovat, že hráč vede puk, to vidí. A televize je médium, které díky těm obrázkům nabízí možnost toho, že není potřeba se věnovat úplně stoprocentně tomu dění, které na tom ledě probíhá, jako je to v rozhlase, kde vám to musí přiblížit, protože to nevidíte. A můžete od toho odbočovat k těm detailům, na které je tam ten spolukomentátor nebo k těm věcem, který jsou všeobecný, ale pro toho diváka je to zajímavost. Není úplně ta priorita toho komentování, říkat těm lidem, co vidí.

4) Dá se říct, že je expert i zdrojem komentátora? Například když se bavíte před zápasem a komentátor potom použije něco z té vaší debaty.

Jo, to je rozhodně. Je to taková symbióza, protože ten komentátor to většinou nehrál na té nejvyšší úrovni. Samozřejmě tomu sportu rozumí, má ho nakoukaný, ví, co se děje, většinou je to nějaký bývalý sportista, takže ty základy toho sportu jsou, dá se říct, v osmdesáti procentech stejný, ať je to volejbal, basketbal, házená, hokej, fotbal, je to jedno. Ten základ je stejný. Ale pak jsou ty drobné věci, který on nezažil, který nedokáže. Na ledě pro toho hráče je to markantní, co ten borec chtěl udělat, ale on to nezažil, takže to nezná. A když já mu to píchnu do toho komentáře, tak on se toho může chytit a můžeme rozvést zajímavou debatu a tak dále. A to v podstatě se dá použít na všechno. Ať to jsou ty statistiky, ať jsou to nějaký ty životní příběhy hráčů, ať se to týká samotný hry. Dá se to použít na všechno a z toho vzniká ten dialog, který, já si myslím, je lepší než takový to oddělený komentování komentátor – expert.

5) Narážel jsem i na diskuzi před zápasem.

Bavíme se o tom, ale jak jsem říkal, Robert Záruba má v týmu hodně zkušených borců, kteří to dělají patnáct, dvacet let a ten sport není tak složitý na tom, abych za x let do sebe nevstřelil, teď plácnu nějaký číslo, pět set akcí, který se neustále opakují. Protože nic jiného tam nebude. To budou jenom drobné detaily, jestli ten hráč byl o dva kroky vlevo, jestli mu to odskočilo, ale jinak ten sport je sto let stejný. Akorát se zrychluje, ale ty základní pravidla pro tu hru vymysleli ti lidi, kteří vymysleli ten sport. To se vyvíjelo prvních deset, dvacet, třicet let a pak najednou, když přišel někdo ještě s něčím novým, tak byl král. Ale zase se to vžilo, zase se to standardizovalo a není už moc prostoru pro to, aby někdo přišel s nějakým novým systémem nebo s nějakou vychytávkou, která by ovlivnila výsledky těch zápasů tak zásadně, že by to bylo úplně novum.

6) Když jdete do toho studia, dá se říct, že můžete víc zabrousit do toho soukromí těch hráčů, říct historku nebo je to spíš v tom komentáři?

Já si myslím, že to je jenom na domluvě mezi tím šéfem studia, kdo vede to studio, a tím expertem, který tam sedí. Jestli se to vejde do scénáře, jestli to tam je vhodný, jestli je čas a jestli to jsou historky, který by obrazovka třeba nespokla. Je to i o vkusu, jestli to tam dát nebo nedát. Ale určitě tam na to ten prostor je. Je to jenom o tom scénáři, jak se to připraví a jakým způsobem se potom aplikuje na té obrazovce.

7) A do komentáře to také můžete zařadit?

Můžu. Ale samozřejmě musím být opatrný na to, abych tím nezasahoval do situace na ledě, která může být rozhodující. Můžu tam tu historku hodit za stavu 5:1, kdy je ten zápas rozhodlej a chýlí se ke konci a nikoho nepohorší, že mezi tím padne gól na 6:1 nebo na 5:2, protože v podstatě se nic neděje. Ale ve chvíli, kdy to je 1:1 a já tam začnu vyprávět nějakou historku, tak ty lidi u té televize si řeknou, to je magor. To je blázen. Tady vrcholí zápas, já mám nervy na prasknutí a on si tady vykládá nějakou historku z natáčení. Takže zase je to o tom vybrat ten správný moment, kam se to hodí a kam to sedí. A od toho jsou vedle nás ti profíci, kteří to dokážou usměrnit. Během té spolupráce, když se ten člověk učí, tak já už poznám, kdy je ten čas správný nebo poznám to naznačení nebo mi ten hlavní komentátor nahraje, protože se o tom bavíme, on tu historku taky zná ode mě nebo od někoho jinýho. Tak mi na ni nahraje a jenom na mě mrkne a já ji tam pustím, protože vím, že teď je ten správný okamžik.

8) Jsou nějaká pravidla ve studiu nebo při komentování, která musíte dodržovat?

Pravidla při komentování. Takový nevyřčený pravidlo, které ale dodržujeme, že jakmile se něco děje, co může být zásadní pro ten zápas – nějaká akce u brány – tak já klidně přeruším svůj nějaký monolog, kterej tam vedu a pustím do hry komentátora. A potom se k tomu vrátím, až situace skončí. Ale jinak si myslím, že tam nejsou žádná pravidla, který by někoho svazovaly nebo který by určovaly, že můžu mluvit teď nebo potom. Je to vždycky o tom citu, kterej buď máte nebo nemáte a víte, že teď je to vhodný nebo to není vhodný a hodně se toho naučíme od těch komentátorů, kteří to mají vystudovaný, kteří se v tom sportu pohybují dvacet let na komentátorské židli a mají nějakou tu zpětnou reflexi, která je taky naučila teď ne, takhle jo a ten člověk se tříbí, vyvíjí, až to dotáhne do nějakého stavu, kde má zase svůj zenit a už to nemá kam posouvat. Běžný jako v zaměstnání, jako v životě, všude. Rostu, rostu, rostu a najednou už není kam, tak je čas skončit.

9) Naopak ve studiu máte nějaká pravidla i třeba dress code a podobně?

Dress code je daný. Máme sponzorský oblečení. Takže je daný, někdy se domlouváme na to, co si vezmem. Já nemám rád uniformu, takže věčně bojuju se všema nebo hlavně s Robertem, který by nejradši šel ve stejným oblečení. Já tohle nemám rád. Říkám, že nejsme vojáci, abychom tam seděli nastoupený ve stejný kravatě, se stejným odznáčkem, se stejným

úsměvem. To by mě prostě nebavilo. To bych si připadal, kdybych byl divák, že se dívám na dva blázny, takže já se vždycky snažím to nějakým způsobem rebelským rozsekat. Taky jsme začínali dřív chodit a komentovalo se v tesilkách a v lakýrkách a od té doby, co jsem přišel v džínách a usadili nás, tak máme vršek, košili, sako a zbytek není vidět. A najednou si na to všichni zvykli a je to tak. Samozřejmě, kdybychom věděli, že máme stojací koment, tak se asi ustrojíme, ale co se týká toho ustrojení, tak tam je to jasně daný tím, že je firma Bandi, která nás obléká a chce, aby to bylo v televizi vidět. Co se týká nějakýho timingu, tak to si každý hlídá sám. Člověk by měl být profík a já to mám z Pardubic na Kavčí hory hodinu. Jezdím tak, abych tam byl minimálně hodinu předem. Nechávám si i větší rezervu, protože vím, že v Praze to často vypadá blbě, ale i se stane, že je na okruhu bouračka a asi dvakrát se mi stalo, že jsem přijel pozdě. Ale to jsou všechno věci, to je vyšší moc, to neovlivníte a já tam nebudu jezdit v osm ráno, když vysílám ve čtyři, abych tam byl na tuty. To zase nejde. To není moje zaměstnání. Já jsem tam externista, kterej tam pracuje na smlouvu a mám svoje zaměstnání, který mě živí a tohle je více méně radost, která mi nějaké peníze přinese, ale rodinu to neuživí.

10) Jak probíhá příprava scénáře?

To je celkem jasné. To dělá Robert Záruba, který dělá scénáře úplně ke všemu. Málokdy se stane, to musí být někde na dovolené nebo nemocnej, aby to dělal Jirka Hölzel. A Robert tohle všechno připraví a my hledáme v tom scénáři nějaké místo, kde by se dala vložit nějaká zajímavost nebo příhoda. Kam by se to hodilo, kam by se to nehodilo. Je to zase časově omezený. Ne každá historka se dá odvyprávět za půl minuty, aby vypadala tak, jak má vypadat. Takže někdy se jede podle scénáře, někdy potřebujeme něco natáhnout, protože něco vypadlo, tak tam se to dá využít takovýhle věci. A není to úplně mermomocí, že to tam musím dostat, když si na to vzpomenu. Měl jsem spoustu nápadů, co tam dostat, nakonec to úplně vyšumělo. Ta skladba toho scénáře, já si myslím, že to Robert nedělá vůbec špatně, že to lidi mají ten pořad rádi. Že se na to rádi dívaj, že je tam hodně hlavně hokejových obrázků, že se nedíváme na ty hlavy. A o tom to je. Já, když si to vezmu jako divák a dívám se na nějaké studio a dívám se na tři chlapy slintající o nějakým sport, tak mě to nebaví. Ale když přes ty hlavy jdou obrázky, jaký padly góly, šance, kdo se zranil a tak dále, tak v tu chvíli u toho vydržím. Takže ta televize, jak to dělá Robert, si myslím, že je velice solidní. A dám příklad, proč jsme dostali kanadský pohár, tři, čtyři roky zpátky. Proč jsme ho dostali. Česká televize to nedokázala zaplatit, ve hře byla i O₂, ale Robert je vzal na Kavčí hory, ukázal jim, jak to děláme, jakej děláme program a ta NHL je natolik chytrá a natolik soběstačná a zajištěná a řekla, ano, my chceme propagovat hokej a tenhle formát, kterej vy tady děláte, ten se blíží našemu. Oni neřeknou, že to je hezký. Oni se pochválej sami. Tak my za to radši nedostaneme tolik peněz, ale bude to dobrá propagace

hokeje tady pro Evropu nebo pro Česko plus Slovensko, kde se na to koukaj. Ale jinak by se k tomu ta Česká televize skrze finance nemohla dostat.

11) Kdy Vy jako expert dostanete ten scénář k dispozici?

No, někdy dva dny předem, někdy ráno a někdy se ty scénáře ještě upravujou, tak ho dostanu až hodinu před zápasem. To je různý, ale za mě ten scénář je jednoduše. Ten scénář je důležitější pro ty lidi, který tam obsluhují to studio, plus je důležitější pro moderátora toho studia. Protože já v podstatě jenom reaguju na moderátora. On mi něco podsouvá, on se mě na něco ptá, on mi nějak nahazuje. Pro mě je ten scénář důležitější, že vím, že se bude mluvit o Rothovi, o Poláškově a já vím, že přes ten cover budu mluvit. Tak holt si něco najdu o Poláškově a o Rothovi. A co se týká komentování na samotném stadionu, tak tam máme akorát stand-up. To téma je ve scénáři jasně daný, o čem máme mluvit. Takže zase, člověk, když to neví, tak si to zjistí, když to ví, tak ví, o čem bude mluvit. Takže ten scénář je pro mě důležitější, ale není to otázka života a smrti jako pro lidi ve studiu plus moderátora.

12) Jakým způsobem se připravujete do studia a jak se připravujete na komentování? Je v tom nějaký rozdíl?

Když to mám říct popravdě, tak já se doma ustrojím, dám si sako a košili na ramínko, jedu do Prahy, tam vystoupím, přijdu do studia a oznámím jim, zase mi nepřišel scénář, nemá ho někdo? A oni mi jeden podsounou, já se na něho kouknu a jdeme na to. Nepřipravuju. Když ta sezona běží a vy ji sledujete, tak všechno víte. Tam není na co se připravovat. Čtete internet, čtete tisk, máte zprávy, protože se v tom hokeji pohybujete, tak mluvíte s lidma z klubu. To je moje příprava, že vstřebávám informace. Maximálně si je v těch rozhovorech, třeba když se potkám s Martinem Strakou, tak si je ověřím, zeptám se a takhle. A to je moje studnice informací.

13) Ani na komentování si nějaký papír s poznámkami nepřinesete?

Ne. Protože já tam nejsem pro to. Já tam jsem pro to, abych komentoval, co se děje. A já nevím, co se bude dít. Já reaguju na to, co se děje na ledě. Ten komentátor je připravený. Ten má tu svou A4 a u každého hráče má, kolik toho odehrál, kde toho nastřílel tolik. To jsou informace, které sype on. A já na ně můžu reagovat. A v té dané sezoně, jak to probíhá, mám přehled. Já vím, že Gulaš dal 32 gólů, protože to slyším každé týden třikrát. Já vím, že Gulaš vede ve třicet kanadských bodů, že ten se zranil. To vím. To si nepotřebuju nikam psát. To jsou základní věci. A dneska klidně to v tom komentáři, když to nevím, dokážu přehodit otázkou na toho komentátora. Když jsem na mistrovství světa, tak si udělám poznámky, protože jsme v té situaci, že nevím, kdo tam přijede, kde hrál, jaký měl výsledky, jakou měl formu. Tak si nějaký takovej taháček udělám. Ale to se týká zase zahraničních hráčů, netýká se to českých – znám.

A co neznám a potřebuju, tak mám vedle sebe ještě telefon a klidně si to vygoogluju ještě během toho komentáře. Ono zase na druhou stranu ten hokej je tak rychlá hra, že málokdy se dostanete k věcem, který byste potřebovali divákům sdělit. A když to srovnám s fotbalem, tak tam jsou tak hluchý pasáže, že ten Míra Bosák musí mít připravenou tu O Karkulce a O Perníkový chaloupce, aby tam vyplnil. Ale ten hokej je nahoru, dolů, cvak, cvak, cvak a vy nemáte čas tam něco moc vkládat.

14) Ale asi jsou experti, kteří se víc připravují.

Jsou. Hubas to je velkej plagiátor, ten má plakáty po celým stole, ale to je takový to nováčkovský nadšení, protože ve finále on to tam má, ale stejně komentuje z hlavy. Těžko já se můžu konkrétně na něco připravovat. Protože když si připravím, že Tonda dal dvacet gólů a třicet gólů, proč to tam budu říkat, když mám opakovačku a musím popsat tu situaci. A já popíšu situaci a k tomu ten hlavní komentátor dodá a on to tam má. Jo, a to je ta symbióza, že se doplňujeme. Já popíšu něco, co on třeba nevidí nebo vidí, ale je to moje a on k tomu dodá takový to potvrzení třeba statistikama nebo informacema, který má připravený.

15) Jaký je pro Vás rozdíl, když jste v tom studiu dva experti nebo jste tam sám expert?

Je tam míň místa a víc vydýcháno. Ale jinak téměř žádněj. Možná je to veselejší, že se tam naschvál štengrujeme a je to víc dialogový a nemám nic proti tomu a mnohokrát jsme si mezi sebou řekli... Nebo takhle, já říkám lidem, to, co říkám v televizi, nemusí být pravda. To je můj pohled na hokej. A když tam vedle mě bude sedět Anty, Hubas, Prochy a nevím, kdo ještě, tak vám to řeknou jinak, protože to je jejich pohled na hokej. A vy se se mnou buď ztotožníte a řeknete, jo, takhle s tím souhlasím. Anebo řeknete, ježiš, to je vůl. Já nikomu nevnucuju. Já to tak vidím, já to tak cítím, a proto to tak komentuju. No, a v tom studiu je to dobrý, když jsme dva, že může dojít k těmto konfliktům a je to zajímavější. Jako byly teď ty pátky, protože O₂ to sebrala a my jsme měli vždycky shrnutí toho kola. A to jsme se několikrát krásně pohádali. Nebo my se nehádáme, ale já tam třeba řeknu, no, Anty, já tady s tebou vůbec nesouhlasím, protože to, co říkáš, je kravina. Jo, a on zase něco a pro ty diváky je to možná zase trochu zajímavější, že i vidí, že ti pitomci na té obrazovce se hádaj. Ale je to zase sport. Není to jednoznačný. Není to matematická úloha, která má jenom jeden správněj výsledek a nemůže jich mít víc, i když možná může. A vy můžete to hokejový nebo sportovní vnímání mít někde jinde, jinak postavený, mít za sebou jinou kariéru, hrát na jiným postu. Kdybyste tam posadil gólmana, tak ten vám z toho udělá bordel, guláš. Protože ten to celý život vidí z brány a neví vůbec, co se vepředu děje. Je to prostě o tom, že vy mluvíte za sebe. Neříkáte, že to je pravda, že to tak musí být, ale říkáte, jak si myslíte, že to je pravda a takhle by to měli vnímat.

16) Na České televizi jste ve dvou expertech?

Na národ'ák. Na ligu ne. Na ligu tam je jeden expert, který dělá tužku plus nějaký bla, bla, bla. A na národ'ák je tam ještě nějaký sedící býk, který má mít nějaký komentář, aby tam byl ten dialog, aby to bylo trošku rozdělený. Ale více méně je to jenom na národ'ák a na play off.

17) V České televizi dělá vždycky scénář Robert Záruba, i když to studio moderuje například Jiří Hölzel?

Přesně tak. Protože je workoholik.

18) Jak se odprostité od fanouškovství? Třeba Vy jste Pardubičák, tak když dostanete Pardubice.

Je mi to jedno. Když budou Pardubice hrát blbě, setkal jsem se s tím mockrát. Nevím, vidím to na některých kolezích, že ten vztah k některým těm mančaftům mají, ale pak... Já to prostě nemám. Samozřejmě některý tým je mi sympatyčtější, některej je mi míň sympatickej, ale vždycky se snažím říkat to tak, jak to je. Nikoho neomlouvát. A zároveň, když hrajou dobře, tak je pochválit. A myslím si, že mi to problém nedělá. Prostě tak si řeknou, tak je blbec, tak nám nadával, tak nás sepsul, ale pokud maj nějakou sebereflexi a podívaj se na ten zápas, tak si třeba řeknou, no, on měl pravdu. A pokud ji neměl, tak zase říkám, je to můj pohled na věc, a i já jsem schopnej udělat chybu. Říct tam, kolikrát se mi stalo, že jsem udělal tužku, nějak jsem to vysvětlil, a protože na tu tužku je dvacet vteřin a vy to musíte udělat v rychlosti, aby se to vešlo všechno v tom scénáři do té přestávky, tak kolikrát na něco podstatnýho zapomenete, co by vypíchlo to... A pak si říkáte, no, tak tos to jako moc nevysvětlil nebo tys to řekl úplně blbě. Protože když se na to podívám znova, tak mi tam vyskočí něco. A vím, že už to nejde vrátit zpátky. Stane se to.

19) Nemá ČT problém Vás nasadit na Pardubice?

Robert to tak ze začátku dělal, že já jsem nekomentoval Pardubice, Anty nekomentoval Slavii, Hubas nekomentoval Brno, Martin Hosták nekomentoval Spartu. Tak to dělal. Ale bylo to na konto, že pár, dá se říct, zamindrákovaných blbečků mu psalo na internet, na Twitter nebo jak se jmenujou všechny ty sítě, no, ten zas fandil těm, přitom to vůbec není pravda a dneska už od toho upustil a je mu to jedno. Protože vidí, že jsme se ne posunuli, ale že dokážeme mít ten nadhled a nějakým způsobem se oprostit od toho, jestli jsem hrál padesát let v Pardubicích nebo nehrál. Ale zase musím říct, že to je jenom o tom jedinci. Když to dokáže, může to dělat, když to nedokáže, tak holt tyhle zápasy nemůže dělat.

20) Jak se připravujete na elektronickou tužku? Podle čeho vybíráte situace a konzultujete je nějak s tím moderátorem?

Ne. To je čistě moje záležitost a hledám vždycky něco, co je zajímavýho. To, co lidi znaj, co viděj, to je i pro ně nuda. Já jim desetkrát můžu popisovat co znají a stejně je to nebude bavit. Takže hledám věci, buď góly, ty bavěj vždycky a hledání příčiny, proč to padlo, co udělali dobře, co udělali špatně, to je vždycky zajímavý, ale ještě radši hledám takový ty drobnosti, který ten divák třeba vůbec bokem nepostřehne. Jo, že je to tam někde a vy se díváte na tu obrazovku a najednou tam vidíte nějaký periferně pohyb, který se vám nezdá do toho, tak si to vrátíte, mrknete a objevíte to. To je ta největší radost, když najdete něco, co víte, že se vám stalo třeba i v kariéře, že je to zajímavý, ale že se to mohlo stát klidně i mimo hru, mimo puk. Že si toho mohlo všimnout jenom deset lidí v republice. A potom ukázat něco takového v tužce, to je radost. Ale jinak se samozřejmě hledaj takový ty klíčový okamžiky, který o tom utkání rozhodnou nebo ho někam posouvaj dál. Protože ukazovat nějaký systém, kterej hrajou, můžete jednou a potom to můžete opakovat za půl roku. Ale když to budete opakovat každou druhou tužku, tak se na to nikdo nebude dívat. Takže zajímavosti a věci, který nejsou běžný.

21) Jak často využíváte své kontakty v klubech? Voláte tam před zápasem?

Nula. Nechci bejt vůbec v kontaktu s žádnýma klubama. Když už se potkáme a bavíme se spolu, tak to je v pohodě. Ale stejně to je na mistrovství světa, vyhýbám se hráčům, nechci za něma jít, nechci si s něma povídat. Z jednoho prostýho důvodu, protože jak k někomu získám vztah, tak ho budu šetřit v tom komentáři. A to nechci. To už je zkrslující. Takže na mistrovství světa já se českýmu národ'áku vyhejbám obloukem. Jo, pozdravíme se, kejvnem na sebe, a to je všechno. A když potřebuju nějakou informaci z klubu, která je interní, kterou bych mohl použít, tak prostě zavolám svým známým v těch klubech. Buď mi to potvrděj a řeknou, ale prosím tě nepouštěj to, tak to nepustím. Ale když mi řeknou, jo, klidně se o tom bav, je to takhle a takhle, tak to pustím. Ale je tam nějaký, ze sportu mám naučený nějaký fér pravidla, který by se měly dodržovat tak, aby mohl fungovat tým a myslím, že v tomhle stavu je to úplně to samý. Pokud já budu chtít z klubu nějaký informace a já je zklamou a budu je někam dávat, tak už je nikdy nedostanu. Takže chovám se podle toho a zrovna tak se chováme v tom televizním týmu, co ten klub, když dá nějakou informaci a nechce, aby byla zveřejněná, tak to neděláme ve většině případů. Jsou nějaký zásadní věci, který si ale zjistíme z jiných zdrojů. Nikdy to není tak, že bychom někomu podrazili nohy anebo se zachovali nefér.

22) Není pro Vás těžší hodnotit gólmany?

Je, takže se do toho ani moc nepouštím. Já můžu říct to, co jsem spíš slyšel od svých trenérů nebo kamarádů brankářů, kteří chytali. Tak to je zdroj mých informací. Dám příklad, zavolám Radovanovi Bieglovi a zeptám se, hele, viděl jsi toho góla. A učím se. To je stejný učení, jako se učí ti hlavní komentátoři vedle nás rozpoznávat ty informace, tak mně takhle zase

pomáhají ti bývalí gólmáni. Že mi kolikrát někdo zavolá a ty vole, co tam ten gólman jako měl dělat. Tys to řekl takhle a ono to tak není. A pro příště já si to pamatuju a už tu chybu neudělám. Jsem posunutej a vím, že pro toho gólmana bylo jediný řešení tohle. Pro mě je ten gólman těžká věc, na druhou stranu poznám, kdy je to jeho gól, kdy chytal výtečně, kdy chytal špatně, kdy se mu něco stalo a takový ty základní věci. Ale jakej má styl a co je u něj dominantní, těžký.

23) Myslíte si, že fotbaloví experti mají jednodušší hodnotit gólmany?

Možná, že jo. A je to zase z hlediska toho, že ten hokej je dynamičtější, že ten gólman, když se něco děje před jeho bránou, tak musí vyvinout daleko víc energie než ten fotbalovej. U toho fotbalovýho já si myslím, že je to hodně o čtení hry, o tom, v jakým je postavení a o tom, jak je fyzicky připravenej, jaký má reflexy a takhle. Ale u toho hokejovýho je podle mě víc faktorů, který určují to, jestli je dobrej gólman. Ale nechci říct, jestli je to těžší nebo lehčí. Fotbal jsem hrál do jednadvaceti taky soutěžně, takže vím, jak to funguje. Ale že bych dokázal říct, jak se jim komentuje ten gólman, to neumím, ani bych se do toho nepouštěl.

24) Nestálo by za to, mít v týmu expertů na ČT i brankáře?

Tot' otázka, ale spíš na Roberta. Já si myslím, že zase rozebírat detailně, jak ten gólman chytá, jestli má ruku víc u těla nebo míň u těla, to diváky nezajímá. Pro diváka je důležitý hodnocení, jestli chytal nadstandardně, jestli chytal špatně, průměrně, jestli má formu nebo jestli ten zápas posral nebo vychytal. Ale jestli má postavení s lapačkou takhle nebo takhle, což vidí ten gólman, nevím, jestli je to úplně to podstatný. Taky nehodnotím v projevu, jestli bruslí jak kačena nebo jestli má krásnej skluz nebo jestli na tom běhá. To ten divák český je tak vyspělej, že takovýhle věci pozná. To už bysme se v podstatě dostávali do nějaký trenérský školy a tohle není vzdělávací pořad, to má být zábavnej pořad.

25) Jak těžké je pro Vás mluvit spisovně a měl jste na to nějaké vzdělávací programy?

Nula. Samozřejmě tak nějak známe pravidla, kam můžeme jít, co ještě ten zvuk snese, jaký výrazy, ale to si myslím, že je o nějaký sociální inteligenci experta. Když tam přijde někdo a řekne, že to je čůrák, tak to tam nemá co dělat. Ale to už každěj musí vycejtit sám a ty mantinely jsou jasně daný. Bavíme se česky, u expertů to může být obzvlášť hovorový, že to nemusí být absolutně spisovná čeština, že může bejt i taková sportovní, aby to získalo nádech toho prostředí. Zatímco ten hlavní komentátor musí používat spisovnou češtinu. Mantinel tam není. Je to na cítění toho každýho, kam se může pustit a kam nemůže. Já toho nejsem zastáncem nějakých vulgarit nebo ostřejších slov. Vždycky se to dá nějakou nadsázkou, že je to třeba kopyto, to použiju. Radši řeknu, že je to kopyto, než abych řekl, že je to neschopnej hráč. Protože to kopyto, to znamená, že to udělal špatně v té situaci, ale když řeknu, že to je neschopnej hráč, tak jsem ho odepsal navždy. A tak to není. Každěj hráč udělá chybu. Není to

tak těžký. Když má člověk nějakou slovní zásobu, tak z toho vždycky vybruslí. Někdy se sekne, protože mu naskočí do hlavy ten vulgarismus a teď ho nenapadá žádný synonymum k tomu. A teď tam máte celou dobu ten vulgarismus. Teď jak z toho ven? A od toho tam máte toho kolegu, kterej je v klidu v tu chvíli a pošle vám ho tam a vy byste ho řekl desetkrát, kdyby to nepřišlo v tuhle dobu. Jako na začátku, když jsem začínal, tak jsem se snažil ty stand-upy učit nazpaměť, aby to bylo plynulý. Suverénně největší stres. Vypadne jedno slovíčko a skončil jsem. Takže po nějaký době jsem si řekl, mluvíme o tom, jaký styl hokeje má a s tím jsem tam šel a co mi přišlo na jazyk, to jsem tam to a je to přirozenější. Je to vývoj. Člověk tam přijde a je vyklepanej. Ale když tam chodí pravidelně, tak je to jakákoliv jiná práce. Naučí se to na nějakou úroveň, někdo líp, někdo hůř, ale je to práce.

26) Jaký je pro Vás rozdíl, když máte studio na Kavčích horách a když přímo na stadionu jako při mistrovstvích světa či play off?

Když jsem ve studiu, tak žádněj, protože hokej stejně neuvidím. Já se musím dívat do té obrazovky, protože to, co uvidím na hřišti vůbec nemusí sebrat kamera. Proto já koukám do obrazovky, ať jsem ve studiu nebo na stadionu. Ale pro komentátora, tak třeba kanadský pohár jsme komentovali ze studia, tak vidíte to, co divák a nemáte celej ten pohled na celý to hřiště, takže nemůžete vypichovat ty detaily, proto je to těžší. Takže si myslím, že to komentování ze stadionu, z místa dění je oprávněný, protože ten člověk potom může nabídnout daleko lepší komentář, než když se dívá stejně jako divák na televizi.

27) Jak se stavíte k tomu, když někdo použije „my“?

Mně to nevadí, jsme to my. Ani když to řekne komentátor. Já jsem Čech a oni jsou taky Češi. Neuráží mě to, ani kdybyste to teď neřekl, tak bych o tom nepřemýšlel. To znamená, byli jsme horší, tak i já jsem Čech a byl jsem horší s něma. Já s nima nejsem jenom, když vyhráváme, ale já jsem s nima, i když prohráváme. A to, že jsem zrovna nebyl na ledě, tak stejně jsme to my, jsme Češi.

28) Od kdy jste expertem a proč si Vás na tuto pozici vybrali?

Začal jsem to dělat někdy v roce 2005. Někdy na podzim jsem potkal Martina Hostáka, který už to dělal, a tak jsme se o tom bavili. Já jsem mu říkal, že se mi to líbí, když tam někdo k tomu mluví z pozice toho, že to hrál. A on mi řekl, hele, Robert shání další lidi. Tak jsem mu řekl, že bych to zkusil, za což bych si za půl hodiny nafackoval, protože jsem trochu dostal vítr, zkušenosti žádný. A za další tři hodiny mi volal Robert, ať přijedu, že v pátek udělám první studio. Takže v úterý jsem potkal Martina a v pátek jsem dělal studio.

29) Takže žádná zkouška?

Ne, ne, ne. Rovnou natvrdo. Vyklepanej, jak... Ale nějak to dopadlo.

30) Pomáháte si nějak mezi sebou jako experti?

Informace, konzultace. Bavíme se o tom hokeji a tím, že to každéj vidí jinak a má na to jinej názor, tak tam získáváte ten druhej pohled a impuls přemýšlet o jiný věci. A teď si děláte ten názor, jestli je to podle vás správně nebo není a přehodnocujete tu svoji část. Ve finále se stane, no vidíš to, já to viděl špatně. A to je ta největší pomoc u nás v tom kroužku, že se bavíme a že si předáváme ty pohledy na ten hokej.

31) Od České televize dostáváte nějakou zpětnou vazbu?

Ano, dostáváme, ale to je spíš skrze vysílání, není to skrze hokej. Do toho nám Robert vůbec nemluví. Myslím si, že je natolik soudnej, že ví, že jsme to hráli, takže co se týká hokeje, tak je schopnej se s náma přít v tom přenosu, že on to vidí jinak a my si stojíme zase za svým, ale že by se k tomu vracel, ne. Prostě je to střet názorů, ale nikdy mi ho nebude vyčítat.

32) Pouštíte se do sporných situací?

Pouštíme. To je i povinnost, dá se říct. Protože ta sporná situace je ten největší tahák pro lidi, protože ten člověk chce vědět, jak to teda mělo bejt, jak to bylo. A dám příklad, nemluví se o tom, není to pro mě úplně příjemný. Když hráč srazí jinýho hráče a zraní ho a teď já vidím, že ten, co ho srazil, že to bylo čistý, že si to vlastně udělal ten, co byl zraněnej, tak spousta lidí to nepochopí, protože fanoušci toho zraněnýho nás roztrhají jako kalendář, ti, co ho zranil, ti vám zase zatleskaj, že jste to viděl. Takže vy nikdy nebudete ten, co mu dají za pravdu všichni, protože je to o fanouškách. Když to bude v rámci národ'áku, ano, tam se s váma tak nějak ztotožní. Ale v rámci ligy ani náhodou. Vždycky to bude spíš o těch fanoušcích než o těch lidech s nadhledem, což je pochopitelný. Mám svůj klub, je to klub mýho srdce a radši řeknu, že moderátor nebo expert je blbec, než abych řekl, že moji kluci jsou blbci, ale to k tomu patří.

33) Dokážete říct, co ti experti tomu vysílání přinesli?

Já si myslím, že právě ty drobnosti, ty niance, ty zážitky, zkušenosti, co se na tom ledě děje. Takový to podtrhování toho komentáře a zajeť do větší hloubky toho vnímání hry v daný okamžik. Protože ten komentátor vidí, že útočeť, ale já vidím to, že útočeť, protože vysunuli levaso, začali jinak napadat, že změnili rozestavení, že ti šli do defenzivy, že přestali hrát, že to chtěť ubránit. Tohle já vidím, protože jsem to hrál dvacet let a zažil jsem to stokrát na vlastní kůži. A to si myslím, že je hlavní devíza tohohle. Plus názorová pestrost, jestli se to takhle dá říct.

34) Vidíte nějaký negativum, co ti experti tomu vysílání vzali?

Ne, samý pozitiva. Nevím, co by mu mohli vzít, nenapadá mě to. Stejně by tam někdo mluvil. Buď by se střídali dva komentátoři třeba po deseti minutách. Dneska je to rozdělený, já si myslím, že ten poměr je třeba dvanáct, osm minut mezi expertem, protože ten komentátor

tam má víc, možná třináct a sedm. To je takovej můj odhad, to berte v uvozovkách. Takže na tom hlavním komentátorovi je stejná práce jako měl před lety, ale přichází mu tam místo druhého komentátora, který ho jenom střídal na pomoc někdo, kdo to hrál a někdo, kdo možná třeba vidí věci, který on a divák nevidí. A není to ten klasickéj dělenej komentář, ale je to souběžnej komentář, který do sebe víc zapadne a já dám příklad. Když jsem se jako hráč díval, že deset minut komentuje jeden, deset minut komentuje druhej, tak jednoho jsem poslouchal rád a druhého jsem si na deset minut vypnul. Kdežto tohle se tak nějak doplňuje. Tam to bylo cvak, cvak. Jedno a druhý. Tohle je v symbióze a víc to k sobě pasuje.

35) Někteří jako negativa zmiňují plynulost, spisovnost, normotvornost. Kdybyste mohl srovnat ten komentář s tím, kde jsou dva komentáři?

Já jsem na O₂ ještě neviděl ani jeden zápas. Ale jsme u toho, co jsem říkal, když jsem se před několika lety díval na České televizi a komentovali to dva komentáři, tak to v podstatě bylo deset minut stejný a deset minut stejný, ale jiný, protože to komentoval jenom jinej člověk. A že tam chyběl pohled toho experta v tu danou chvíli na ty drobnosti. Ale nemůžu soudit, jak to dělá O₂. Ale nemyslím si, že... Může tam vznikat ta symbióza mezi těma komentátorama, pokud to nejsou experti a nehráli to, ale taková ta amatérská. A ta polovina toho experta na ČT by tam měla přinášet ten profesionalismus nebo ten profesionální pohled na ten hokej. Tam to si povídají dva kamarádi, kteří ten sport mají rádi. Tady si povídá kamarád, který ten sport má rád a borec, který ho hrál. A co je lepší model, to rozhodnou diváci.

36) Kam by se podle Vás profese experta mohla posunout? Například v zahraničí už dělají experti rozhovory a podobně.

Robert to takhle posunuje. Pomalu to takhle nastavuje, že se zapojujeme do rozhovorů, že děláme z těch zájezdů nějaký vstupy o historii, o halách, o hráčích. To si myslím, že nás do toho zapojuje, ale zároveň, když to řeknu takhle, já přijedu na ligu a nemám čas letět dolů udělat rozhovor, to prostě nejde. A na mistrovství světa to samý. Ta mixzóna je úplně někde jinde. Já můžu dělat s někým rozhovor ve svém volném čase. Takže na to by tam měli být lidi. To bysme se vraceli do doby kamenný a jeden člověk by dělal všechny řemesla. Tady jsou na to specialisti z řad profesionálů, který to zase připravuje na tu vyšší úroveň komentátora nebo do studia. Protože Hölzel je šéfkomentátor studií, tak za ním chodí všichni. Z házený, fotbalu, když potřebujou vědět, co by měli udělat v tom studiu, aby to bylo zajímavý. Takhle příprava v pozici těch reportérů. Je to klasická hierarchie, kde se posunují, kdežto my se nemáme kam posunout. Nás můžou maximálně vyhodit.

37) Máte nastavené, jaké zápasy daný expert komentuje?

Myslím si, že trošku nějaká hierarchie existuje, ale souvisí to zaprvé s tím, jak kvalitně to děláte a za druhé s tím, jak jste tam dlouho. Když jsem začínal, tak já jsem dělal bronze game a Martin Hosták dělal golden game. Martin skončil, já jsem se posunul na golden game a Anty poskočil na bronze. Nějaký ten systém toho postupu tam existuje. Na druhou stranu to musí být podpořený tím, že to bude dobrý. Když to nebude dobrý, tak ten Robert vás tam nedá, protože chce, aby to bylo dobrý. Nevím, jak to vysvětlit, protože trochu je to samochvála. Ale takhle to tam funguje. Když budeme tři na stejné úrovni, tak vybere služebně nejstaršího a dá mu to.

38) Je rozdíl mezi studiem a v komentování v tom, že si musíte více hlídat gestikulaci a podobně?

Když to řeknu za sebe, tak ano. V tom studiu jsem se časem naučil, že když mluvím k divákům, tak se dívám do své kamery. Někdy se mi to povede, někdy se mi to nepovede. Když je to otázka od moderátora, tak se dívám na něho, protože odpovídám jemu. Ty kamery mě sbírají a je to pro diváky, ale odpovídám jemu. Když mluvím k nějakému coveru, kde se objevím, tak mluvím do své kamery. Ne vždycky mě to napadne, ale jsem tam nastavený tak, že vlastně nikam jinam mluvit nemůžu. Jsem amatér a jezdím tam jednou za týden, takže po mně nemůžou chtít nějaký stoprocentní herecký vystoupení. Myslím si, že víc jak to herecký vystoupení je důležitý to hodnocení, jak tam vystupuju, o čem mluvím a jak mluvím a jestli to jsou nesmysly nebo to nejsou nesmysly. To si myslím, že je absolutně nejdůležitější. Pokud se mnou bude souhlasit 70 procent lidí, tak je to úspěch a myslím si, že to je správně. Pokud ne, tak tam pindám nesmysly a jsem tam zbytečně.

39) Jak důležité je pro Vás vytižení a je adekvátní tomu, abyste se posouval?

Je to stejný jako ve sportu, v životě. Opakování, matka moudrosti. Čím víc děláte, tím jste lepší. Nesmí toho být zase moc, protože to zase přichází syndrom vyhoření, jste unavený, že už je toho moc. Zažil jsem za sezonu 130 zápasů a měl jsem toho plný kecky. Takže si myslím, že těch 80 ročně je super číslo a jste v tom kolečku, nemusíte přemýšlet, co se stalo. Kdežto teď, když to sebrala O₂, tak jsem zjistil, že dělám jednou za týden a že mi jedno kolo třeba úplně uteklo. Že nevím, co se tam stalo. Takže pak si to musím dohledávat, dívat se a sesbírat nějaký informace, takže já ten koloběh mám rád a mám ho radši než práci jednou za deset dní. A stejný jsem to měl třeba, když jsem hrál hokej, když se hrálo třikrát týdně, tak jsem byl nejnadšenější, protože tréninky nikoho nebaví. Je to důležitý, musíte být připravený, ale když se hraje, tak je to radost. Když se hrálo potom jednou v úterý a potom v neděli, tak to byla pruda.

40) Na mistrovství světa chodí do studia někdy hosté, je nějaký rozdíl mezi tím, jestli tam je expert nebo host?

Je, ale dá se říct, že spíš ve formě, co se děje v tom studiu potom. Ten host tam není od toho, aby vytvářel program, ten host je tam od toho, aby se zpovídal. Takže hosta se můžete zeptat na názor, hosta můžete zapojit do rozhovoru, ale už ho nemůžete zapojit do toho, aby vám nějakým způsobem to studio někam posouval v tom pořadu. Když jsem tam s druhým expertem, tak máme jasně daný úkol. Ten se zaměřuje na hodnocení některých situací, já dělám tužku a bla, bla, bla, něco řeknu k tomu. Kdežto, když je tam host, tak je tam více méně na to, aby ho někdo vyzpovídal. A to dělá hlavně moderátor plus já tam na něj, aby to nebylo úplně mrtvý, mám nějakou mini otázku. Nebo z té role experta já tam můžu vidět něco, co je zajímavý a nikdo to neviděl a já se toho hosta na to můžu zeptat, jak se na to dívá on. Když přijde trenér jako host, tak se ho můžu zeptat, jestli to byl záměr nebo jestli to vyplynulo z té hry. A to třeba ten moderátor úplně stoprocentně udělat nemůže, protože někdy to vidí a někdy to nevidí. Já bych to měl vidět z osmdesáti, z devadesáti procent. A když to nevidím, tak tam nemám co dělat.

41) Dá se říct, že symbióza mezi komentátorem a expertem je spíš klasický dialog a když je tam host, tak je to otázka, odpověď?

Ano, když je tam host, tak je to spíš otázka scénáře, ale když je tam expert, tak je to spíš taková symbióza, která se řídí scénářem, ale už je to na bázi dialogu.

42) Když je tam host, tak je pravidlo, že mu vykáte?

Moderátor mu vždycky vyká, ať ho zná nebo nezná a u experta je to jedno. Když ho zná, tak si s ním může tykat i na obrazovce. Ale moderátor má to pravidlo, že i kdyby spolu chodili do školy a chodili spolu za holkama, tak mu musí vykat.

43) V O₂ do utkání vstupuje expert v komerční přestávce...

Když se něco děje u ledu, tak máme u ledu reportéra, který do toho vstupuje. Ho vyzve komentátor ze shora, protože jsme propojení sluchátkama. Dám příklad, dole se zraní Zbyněk Irgl a ošetřují mu tam ruku. Ten redaktor stojí mezi střídačkama, vidí to, zeptá se doktora, houkne na něj, co je, on ho propojí a řekne živě do hokeje, co se stalo.

Příloha č. 9 – Přepis rozhovoru s Janem Homolkou

1) Podle čeho si do O2 vybíráte experty a je v tom rozdíl u fotbalu a hokeje?

Úplně nevím, jak to měl Petr Svěcený na začátku, jak to vybíral. Protože od začátku tam jsou Horst Siegl, Švanci a všichni. Ale u hokeje to bylo docela narychlo, protože to, že to budeme dělat, se upeklo na začátku července a v září byla sezona. Takže na to rozhodně nebyl rok, jak by se mohlo myslet, ale byly na to dva měsíce. A třeba Jakub Koreis si o to řekl vysloveně sám. To je úplně nejlepší varianta, když je člověk chytrý, hrál to, a ještě to chce dělat. Takže ten byl úplně jasný. Na Romanovi s Toňákem jsme se domluvili s Tomášem Zetkem a Jirkou Tlustý, to jsme chtěli mít nějakou hvězdu z NHL. Takže byl gólman, bijec, kanonýr a elitní hráč NHL, takže i na tohle jsme koukali. A když Toňák musel skončit, tak jsme narychlo zkoušeli někoho sehnat a chyběl nám tam obránce z Moravy, protože to cestování je časově hodně náročný a ti kluci mají všichni svoji práci, tak je to taková směsice. Hlavně, aby to bavilo. Oni nemusí mít vysokou školu. Jde o to, aby měli zápal a bylo to šmrncovní, aby to fungovalo.

A je dobrý, když se zlepšují jako třeba Roman Málek, který když začínal, tak byl hodně nervózní a dneska je naprosto top podle mě za ty dva roky.

2) Podle jakých schopností si je vybíráte?

Tomáš Zetek měl tu výhodu, že pracoval sedm, osm let ve Spartě, takže vlastně Toňáka, Máliča a Koriho znal a prakticky se viděl se všema čtyřikrát do roka, takže znal úplně všechny. Takže on věděl, hele, tenhle je super, ten se ti na to nevykašle, ten má práci takovou, že se s tím dá skloubit. Takže člověk musí koukat nejen na to, jak je, protože pak je důležitý, že za to dostávají nějaký peníze, ale nejde se tím uživit, protože v Čechách nejsme na takový úrovni, bohužel, aby to za tři, čtyři zápasy za měsíc měl jako hlavní džob. Je to taková směsice pěti, deseti věcí. Hlavní je, aby je to bavilo.

3) A po jazykové stránce?

Tam to bylo taky daný, protože všichni byli nebo jsou chytrí. A člověk je zná, jak mluvili v televizi v rozhovorech. Třeba Toňák v rozhovorech mluvil strašně zdlouhavě, tak jsem mu řekl, ať neříká člověk. On vždycky říkal, člověk chce dát gól. Takovýhle drobnosti. Zkus neříct člověka a on ho neřekl celou sezonu. Takže oni poslouchají tyhle věci a chtějí se sami zlepšovat. Přijdou a jestli bylo něco dobrý, špatný, klidně nám to říkejte. V tomhle jsou taky foremní.

4) Zkoušeli jste si je nějak, než šli do vysílání?

No, ani moc ne. Zprv na to nebyl čas. A taky jsme věřili, že to nějak dopadne. Akorát byli nervózní, ale to jsem byl taky, protože jsem byl také poprvé v týhle pozici, když jsem

komentoval, nebyl jsem vidět. To se klepal stůl. Ale když odešla ta nervozita, tak to bylo v pohodě. Třeba Jirka Tlustý opisuje větu, že třeba řekne to samý dvakrát dokola, tak to se mu snažíme říct. A nejlepší je, že hokeji rozumí. Všichni odehráli osm set zápasů. Nelpíme na tom, aby měli vybroušenou češtinu. Moderátor by to měl mít samozřejmě, aby to bylo nějakou formou, ale ten expert, když nebude vulgární, tak ať si jede tu hokejovou řeč.

5) Takže tohle s nimi řešíte sami?

Většinou jedeme v autě nebo vlakem, takže se o tom bavíme před, po. Občas si něco ukážem. Třeba skončí přestávkovej program, tak si to řekneme, protože to má člověk v paměti. Ale není to jednoduchý, říct frajerovi, co dal tři sta gólů ve Spartě nebo dvě stě sedmdesát, že dělá něco špatně. Ale je to tak.

6) Dokážete srovnat hokejové experty s těmi fotbalovými, jestli tam jsou jiné požadavky nebo mají něco jiného v té práci?

Je určitě jiná v tom, že většina těch zápasů velkých jsou ve studiu v Praze. Že nejsou na tom stadionu u té první volby, třeba u derby. A jsou tam dva, takže v tom je to jiný. Mají tužku, ale zase mají jenom jednu přestávku. Ale ten výběr probíhal asi hodně podobně. Petr Svěcený také zná úplně všechny, dalo by se říct. Takže to mají na kamarádský bázi, ale třeba pan Koubek, v mých očích velmi dobrej, a ten je tak správně odtažitej. Má charisma toho staršího pána, a přesto to je zajímavý, takže to chce správně namíchat, aby tam bylo od každýho trochu. Nejde mít deset Švancarů.

7) V čem je to jiný, když na hokeji je to studio přímo na stadionu a ve fotbale je v budově?

Já to nemůžu moc porovnávat, protože jsem buď komentoval nebo moderoval na stadionu. Já ve fotbale moc nedělám studio. Ale my tam třeba i přeřváváme tu atmosféru. Zatím se, jede rolba, někdo tam huláká, padne gól a je to všechno v té atmosféře a mně to přijde lepší pro toho diváka. Je dobrý, že je člověk na místě a zná ty hráče. Takže kolikrát, když jsme byli mezi střídačkama, tak Kori, přijede Vondráček, kterej je ve Varech teď, ale s hodně hráčema se dobře zná, tak přijede, řekne nám, hele, ten je zraněnej, to je dobrý, dneska to bude padat. Takže tohle nám řeknou hned. A ještě ta tužka, která není živě.

8) Když jste na stadionu, tak Roman Málek mi říkal, že tam máte jen malou televizi.

Nemůže to být handicap pro toho experta, aby si něco pustil znovu a rozebral to?

Máme zpětnou televizi a tam běží celý přenos, takže když je nějaká věc, tak ji vidíme čtyřikrát stejně jako komentátoři. Máme výstup pro diváka. Takže všechny vracečky máme. Plus si pak můžeme říct, tohle chceme vidět třikrát. Takže jako handicap to nevidím. Možná pro mě, že špatně vidím na dálku. Ale je to v pohodě úplně.

9) Na O₂ komentujete dva komentátoři. Proč tomu tak je? Je rozdíl, když potom komentuje komentátor s expertem a jaký?

To je taková věc, která se vede od Novy, protože Marek Kindernay, co to vede, takrazil i na Nově dva komentátory. Tomáš Radotínský s Otavou dělali ve dvou. Tam neuznávali model komentátora s expertem. Taky jsou dva pohledy. Někomu se to líbí. Když je ten expert supr, tak si myslím, že je to dobrý, když je komentátor expert. Ale to umí fakt strašně málokdo. To bude jednou Petr Hubáček. Ten je natolik kvalitní. Byl to Martin Hosták. Ale teď nechci být na nikoho zlej. Vyzkoušeli jsme to i s těmahle klukama a je to fakt náročný komentovat ten zápas z pozice experta. Jak sám říkal Kori, je blbý, že ty furt musíš něco říkat. Oni na té České televizi za každou akci nechávají mluvit experta. Tam se dvakrát nahodí puk a ten expert tam říká, nahození přešlo modrou čáru. Já nevím, co bych tam říkal a proč. Jsou tyhle dva pohledy. Mně je milejší, když jsou dva dobří komentátoři. Ale musí tomu rozumět, protože člověk může být tisíckrát dobrý komentátor, ale od Tona to vezmou, když řekne, že se někdo kope za uši nebo hraje špatně, ale od Homolky to budou brát hůř. Takže jde o to, vydobýt si tu pozici toho, že ten člověk je v tom fakt kovanej a nedělat žádný zásadní chyby, protože to se neodpouští a nezapomíná se na to. Ale časem se to dá a když jsou dva komentátoři, kteří si sedějí a jede to, tak je lepší, když je to bez experta. Ten expert je ve studiu před zápasem, o poločase. Může do toho vstoupit i během zápasu. To jsme vymýšleli i v hokeji, že by třikrát vstoupil do komentáře během zápasu, když by vlastně chtěl. Kdyby viděl něco, co ti komentátoři seshora neviděl a on zespona jo. Když bude chtít, tak tam vstoupí dvakrát za třetinu maximálně. Něco k tomu řekne. Když to bude Málič, tak tam bude nějaký zákrok. Ale zase abychom si nebrali ten přestávkovej program, protože tam musíme něco vymyslet. A já jsem říkal i těm komentátorům, pokud jsou kvalitní. Já to tak mám třeba s Milanem Štěrbou, že to jede tak, že to má nějakou úroveň.

10) Ten expert tam u vás vstupuje už i o těch komerčních přestávkách, že? Je tomu tak vždycky?

Jo. Je to tak vždycky, ale ta první byla teď špunt. Že jsme dali fotku malýho kluka pětiletýho a lidi hádali, kdo to je z těch hráčů. Teď to má být nějaký kvíz. Šestá komerčka bude Saves help, zákrok večera, ten projekt Šimona Hrubce, takže čtyři power breaky jsou o nich. Takže koukáme na tu hru, máme připravenou nějakou statistickou zajímavost, tak k tomu něco řeknou. Nebo Kori, když zná hodně ty hráče, konkrétně třeba v Kometě, tak by o nich mohl vyprávět patnáct minut nějaký historky, když přišel do Komety. Takže aby tam bylo něco, co ten divák nemůže vidět.

11) Jak to je podle Vás s hodnocením brankářů. Mají to fotbaloví experti jednodušší?

To já můžu asi říct, protože jsem ve fotbalové bráně patnáct let stál. Myslím si, že ten pohled brankáře je úplně jiný. Když pomínu styl chytání, ale pohled zezadu z toho vápna na tu hru je úplně jiný. Myslím si, že expert může říct, že gólman udělal chybu a může to vidět. Dvacet let s těma gólmanama tráví v kabině. Může to říct, ale zase to zní od toho Romana Mála, na kterýho letělo sto padesát tisíc puků jinak než... Ale třeba Kuba Koreis to narovinu přizná. Já nebudu hodnotit toho brankáře, protože mi to nepřísluší, ale ten střelec, já bych to asi chtěl zvednout. Takže spravedlivě řekne, že se do toho nebude pouštět a nebude tady ze sebe dělat přehnanýho experta. Možná to má ten fotbalovej lehčí. Ten hokej je v té bráně specifickej. A v tom fotbale dneska třeba ten Kolář to hraje jako stoper, takže s ním víc ti hráči žijou. Už ta doba, kdy brankář byl platnej na tři zákroky za zápas, jestli se to od něj odrazí nebo ne, je pryč.

12) Proč je v hokeji studio na tom stadionu?

První důvod byl technickej. Fotbal se dělá sobota, neděle a my bychom jeden zápas stejně museli mít studio buď někde jinde nebo na stadionu. Tak jsme řekli, že z tohohle důvodu, abychom půlku nebyli v Praze a půlku na stadionu, tak to uděláme. Původní myšlenka byla, že jenom v pátek bude velký studio a že ten sobotní zápas bude jenom s reportérem, ale to mi v roce 2018 přišlo strašně málo. Takže tenhle důvod. Možná je to ekonomicky výhodnější, ale to nevím. Do toho nevidím.

A samozřejmě, nebudu říkat, že ne, že se člověk chce odlišit od konkurence. Takže vytáhnout modrý studio, kde budeme sedět jako oni a říkat to samý. Česká dělá hokej supr, ale člověk chce být odlišnej. Mně je milejší ta atmosféra.

13) Proč u hokeje nemáte elektronickou tužku a u fotbalu byla okamžitě?

Já si myslím, že u fotbalu byla určitě od začátku, ale samozřejmě ten software se vyvíjí, že se každý rok obnovuje licence. Takže se ta tužka zlepšuje. Oni ji upgradují. Na to by byl dobrý Roman Merkel, který ji obsluhuje. Ale ta byla určitě od začátku.

V hokeji je to právě kvůli tomu, že na stadionu je to technicky náročnější než ze studia. To je naprosto zásadní, že jakmile vypadne to nejlepší připojení nebo se stane něco s internetem a ten expert by to kreslil, tak spadne celý vysílání, zamrzne to a bude to vypadat hrozně. Takže technický možnosti. Ale teď plánujeme tužku udělat, aby bylo jedno nebo dvě témata před zápasem. A potom třeba sledovat ten zápas, jestli se to naplňuje.

Třeba Kašík dostane v posledních zápasech sedm gólů na vyrážecku, tak se to ukáže. Celej ten zápas se bude sledovat, jestli ten Kašík opravdu ten gól na tu vyrážecku dostane. Něco jako příběh toho zápasu. Takže takhle bychom chtěli tu tužku využít, protože tam nějakým způsobem patří. I když ti lidi, jestli přihrál o pět centimetrů dál, pozdějc, tak jim stačí to pivo, zakříčej si gól. Nedělat z toho žádnou vědu.

14) Dá se říct, že je to na O2 více zábavné než na ČT?

Nevím, jestli je, ale byl to ten záměr. Být free víc. Snad se to daří. Proto i ty rubriky jako špunti. I ten koment je takovej odlehčeněj. Neříkám, že lepší nebo horší, ale je odlehčenější. Někdy možná až moc odlehčeněj. Takový modernější, ale někdo má rád konzervativní. Ale děláme to v šesti, sedmi lidech ten hokej a za mě je jako zázrak, že to takhle vypadá z venku. Nevím, jaké na to lidi mají názor. Občas mi někdo napíše něco dobrýho, ošklivýho. Ale kdyby mi někdo řekl, že to takhle bude vypadat po těch dvou letech, tak bych to asi bral.

15) Byl záměr brát zábavnější lidi?

Nic proti starším hráčům nebo lidem. Protože třeba Marek Sýkora byl fantastickěj. Dokázal vždycky pojmenovat věci tak, jak se mají pojmenovat, ale i vzhledem k tomu cestování. Asi těžko budete Marka Sýkoru v sedmdesáti letech tahat přes celou republiku nebo někoho takovýho. A i protože jsme na těch stadionech, tak jsme chtěli, aby to bylo co nejbliž konci kariéry. Nějak to skončilo před pár lety. Málič pracuje ještě ve Slavii, Kori skončil před rokem a mají všichni ještě kontakt s tím hokejem, sledují to. Vědí, co se děje. Takže není to tak, že by tam přišel někdo na ten přenos a týden to nesledoval. Oni tím žijou. Takže to byl další požadavek, aby z toho hokeje nebyli dlouho. Protože když skončil před dvaceti lety... Dvacet let na to kouká s odstupem a pak by měl dělat experta. To taky není jednoduchý.

16) Ve fotbale byl pravidlový expert Robert Henn, který do přenosu vstupoval. Proč jste od toho ustoupili?

Lidé vždycky psali Henn, ven. Proč se ale od toho ustoupilo, to nevím. Jestli tam nebyla ta přidaná hodnota, kterou chtěli nebo jestli... Za mě, je to můj názor, proč by to tam nemuselo být, je to, že to sráží ty komentátory. Ano, když bude videorozhodčí a řekne mi Radek Příhoda, jak jsme se pokoušeli jednou v derby a jednou ve Slavia – Plzeň, a v době VARu si Radek Příhoda řekne třicet vteřin a odmluví přesně tu situaci, tak to tam patří. Ale aby to ten expert řekl, tohle byla jasná žlutá karta, kdy to každý vidí. Tři hlasy během dvaceti vteřin mi přijde zbytečný. Ale je to můj soukromej názor. S Radkem Příhodou se to dělalo dva zápasy. Zase je to asi o tom, že ty lidi... Teď Sparta – Bohemka ten gól, já si myslím, že jsme to pojmenovali přesně a stejně ti lidi, co tam žvatlaj. Ale když to řekne Radek Příhoda, tak to napíšou taky, protože jejich tým někdy zašmyk, ale zase už to budou brát trochu jinak. Je to zase jenom o tom jméně nebo si to jméno udělat. A v hokeji by se to podle mě hodilo víc, protože těch sporných situací je tam víc a udělala se taky jedna bota na Kladně. Já jsem koukal doma na ten hokej. A kluci řekli, že to musí platit. Já říkám, co blázní, vždyť to bylo neregulérní a šlo to od ruky. Tak jsem jim hned psal a jak si to přečetli, tak samozřejmě rozhodčí hned rozpažil. Takže by

nedocházelo k těmhle situacím. Ale zase by si člověk musel najít někoho, kdo to perfektně ovládá, kdo každý rok nasaje ty nová pravidla. Bude znát všechny výklady pravidel a smíří se s tím, že celý zápas nepromluví, když nebude nic sporného. A to pojedou do Třince z Prahy a neřekne nic. Je to nějaká možnost na Skype udělat nebo přes telefon do přestávky. Na dálku jo, ale aby byl ten člověk na stadionu a řekl, tohle byl ofsajd. Kolik je těch sporných okamžiků? Pět za sezonu? A on by objel celou sezonu a pětkrát by zazářil. S tím by se asi nikdo nespokojil. Robert Henn sedával u komentátorů a normálně měl klasický mikrofon jako komentátoři a vždycky se zapojil. Jsme na sebe mrkli nebo něco takového.

17) Dá se říct, že v tomhle O2 používalo experta i na komentování?

Vstupoval do zápasu. Nekomnetoval. Vstupoval do té situace. Někdy to mohlo být přínosný, ale kolikrát se stalo, že to byla situace tak triviální... Jen aby se něco řeklo. Když jdou tři na dva, on mu dá kosu zezadu, tak to při vši účtě pozná i moje kočka, že to je na žlutou.

18) Liší se u vás výběr expertů na daný zápas? Podle čeho je vybíráte?

V tomhle mají volnost. Oni mi napíší, kdy můžou a já to pak rozhodím. Ale všichni víme, že Kori to má rád v Brně, Toňák na Kladně nebo na Spartě, Kori v Plzni, Málič taky v Plzni. Tlust'och na Kladně, ale teď mu to bude asi jedno. A Miloš Zlín, Olomouc, Třinec. Takže se taky musí skloubit, odkud ty lidi jsou. Takže nepotáhneme lidi z Plzně do Třince. To je pět hodin v autě. Je to neekonomický po všech stránkách, jsou unavený. A oni si i říkají sami, že je ten zápas bude zajímat. Když je nějaký gólman v laufu, tak Roman říká, dáme tohle. Takže je to spíš nějaký dialog.

19) U fotbalu je to stejně?

Tam si myslím, že moderátoři si řeknou a potom jim volají. Že si řeknou, hehe, Sparta – Plzeň, tak to je Koubek, Siegl. Zase aby tam byla návaznost na ty kluby a znalost prostředí. Takže si myslím, že to je velmi podobný,

20) Ve fotbale je Liga mistrů. Hraje i soutěž roli na výběr?

Jsou ti, kteří chodí častěji. Potom jsou ti, který je nemožný sem dostat, což je Pavel Nedvěd. Ale taky se na to hledí a na tu Ligu mistrů jsou. Když je Bayern, tak přijde Straka, na Liverpool Šmicer. Je to hodně podobný. Když je Manchester United a přijde Karel Poborský, tak je to dobrý. Zase aby tam byla ta návaznost. Na Holanďany přijde Galásek.

21) Když přijde jednou za čas, tak to není expert, ale spíše host. Když tam přijde někdo takový, tak mu vykáte nebo tykáte?

Vyká se u rozhovoru s hráčem po zápase, to je pravidlo. Ale takhle, když si v životě tykají, tak si můžou tykat i ve studiu. S experty také jedeme na tykačku. Ale když přijde jednou a třeba ten moderátor ho zná, tak si tykají. Když ne, tak si vykají. Přiznávají barvu.

22) Na co si komentátoři musí dát pozor, když tam jsou dva?

Aby to nebylo přemluvený. Aby tam toho nezaznělo moc na úkor toho, že to budou samý kraviny. Důležitý je, aby si na sebe zvykli. Aby to do sebe zapadalo a byla tam ta chemie. Ti lidi nekoukají na fotbal kvůli nám. Takže neupozadovat hru na úkor komentátorské profese. Hraje se ten fotbal a říkalo se, že komentátor má tři funkce. Provázet, bavit a informovat. Takhle by to mělo být a nemělo by to být strojený a nadřazovat se nad tu hru. A ve dvou to nepřekomentovat. Hodně se poslouchat a neopakovat se. Když někdo popíše tu situaci, tak to nepopisovat znova. Říct tu nadstavbu.

23) Mohl byste říct, jaká jsou negativa a pozitiva expertů?

Určitě pozitivum je to jméno, ten brand, znalost toho prostředí, znalost toho sportu. Můžeme si říkat, co chceme, ale jak to říkal Míra Bosák, můžeme to dělat dobře, ale pořád jsme poučený laici a oni jsou hráči. Takže tohle. Na každou situaci mají názor, vidí to a je super, že se nebojí. Že nejsou nikde zaháčkovaný. A hlavně Kori, ten ví, že v hokeji pravděpodobně nikdy nic dělat nebude, ten si rozjíždí svoje byznysy, takže ten může někoho natřít, když se mu nelíbí, že někdo hraje blbě. Napíše to do blogu, řekne to do vysílání a tohle je ta jejich největší přidaná hodnota. Protože když někdo chce zpátky do hokejového prostředí, tak si nechává zadní vrátka. Nikoho tam nenatře, nikoho nepomluví. A tihle kluci v tom mají jasno, že nemají problém popsat věci, jak jsou. A nemyslím si, že by tomu něco vzali.

24) Myslel jsem třeba tu nespisovnou formu jako negativum.

Od toho tam je ten moderátor, aby to ukočíroval. Aby tomu dal nějakou obálku a bylo to uhlazený. Někteří jsou rétoři, ale jejich úkol není, aby to byla nedělní škola poezie.

25) Když by experti komentovali, tak byl by problém je nasadit na ty jejich oblíbené týmy?

Asi by to nebyl problém. Určitě by to nebyl problém. Pak by akorát hrozilo to, že když má někdo nasledovanou Kometu Brno tak, aby se z šedesáti minut padesát tři nemluvílo o Kometě a zápas skončil 3:3. K čemuž se ale sklouzává, i když to není expert a já si na to dávám velkej pozor. Já teď budu komentovat Slavii popáté za patnáct dnů a teď si dám třikrát v šesti dnech Slavii a taky člověk sklouzává k tomu, že jak na to kouká na ty zápasy, tak o tom ví. Kdo, kdy střídal, kdo, kdy něco udělal, kde se kdo pohyboval. A pak je strašně nebezpečný, že ten další zápas, ten druhý tým se protočí a zase Slavie. A od začátku je to o té Slavii. Ono je dobrý, když vyhraje 5:0, tak je to v pořádku. Takhle to měl Aleš se Zlínem. Měl tři Zlíny a byl neuvěřitelně nabiflovaný. Ten toho věděl víc než jejich trenér. A taky jsme ho museli krotit.

26) Dokážete odhadnout, kam by se profese experta mohla vyvinout?

Já se přiznám, že NHL je samozřejmě vzor. Tam jsou vždycky napřed. Ty komerční pauzy a tohle je všechno odkoukaný od tama. Tam vlastně není nic, co by bylo navíc. Může být pak jedna věc, že to bude studio hokejista, hokejista, expert, expert. Že někdo bude natolik dobrej a já mu rád několik zápasů hezkých přenechám, aby si to ti lidi užili ještě víc, aby tam byl jenom ten hokejovej faktor. A myslím, že kdyby se bavili Kori s Máličem jednou, tak by to mohlo být zajímavý. Ale museli by si jasně říct, kdo bude ten, kdo to povede a jestli bude schopnej to vést, protože se to zdá, že to není tak těžký, ale je to těžký.

27) Vás komentátory by někdy nahradit nemohli?

I expert může být komentátor. Pokud bude špičkověj, tak jen houšť. Ale je to hodně těžký přeměnit se na komentátora. Ono se může stát, že někdo bude sakra dobrej, ale třeba to nedotáhl nejvš v tom fotbale, takže nebude branej jako fotbalista. Já jsem byl nejvš ve druhé lize a v Juniorské lize fotbalový a nikdo o tom neví. Ani nechci, aby o tom lidi věděli. Asi je tohle nejlepší, že ve dvaceti skončí ta pseudokariéra a vy si řeknete, že chcete dělat tohle. To je obrovská výhoda, protože za těch patnáct let, co oni budou v té kariéře, tak člověk má nakomentováno nějakých čtrnáct tisíc hodin naživo. A to se nedá. Mozek ve dvaceti pracuje jinak než ve čtyřiceti. Je těžký skončit kariéru a být fakt dobrej komentátor. Já si myslím, že to může být Klára Koukalová v tenise, ale to je zase jinej sport. To je neakční, to je popisování děje s odstupem času, takže to je výrazně jednodušší. Ale chytit ten lauf a být top komentátor z hráče, to je těžký. Ale může se stát a já budu jedině rád.

28) V tenise je asi lepší, když to bude jen ten expert, protože do výměny se nemluví a jakmile skončí, tak ji komentátor okomentuje. Vnímáte to taky tak?

Tam jsem pro model komentátor a expert, protože někdo musí ten přenos potáhnout, ukončit, začít. A klidně celý game nemusí promluvit. Jestli má co říct expertka, ať se tam střídají, klidně nějaký rychlý vtípek. To, když se umí, tak je to příjemný. Ale zase je to o penězích, protože platíte dva lidi, takže jenom na velký zápasy. Při vši účtě ve dvanáct v úterý turnaj v Taškentu nebude tak sledovaný jako finále Indian Wells. Já jsem třeba dělal tenis se Sandrou Kleinovou, s Ivetou Benešovou a bylo to dobrý. A myslím, že když je ženský tenis, tak je tam mužský i ženský hlas. I na tom mužským, když je holka, kluk, expert, komentátor, tak je to lepší.

29) Myslel jsem to tak, že u tenisu není potřeba ten komentátor, protože když to expert umí uvést, říct nějaké statistiky při rozpínávání, tak už celý ten zápas je spíš glosování.

Pak musí mít ještě nějakou přípravu. Já nevím, jestli jste někdy poslouchal na Eurosportu Matse Willandera, z něj se stal komentátor, ale taky tam má toho frajera a ten frajer

mu nahazuje. Ten frajer přijal roli ne šaška, ale toho nahazovače. A dělá i magazín Game, set, Mats s Barbarou Schettovou. Ale jinak komentovali zvlášť. Možná někdy komentovali spolu, ale taky měli toho nahazovače. Dokonce to dělala Vladka Uhlířová. Ale chce to takový to odlehčení, přivítání, aby ten komentátor začal něčím. Ona by tam měla být ta udička, kterou hodí tomu expertovi.

30) Nevadí Vám, když chodí expert i do jiné televize? Například Petr Švancara, když komentuje pro Digi TV.

Mně by to vadilo. V hokeji to není. Na druhou stranu v téhle zemi je zvláštní i to, že někteří komentátoři komentují někde jinde. Já pro to vůbec nejsem. Byl jsem asi deset let na Eurosportu a z několika důvodů jsem chtěl jít sem. Eurosport mi to neumožnil, tak jsme se rozkmořili. Já to neuznávám. Je to jako ve fotbale. Máš dres Slavie a v sobotu, protože máš volno by sis šel kopnout za Bohemku, to ne. Někdo to zvládá, ale je těžký udělat v sobotu Slavii s Jabloncem a v neděli večer Augsburg s Mohučí z televize. Je těžký se nabičovat. Já nevím, já bych asi chtěl mít ten vrchol týdne. A nedrobit to, protože toho je hodně. Ti experti nejsou placení paušálně, takže jim to nikdo zakázat nemůže. Je to jenom na nich. Ale s klukama je taková interní dohoda, že experti nechodí jinam. I proto, že si to Česká hlídá a má svůj tým.

31) Můžete srovnat O2 a Eurosport z hlediska expertů?

Když byla Bundesliga, tak jsme dělali s expertem. Tam je blbý to, že to člověk dělá z televize. Dneska má každý doma plazmu sto čtyřicítka a vidí to skvěle. A vy to komentujete a máte malý hráče. Dělal jsem Guinea a Trinidad a Tobago. A to je konec. Střílení od boku. Největší rozdíl je v tom, že na O2 je to profesionálnější v mnoha věcech. A Eurosport pouze přebírá přenos, on nic nevyrábí. Oni přebírají signál a jenom se to překomentovává. To je úplně jiná práce. A ten největší rozdíl je, že tady se komentuje venku ze stadionu. Někdo to tak nevnímá, ale pro mě je to obrovský plus, když je člověk na stadionu. Že tu hru vidí úplně jinak než z televize.

32) Mají experti nějaké jazykové kurzy?

Jo, Kuba Koreis ten chodí, ten šel sám asi po dvou měsících, po dvou studiích. Říkal, to je hrozný, jak jsem se tam zadržoval. Takže jo, takhle sami, když chtějí, tak je navedeme kam, ale je to taky z jejich iniciativy.

33) Takže v rámci televize ne?

Nezažil jsem to nikde. Ani v O2 ani v Eurosportu.

34) Mají experti nějaká pravidla, která musí dodržovat?

Jo, oblečení máme takový, že nemáme kravaty, nemusíme mít. Takže nějaký smart casual košile a sako. Nebudeme v nějakým extra kvádru. Ale v aréně, když si vezmeme kravatu,

tak to vypadá dobře. Na těch stadionech je kosa, takže to ani v těch kvádrech nejde, člověk musí mít kabát. Jinak na začátku se jim to pouštělo, kam dají ruku, že takhle ne, takhle jo. Ale zásadně platí pravidlo, ať si stoupnou tak, jak je to přirozený, protože když je člověk bude nutit, co dělat, tak se nebudou cítit dobře a nebudou mluvit dobře. Kdežto když, to je jak v hospodě, když je mu dobře tak se rozkecá, když bude sedět v koutě někdo zkroucenej, tak se nerozkecá. Takže aby byli hlavně v komfortní pozici. Jinak pravidla nemají. Neměli by vést, od toho je ten moderátor, ale nikdy nesmí přerůst expert do toho, že by bral práci komentátora a opačně. Vždycky je tam nějaký mantinel a musí se to říct i těm nejslavnějším. Nesmí to být, že se z toho experta stane průvodce, ale to je na tom moderátorovi, jak to ukočíruje.

35) Co všechno si můžou dovolit v projevu a co už je za hranou?

Když bude sedět „ty vole“ a bude to jednou za rok, tak mě to nebude urážet. Nesmí to být samozřejmě každý zápas. Ale když se to stane na nějakou věc, která se stane jednou za deset let... Nestalo se to zatím, takže zatím nevím, jak reagovat. Ale nějaký takový nářečí jsou v pohodě. Miloše Gureně asi těžko někdo naučí pražský dialekt. Ale oni asi vědí, co můžou a co ne. Spíš jde o to, aby byli spontánní. Koreis, a on chodí na tenkou linii, řekl po dvou třetinách, kdy to Sparta otočila na 3:2, že ten zápas je v jeho očích rozhodlej. Já jsem na něj koukl, nechávej si otevřený vrátka. A on, že je přesvědčenej. Samozřejmě to Pardubice otočily a on byl natolik super, že po zápase přišel do toho studia a říká, můžu tady ještě bejt? Položil to a odešel. Byla to taková legrace, skeč. Takže to dokázal takhle otočit a nestyděl se za to. Přiznal, že neměl pravdu a že ten vývoj ukázal, že neměl pravdu. Ale ty zadní vrátka by si měl nechat i komentátor.

Ted' se mi stalo v Ostravě v 94. minutě, když dal Masopust gól na 2:1, že jsem řekl, tak přece jen Slavia bere tři body. Teda podle všeho. Ale kdybych to tam nedořekl, tak jsem za kreténa totálního. Ale vždycky by ten expert, komentátor, moderátor měl myslet na to, že je konec, až když je konec a kdykoliv se může stát ve sportu úplně cokoliv.

36) Proč ve fotbale experti nevstupují u vás v O2 do zápasů podobně jako v hokeji o komerčních pauzách?

Protože tam není to přerušení hry. Kdy je tam vsunout? Já nejsem ani pro to, aby tam reportér kafral, že je někdo zraněný. Ať to řekne komentátorům, oni to řeknou, až bude prostor, protože se rozběhne nějaká akce a člověk tam bude říkat, že je někdo zraněnej nebo popisovat nějakou situaci, která už je dávno pryč. Takže on tam ani nemá kde být. Já vůbec nevím, kde bych ho tam zařadil, protože ta hra je tak rychlá a aby to mělo hodnotu, tak to zase nemůže být pětisekundový frk. Musel by mluvit třeba třicet vteřin, za které se tam toho může stát tolik a nikdo by nevěděl co. Nenapadá mě, kde by to tam bylo.

37) Ten reportér vám do toho vstupuje?

Ten nám říká do sluchátek. Teď Slavia – Zlín bylo, že Kúdela měl podezření na zlomeninu nártu a jede do nemocnice. A my to řekneme, že to je informace od něj, neukradneme ji, ale předáme ji divákům. Na jiných televizích jsem viděl, že do toho třeba i vstupoval. Tady bych vzal třeba picture, picture, že by se hrálo a ten reportér by byl dole v malém okýnku a dal by si třeba patnáct vteřin tu zprávu. Ale ten fotbal, když se hraje, by měl být jasný vévodící prvek.

38) Říkal jste, že NHL je vzor, ale tam funguje ten komentář komentátor a expert, tak v čem je to jiné, že tam to funguje a u vás v O2 to tak není?

Funguje, no. Ta úplně první a zásadní věc je, že tam to dělají frajeři, kteří jsou za to velice dobře placení. Třeba Denis Potvin odjel s Floridou 82 zápasů. Komentoval 82 zápasů Floridy. Jsou tam komentáře pro televizi na Floridě, v New Yorku, jsou tam různé komentátorské stopy a když ten člověk je s tím týmem sžitý, tak to může fungovat. Pro ně je to hlavní džob, pro ně je to prodloužení kariéry, kdežto tady to tak není. Kluci mají jiný svoje zájmy, jiný práce, jiný koníčky a pak je člověk vytrhne na ten jeden zápas za čtrnáct dní. Oni přijdou sice připravení, ale ta návaznost tam není a nemůže být v českých podmínkách. Kdyby byla, tak... A vidíme to i v těch jiných televizích, že to není jednoduchý. A zásadní jsou ty podmínky a ten styl, když je ten člověk s tím klubem. Já, když budu dělat 52 zápasů Sparty a budu k tomu mít Toňáka, ten bude mít taky 52 zápasů, tak to taky bude fungovat. Z tohoto pohledu je to tady podle mě neaplikovatelný. Třeba to někdy bude, ale teď to není.

39) Hraje v tom roli podle Vás i čeština, která je složitější oproti angličtině?

Ona se na ten hokej hodí víc ta angličtina. Protože, když řeknete big save, tak je řečeno všechno. Kdyby tady člověk řekl, hezký zákrok, tak vypadá jako jelito. Je to skloňování, časování, takže je to náročnější a určitě to nějakou roli hraje.

40) Kdybyste mohl ještě porovnat komentář komentátor – komentátor na O2 a komentátor – expert na ČT?

Je to jiný pohled. Nemůžu říct, že se mi to nelíbí. Je to podle mě výrazně těžší to ty lidi naučit. Ale oni tam mají velký kvalitativní rozdíl mezi těma expertama. Jednou je to super a pak je to horší. Mají to nějak rozdělený, dělají to dvacet let a když to dělal Martin Hosták, tak to byla špička podle mě. Strašně se mi to líbilo, ale Hostákové se rodí jednou za třicet let.

41) Máte v O2 stabilní dvojice? Třeba Vy komentujete často s Milanem Štěrbou.

My jsme třeba odjeli čtyři zápasy Ligy mistrů spolu. Když je derby, tak ho děláme, když je Sparta – Plzeň, tak to děláme. Takže jsme nějaká dvojka, kterou Petr dává na ty velké zápasy. Ne na všechny samozřejmě, to by byl nesmysl. Už jsme ale sehraný, máme podobný pohled na

fotbal a známe se patnáct, dvacet let. Ale to s tím Alešem taky, takže je dobrý, když si ti kluci řeknou u piva, když se znají, ty grimasy, co řeknou...

42) Proč ve fotbale jsou na O2 experti dva a v hokeji jeden?

To je dobrá otázka. Já si myslím, že to není nějaký záměr, že se to prostě vyvrátilo, stalo. Zaprvé je to určitě kvůli místu. Na stadionu stolek, být tam ve třech... Zkoušeli jsme to při finále play off. Nevypadalo to špatně, ale už zase musíte mít tři kamery, dalšího kameramana, větší stolek, víc místa, ne všude to jde, ale spíš je to daný, že ty pauzy, ty krátký věci se dají odjet jeden na jednoho. A fotbalový studio má třicet před, někdy třicet po, to je hodina. To by bylo na jednoho člověka moc, ale my se po deseti minutách loučíme. Tam nezůstáváme po zápase, ta sledovanost padá a všichni to vypnou s klaksonem. Dvě třetiny lidí nekouká na pozápasová studia. I ten předzápasový program má dvacet minut – sestavy, reklama, přivítání a najednou na to zbyde dvanáct minut. Takže podle mě to stačí, když tam dva lidi po sobě střídají. Pokud je to studio třicet minut, tak jsme taky ve dvou. Bylo to první kolo, v Drážďanech jsme byli ve dvou, ve finále jsme byli ve dvou. Takže když je třicet minut, tak taky kluci chodí ve dvou.

43) Je to i tím, že v hokeji je těch expertů méně?

Jsou čtyři. Já jsem fakt chtěl čtyři. Protože aby se do toho dostali, byl začátek a když to člověk udělá jednou za měsíc, tak je to spíš host než expert. Takže je do toho zapojit tak, aby je to bavilo, aby měli tři zápasy za měsíc, proto ti čtyři. Když jeden dva nemůžou nebo onemocní, Slavie hraje zápas tak, aby byla zastupitelnost. My chceme asi ještě jednoho, ale že bysme je využili v nějakých magazínech nebo jiných rubrikách.

44) Bude elektronická tužka výhradně věc experta?

Měl by to být příspěvek do minuty třicet, který by namluvil redaktor nebo komentátor a byly by tam postřehy experta do toho vložený. Uvede to typu: Pardubice v posledních čtyřech zápasech ani jednou neskórovaly z přesilové hry. Jakub Koreis našel proč. On řekne, zranil se jím Nakládal, druhý bek tam prostě není takovej, aby vystřelil. Už jsou přečtení, jejich přihrávka křížem z kruhu už je přečtená. On to namaluje. Tak nějak by to mělo vypadat. Výběr situace by měl být společný nápad.

45) Ve fotbale si tu situaci vybírá expert?

Tam je kluk Roman, který ji dělá. Ten je ve studiu v Praze. Má tam ten software. Taky je to debata. On řekne, tohle mi tam dej, to stříhne a pobaví se o tom po technické stránce. Ten fotbalista mu řekne, hele, tohle je důležitý, to zatrhni, tohle vyžluť. Je to taky týmová práce. Domlouvá se i s tím moderátorem, protože ten to musí nějak uvést. Je to souhra všech těch lidí.

46) Dokážete popsat přípravu expertů, jestli se nějak připravují na ten zápas?

Já jim pošlu... Vím, jaký dělají zápas, tak si napíšeme, jestli tam vidí něco, co by mohlo být zajímavý a já pak napíšu body do scénáře. Když se hraje v pátek, tak ho mám v úterý. A heslovitě: góly Třinec první třetina, Bartošák proti Spartě. Takže tam nakopneme čtyři, pět témat a oni přijdou nadrcení, mají k tomu A4. Všichni si to připravují, takže jsou nadrcení na to téma. Ale musí to vědět, není to tak, že by přišli hodinu před zápasem, ale už od úterý máme jasno, o čem se budeme bavit. Tři papíry si donesou, do destiček si je dají. Ono to vypadá i dobře.

Příloha č. 10 – Přepis rozhovoru s Jiřím Baumrukem

Já si myslím, že v principu požadujeme to samý. Tam není rozdíl, jestli je to veřejnoprávní nebo komerční. To už se v dnešní době v podstatě stírá. To znamená, že tam je důležitý, aby měl nějaké jméno. Nemůže to být nikdo neznámý, nějaký no name. Měl by dobře mluvit o svém sportu, dobře mít nastavený analytický schopnosti. A samozřejmě slušně mluvit. Není pravidlo, že musí mluvit spisovnou češtinou, ale měl by mluvit a mít projev. Nikoho nezaujme... Ale možná v komerční televizi větší důraz na zábavnost, ale taky si myslím, že už to neplatí. U nás to neplatí.

1) Když jsem se bavil s Petrem Švancarou a ten říkal, že byl na ČT víc peskovaný.

To už taky je pryč. A dejme tomu Švancara je jeden případ, který se trošku vymyká. On takovej byl, i když to hrál. Zábavný je Franz Straka a ten dělal v ČT a O₂ a u něj taky převládá to zaujetí a zábava nad tou analytikou. Samozřejmě jsou lepší analytici, ale už zase nejsou tolik zábavní.

2) Není to na ČT trošku více odborné?

Určitě ne. My máme třeba speciálně ve fotbale i hokeji absolutní odbornost jako prioritu. Když tam vidíte ty hosty tak... Určitě to s tím nesouvisí. Možná třeba pořad Tiki - Taka, ale to je jinak nastavený pořad. To není analytickej pořad.

3) Proč u vás komentátoři nekomentují?

Komentují, třeba na tenis máme expertky.

4) Myslím, že jsem nespolutkomentují.

To je jiný pojetí. U nás je pojetí dvou komentátorů, kdežto v České televizi převládlo pojetí komentátor plus expert. Tam spíš jde o to, možná se trochu odlišit, nemít stejnou filozofii. Postavit to na větší frekvenci slova, což většinou vyplývá, když tam jsou dva komentátoři. Asi to bude ten základní rozdíl. A ono zase komentování je něco jiného, než glosovat, co se stalo o poločase. Z toho komentátora udělat experta se ne vždycky podaří, a ne vždycky je to úspěšný. Ne všichni, kteří komentují v České televizi, můžou komentovat. Jsou to glosátoři. Ale u nás třeba máme tenistky, které komentují. Koneckonců, v hokeji máme experty, původní expert Tomáš Zetek je komentátor a ještě jeden, který už sám zkusil komentovat a bylo to celkem slušný. Není to striktně oddělený. Ale ono, když je někdo komentátor, tak se tomu musí věnovat soustavně. Kdežto když je někdo expert tak, když je třeba fotbalový, tak se dívá každý týden na fotbal, ale už se zase tak nevěnuje té profesi jako takové. Ale to je jenom v tom pojetí, že to máme nastavený na dva komentátory.

5) Dokážete si vzpomenout, jak tento fenomén začínal?

To víte, že jo. S tím jsme začínali v České televizi. To, že jsme měli pozvaného hosta ve studiu rozebírat, to není nic nového. To, jestli si vzpomenete, to funguje a vlastně expert při komentování, to už si nevzpomenete, ale byla to legendární dvojice Karel Mikyska a Jozef Dědič, což byl expert krasobruslař, a to bych řekl, že to bylo takový úplně první a rozhodně nejzapamatovatelnější použití experta jako komentátora. A jinak, my jsme s tím začli pravidelně a standardně v hokeji, když první experti byli Jiří Holeček, Pavel Richter a teď nevím, jestli už tam byl Jiří Králík nebo přišel později. Ale ti už začli spolukomentovat. Už to nebylo glosování, ale komentování přímého přenosu. A fotbal přišel o chvíli později. Je to i tím, že mezi fotbalisty se přeci jenom trochu hůř nacházejí, i když dneska už to taky není pravda, ale bylo to tak, že se hůř nacházeli lidé s dobrými vyjadřovacími schopnostmi než v jiných sportech.

6) Co by ten expert musel mít, aby mohl komentovat nebo spolukomentovat?

To jsou dva odlišné pojmy. Když bude spolukomentovat, tak nebude na stejné úrovni. Bude ve formě glosátora, takže se od něj předpokládá odborný postřeh na danou situaci, promine se mu nespisovná čeština, promine se mu ne úplně stoprocentní hlasový projev. Ale když bude komentovat sám, tam už žádný pardon není. To musí být od začátku do konce. To znamená, on si musí obsloužit veškerou techniku komentátorskou, to už není tak, že přijdete, dostanete lopatu do ruky a začnete házet. To musí nastavit sluchátka, domluvit se s režii, začít komentovat a skončit. Tam je to přeci jenom o nějaký patro výš.

7) Co jim stačí, když jdou do toho studia?

No, stačí. To je relativní. Když jdou do studia, tak musí být připraveni, když to je studio před zápasem, kterýho se bude týkat případně víc zápasů, o poločase musí být schopni rozebrat klíčové situace třeba, když je to ve fotbale nebo v hokeji třetina, případně použít elektronickou tužku, což komentátor naopak nedělá. Takže tam je to analytika a měli by trošku vypadat. Nemůže vypadat, že mu to je jedno, je to prostě obraz. Ale rozhodně při komentování tam je nezbytná pohotovost, okamžitá reakce, kdežto v tom studiu už má čas, odstup a může si ty věci srovnat v hlavě. Jsou to jiné disciplíny.

Taky máme experty, kteří strašně chtěli komentovat, tak jsme jim dali zkušební komentář, což v sobě nemá ten stres, protože je to zápas, který byl odehraný, nejde to ven, ale pouze do zdi a nedopadlo to dobře. Dokonce bych řekl, že to dopadlo strašně. A přitom ve studiu jsou hrozně příjemní, milí.

8) Takže si ty lidi zkoušíte?

Samozřejmě. Nejprve musí být nějaký zájem z jedné nebo druhé strany. Důležitý je jeho zájem, protože bez toho zájmu tomu nikdo nedá sto procent. Takže zkusíme, ale nejenom my, ale v České televizi to určitě dělají taky.

9) Tam mi právě říkali, že pro experty žádné zkoušky nemají.

Dobře, protože jednak nechtějí vytvářet konkurenci, což u nás je jinak. Tady to ale bylo asi jenom dvakrát na základě projeveného zájmu, také to není obvyklé. Byla by škoda to nevyzkoušet. Proč si myslím, že to tam není? Protože nechtějí vytvářet konkurenci a jít dělat z experta komentátora není vůbec jednoduchý. Tam musí být to vlastní rozhodnutí, který v sobě zahrnuje celou škálu věcí. Nejenom rozhodnutí, že to chci dělat, ale také, že se tomu chci věnovat na sto procent. A to je úplně někde jinde. Vyzkoušeli bychom si je i kdyby měli jít spolukomentovat.

10) Zkoušíte si je, i když jdou do studia?

Jistě, kamerový zkoušky. Někdy se může stát, když toho člověka znáte dlouho, znáte jeho projev, víte, jak se vyjadřuje a že se toho nebojí, tak se může stát, že tam půjde naostro. Někdy třeba na kratší moment. Když to nevíte, tak se dělají kamerový zkoušky, a to už zase záleží, co od toho očekáváte. Většinou je standardní, že si necháte napsat nějaký text a ten tam musí říct nebo přečíst. A potom s ním uděláte fingoovaný rozhovor.

11) Proč nemáte v hokeji elektronickou tužku?

Možná proto, že to koliduje často s fotbalem a samozřejmě toho není nekonečně mnoho. To je drahý zařízení. Ale není to z principu, že bychom ji nechtěli, určitě k tomu dojde. My hokej děláme dva roky. Ve fotbale taky nebyla hned.

12) Nevadí Vám, když se expert objeví na jiné televizi?

Já si myslím, že to obecně trenduje k tomu, že se experti rozdělí. To potom nemá smysl, že jo. To spíš je potom host. Když si pozvete Jágra jako hosta a on se k tomu vyjádří, tak se určitě bude vyjadřovat i někde jinde. Ale pokud to jsou experti, tak už si nepamatuju, že by někdo poslední dobou prolínal mezi televizema.

13) Možná Petr Švancara na Digi TV.

Digi TV možná. Tyhle menší televize vnímaný ve svém dosahu, tak tam možná jsou. Ale já bych samozřejmě toleroval to, aby experti byli přísně oddělený. Platí to pro komentátory, ale zase jen pro některý. Někdo třeba dělá pro Golf Channel a u nás ještě nejsou zaměstnanecký poměry. Někdo třeba dělá francouzskou ligu pro někoho, kterou mi neděláme. Ale já bych prosazoval a snažím se prosazovat, aby zůstali na jedné televizi, pokud to jenom trochu jde. K tomu to dospěje, ale chce to mít postupný vývoj.

14) Kterí experti u vás komentují?

Klára Koukalová, Kateřina Vaňková, bývalá tenistka, i když třeba z dvoustovky WTA a Klára Janáčková. Máme tři holky a všechno to jsou bývalé tenistky.

15) Myslíte si, že by ti experti v budoucnu mohli nahradit komentátory?

Určitě ne. Nikdy jich nebude dost. A jak říkám, všechno je nějaký řemeslo. K těm expertům, ještě když jsou to dámy, tak trochu něco prominete na nějaký čas, ale není to jednoduchý. Ale ono, jak to vezmete. Jsou bývalí sportovci, kteří se stali komentátory. Já vlastně taky. Byl Tomáš Jungwirth – špičkový atlet. A ten třeba dělal atletiku a pak k tomu dostal nějaký menší sport jako judo. A pak jsou bývalí sportovci, kteří mají širší záběr. Já jsem dělal fakultu tělesné kultury a sportoval jsem všechno možné a zajímalo mě všechno možné, takže dělám různé sporty. A pochopitelně, že tam je rozdíl, kdy jsem větší expert, v něčem jsem poučený laik. Ale nebude to ten absolutní trend, že by komentátoři byli jen bývalí sportovci. Navíc to bohužel pozoruju v ČT, to mi není úplně blízký. Já preferuju, když ti lidi prošli tím sportem alespoň na nějaké úrovni, ne na rekreační, takhle to myslím. A nejsem příznivcem dělat sportovní komentátory z těch, kteří jenom vystudovali žurnalistiku nebo fakultu sociálních věd a pak vlastně trochu já mám zájem o sport, já mám zájem o zahrádku, tak budeme z toho dělat odborníky na tohle. To není můj šálek kávy. Já si myslím, že k tomu by ten podklad toho prožití si toho sportovního života, eventuelně studium fakulty tělesné výchovy a sportu nebo fakulty tělesné kultury, je lepší předpoklad. Neříkám, že jedinej, že nemůže být někdo, kdo má jinou školu nebo nemá žádnou. To netvrdím, ale jako trend by měl být spíš v tomhle smyslu.

16) Když si pozvete do studia hosta, tak mu tykáte nebo vykáté?

V České televizi jsme kdysi zavedli zásadní pravidlo vykat ze dvou důvodů. Zaprvé z určitýho vyjádření úcty a za druhý pak někomu vykáté, někdo jinej mu tyká a bylo to takový dávání na odív, já se s ním znám. Já mám pocit, že už to taky přišlo pryč a je to rozdíl mezi tím expertem a hostem. U toho experta zpravidla tam to tykání je, i když jsou samozřejmě taky výjimky a my tady častěji tykáme, to je pravda. My zase nemáme kromě pořadu Tiki - Taka nebo pořadu Česká ulička, tak hosty tolik nemáme. To jsou experti.

17) Takže hosty téměř nepoužíváte?

My je považujeme za experty. Host přijde za sebe a začne vám něco vyprávět. Kdežto tohle jsou opravdu experti, protože tam jsou kvůli tomu fotbalu.

18) Když byste mohl porovnat, co ti experti do toho přenosu přinesli a co mu naopak vzali?

Pokud se s něma dobře zachází a komunikuje, tak si negativa můžeme škrtnout, když neberu nepovedený případy. Přinesou tomu určitě pohled zevnitř, expertní pohled, o tom to je. Ne, že by tomu komentátor neměl rozumět, ale expert musí být vedle něj jasně vidět. Potom je

chyba, když s ním komentátor soutěží, kdo řekne chytřejš. To nemá smysl. Expertovi musí komentátor nechat prostor vyniknout právě v tom, kvůli čemu tam je, takže já vidím devadesát na deset plus.

19) U vás do přenosu dříve vstupoval jako pravidlový expert bývalý rozhodčí Robert

Henn. Proč jste od toho ustoupili?

To je vždycky věc dohody s tím organizátorem. LFA, že jo. My jsme pro. Hokejový rozhodčí, bohužel nezačlo play off, měli mít kameru na hlavě kromě mikrofonu. My chceme zapojit do všeho dění, pokud možno, všechny aktéry dění. A protože to bylo nový, ten VAR, tak proto jsme tam měli rozhodčího, který měl objasňovat některý sporný situace. Zase z expertního pohledu nic jinýho. Proto jsme do toho šli. Ono se jim do toho moc nechce. Spousta to kritizuje. Každý rozhodčí je vůl, že jo. Robert Henn už nebyl aktivní rozhodčí, ale jelikož jsme partnerem LFA, tak si nebudeme dělat problémy, protože po nich něco chceme a když jim to bude vadit, protože si třeba stěžuje komise rozhodčích. Já neříkám, že tomu tak bylo, já si myslím, že se k tomu ještě vrátíme. Ta filozofie určitě není pryč. Jestli to bude Robert Henn nebo nebude, to já nevím. Ale určitě jdeme do toho, tam mít co nejvíc názorů a co nejvíc do hloubky.

20) Myslíte si, že je nějaký výraznější rozdíl mezi experty fotbalu a hokeje?

Hokej je rychlejší. Víc se to tam míhá po tom ledě, víc se to tam střídá, je tam víc situací na tom ledě, padá víc gólů, víc příležitostí, jsou tam vyloučení, je tam daleko více pravidlových, nechci říct sporů, ale oříšků. V tomhle ohledu je ten fotbal jednodušší, protože se hraje devadesát minut zhruba, rozhodčí si to měří na svých hodinkách a rozhodně je tam víc času. Ale někdy je to zrádný, to se stalo nám, je to asi tři týdny, kdy režisér kvůli opakovačce propásl gól. To se prostě každému režisérovi stane jednou za život, pak už ne. Ale fotbal plyne pomaleji, logicky je tam víc hluchých míst a zase najednou udeří a musí být ten člověk víc ve střehu. Řekl bych, že ten hokej, jak je rychlejší, tak to klade větší nárok na toho experta to sledovat. Nemá tam tolik času se ohlídnout stranou jako ve fotbale.

21) Pracujete s experty na jazykovém projevu?

Samozřejmě. Je nějaký hodnocení každého pořadu, více méně každého. Už se to nedá stihnout všechno do detailů, protože toho máme tolik a vysíláme třeba čtyři fotbalové najednou, ale rámcově s nima pracujem. Ale jak říkám, jednak to oni musí vnímat taky a chtít taky, protože ta konkurence je tam veliká. My jsme třeba v letošní sezoně objevili, nechci říct, že náhodou, ale sám se přihlásil Antonín Rosa a za mě je teď úplně nejlepší. Já vím, že to není takový jméno jako třeba Šmicer nebo Franz Straka, ale Rosa je úplně super. To je za mě případ toho, jak se někdo během půl roku stane v těch attributech toho projevu absolutně nejlepší.

22) Mají nějaká jazyková cvičení?

Nic takového nepořádáme. To už bohužel nepořádají ani pro ty komentátory, což pro nás, když jsme začínali, byla podmínka.

23) Máte nějaké rozdíly mezi tím, jak nasazujete experty na různé soutěže?

Vybírá se samozřejmě Liga mistrů s ohledem na obsazení družstev, jestli v té zemi ten expert hrál nebo v ideální případě dokonce za ten tým. Hodně se zvažují experti i na ligu. Ideální je, když je tam třeba trenér, který trénoval oba ty týmy, kteří spolu hrají. Snažíme se to vyvažovat. Ne kvůli vyváženosti, ale kvůli expertíze a kvůli tomu pohledu, aby to byl člověk, který je nějak schopný to zhodnotit celkově, a ne jenom z jedné strany.

24) Brno postoupilo do první ligy a jako první se nabízí Petr Švancara. Nevadí vám, že on by třeba nemusel být úplně objektivní?

Ale bude. To je právě u těchto zkušených expertů. A mu to každý promine, když by to řekl s humorem. Já netvrdím, že by byl expertem ve studiu. Ale Švancara, kdyby to řekl ještě tím brněnským hantecem, že teď měl rozhodčí hoknót tu penclí, tak to bude spíš prvek humoru, než aby mu to někdo vyčítal. Tam nikdo neobjektivní... Tam každý má nějaký svoje priority a vnímání, takže ve finále ten výrok může být neobjektivní, ale ve finále logicky ten výrok je subjektivní. Ale není to neobjektivita ve smyslu, že by chtěl fandit a chtěl by ho tam prosazovat, to ne. To už jsou všichni tak zkušení.

25) Takže to není, jak v České televizi, ve které nechtějí nasazovat experty na své bývalé týmy.

Tak oni tam mají spolukomentátory, že jo. To je trošku něco jinýho. My to máme jako experty ve studiu, tam si to ukočírúje ten moderátor a většinou je tam právě i ta dvojice, takže je to nějak vyvážené, aby to byl širší a expertní pohled.

26) I na O2, kdyby to byl expert spolukomentátor, tak byste ho na utkání bývalého klubu nenasadili?

Zvažovali bychom to nasazení, kdyby byl expert spolukomentátor s jedním komentátorem. Tam už by asi nedělalo dobře, že by tam byl někdo jednostranně založený. Ne protože je s tím spojený. Kdyby byl třeba Rosický spolukomentátor, tak by to bylo asi kontraproduktivní, ale mít ho ve studiu, to samozřejmě jo. A to není proto, že bychom nevěřili, že by byl nestranný, ale přirozeně to není objektivní nasazení.

27) Máte nějaká pravidla, která musí experti dodržovat?

Řídíme se selským rozumem a domluvou moderátora s nima. Samozřejmě nesmí být sprostý a někoho urážet. Měli by znát pravidla natolik, a teď jsme řešili jednu věc, kdy se nám nepodařilo to obsazení ve studiu a přišel tam pravidlový problém a jeden expert se přiznal, že

ta pravidla nezná, a přitom to hodnotil ze svého pohledu, jakože to bylo špatně. Konkrétně šlo o zápas Sparta – Bohemka a Martin Hašek, který tam byl za oba týmy. Jo, ale neznal pravidlo, že zvednutí praporku není přerušení hry, a ještě se k tomu přiznal, tak to je špatně. Velmi jsme to zkritizovali. A my nechceme nikoho za takovou chybu, protože to nebyl úmysl. On se do toho vžil. Netvrdím, že tam nebude, ale budem ho pečlivě sledovat a nechci to říct výhruzně, ale ještě jednou takovou minelu a bude se na nás dívat jenom z druhé strany.

28) Není pro hokejisty těžší hodnotit brankáře?

I brankáři bývali experti. V hokeji jsme měli Holečka a Králíka. Zase ten brankář má pohled na to hřiště úplně jiný. Bývají hloubavější, jsou trošku jiná sorta než ti hráči v poli ve fotbale i v hokeji. Brankář jako expert vůbec není špatná volba. Ale hráč hraje proti brankáři, takže šikovný útočník musí mít brankáře načtený, aby věděl, co dělají, takže si to nemyslím, že to hráči mají těžší v tom, hodnotit brankáře. Ani si nemyslím, že je rozdíl mezi fotbalem a hokejem. Ve fotbale se sice víc zapojuje do hry než v hokeji, ale to už zase nejde rozdělit. Já vím, že mají trenéry brankářů, trenéry obránců a podobně.

29) Změnili jste něco od doby, kdy jste převzal pozici šéfkomentátora O2 po Tomáši

Radotínském?

Změnilo se to nejdůležitější. My jsme se rozšířili z jednoho kanálu na tři. Plus ty multidimenze. Nakoupila se práva na spoustu přenosů a na některý další sporty. Já jsem si dal za úkol najít i ten ženský pohled, což je těžký a máme ho tam jak expertky, tak reportérky na tenis. Tím, že jsme začali vysílat hokej, tak to bylo o tom, postavit komplet novou sestavu ve sportu, který je doménou České televize spoustu let a ten dělají dobře. Takže tam to bylo těžký do konkurence. A teď hledat cestu, jak to dělat jinak, abychom to nedělali stejně a ještě hůř. Takže to bylo těžký. A potom kromě dalšího najít slovenský komentátory, protože zajišťujeme přenosy pro Orange Sport se slovenským komentářem nebo někdy v některých případech jedeme paralelně na oba kanály, tak tam máme buď československý komentář nebo i slovenský komentáře. Takže tohle to. Stabilizovat tu redakci s tím jejím rozvojem na daleko větší porci hodin. Na O2 TV tenis vysíláme přes 4000 zápasů ročně, což jsou strašný čísla.

30) Nevidíte nějaký rozdíl mezi vašimi experty a těmi na České televizi?

Nevidím. Řada z nich nebo někteří z nich si prošli i Českou televizí. K nám chodí taky v saku a kravatě. Nemyslím si, že nějaký zásadní rozdíl... Pochopitelně tam, co měli experty až spolukomentátory, Hostáka, Pospíšila, Antoše, tak jednak už toho dělali v té době hodně a pravidelně a tím pádem se posouvali nahoru a byli výborní a ti právě nastavili laťku toho hokeje vysoko. A my jsme šli v těch stopách za něma, během chvíle najít experty a zapojit je do toho komentování, což se, si myslím, povedlo. Začínal Petr Ton, Roman Málek, Jiří Tlustý

– velký jméno z NHL. Máme tam Jakuba Koreise, ten byl výbornej, ten to chtěl dělat sám a vyzkoušel si i komentování. A ještě tam máme někoho ze severní Moravy. Postupně dostáváme do figury další lidi a dělají to se zájmem, a navíc oni jsou takoví, že to dělali se zájmem, jak to běhá jinde a už mají ty vzory, kam to směřovat.

31) Když porovnáte kvalitou fotbalové a hokejové experty, jsou ti hokejoví kvalitnější?

Když zůstaneme u toho úzkýho okruhu, který se tam točil hodně, tak určitě. To vyplývá z toho zaměření. Ten fotbal je jednodušší sport. Hokej je malinko o kousíček výš. Bylo složitější najít fotbalistu, který dobře mluví, umí to postihnout než hokejistu, a to nemluvím o jiných sportech. Ty rozdíly se snižují, těch fotbalistů, kteří umí takhle mluvit, je víc, kór ve studiu. Už bych neřekl, že ty rozdíly jsou nějak drastický. Už se to smazává.

32) Nebyl v minulosti trend vystřídat hodně expertů a hostů a teď je tomu naopak, vytvořit si tu vlastní sestavu?

No, ale my jich máme hodně v tom fotbale. Vždycky to vybíráme s ohledem, co to je za zápasy a máme jich hodně těch zápasů. Ze začátku byl hodně naopak trend vybudovat stálý tým. To začalo v hokeji, když se točili tři experti. Stejně to potom bylo i u toho fotbalu. Ale možná právě proto, že tam se ne vždycky úplně zadařilo, tak se jich tam protočilo víc, než se dospělo k nějakýmu slušnému cíli.

33) Myslel jsem na Nově, kde byl na každý zápas jiný expert.

Já si Novu už moc nepamatuju a ty začátky byly zoufalý. Ti jediný, co měli, tak byl přenos, protože si najali kameramany a režiséry, kteří dělali u nás. Ale jinak tam šlo o boj o práva, než že by to chtěli dělat líp. Hokej ten se jim vůbec nepovedl.

34) Mohl byste porovnat, jak to chodilo na Eurosportu?

To bylo úplně jinak, protože na Eurosportu čistě přebíráte přenosy. To je na O₂ případ tenisu, tam není výroba. Tím, jak jsem přešel z České televize na Eurosport, tak jsem začal komentovat jenom z hlasatelny takzvaně offtube. Což tady je taky běžnej případ. Tenisy děláme z hlasatelny. Hlavní rozdíl byl, že se taky neříkalo, že vysílá Eurosport, ale že vysíláme českou verzi Eurosportu, dabing. Ale jinak ve finále komentování je pořád jenom jedno.

35) Na Eurosportu bývali rovněž experti?

Taky. Já jsem dělal třeba krasobruslení a dělal jsem ho s Františkem Pecharem, což byl bývalý krasobruslař, trenér Petra Barny medailisty z Alberville. Jo, bývalo to s expertama. Robert Bakalář si tam vymyslel, že telefonoval někomu, takže si zařídil spojení přes režii s někým na Tour de France a tam si ním povídal. Dělal se různé věci v tomhle směru. Ale nebylo to takovým pravidlem. Ale tady taky tenis děláme v 99 procentech v jednom člověku,

protože, jak jsem říkal, kolik děláme těch zápasů ročně. Třeba denně, když je turnaj, tak komentujeme šest zápasů a na dalších kanálech jedeme bez komentáře z těch dalších kurtů.

36) Podle čeho se experti vybírali na Eurosportu?

To bylo spíš nahodile. Stabilnější expert byl František Pechar na krasobruslení. K tomu je dobré mít toho experta, protože ten sport je specifický a jinak...

37) Fotbal se dělal s expertem?

Spíš bez. Nevím, jestli tam byly nějaký výjimky. Tam ten fotbal skoro nebyl. Jeden čas se dělala Bundesliga, jinak Eurosport zoufale bojuje o práva na nějaký kvalitní fotbal a nešáhne si.

Příloha č. 11 – Přepis rozhovoru s Petrem Švancarou

V hokeji mě hrozně překvapil Peťa Hubáček, jak do toho vlítl a je i mezi těma mýma známýma hodnocenej velice dobře a líbí se mně, jak to dělá.

1) Co po Vás chtějí ve studiu v ČT a co v O₂, je v tom nějaký rozdíl?

Expert má za úkol mít tu kvalitu, aby to okomentoval správně po té trenérské, fotbalové, takové té profesní odbornosti a měl by vyhodnotit, proč ten balon letěl zrovna na přední tyč, proč se ten roh rozehrával takhle na krátko, že to jsou různé signály. Takže měla by tam být taková ta... Proto je to expert, protože jsme si to prošli několik desítek let, tak na základě toho oni po nás, a to můžu srovnat, že ČT i O₂ to po nás chtějí podobně, myslím si, že já se akorát vybočuju tím, že se nad fotbalem snažím udržet nadhled, pozitivno a samozřejmě občas to umím nebo se to snažím odlehčovat tak, že když vidíme fotbal, který stojí, dá se říct, za hovno, tak z toho nedělám žádnou velkou vědu, protože jsem ten fotbal taky hrál a odehrál jsem pár zápasů, který byly, jakoby nebyly moc hezký, takže se to snažím vodlehčovat. Takže já se snažím držet tu laťku, být chytřej, vtipnej a pozitivní.

2) Změnilo se to nějak v O₂, že si tam můžete dovolit víc?

Jo. To určitě se změnilo, protože Česká televize samozřejmě je v tomhle taková konzervativnější, takže oni opravdu, možná ještě bych řekl, že tam je větší odbornost, míň vtipu, více odbornosti, kdežto na O₂ je ta odbornost taky, ale samozřejmě ty vtipy tam nikdy neřeší. Dá se říct, že se tam může mluvit i sprostě v uvozovkách nějaký ty slabší slova. Víc se dá odlehčovat, že prostě vím, že jsem za to byl v České televizi hodně sekanej, že vlastně ty vtipy tam moc nechtěli.

3) Byl jste někdy i na Prima Cool ve studiu?

Byl jsem jednou i na Primě a na Galaxii tenkrát ještě a tam jsem se snažil držet to stejný, co dělám v O₂, takže tam to bylo takový volnější. To znamená, nejpřísnější to bylo v té České televizi a vím, že i slova ohledně černochoů, že má velkou postavu a nějaký takový věci, který jsme museli dávat pozor, tak to byl problém. To stejný politika, když jsme si dělali z něčeho srandu, tak na tom O₂ to bylo v pohodě a na ČT se ani s politikou nedala udělat sranda.

4) Napadá Vás ještě nějaký rozdíl mezi O₂ a ČT?

Myslím si, že jinak je to stejný. Ale už se mi taky zdá, že to polevuje. Viděl jsem Lud'ka Zelenku teďka v České televizi a už taky celkem vtipkovali. Drží se tam hodně ta elektronická tužka, kterou si člověk připravuje sám.

5) V O₂ vám s elektronickou tužkou pomáhá nějaký člověk přes techniku?

Jasně, protože ta technika je čím dál lepší a lepší a on nám vysvětlí vlastně... My mu řekneme, jak to má vypadat a on to doplňuje. On má takovou tu rychlost toho to nachystat.

Protože ta elektronická tužka alespoň u nás v O₂ vypadá tak, že my mu řekneme, 23. minuta 40. sekunda tuhle akci tam chci. A chci tam tohle, tohle označ světlem, zakroužkuj, takže on to udělá rychle. On my s tím pomáhá technicky, ne po té odbornosti.

6) V České televizi jste si to maloval sám?

V České televizi byl taky člověk, kterej mi to uměl jakoby vrátit tak, abych si tu akci našel, ale je pravda, že tam ten přístroj je vyloženě přede mnou a mohlo jsem si to dělat podle sebe. To znamená, že tam si to dělá člověk sám, ale nevím, jak to je dnes.

7) Co z toho Vám přijde lepší?

Přijde mi lepší, že vlastně já mu vysvětlím tomu dotyčnýmu, co chci a on to za mě technicky udělá. Já si to pak pustím předtím, než jdu do živýho vstupu a vidím, že je to přesně, jak jsem chtěl. Takže vlastně to malování nemusím dělat, on to udělá a já se můžu zase během deseti, dvaceti vteřin koncentrovat zase na samotnej zápas, protože tohle to malování, který v té tužce je, se dělá během těch poločasů, jo, to se nenachystá v nějaké pauze a byla by škoda, kdyby člověk přišel zase o nějakou zajímavou akci.

Další věc je tam, že když ten fotbal stojí za prd, tak i my máme za úkol z toho vytáhnout něco z toho poločasu, ať už je to defenziva, ofenziva, já nevím, nějaký tandemy hráčů nebo prostě proč oni se tam nemůžou dostat do toho vápna, protože je tam třeba víc hráčů kolem toho vápna těch obranejch, tak oni vlastně nám v tom pomáhají z toho špatnýho fotbalu třeba vytáhnout, proč to tak je.

8) Řešíte tu situaci i s moderátorem, aby to třeba na něco navazovalo?

Ne, my si nachystáme prostě sami. Samozřejmě ten Petr se to dozví, o čem ta tužka je. Ale většinou to jsou samozřejmě věci, co rozhodli ten zápas – sporná penalta, ofsajdy, výkon rozhodčího třeba, protože pak je tam Petr Svěcený a ten se soustředí, abychom jeli ty témata, který on má připravený a my jsme součástí toho tématu. O poločase a na konci je elektronická tužka a tu si děláme my experti sami.

9) Dokázal byste nějak víc srovnat ta studia nejenom z pohledu těch expertů?

V O₂ TV víc žereme. Tam je catering a na ten já hodně dbám, protože potřebuju hodně jest, takže doplňuju furt zásoby. Ale jinak na ČT je to studio větší nebo bylo větší, ale to nepotřebujete. Přijdete, sednete na židli, máte stůl, a to je jenom o tom, jak se člověk cítí. Já jsem se na ČT i v O₂ cítil dobře. A i s těma lidma, kteří to dělaj. Ti moderátoři jsou profici, takže to není ani o tom, jestli se cítím dobře, jestli tam jsou lepší záchody. Já bych to spíš porovnal, že je to podobný a ti kluci, kteří ten fotbal dělaj, ti moderátoři, tak jsou profici a mají o tom fotbale velkej přehled. Vlastně oni by i mohli být samotní experti, protože to někteří dělají několik desítek let a musím je strašně pochválit a je jedno, jestli je to Česká nebo O₂.

I Libor Bouček, do kterýho by to člověk neřekl, že to je jenom jako moderátor, tak taky vím, že teď dělá pro O₂ fotbalu a má taky velkej přehled, takže myslím si, že opravdu v tom nějaký velkej rozdíl nevidím. A to studio je hodně podobně udělaný. Jinak bych řekl, že tam žádný velkej rozdíl nevidím.

10) Ani tematický?

Tak samozřejmě na O₂ se snažíme, aby to bylo i trochu bulvárnější, aby to bylo zajímavý. Aji ty pořady Tiki - Taka, oni mají vlastně Dohráno, tak je to takový víc, chceme to dělat pro lidi. Já totiž tvrdím jednu věc, proto jsem takovej, že já dělám ten fotbal pro borce, kteří mají v ruce pivo a párek. Já to nedělám pro trenéry, já to nedělám pro odborníky. Já nepotřebuju čtyřikrát říkat, že hraji 4-4-2. To jsou tihle odborníci u té televize. Já tvrdím, že 80 procent, co se na nás dívá, jsou obyčejní lidé, kteří se chtějí podívat na fotbal a já se jim snažím svou mluvou vysvětlit, jak jsem ten fotbal viděl já. Proto to odlehčuju, proto se tam snažím dostat nějakou legraci tak, aby to trošku bavilo, i když je to nezajímavý. Můžeme se bavit o tom, že my v O₂ zajíždíme občas do věcí, který jsou do soukromí nebo míň fotbalový, ale je to proto, že se snažíme, aby to ty lidi bavilo. A myslím si, že víc dokážeme být takoví kontroverzní směrem k těm situacím. Teď jsme řešili zápas Příbram – Slavie a přišli jsme na to na konci zápasu až, že vlastně to bylo dosaženo rukou, včera jsem se dozvěděl, že to komise i odklepla, ale zároveň jsme řekli, že před tou rukou mohla být písknutá penalta. Takže jsme probrali i tyhle věci. To si myslím, že Česká se do těchto věcí moc pouštět nechce. Je to i o tom expertovi, jak si ty věci nachystá, aby do toho šel nebo ne.

11) Dokázal byste říct, proč se do toho ta Česká televize moc nechce pouštět?

Přijde mi, že se do toho pouštět nechcú i proto, že jakoby se tváří, že by to neměla být jejich věc. Prostě nechcú si udělat ty nepřátele. Protože na druhou stranu, když mi to řekneme, tak přicházejou esemesky. Když řekneme něco dobře o Slavii, tak zase spart'ani píšou SMS. To je normální život mediálního světa, kdy mně běžně chodí esemesky od lidí. A to k tomu prostě patří. Nevím, nepouští se do toho, nevím, co je důvod. Nechcú dělat si u některých klubů nepřátele, nevím, můžu to jenom hádat.

12) Proč jste přešel z ČT k O₂?

Já jsem přešel, protože jsem chtěl spolupracovat s více televizema, protože ještě pracuju pro Digi TV, což je německej, italskej, španělskej a anglickej fotbal. A to Česká nedovoluje. To znamená, že když člověk dělá pro Českou televizi, tak už nemůže dělat pro Seznam, Digi TV, O₂ a chodit. Je prostě vázaný, že ta jeho tvář je spjatá s Českou televizí. Já jsem rád, že mě Česká televize dala tu příležitost si to vyzkoušet. Že to je svým způsobem práce, která mě zviditelňuje na další reklamní věci nebo moderování plesů a tyhle věci, ale prostě oni mají

striktně daný, že když jste v České, tak nemůžete spolupracovat s jinýma televizema. Tohle mi trošku vadilo, takže jsem se po domluvě s Českou televizí rozešel v pohodě, vlastně jsem panu Ponikelskému volal, rozešli jsme se úplně v pohodě a teď můžu pracovat pro všechny televize, který chci. To znamená, jezdím na Digi komentovat takovej pořad, jmenuje se to Sky box nebo tam chodím komentovat fotbal anglická, německá, italská, španělská liga. A hlavně teda prioritně dělám to O₂. Takže ta moje práce může být fotbalově, a já jsem za to rád, protože mám větší rozhled, víc sleduju ty soutěže. Nesleduju teda všechny zápasy, to je blbost, ale ty soutěže jo. Mám přehled, co se v těch soutěžích děje a mě to osobně bere ten rozhled v těch soutěžích jako osobně.

13) Když by Brno postoupilo, měli by v O₂ problém Vás nasadit na Brno? Protože vím, že v České televizi to moc nedělají.

Přesně tak. To byla taky jedna z věcí, že když hrála Zbrojovka, tak mi bylo řečeno, že bych nebyl objektivní a já nebudu objektivní nikdy, když bude hrát Brno, to je jasný. Ale já si zase umím udělat toho profesionála. Zaprvé to je lepší, protože o tom klubu vím nejlíp v tu chvíli jako expert. A já samozřejmě to nebudu komentovat, že jí úplně extra budu fandit. Já jí samozřejmě fandím, ale v tu chvíli jsem jako expert a nebudu to tam tahat. Myslím, že v O₂ s tím problém mít nebudou, ba naopak oni to tak dělaj. Dělají to prostě tak, že nasazují ty experty tak, kdo zrovna hraje. To znamená, že když hraje Příbram – Slavie, tak já a Horst Siegl jsme působili v Příbrami a já třeba ještě ve Slavii, takže ti experti tam chodí právě proto, že tam působili nebo pořád tam mají nějaký větev, informace. A to vlastně chce to O₂ dělat, což se mi zdá jako dobrý.

14) V České televizi by Vás nevzali ani do toho studia?

To si myslím, že ne, protože vím, že když hrála Zbrojovka, tak to nechtěli. To tam takhle drželi a v tomhle směru vím, že to byl problém.

15) Jak je to těžké a jak se vyrovnáte s tím, abyste se od toho fanouškovství oprostil nebo jak je těžké kritizovat někoho známého?

To je vlastně na té práci asi nejtěžší. Někoho ne že urazit, ale někoho okomentovat tak, a mně se často stává, že do toho tahám emoce. Jako teď na utkání Bohemka – Sparta, kdy jsem viděl jasně červenou kartu na několik zápasů a byla z toho jenom žlutá karta, jsem rád, že mi přišel neskutečnej ohlas esemesek, dokonce i lidi ze Slovenska psali, že to bylo v pořádku, že jsem to řekl naprosto přesně. Patří to k tomu, že i těm kamarádům musím občas zkritizovat. Samozřejmě není to, že bych je urážel, ale řeknu to tak, že to prostě udělali špatně. Zatím jsem se nedostal do stádia, že by se se mnou někdo přestal bavit nebo že by mně někdo napsal

esemesku, hele, ty seš chytřej jak rádio. Takže vždycky se snažím držet tak, aby to opravdu bylo, že oni musej chápat, že já tam od toho jsem a musím zkritizovat rozhodčího i ty kamarády.

16) Když vidíte někdy ten přenos znova, neřeknete si, že na toho kamaráda jste byl mírnější než na někoho, koho neznáte?

Tak samozřejmě, že k těm kámošům se snažím být mírnější vždycky. To tak člověk prostě má v povaze, ale nechci jim úplně nadržovat, takže snažím se být spravedlivej. Ale je jasný, že když to je kámoš, tak třeba úplně to nevyhledávám tu negativnost. Ale zase stárnu a valí to rychle, že už si myslím, že úplně těch top kamarádů mi tam nehraje a jsou to spíše známí anebo si oblibuju nějaký ten tým. To je asi větší problém. Když by hrála Zbrojovka ligu, tak jim budu fandit. Aktuálně mě baví se vždycky koukat na někoho. V tuhle chvíli je to samozřejmě Slavia, Plzeň, Jablonec. Nebaví mě zrovna Ostrava, nebaví mě úplně Sparta. Začala mě teďka bavit i Bohemka, takže to není jenom o lidech, ale může to být o týmech a mám to tak někdy nahozený, že danou sezonu tomu týmu třeba fandím. Mám rád Opavu, mám rád Slovácko, takže tyhle týmy, když hrajou, působil jsem tam, tak vždycky těm týmům budu trochu fandit oproti těm, kde nemám žádný vztah.

17) Jak se stavíte k tomu, když tam pozvou někoho ze šoubyznysu a není to úplně odborník a bylo to jinak na ČT a na O2?

Na České tohle nedělaj vůbec. A vlastně my... V tom šoubyznysu se to snažijou oni propojovat tak, aby to bavilo i třeba ženský, aby to bavilo jinou sortu lidí, od toho slouží i ten pořad Tiki - Taka, kterej je jasnej důkaz toho, že to skloubit jde. Druhá věc je, že pokud se stane, že to někdo vůbec nesleduje a je tam, tak se to téma zaměřuje spíš na to porovnání, co zrovna on dělá ve své profesi a jestli je to s něčím podobný v tom fotbale. Mně se to propojení třeba líbí, protože to je součástí doby, ve které žijeme a nemělo by to, nemuselo by to být pořad jenom o tom fotbale a té odbornosti, ale i názoru z jiné sorty, a to, že se do toho tahaj jiný osobnosti je, aby ta popularita byla ještě větší.

18) Jak často se stává, že do toho předzápasového studia někdo takový přijde?

Tam si myslím, že hrozně málo. Tam se skoro vůbec, když je někdo třeba takovej fanda, jako je třeba Leoš Mareš Slavia nebo není to z té fotbalové branže, je to celebrita, tak se to tam moc nezve. Většinou jsou to bývalí fotbalisti. Opravdu myslím, že tohle se drží.

19) Byl nějak rozdílný dress code v ČT a O2?

Ne, je to stejný. Většinou se vždycky nosí oblek a je rozdíl akorát, že na některý pořady je kravata a na některý ne, ale to si myslím, že není rozdíl.

20) Jak se stavíte k tomu, že byste měl kritizovat hvězdy jako je například Robert Lewandovski?

Já se k tomu stavím dobře, mně to nevadí, protože oni se to snad nikdy nedozví. Ale když už mám najet na nějakou kritiku, ale pozor, je to i našich top reprezentantů. Teď jsme měli srovnání Koláře a Petra Čecha, tak člověk cítí jakoby nějakou slabinu u někoho, tak to řekne, ale samozřejmě tady můžeme říct maximálně, že to útočníci v nějaké situaci neproměnili, ale ta kritika na ně zase tak velká není. Já do Ligy mistrů a Evropské ligy zase tolik nechodím, takže na druhou stranu se mě to netýká. Spíš se mě to týká v české lize u těch našich reprezentantů. A to zas jako oni musí brát, že když to kopnou vedle, tak já jsem tam od toho, abych to řekl. Ale zase, že bysme tvrdili, že hrajou dlouhodobě špatně nebo že jsou to kopyta, to zase ne. To by v té reprezentaci nebyli. Ale stavím se na to tak, že když se mu ten daný zápas nepovede, tak ten expert od toho je. A neměl by říkat, že balon je kulatý a tráva je zelená. To je alibismus a ten tam prostě nechci.

21) V O₂ mají tedy rozdělené experty, kteří chodí na ligu a kteří na Ligu mistrů?

Ano, tam jsou ti borci, co to hráli, jako je Pavel Horváth, Tomáš Ujfaluši a tihle kluci, Vláška Šmicer, kteří to v té kariéře zažili, zažili tu atmosféru, to před zápasem, to dění kolem, ty velké stadiony, takže si myslím, že tohle je v pořádku, že na tohle by měli chodit opravdu ti špičkoví naši reprezentanti, kteří to hráli proti té Barceloně, Realu Madrid a těmhle týmům. Takže to si myslím, že je v pořádku, že já jsem využívaný hlavně na českou ligu.

22) V ČT to takhle neměli?

Ne, tam ne. Tam jsem dokonce komentoval i mistrovství Evropy, mistrovství světa. Vím, že jsem jeden šampionát i komentoval. Je pravda, že jsem chodil i na druhou ligu a na Ligu mistrů. Tam se to nerozdělovalo. Tam vás brali jako experta a běž.

23) Jak se stavíte k tomu, když u zápasů reprezentace řekne někdo „my“?

To je jasný, že když hraje národčák, tak fandíme. Ale já mám problém, že když by hrála Zbrojovka proti Spartě, tak řeknu taky, že my máme roh. Na to bych si musel dávat pozor, to je pravda, ale stavím se k tomu absolutně normálně. Jsou to Češi a fandíme v tu chvíli našim, takže to je v pohodě.

24) Jak se chystáte do studia a jak se chystáte na komentování?

Komentování – většinou se chystám, tam si nejvíc kladu výslovnost jmen, protože když v České jsem měl zahraniční kluby, tak jsem se na to připravoval víc. A samozřejmě to komentování je narovinu i těžší. O těch klukách by měl i ten spolukomentátor něco vědět.

Kdežto ve studiu reagujeme na to, co se stalo a před zápasem stačí, když si člověk nastuduje to, co studuje o těch týmech, i když je spolukomentátor, aktuální forma, zranění, postavení v tabulce a tak dále, nejlepší střelci. A samozřejmě spolupráce s moderátorem ty témata aktuální, která se řeší. Já tvrdím, že spolukomentovat je těžší i proto, že se tam blbě

opravuje, protože to hned valí. Úplně nejtěžší je komentovat malej fotbal. To je úplná rychlost a jednou jsem si to vyzkoušel. A tam to tak valí, že ani není potřeba se k tomu vracet. Takže člověk dělá více chyb a nejde to omluvit. Takže na to spolukomentování je těžší se připravit hlavně kvůli těm jménům a o tom, aby když ta hra stojí za prd a je nějaký zranění tak, aby se ten spolukomentátor do toho dostal tak, aby o těch hráčích něco věděl. Kdežto ve studiu řešíme témata, řešíme aktuálně v přestávce a po zápase věci, který se udály za danej zápas.

25) Vypadá Vaše příprava tak, že si donesete i nějaké papíry?

Jasně, jasně. Člověk je připravenej na sestavy, širší kádr, kdo je zraněnej. Snažím se na to připravit. Není to tak, že bych měl s sebou nějakou velkou tašku. To dělal vždycky Martin Hyský. Ten měl vždycky čtyřicet papírů k tomu. Ale spíš jsem se, já nevím, dva, tři papíry, plus samozřejmě základní sestava. To je vždycky součástí toho a rozhodčí. Já mám vždycky s sebou pravidelně tabulku střelců, tabulku aktuální a poslední zápasy, jak hráli, v jakých sestavách a samozřejmě tu aktuální sestavu. Takže snažím se být jakoby po téhle stránce připravenej, protože zbytek dělá ten moderátor.

26) Do studia si také něco nosíte?

Taky. Tam je to stejný. Dávám si vždycky tyhle aktuální věci a beru si je s sebou. Tabulku střelců, asistence. Takže snažím se pořád připravovat stejně.

27) Není to v tom studiu potom těžší hledat?

Mám to před sebou a mám to tak bez problémů a navazuju na to téma, co nás čeká. Když řešíme nějakýho konkrétního hráče, tak už vím, že ho mám podtrženýho, jak je na tom v sezoně, kolik odehrál zápasů a tak dále. Takže chodím na to připravenej. Někdy samozřejmě taky udělám chybu, ale většinou to mám před sebou a v pohodě se v tom orientuju. A bylo to tak stejně i v ČT i v O₂.

28) Vy dostáváte nějaké scénáře předem. Lišilo se to u ČT a u O₂?

Dostáváme jenom témata a je to stejný. Většinou reagujeme na ten zápas, kterej nás čeká a součástí toho jsou dvě nebo tři témata, který má ten moderátor připravený a my na to reagujeme.

29) Jak je pro Vás těžké mluvit spisovně a chystáte se na to nějak?

No, někdy mně ulítne sprostý slovo, to je jako špatně. To kór v České televizi byl velký problém, ale jinak za to káranej až tak moc nejsem. Myslím si, že to ke mně patří. A problém je brněňština, to je věčnej problém, ale ta ke mně taky patří. Takže v tomhle smyslu mě na O₂ nechávají úplně volně. Na České vím, že se to vždycky řešilo. Takže v tom je taky rozdíl, že ten přízvuk hrajó, majó, házó, takže prostě to tam trošku problém byl, abych se víc snažil spisovně, kdežto v O₂ to nikdo neřeší.

30) Sprostá slova jsou v O2 problém?

Nesmím to přelízt ten mantinel. Do prdele nebo kurva už je prostě sprostý slovo. Ty vole asi nikdo neřeší, to jsou takový menší slova. Takže občas mně to ulítne, jsem za to káranej, takže si to uvědomím, dva měsíce si od toho dám klid a potom mě zase něco uletí znova, ale určitě se to daleko víc řešilo, dokonce nesmělo v České. Takže v tomhle tom je velkej rozdíl.

31) Dá se říct, jak dlouho Vám zabere příprava do studia a jak dlouho na komentování?

Pokud do toho vsunu i to, že sleduju jiný zápasy, tak snažím se mít přehled, takže nedával bych do toho i to, že sleduju ostatní zápasy. Ale ta příprava jako taková, myslím si, že se bavíme o hodině. Za hodinu ty informace, abych něco přinesl do toho studia, tak stačí. Ta hodina je akorát. Je to stejný i na komentování.

32) Přípravu, kterou použijete si uchováváte?

Ne, vyhazuju ji. Jediný, co si schovávám, je maximálně ten zápis o tom utkání, abych věděl do budoucna, protože se mi může stát, že za dva, tři týdny ten tým komentuju znova a prostě jsem ve studiu, tak na základě toho porovnávám, v jaké hráli sestavě. Takže maximálně si schovávám sestavy.

33) Jak často využíváte své kontakty v klubech?

Skoro vždycky volám do těch týmů. Nějakou formou se snažím, i díky moderátorovi, reagovat na nějaké téma. Ale není to tak, že bych nutně zjišťoval, co se tam děje, jaká je pravda. To ne. Spíš chcu mít přehled a mít na to nějaký názor. Protože když se máme bavit o tom, že nějaký hráč nepodepsal smlouvu nebo že se spekuluje o trenérovi, že má být odvolanej a tyhle kontroverznější věci, tak chci mít trošku přehled v tom, abych z toho týmu nedělal blbce a neříkal něco, co třeba vůbec není pravda. Takže spíš je to o nějakým přehledu.

Ted' jsem třeba řešil, proč v Příbrami chytá brankář Melichar a ta realita byla prostě taková, že byl nejlepší a zasloužil si to. A v tomhle směru jsem zjišťoval, proč je to tak, jestli se třeba nepohádal někdo něco nebo tak a chtěl jsem mít tu informaci pravdivou, protože tohle bylo jedno z témat tenhle devatenáctiletý kluk. Takže z tohohle důvodu třeba zavolám a zjišťuju od hráčů nebo někde mám trenéry, takže zjišťuju spíš, abych řekl tu pravdu.

34) S tím souvisí i hranice toho, co můžete říct, když to třeba máte od nějakého kamaráda. Jak se s tímhle srovnáváte?

Vždycky to řeším tak, že pokud to je nějaká důvěrnější informace, tak se ho zeptám, jestli to můžu říct nebo ne. Když mi řekne, že ne, tak to nikdy neřeknu. Takže takhle to máme nastavený. Ale já spíš tyhle informace ani nechci. Spíš chci ty normální věci, který se dají říct, ať už je to zranění hráče nebo neprodloužení smlouvy nebo základní sestava, možná i taktika. Takže nechci říct něco, co by tomu dotýčným vadilo a co by i logicky ho mohlo prozradit.

Takže když už něco, tak já umím držet jazyk za zubama a pokud mně to ten dotyčnej, od koho to vím, nepovolí, tak to neřeknu.

35) Jak moc jste v kontaktu s ostatními experty a funguje tam nějaká spolupráce?

Myslím si, že mimo nějak extra nespolupracujeme. Spíš spolupracujeme během toho zápasu. A já na rovinu vždycky radši komentuju s mladšíma než se staršíma ze staré školy. Tam oni to vidí opravdu expertně, kdežto já mám rád, když se navzájem doplňujeme i vtipně, jako je Horst Siegl, Honza Rajnoch, David Holoubek. S těma mladšíma radši dělám ty studia. Proto jsem rád, že i Petr Svěcený je tak nastavený nebo Michal Hrdlička, že prostě se navzájem doplňujeme. Ta starší škola tam prostě je, ta odbornost je v pořádku, ať už je to Franta Komňacký, Franta Straka nebo Koubek. Radši dělám s těma mladšíma, ale není to tak, že bysme si volali. Většinou dostaneme ten scénář do mailu před zápasem a domlouváme se pak na té spolupráci hodinu a půl před zápasem.

36) S někým z České televize jste v kontaktu?

Jsem pořád s Luděkem Zelenkou, takže to porovnáváme, občas se o tom bavíme. Oni to prostě mají konzervativnější. Teď jsem zrovna viděl studio po tom Covidu. Oni třeba měli roušky, my jsme je neměli. Oni to mají jinak nastavený, takže s Luděkem to občas porovnáváme, co je lepší, co se jim povedlo. Ale nějak extra to úplně neřešíme.

37) Napadá Vás ještě nějaký rozdíl mezi O2 a ČT?

Já se budu pořád držet toho, že oni jsou zbytečně konzervativní a měli by tu kvalitu těch lidí otevřít i víc do té zábavy. To si myslím, že v tomhle tom jsou až zbytečně moc expertní a až moc se snažijou být perfektní. Ale mají to tak nastavený. Myslím si, že hokej v České je dělanej perfektně, rychle, dynamicky. Ten fotbal mně přijde, že by se to mohlo dělat taky trochu jinak. Ale je to samozřejmě, ta Česká v tomhle je taková, prostě bude.

38) Můžete porovnat ty dva modely komentáře? Na O2 komentátor + komentátor a na ČT komentátor + expert.

Mně se to líbí, protože je to dynamičtější. Prostě oni se střídají, ten do toho dá pět minut víc, myslím, že po pěti minutách se střídají. Pak je to o tom, jakou mají kvalitu, jak to vidijou, jestli nedělají chyby. Také si myslím, že třeba v Digi a O2 můžu porovnávat tím, že to komentujou dva, tak je to supr. V té České se to táhne, čekáme na výrok toho experta a nenávidím, když je to alibismus. Když prostě ten expert ještě, no, já si nejsu jistej. Buďto vidím, že to je pentle, nebo to není pentle.

39) Kdy jste měl mluvit jako expert na ČT, když jste komentoval?

Jo, tam je to přesně tak nastavený, že když jsem spolukomentátor, tak se čeká. Nejdřív mluví komentátor a já jsem pak od toho, abych okomentoval tu situaci. To znamená, že já jsem

ten výslednej, ktorej by měl říct, jestli je penalta, nebo ne, jestli to je ofsajd, nebo ne, jestli to je faul, jestli to měla být červená. Takže nejprve to okomentuje on a potom se do toho vsunu já. Takže neskáču do řeči, ba naopak on mně skáče do řeči, když mluvím v nějaké situaci a z toho pak vznikne třeba nějaký brejk, tak já to musím nechat a on pokračuje v tom komentování aktuální možno šance. Takže tam to funguje, že nejdřív on a pak já.

40) A když komentujete na nějaké komerční televizi, tak je to tam taky tak?

Podobný. Hlavně v těch situacích, když se začne něco dít a já rozebírám nějaký téma, který není důležitý, tak je to jasně daný, že ten komentátor musí najet na to, co se aktuálně děje a může to smrdět nějakou šancí. Jinak bych řekl, že je to tak nějak podobný, že nejdřív on a já se k tomu pak nějak vracím. Ale já se snažím hlavně nebýt alibista, abych řekl, hele, za mě to penalta je nebo ofsajd to není.

41) Kdy jste se stal expertem a proč jste tuhle profesi vzal?

Protože si myslím, že v těch rozhovorech, který jsem dělal jako hráč a byl jsem někde zvaný, tak si myslím, že na základě toho mě i oni oslovili, že umím mluvit, nebojím se říct názor, jak ho vidím a jak ho cítím, takže na základě toho jsem tu šanci dostal a pak jsem pokračoval v tom, jaký jsem, tak jsem pokračoval v těch televizích.

42) Vzpomenete si, kdy to bylo?

To bylo, myslím si, když to dělala Galaxie, ale rok nevím. Ta televize už neexistuje nebo je pod někým jiným. Ale myslím si, že to bude rok 2006 nebo tak nějak. Ale to byla jenom moje první zkušenost. Naplno jsem se tomu začal věnovat až po třicítce, když jsem chodil na TV Nova s Petrem Suchoněm a Michalem Hrdličkou a tam jsem zjistil, že mě to baví. Já to nemám dennodenně. Já to mám jednou týdně nebo jednou za čtrnáct dní. Proto to člověka baví a těší se na to. Je to opravdu oproti těm moderátorům velkej rozdíl.

43) Takže byste to nechtěl dělat častěji?

Proč ne. Musel bych se... Čím dál víc se do toho dostávám a tím, že jezdím jednou týdně, tak by mě to asi bavilo. Myslím si, že bych to i přešel na tu profesionalitu typu té mlvy. Je to o té šanci a nastavit to, aby mě to bavilo. Ale asi nikdo by nebyl zvědavý dělat předzápasovej rozhovor v brněně, takže já bych musel i trošku mluvit spisovněji. A asi jo, kdybych dostal tu příležitost a cítil, že by mě to mohlo bavit, tak bych do toho šel.

44) V zahraničí právě ti experti dělají i rozhovory.

To jo, ale ti za to mají takový peníze, že si to můžou dovolit dělat profesionálně. My to nemáme placený. Já bych řekl, že ty finance jsou tak akorát stejný jak v České. To je vlastně za benzín. Ta přidaná hodnota je v tom, že to otevírá dveře k těm plesům a těm moderacím dalším. Takže finančně to ohodnocený není, ale když bych byl zaměstnanec, tak už je to asi pak dobrý.

45) Na Nově třeba bylo něco specifického oproti O₂ a ČT?

To bylo taky podobný. Myslím si, že podobný. Myslím si, že tehda na Nově nebyla akorát tužka elektronická. Do toho se pak vrhla Česká poprvé. Jinak to bylo podobný. Kluci Hrdlička, Suchoň to sledovali dobře, takže v tomhle tom smyslu. My jsme tam chodili teda hodně na Evropskou ligu. Je to podobný.

46) Když jste sledoval ty pořady, když jste ještě hrál, přijde Vám, že se ta profese experta nějak změnila?

Myslím si, že je to, že se tam trošku odbourává trošku ta úplně expertní odbornost. Díky jiným televizím než jenom České, tak se snaží třeba to O₂ nebo i to Digi odlehčovat, být vtipnej. Občas i ten moderátor si udělá srandu, takže v tomhle to začíná být jiný. A už taky není jenom Česká televize. Už je těch televizí, co chtěou dělat fotbal nebo i hokej, hodně. Takže v tom vidím ten rozdíl, že už to není jenom o té České a konzervativním komentování, ale je to odlehčenější, vznikají pořady o fotbalech, takže v tomhle tam vidím ten největší rozdíl, že je to pro ty lidi a víc je to baví.

47) Co Vaše začátky, co pro Vás bylo nejtěžší a jak jste se proměnil?

Byl jsem nervózní ze začátku. Člověk musí odbourat, že v tu chvíli na něj čumí sta tisíce lidí. Že trošku nervozita a nedělat si něco z toho, že se člověk přerekne. Nebo když si nemůžu vzpomenout na nějaký slovo, tak ten moderátor mi může a nemusí nahrát. Když ale řeknu něco blbě, tak třeba si z toho udělat srandu. V tomhle tom směru mi to dělalo problémy, abych neřekl nějakou blbost. Pak jsem začal být takovej svůj a v pohodě a do všech těch studií chodím tak jako sebevědoměj, protože když jsem byl nervózní, tak jsem pak fakt udělal nějakou chybu nebo jsem řekl něco blbě. Ale je to jako se vším, s každou profesí. Čím tam člověk chodí častěji, tím je jistější a zkušenější, tak se pak cítí víc takovej sebevědoměj a už dneska ani nechodím nervózní, spíš se na to těším.

48) Dá se říct, že Váš primární zdroj jsou zkušenosti?

Tak. Zkušenosti. Myslím si, že i vtip a nadhled nad danou situací. Nedělat z toho úplně velblouda, ale snažím se to vidět, teda hlavně ty ofenzivní věci tak, jak nás to trenéři učili a jak vidím, že by to i pro mladý mohlo být dobrý. To znamená, snažím se vycházet i proto, že se na nás dívají děcka, aby se z toho třeba poučili, z těch daných situací. Myslím si, že nepatřím k úplně top expertům, co se týče předání zrovna té top odbornosti, ale snažím se skloubit obojí, aby to bylo zábavný a aby to bylo tak nějak chytrý.

49) Stávalo se v České televizi u elektronické tužky, že by Vám moderátor řekl, že by dal raději jinou situaci?

Ne. To se vždycky domlouvá předtím, než do toho jdeme. To je ve všech televizích. Já si něco připravím, on o tom ví, co mám připravený a je to většinou na dohodě. Plus v O₂ je to ještě na dohodě s tím druhým expertem.

50) Jsou daná pravidla, která musíte dodržovat?

Jediný, co řešíme, tak máme domluvený signál rukou, když už třeba mluvím dlouho tak, abych to utnul. Protože nejhorší je v těch studiích po zápase, před zápasem, a tak samozřejmě ten čas, protože na ně navazují další programy. Člověk by měl umět mluvit rychle. Proto mi někdy vadí v tom Dohránu v České televizi, že se to táhne, než odpoví. Mám rád Luďka Zelenku, který mluví rychle, dynamicky, trefně. A v tomhle jediný, co bych řekl, že si dáváme pozor u těch pravidel, že musím pořád sledovat toho moderátora, aby mi v pravej čas řekl, že to mám ukončit.

51) Chtějí po tom expertovi něco jiného, když komentuje, než když je ve studiu?

Ne, je to stejný. Chcou odbornost té dané situace.

52) Mají hokejoví experti těžší hodnocení brankářů než fotbaloví?

Může to být podobný, protože experti většinou nejsou gólmani, tak to mají těžší. I moderátoři, protože kolikrát se bavíme o gólu přes zeď, na přední tyč, na zadní tyč, o centru. Když mu to vypadne z ruk, tak je to pro všechny jasný a tušíme, že to byla jeho chyba. Ale když je to gól přes zeď nebo jít na ten balón, nebo nejít, jestli to nebyl velkej kopec. Tak to někdy zavolám nějakému trenérovi brankářů a zeptám se ho na danou situaci ještě během toho poločasu, jestli si myslí, že to byla jeho chyba nebo ne. Tak to využívám, že zavolám a zeptám se. Žádnýho stálýho experta gólmana tam nemáme. Možná to je ještě těžší v tom hokeji, ale je to podobný.

53) Je součástí přípravy nějaká příprava s komentátorem?

Ne, není tam nic zásadního. Jenom se řeší témata k tomu, co už máme připravený, o čem se budeme bavit. Možná jsme někdy připravení, jaká bude sestava. I ve studiu je to v tomhle duchu o sestavách, kdo teď hraje dobře, jak hráli minule, není tam nic zásadního.

54) Je rozdíl komentovat ze studia a ze stadionu?

Já jsem radši na stadionu, protože cítíte tu atmosféru, když to teda není druhá liga a nekomentuje se někde z lešení ve větru. To mám radši, protože je ta atmosféra a lidi. Ve studiu mě to nebaví, protože to je v tichu a mám jenom sluchátka a před sebou televizi. Předzápasové studio mě baví také ze stadionu, protože se můžu pozdravit s těma hráčema a ještě to mám tak, že беру сына, kterej posbírá dresy od těch kluků. Mám to radši i proto, že je tam lepší catering. O₂ i ČT dělá stejně často studia ze stadionu a z budovy.

55) Co experti přenosu dali a co mu vzali?

Já nemám rád u experta alibismus. On by měl říct názor svůj ze zkušenosti a neměl by být alibista. Když někdo okomentuje, teď mu vzal balón, dali to doprava, centr a výborně to trefil z voleje. Tak vlastně okomentoval jenom to, co jsme viděli. Já tam mám vidět, proč to zrovna centroval tam, proč mu ten balon vzal, proč to centroval šajtlí. Snažím se tam dát víc takové přidané hodnoty, to je můj styl. Nemám rád, když se komentuje to, co vidíme. To nemusíme zvat experta, ale můžeme vzít máho tatku a ten to může taky okomentovat. Takže já nemám rád alibismus a frázování.

56) Mám tady fotku a chtěl bych se zeptat, co to máte ve studiu před sebou?

To je jeden z papírů přípravy, akorát mám jenom jeden. Nebo to je tablet, což je elektronická tužka. A je to zase příprava, kde to mám napsaný. Ale může to být na konci zápasu, kdy já ty papíry už vyhazuju, aby mi tam nezavazely. Nechám si tam tabulku střelců a průběžnou tabulku. Jinak během zápasu si zapisuju věci, který bych rád zdůraznil. Třeba na ně řeč nebo téma nepřijde, ale píšu si je, abych je řekl a upozornil na ně. Že třeba nějaký faul, sporná situace. Někdo se třeba o tom nechce bavit nebo nebudem se o tom bavit, tak to nechám být. Píšu si to směrem k tomu, kolikrát kdo vystřelil a dělám si takový poznámky, takže mám před sebou ten papír.

Příloha č. 12 – Přepis rozhovoru s Petrem Mikolandou

1) Co se od Vás jako od experta čeká, když jdete do studia a co se od Vás čeká, když jdete komentovat?

Dřív jsem komentoval ještě na Nova sportu. To už je sedm let zpátky, takže ten vývoj je trochu jinej. I ta mluva je jiná. Když jsem devadesát minut komentoval, tak ode mě chtěli jednoduše ty akce nazvat tak, že normální komentátoři to říkají pro normální lidi, že hezká přihrávka, fantastická klička, hezká střela, ale z pozice pro mě to bylo spíše okomentovat, taktický způsob hry, co tam bylo specifický, pro tu takovou širší fotbalovou společnost. Aby tam bylo fotbalový názvosloví, bylo tam míč nebylo tam balon, nebyl tam kop, ale byl tam volný přímý kop a všechno. Takže tu situaci, která nastala, tak ji popsat tak, aby tomu porozuměli jak normální lidé, tak hlavně fotbaloví. A ten spolupracovník komentátor z České televize nebo Nova sportu říkal ty různé, to, co měli naučený, statistiky, kdo, kdy měl nějaký problém, odkud přestoupil a tohle. Tohle se ode mě nečekalo. Čekalo se právě jenom to, co se stalo.

Teď je to o tom, že jsem ve studiu a je to o tom opravdu vědět, protože mám hodně zkušeností, co se týče fotbalu, dělal jsem sedm let ve Sport Investu, takže znám spoustu fotbalistů, znám jejich smlouvy. Takže dát svůj pohled na fotbal, dát svůj pohled na taktický věci, na to, co se může dít, na to, jak znám ty lidi, jak reagují a v tom studiu popisovat a vybírat si z toho zápasu tři, čtyři videa a ukázat taktický věci, ukázat způsoby hry, ukázat trochu trenérský náatury než komentátorství. Tam je to spíš o trenérství.

2) Vy jste byl i v České televizi. Mohl byste porovnat studio v České televizi a v O₂? Co po Vás chtěli jiného a jaké v nich byly rozdíly a pravidla?

Rozdílná pravidla ne. Ale český národ není zvyklý říkat pravdu a být kontroverzní. Takže v České televizi jdou málokdy dva, kteří jsou spolu ve studiu, proti sobě. Naopak v O₂ máme velkou volnost, že můžeme říct hodně věcí otevřeně i třeba proti tomu druhému, třeba co se týče, když někdo vidí standardní situaci jinak, někdo faul, tak se ozveme a je to taková živější debata. To v České televizi nebylo.

3) Vidíte ještě nějaký rozdíl?

Česká televize na Kavčích horách je něco jiného než O₂, kde se nachází. Ono to prostředí je samo o sobě trochu jiný. Česká televize je starší, je to obrovský. O₂ je v O₂ areně, kde se to dělá v nějakých dvaceti místnostech dohromady. Je to tam takový příjemnější. Je tam více lidí, se kterými komunikujete, když se díváte na zápas. Připravujete si víc věcí a víc debatíte. V té České televizi to tolik nebylo. To jste musel sedět vysloveně v těch židlích, které vidí i lidi. V O₂ máme křesla, kam v klidu zalezete, když dávají fotbal.

Já jsem komentoval na České televizi sedm až deset let zpátky, ale O₂ je v tuhle chvíli úplně někde jinde. Mohlo se to změnit. Ale je to tam příjemnější.

4) Jak jste se připravoval, když jste šel komentovat a jak se připravujete do studia?

Na to komentování jsem se musel víc připravovat hodně ze statistických hledisek, hodně z historie, kolikrát spolu hrály ty týmy, kdo byl nejlepší střelec v těch zápasech, nějaké historiky si předešat nebo něco, na co jsem si vzpomněl s těma hráčema. To bylo o tom, že devadesát minut musíte mluvit. Musíte kdyžtak vyplnit čas, když se nic neděje.

Ale v tom studiu je to příjemnější, protože tam si připravujete ty stejné věci, ale máte kratší čas a už vám neutíká ten hraný fotbal. Ve chvíli, kdy komentujete, tak říkáte o nějaký akci a nemůžete o ní mluvit pět minut, protože mezitím mohly být další šance. Ale v tom studiu se bavíte o jedné akci, o jednom detailu. Klidně si ho pustíte několikrát na videu a máte víc času a větší šanci to rozvést a k tomu právě dodávat ještě nějaký extra věci.

5) Když jdete do studia, tak dostáváte nějaký scénář...

Někdy ho nedostaneme. Proto chodím do studia hodinu a půl před, protože se bavím s hlavním moderátorem, plus tam je ještě ten druhý expert, který přijde, jako je Petr Švancara a tihle a bavíme se, co by mohlo, co by nemohlo, jak vidí fotbal a spíš si vyklidíme a podebatíme a jak to vidíme a třeba Švanci řekne, Brno dneska vyhraje, já že si to nemyslím a je to takový víc kreativní a tam využíváme víc to, co známe, co jsme prodělali a jak ty lidi známe.

6) Do toho studia se teda téměř nepřipravujete?

Ne, ne. Připravuju se stejně jako na to komentování, ale je to víc... Je to jiná příprava, protože na to komentování můžete dorazit půl hodiny předem, nemusíš se líčit, nemusíš nic řešit na sebe, tohle a jdeš jenom komentovat a čekáš jenom na ten čas tvůj od toho hlavního komentátora. Ale v tom studiu máš čas bavit se. Jednou necháš toho svého spolupracovníka, jednou ty. Je to víc interaktivní. Mně se to víc v tom studiu líbí.

7) Kolik času zabere ta příprava?

Tak dvě, tři hodky. Vždycky víme týden dopředu, na co jdeme, takže už ten týden si rozdělím do těch dvou tří hodin, že si támhle něco vyzobu z internetu. A samozřejmě spoustu lidí znám, tak si zavolám těm hráčům, jak se mají, co a jak a takový.

8) Podle čeho vybíráte situace do elektronické tužky a konzultujete je s moderátorem?

Jasně. Jsou dvě věci, že si řekneme už před zápasem. První je, že vybíráme dva hráče, kteří proti sobě... Ten index, co se týče běhavosti a všeho. Tak si řekneme, že se na ně zaměříme a řekneme si, že se zaměříme na dva hráče a jejich akce, který budou dělat oni. Anebo to necháme volně a co vidíte v zápase, co by mohlo být zajímavý. Jak z hlediska taktiky, tak

z hlediska individuálního výkonu, z hlediska skupinového výkonu, když trenér něco změní tak, abychom to už ne pro ty normální lidi, ale pro ty fotbalový, jestli tam vidí, že my tam vidíme tohle. A abychom trochu přiblížili víc těm nefotbalovým lidem to, co ten fotbal je. Že to není jenom kopání do kuličky a jedenáct frajerů tam běhá proti jedenácti, ale že už to je dneska hodně moc o taktice a různých náběžích a všem.

9) Co je ještě specifické, když jdete do studia? Máte nějaký dress code?

Jasně, před kamerou nesmíte mít malý kostičky, úzký věci, protože to vás... Takže ty šatníky víme, co můžeme mít z domova. Když ne, tak přijdete a tam si sako, košili, všechno vezmete, protože to tam mají jako rekvizity. Ale musíte na to dávat pozor a samozřejmě si kolikrát necháváte poradit od maskérek a od všech, jestli tady ta košile k téhle košili a k tomu saku funguje.

10) Když se připravuje, kde získáváte informace? Je Vaším primárním zdrojem Vaše zkušenost?

Je rozdíl, na co se připravuju. Jestli se připravuju na tu hru, tak to neřeším. To vidím, to mám v sobě, to máme trenéřsky, to máme všechno. Pak je tady druhá věc. To o těch hráčích, co bych věděl. Co o Jindrovi Trpišovském, co o Gul'ovi, co o různých hráčích, protože jsem s nimi spoustu zápasů hrál. Takže různý specifika, jestli se tam něco nezměnilo, proč může ten hráč teď hrát špatně. Protože hodně lidí vidí hráče jako stroje, který nemají šanci udělat chybu. Tak jestli se za ten týden třeba něco nestalo. Třeba když důležitýmu hráči, já se to dovím, že mu onemocnělo těžce dítě, tak přece nemohl dobře spát doma. To jsou detaily, který lidi neví a my chceme říct, hele, podívejte se, ten hráč třeba dneska nehraje, tak jeden komentátor to neví, tak to vím zase já, protože jsme s těma hráčema na blíž. Tak já řeknu, hele, nehraje kvůli tomu, že teď tři dny nespal. Má manželku v nemocnici, neměl by na to hlavu, nastavení na fotbal. Takže to jsou věci, který neví normálně.

11) Jak je pro Vás těžké se oprostít od fanouškovství?

Já jsem i trénoval na Slavii, hrál jsem za Boleslav a spoustu lidí tam znám, ale i z jiných klubů. Je to jedna z nejnáročnějších věcí, ale zase říkám, že Česká republika není nastavená na to, aby lidi říkali opravdu a to, co si myslí a ta kontroverze. Vysloveně v Evropě se jde po kontroverzích a řekne se, tenhle trenér blbě vystřídal, je to blbej trenér. Tady v Česku se tohle nenosí, protože tady nikdy nevíme my trenéři, odkud dostaneme laso, kde můžeme trénovat. Samozřejmě jedna věc je to fanouškovství, druhá věc jsou ti lidi.

Fanouškovství si myslím, že se dá trochu upozadit. Ne třeba u Petra Švancary a Brna. Ale musíte to brát v potaz, že nemůžete říct nic úplně, co by vyvolalo vysloveně špatnou

zpětnou vazbu. Takže určitě se všichni klidníme u toho, ale pak v těch emocích, třeba Franta Straka je úplně vidět, když hraje Sparta, jak je úplně jinej, živej, než když hraje Plzeň se Slavií.

12) Je v tomhle třeba rozdíl mezi O₂ a ČT, že v ČT chtěli, abyste byli více při zemi?

Česká televize je státní orgán, tak tam jsou ty pravidla úplně jiný. Vidíte, že i teď po koronaviru museli mít roušky v televizi, museli sedět dva metry od sebe. To v O₂ nebylo. Měli jsme chrániče na obličej, ale průhledný. Prostě je to jiný. Je to soukromý subjekt versus státní. Ta Česká televize je prostě limitovaná.

13) Dokážete říct i nějaké další limity ČT oproti O₂?

Tak já vím, že ve chvíli, kdy mi v O₂ řekneme něco špatně nebo se k něčemu nedobereme v elektronické tužce, co bychom měli, nějaký penaltový zákrok nebo něco, tak ještě okamžitě během toho zápasu, třeba nevyřešíme to o poločase, tak okamžitě dostáváme informaci od nejvyšších, hele, tohle by to chtělo, lidi chtěj, abyste vyřešili tuhle situaci, vraťte se k ní. A tohle třeba v České televizi nebylo. Že vysloveně kontroverzní věci nechtěli řešit a tady je řešit chcou.

14) Vzpomenete si ještě na něco?

To O₂ je dál ve všech technologiích, ve všem.

15) Jak často využíváte své kontakty v klubech?

Každěj tejdě. Kdykoliv vím, že jdu, tak toho využívám.

16) Je pro Vás těžké mluvit spisovně? Snažíte se o to a máte na to nějaká cvičení?

Já jsem ze začátku měl, když jsem byl v Primě, a řešili jsem Ligu mistrů, tak jsem měl i učitelku mluvy. Co a jak, ale pak, když jsem začal dělat trenéra, tak ti lidi víc chápou, jak mluvit a tohle. Ale spíš je něco jinýho o tom mluvit do mikrofonu, před televizí, před kamerou a něco jinýho mluvit mezi sebou. Takže si určitě dávám pozor na češtinu, ale vím, že vždycky to není to pravé ořechové. Takže spíš tak, jak nám pusa narostla, ale hodně se brzdíme v tom, jakým způsobem vyslovujem, jakým způsobem komunikujem s těma lidma u té televize, aby to pochopili, aby to nebylo furt jenom fotbalový téma, fotbalová mluva.

17) Měli by v České televizi problém nasadit Vás na Slavii?

To nevím, to je otázka, kterou nevím. Já si myslím, že ve chvíli, kdy pracujete pro nějaký klub jako já, když jsem pracoval pro Slavii, tak bylo špatně, abych já šel komentovat Slavii z pozice klubu. Protože samozřejmě v tom klubu víte všechno a nikdo nechce, aby se prádlo pralo venku. Takže v tu chvíli pak naopak je to o nás, že jsem odmítal chodit na kluby, ve kterých jsem pracoval.

18) Všiml jste si nějakého rozdílu, jaké hlášky jste si mohl dovolit v ČT a jaké můžete na O₂?

Ono je to spíš o tom, s kým jste ve studiu. Protože když jste v České televizi třeba s Mírou Bosákem nebo s tím druhým, tak oni mluví jinak, oni to prožívají jinak, oni jsou takoví hodně strohí. Naopak na O₂ tím, že je tam Michal Hrdlička, Petr Svěcený, David Sobíšek, Radek Šilhan, tak všechny známe, se všema jsme něco prožili, takže se všema jsme víc uvolnění a víc k sobě přilneme. Když jsem šel do České televize, tak tam nebyla taková hodně otevřenost, ale naopak na O₂ je to hodně.

19) Jak je pro Vás jako hráče těžké hodnotit gólmany a myslíte si, že to mají hokejoví experti v tomhle těžší?

Stejně s tím gólmanem jste, stejně s tím gólmanem chodíte na kafe, stejně s ním trénujete, a naopak já nemám vůbec problém hodnotit gólmany, protože v každém týmu, ve kterým jsem byl, mám trenéra gólmanů, takže já řeknu, co chci po gólmanovi, aby uměl a ten trenér gólmanů se mnou stejně probírá, proč dělají tohle cvičení, proč tam to, jak se chystají na tohle. Takže my o těch gólmanech víme úplně všechno. A samozřejmě těm hráčům není vždycky úplně příjemný, když řekneme pravdu, ale bohužel, ta pravda se má říct. Když gólman udělá chybu, otočí se proti střele zády, no, tak prostě bych měl říct, že se otočil zády a udělal chybu. Když to řeknu o obránci, tak to řeknu a proč bych měl hodnotit jinak brankáře.

20) Jak jste se k té profesi dostal, kdy jste s ní začal a kde všude jste působil?

Já jsem dostal první nabídku na Nova Sportu, když byli ještě na Barandově. Já jsem tam odsad' utíkal, když jsem končil fotbalovou kariéru, což bylo v roce 2005. Takže od 2005 na Nova Sportu. To bylo do nějakých 2007. Pak jsem začal na Primě dělat ve studiu jako ne komentátor, ale po dvou letech chtěli na Primě, abych dělal toho moderátora, kdo to vede. Tak mě na to připravovali, ale mně to vůbec nešlo, já jsem se nedokázal uvolnit před tou kamerou. Díky tomu čtecímu zařízení to bylo takový strojový a nebylo to takový uvolněný, jak o tom dokážu povídat, tak jsme od toho upustili a byl jsem zase jenom ve studiích. Pak jsem dva nebo tři roky vůbec nekomentoval, protože jsem měl hodně práce na klubu. A pak jsem začal na O₂. A v České televizi jsem měl mistrovství Evropy a mistrovství světa, národní týmy.

21) Jaké pro Vás byly začátky a jak jste se jako expert změnil?

Na začátku byla obrovská tréma. Několikrát jsem se zadrhával, když jsem něco řekl špatně, tak jsem z toho byl špatnej, takže jsem další dvě minuty skoro nemohl mluvit a takový. Dneska už to беру automaticky jako rutinu, takže už mně ta kamera vůbec nevádí. Už tam mluvím z patra se vším. Určitě zaprvé komunikace s ostatníma. Už ne mladej trouba, protože už to je patnáct let v té televizi, když to vezmu dohromady od 2005 do 2020. Ten vývoj tam určitě byl. Také výběr elektronické tužky, na co jsem se zaměřil, ale v tom mi pomohl hrozně trenérský život, protože to pak člověk vidí úplně jinak.

22) Jaký je rozdíl komentovat zápas ze stadionu a z budovy a jaký rozdíl je ve studiu ze stadionu a z budovy?

Je to obrovský rozdíl. Já řeknu komentováním celého zápasu v budově. Jste v malý místnosti, máte před sebou jednu velkou televizi a handsfree a mluvíte v černý místnosti, vedle sebe máte kolegu a vůbec vás to nebere. Sedíte doma u televize a povídáte si. Ve chvíli, kdy jste na stadionu a komentujete ten zápas, tak berete ty ruchy, co se děje, berete tu zimu, takže to můžete říkat nebo naopak teplo. Vidíte celý prostor toho hřiště, protože když komentujete z televize v tom studiu, tak vidíte to samý, co vidí člověk u televize. Ale když jste na stadionu, tak vidíte celý hřiště. Takže když na pravé straně je míč, co dělá levý gólman. A to můžete říct i tomu divákovi, že najednou je tam brankář, skácel se a že mu je blbě. A on to nevidí v té televizi. Vy to vidíte. Takže to můžete říct. Takže pro mě jako trenéra i komentátora je lepší, být na tom stadionu.

Druhá věc je, být ve studiu před zápasem, o poločase a po zápase. A to zase ve studiu máte tři lidi. Společně s váma tři lidi, tři kamery a zase vidíte jenom tu obrazovku. Můžete si tam různě pomoci, můžete komentovat. Když jste na stadionu, tak tam máte jednoho člověka, vidíte jednu televizi a nemáte tolik ten zpětný ráz, co se týče režiséra a všeho, což máte v budově. Ale venku je to zase příjemnější, jste mezi lidma, stojíte na hřišti, můžete koukat okolo. Najednou jde někdo okolo, pozdraví vás, mávnete na něj. Je to daleko víc interaktivní. Ale já bych ani jedno neupřednostňoval, já mám obě dvě věci rád úplně stejně. Nevidím v ani jednom plusy a mínusy. Z obou si беру plusy. Každý z nich je nějak specifický, každý z nich je jiný.

Třeba ve studiu, když sedíte, tak máte košili, sako, kravatu, ale že máte džíny a tenisky, to nikdo nevidí. Když jste na stadionu, tak musíte být oháklej celej se vším. Takže takový detaily. Tam nemáte pudr na stadionu, v budově máte pudr. Tam na vás může lít. Měli jsme Plzeň s někým a s Michalem Hrdličkou jsme kompletně promokli během těch patnácti minut v poločase. Deštníky odlítaly a musíte stát, musíte dělat jakoby nic, jako kdyby na vás nepršelo. Ve studiu se tohle nestane.

23) Je Vám jedno, jestli jste ve studiu na Ligu mistrů nebo na českou ligu?

Je mi to úplně jedno. Samozřejmě na českou ligu tím, že ty hráče znám, tak je to jednodušší, že s nimi máte daleko větší osobní rozsah. Na Ligu mistrů je to naopak víc svátečnější.

24) Není to v O2 tak, že na Ligu mistrů chodí experti, kteří ji hodně hráli jako třeba Vladimír Šmicer?

Určitě, ale to je jenom dobře. Protože já si myslím, že ve chvíli, kdy tam jdu já. Dobře, hrál jsem v cizině, hrál jsem za národní tým, hrál jsem českou ligu. Ale nebyl jsem, nehrál jsem tu Ligu mistrů. Hrál jsem maximálně Pohár UEFA. Ale je to něco jinýho. Já si myslím, že Liga mistrů je posunutá mnohem výš. Že tam jde Vláša Šmicer a trenéři, co ji trénovali, tak to je správněj směr.

25) Pomáháte si mezi experty nějakým způsobem?

Pomáháme si třeba, když jeden nemůže náhodou, že se stane něco přes den, tak si zavoláme mezi sebou, jestli nemůže ten druhěj. Samozřejmě to musí posvětit i ty televize, že ta výměna je v pořádku. Samozřejmě ne každý experti se milujou, ale někomu sednete víc, takže pak i vidíte ty sympatie a před tou kamerou je to vidět.

26) A z profesního hlediska?

My se chválíme furt, protože to není jednoduchý říkat z patra, a hlavně tam říkáte svoje názory, takže když na někoho řeknete špatnej názor, tak víte, že jakmile sklapne kamera, tak dostanete SMS nebo telefon a ten člověk napíše, hele, takhle si mě potopil. Ale naopak si pomáháme v tom, že chválíme třeba ten videorozbor. Na České televizi si to děláte sám. Vybíráte tu videozónu a kreslíte si do toho. Na O₂ na to máme člověka. Já řeknu, co tam chci, odkud, kam, co udělat a můžu se soustředit zase na fotbal a on dvacet minut pracuje. Tím to je jiný. V České televizi si to každý kreslí, jak chce, co a jak a je to zase jiný. Ale ta práce je vysloveně jiná. Pomáháme si hodně, a hlavně si pomáháme v tom studiu. Ve chvíli, kdy člověk cejtí, že ten druhěj není ve svý kůži nebo nemůže najít slovo tak, aby to vypadalo dobře.

Příloha č. 13 – Přepis rozhovoru s Jakubem Koreisem

1) Co se od Vás jako od experta čeká, když jdete do studia?

Podle mě se čeká odborný názor, kterej bude podaný tak, aby tomu rozuměl běžnej fanoušek, protože je strašně jednoduchý používat hokejovej slang, v kterým se běžnej fanoušek ztratí. Takže podat to běžným jazykem. A mít svůj názor a nebát se ho říct. Protože podle mě nejhorší, co je, je tlachat tam obecný řeči v tom studiu, a to tam ani ten expert nemusí bejt.

2) Naopak, když jdete komentovat, tak je tam rozdíl v tom, co byste měl obsáhnout?

Já jsem to komentování zkoušel dvě sezony zpátky. A byl to pro mě problém. Když jdu do toho studia, tak tam jsou jasně daný témata, o kterých se budeme bavit a já jsem na ně připravenej. A vím, že jsem na kameře patnáct minut před zápasem, patnáct minut každou přestávku, patnáct minut po zápase a dokážu se na ten segment připravit detailně. Zatímco při tom komentování jako takovým musí člověk reagovat na vývoj utkání, vývoj hry. A tam jsem osobně měl problém s tím nebo nevěděl jsem, z jaký strany tu přípravu uchytit. Protože ona jedna věc je, příprava je potřeba, ale zároveň přílišná příprava je taky špatně, protože člověk pak sklouzne jenom k tomu, že se chytá těch svých poznámek a nedokáže dobře reagovat na to, co se děje na tom ledě v tom reálným časem. Takže já jsem za těch pár zápasů, co jsem udělal, spíš došel k tomu, že je důležitý mít základní přehled o všem a reagovat během zápasu.

A třeba co jsem viděl, co dělá Tomáš Zetek u nás na O₂, když jsem s ním komentoval, tak to je úplně neuvěřitelný. On si dokáže načasovat ty věty tak, že si zároveň hledá ty věci na internetu. Má před sebou počítač a v reálným čase si dokáže natáhnout tu větu, udělat pomlku, zkrátit tu větu, jak potřebuje, aby se mu tam načetla ta informace, kterou on hledá a on ji tam dokázal naprosto plynule odprezentovat, takže to vypadá, že to má všechno v hlavě. Klobouk dolů. A to samozřejmě už je hodně pokročilá dovednost komentátora.

3) Jak se připravujete do toho studia, kde berete informace?

My máme daný témata a já si to téma sám pro sebe rozeberu. Zjistil jsem, že jedna věc je mít myšlenku v hlavě a druhá dostat ji srozumitelně ven. Takže si připravuju i nějaké informace v bodech, které mám v hlavě. Na začátku jsem se učil hodně věcí nazpaměť. To už teď nedělám, protože jsem zjistil, že mě to svazuje. Když mi vypadne jedno slovo, tak mě to zasekne v přímým přenosu. Takže teď mám jenom připravený formulace důležitých bodů tak, aby byly srozumitelný a úderný. Hledám si všechno. Jedna věc je mít statistiku, druhá je zasadit ji do souvislostí. Takže se snažím každý to téma pojmout hodně komplexně a ze všech stran.

4) Jak dlouho Vám ta příprava zabere?

No, myslím si, že na každěj ten zápas dvě, tři hodiny určitě.

5) Takže to pak vypadá tak, že si donesete do studia nějaké papíry?

Máme scénář, kde zhruba je posloupnost těch témat, jak na sebe pudou a já se na každý připravím, vím, jak dlouho se zhruba má o čem mluvit, abych se vešel do toho časového okna, aby to bylo srozumitelný hlavně. To je to nejdůležitější, aby to bylo úderný, srozumitelný, co nejkratší a v co nejkratší větě sdělit všechny informace, co chci.

6) Ale donesete si s sebou nějaké papíry?

Spíš to mám vepsaný do toho scénáře.

7) Uchovávejte si tu přípravu, ten scénář potom?

Mám to v elektronické podobě, všechno si to archivuju, ale ten fyzický papír vyhodím.

8) Když to srovnáte s přípravou na komentování?

Já jsem si na ty první zápasy dělal hodně extenzivní přípravu a pak jsem zjistil, že mě to svazuje, že za každou cenu hledám ty informace v tom papíru. Takže na ty další zápasy jsem ji udělal menší. Ale víceméně časově to vyšlo nastejno ta příprava.

9) I z toho komentování jste si nechal tu přípravu?

Jo. Já si všechno dělám na počítači z internetu, takže fyzický papíry neschovávám do šanonu, ale ty soubory nemažu.

10) Dá se říct, že Vaším primárním zdrojem je Vaše zkušenost plus sledování hokeje?

To si myslím, že je. Proto jsme tam bejvalí hokejisti na pozici experta, aby tam ta zkušenost s hokejem byla. Ale já se veškerej svůj názor v tom přenosu snažím opřít o nějaký data. Já samozřejmě nemůžu vidět každý mužstvo každý kolo a může se stát, že vidím Třinec jednou za dva měsíce a zrovna jednoho hráče Třince, jak hraje výborně a samozřejmě v podvědomí už mám, že ten hráč má výbornou sezonu. Ale to je teda hodně jednoduchej příklad, ale pak se můžu podívat na statistiky a vidím, že zas tak dobrou sezonu nemá. Takže cokoliv říkám jako svůj názor, tak se ho snažím mít podloženej číslama.

11) Jsou nějaká pravidla, která musíte jako expert ve studiu dodržovat?

Základní pravidla jako koukat do kamery, nekoukat na obrazovku, střídat oční kontakt s kamerou a moderátorem studia, aby to bylo takový živější. Samozřejmě, když se dívám na svoje první přenosy, tak tam stojím zkoprnělej, nevím, co se sebou, pořádně kam koukat. Samozřejmě komunikace s divákem přes kameru, s moderátorem, aby to nebylo strnulý, takže takový ty základní. Nenechat se rozhodit okolím, protože to je občas oříšek, lidé jsou za kamerou, mávají na vás a člověk se od toho všeho musí oprostít.

12) A u komentování jste musel nějaká pravidla dodržovat?

To jsem fakt jenom zkoušel, jestli bych v tom byl dobrej a bavilo by mě to. A já jsem v tom dobrej nebyl a byla hrozně dlouhá cesta k tomu, abych se to naučil. A vyhodnotili jsme si, že bude lepší, když se budu soustředit na pozici toho experta ve studiu. Když na to upřu to

svoje snažení, abych byl výbornej, než abych upnul snahu na komentování a byl průměrnej na komentátorským stanovišti.

Tam jsou asi pravidla, u mě hlavně zásadní, já mám problém s artikulací, takže si musím dávat pozor na tu televizní mluvu, aby mi bylo pořádně rozumět. A taky je pro mě jednodušší se na to soustředit patnáct minut v tom studiu než na komentátorským stanovišti, kde člověk mluví v podstatě hodinu a půl, dvě hodiny a prakticky bez přípravy reaguje na situace spontánně a tam jsem měl potom tendence mumlat. To samozřejmě je v tom televizním projevu strašně špatně.

13) Když jste komentoval, měli jste nějakou domluvu, kdy budete mluvit Vy a kdy necháte mluvit toho komentátora?

Nějaký základní pravidla tam samozřejmě jsou, ale je to většinou nějaký šťouchnutí loktem nebo se vycítí, kdy na vás čeká řada a je to spíš v reakci v tom okamžiku.

14) Takže to nebylo o tom, že byste měl mluvit hlavně v přerušení nebo v opakovačkách?

O₂ se chtělo vyhnout tomu modelu Český televize, kdy je tam expert, který glosuje tu hru o přerušení. Takže, když já jsem šel komentovat, tak jsem měl být branej jako komentátor. Neměl jsem být branej jako expert, kterej vysvětluje situace během komentování. Já jsem měl být regulérní komentátor.

15) Takže jste mohl i popisovat hru a normálně jste se střídali?

Tak, tak.

16) Jak dlouho dopředu dostanete scénář a probíhá potom ještě nějaká debata s moderátorem?

Většinou den dopředu to je, protože se reaguje na... Když byly páteční zápasy, tak tam byl prostor mezi posledním kolem, protože to se většinou hrálo v neděli nebo v úterý. Spíš se čeká, co ten týden přinese, jestli nepřišlo nějaké zranění nebo zajímavé téma, o čem mluvit. Takže na ty páteční zápasy to bylo relativně včas. To bylo třeba den, dva dopředu. Na ty sobotní zápasy tím, že se v pátek hraje celý kolo, tak to je třeba v sobotu ráno nebo v pátek pozdě večer. A většinou ten moderátor nastaví ty témata. Někdy si samozřejmě napíšeme, hele, možná by bylo tohle dobrý, ale z 99 procent oni nastaví ty témata, já se na to připravím a před zápasem jsme třeba dvě hodiny tam a říkáme si ten scénář. Já říkám, jaký mám myšlenky, jestli na to jsou dobrý nějaký navazující otázky ještě a tam to ladíme do posledního detailu až krátce před tím přenosem.

17) Dělá si ty scénáře každý z těch moderátorů sám?

U nás dělají studia Honza Homolka a Honza Velart a každý si ty scénáře dělají sám.

18) V O₂ nemáte elektronickou tužku, jak moc Vám chybí?

Mně tam asi nechybí. Samozřejmě nějaká forma tady tý vizuální ukázky, vizuálního popisu by pro nás byla dobrá. Ale tahle otázka asi směřuje k tomu, že Česká televize tady dělá hokej bůhvíjak dlouho a všichni to berou jako nejvyšší standard, jak to má být provedený. Vy řeknete, že nám chybí tužka. Já naopak si myslím, že Česká televize ji nadužívá. Já, když se podívám na sestřih, a to nechci kritizovat Českou televizi, protože odvádí skvělou práci, ale myslím si, že my tím, jak jsme mladý jako kolektiv i jako nový program, tak že jsme o tom začali přemýšlet trochu jinak a posunuli jsme tu prezentaci hokeje trochu jiným směrem. Chtěl jsem říct na jinou úroveň, ale to nechám na jiných. Takže minimálně jiným směrem. A já si myslím, že elektronická tužka je fajn, ale nemyslím si, že je dobrý dávat v deset hodin sestřihy všech zápasů a z každého zápasu si najít jednu akci, kterou musí expert mermomocí rozebrat.

19) Měl jsem na mysli hlavně program k tomu danému zápasu.

Myslím si, že některé situace by byly fajn, kdyby tam člověk mohl nějakým způsobem vizuálně ukázat, kde se stala chyba. To by bylo fajn, ale nemyslím si, že nám chybí. Myslím si, že to zvládneme i bez toho.

20) Podle čeho vybíráte, co řeknete ve vstupu v komerční přestávce?

To řešíme vyloženě, co se děje na ledě. Někdy je to opravdu stresující, když je zápas, kdy se nic neděje. A musíte o něčem mluvit. Ale začne třetina a já vím, že za nějakých šest, sedm minut máme reklamní přestávku a od první minuty koukáme na stadionu, co se děje, o čem bychom mohli mluvit. A takhle probíhá celý zápas. Takže my si tam neodpočineme ani minutu. Skončí studio, takže to z nás na chvíli opadne a zase už hledáme, co bude do té reklamní přestávky. Ty jsou dvě během té třetiny. Skončí druhá, už zase se připravujeme, co budeme probírat o přestávce, do toho vybíráme situace, které budeme ukazovat o přestávce, takže je to fakt permanentní záprah, permanentní soustředění celý zápas.

21) Konzultujete tyhle situace s moderátorem nebo je to čistě záležitost experta?

On ví, spolu konzultujeme ty situace, ty témata. Někdy má lepší nápady on, někdy já. Vždycky to dáme nějak dohromady společně.

22) Jak často využíváte své kontakty v klubech?

Občas někoho, když někde znám a řeší se nějaký téma, tak se snažím získat nějaký informace. Ale dělám to minimálně, protože ono už samozřejmě celý ten koncept toho, že já zvednu telefon a zavolám někomu do mužstva, nějakému hráči a řeknu mu, hehe, řekni mi, prosím tě, co se tam děje, tak chtít takový informace po klukách, není podle mě úplně seriózní. Takže samozřejmě někdy se na něco zeptám, ale spíš používám informace, který se ke mně tak nějak dostanou automaticky. Že se s někým bavím a ten mi sám od sebe něco řekne. Že bych někam volal, vyzvídal, to dělám opravdu minimálně.

23) S tím souvisí i hranice, co můžete říct. Jak je poznáte?

Sám si to vyhodnotím, jestli je vhodné to vypouštět ven nebo ne. Teďka třeba jsme měli, dělám podcast hokejovej Bomby k tyči a měli jsme tu nahrávku trenéra z Brna a měli jsme ji dva dny předtím, než se dostala ven. Samozřejmě jsme si pohrávali s myšlenkou, hele, vypustíme to, ale nakonec jsme došli k tomu, že to nechceme bulvarizovat. Vyloženě podle selského rozumu si vyhodnocuju, co pustit ven a co nechat na někom jiným. Nerad bych narušil něčí důvěru.

24) Dovoluje vám O₂ být víc uvolnění, než je tomu v České televizi?

Tam není žádná restrikce ničeho. Samozřejmě nemluvit sprostě, ale jinak tam je v podstatě nulový omezení. Jsou nějaký doporučení, ale je to znova selský rozum. Nebudu o někom říkat, že je kokot. Já mluvím taky sám za sebe. Sice jsem na O₂ televizi, ale mluvím sám za sebe a když budu říkat nějaký kraviny, tak spíš než O₂ televizi, tak udělám špatný jméno sám sobě.

25) S tím souvisí i klubismus. Jak je těžké se od něj oprostít?

U mě vlastně jedinej klub takhle je Kometa Brno. Já se snažím být objektivní v každé situaci. Když vidím v Brně, že je něco špatně, tak se to snažím říct. Ono je taky důležitý, jakým způsobem je ta kritika podaná. Jedna věc je z někoho udělat blbečka, což není podle mě úplně fajn. Ale ve výsledku, když hráč udělá chybu, tak on sám o tom ví a samozřejmě moje práce v té televizi je, na tu chybu upozornit. Vždycky, když na ni upozorňuji, tak řeknu, tady Pavel neměl jet doprava, ale měl jet doleva, špatně vyhodnotil situaci, tak ano, pro toho hráče to není jednoduchý, ale věřím, že dokáže uznat, že tu chybu udělal. Ten expert to musí konstatovat. Naopak, když něco udělá dobře, tak ho pochválím. Snažím se bejt objektivní a už je to na vyhodnocení ostatních, jestli to tak je, nebo ne.

26) Stejně je to tedy i s bývalými spoluhráči a kamarády?

Je to tak. Když udělá chybu bejvalej spoluhráč, kamarád, tak na ni upozorním a stejně tak u někoho druhýho. Snažím se bejt objektivní, a to já asi nedokážu posoudit, jestli jsem, nebo nejsem. To je na divácích.

27) Mají v O₂ problém Vás nasadit na Kometu?

Já spíš chodím na Kometu. Spíš chodím na mužstva, který znám. Takže chodím na Plzeň, na Kometu. Spíš chodím na tu Kometu, protože mám přehled, sleduju ji víc než ostatní mužstva. Plzeň taky, v Plzni žiju, takže vím, co se tam děje kolem hokeje. Spíš se využívá, když nějaký expert má vztahy k danému mužstvu a je nasazovanej na ta mužstva.

28) Ani když jste komentoval, tak neměli problém vás nasadit na Kometu nebo Plzeň?

Já jsem Plzeň nekomentoval, si myslím. Komentoval jsem Sparta – Vítkovice, Třinec – Vítkovice, Zlín – Boleslav a Brno – Hradec, si myslím. Tam se to vůbec neřešilo

29) Jak je pro Vás těžké mluvit spisovně a snažíte se o to?

Hodně. Snažím se, ale vím, že mi někdy něco ujede. Teď cítím, jak dlouho nebyly přenosy, jak nejsem zvyklý mluvit spisovně, tak mi bude trvat, než se do toho zpátky vrátím. Je to věc, na kterou se musím hodně soustředit.

30) Připravujete se na to nějak?

Ne, spíš si nacvičuju formulace, těsně před tím přenosem se rozmluvuju, zkouším si říct první téma, aby hned ten můj první projev na kameře byl jistej. Abych nebyl rozpačitej hned při první větě. Když jsem začal dělat na O₂, tak jsem chodil na logopedii, protože, jak jsem říkal, měl jsem problémy s tím mumláním, tak jsem se snažil to odstranit, takže jsem odchodil asi deset lekcí, dostal jsem tipy, na co si dávat pozor a spíš je to věc, na kterou se musím soustředit. Cítil jsem v tu chvíli, že mi může pomoci to, že mi někdo poradí s tím projevem.

31) O jaké tipy se jednalo?

Řekli, že nemám žádnou vadu řeči, ale uvolnit se, mluvit pomalejc a otvírat pusku, artikulovat. Trénoval jsem doma číst si nahlas večer. Opravdu si to vyslovovat, říkat nahlas každý slovo.

32) Dostáváte od O₂ nějakou zpětnou vazbu?

Honza Homolka občas něco řekne. Tohle bylo dobrý, tohle bylo špatný. Ale že bysme měli nějaký porady a hodnocení, to nemáme.

33) Do jaké míry jste v kontaktu s ostatními experty?

Minimálně. My tím, jak jsme vždycky jeden na tom zápase, tak se vůbec nevidíme. Maximálně v redakci, když je nějaké focení nebo se něco natáčí.

34) Jaký je pro Vás rozdíl, když jste ve studiu sám nebo jste tam dva?

Je to ulehčení práce. Protože mluvím polovinu témat. Nedokážu říct konkrétní jeden rozdíl, ale je to rozdílný ve dvou, než když je tam člověk sám. Máme rozdělený ty témata, musíme vědět kdo, kdy reaguje, aby to bylo rychlý, aby to na sebe navazovalo, aby to bylo úderný, abychom neopakovali jeden druhýho. To je třeba věc, že já mám připravený něco v hlavě, ten druhý expert řekne podobnou věc, tak už nedává smysl to opakovat, takže tam třeba narychlo zareagovat na něco, co on řekl. To je možná náročnější. Ale je to zase o té přípravě před. Říct si, hele, ty mluvíš o tomhle, ty o tomhle, já na tebe navážu a takhle si to rozdělit, abychom to měli připravený.

35) Je pro Vás jako hráče těžší hodnotit gólmany?

Já se do toho nepouštím, protože tomu vůbec nerozumím. Asi poznám, když gólman dostane špatnej gól. Ale když už se chci pouštět do brankářů, tak píšu nebo volám Romanovi Málkovi, jestli to je v pohodě ten názor nebo volám Martinovi Falterovi, kterej je můj kamarád, kterej chytal. Takže do gólmanů se pouštím minimálně, protože tomu nerozumím.

36) Myslíte si, že fotbaloví experti mají hodnocení brankářů jednodušší?

Já vůbec nedokážu říct. Já si myslím, že fotbalu nějakým způsobem rozumím, ale nikdy bych ho nemohl hodnotit, takže nedokážu říct, na kolik... Tam ten gólman je možná víc zapojenej do běžný hry, ale nevím, nedokážu to říct.

37) Dokázal byste nějak porovnat fotbalové experty s hokejovými?

Nedokážu to říct, myslím si, že to bude dost podobný. Je to trochu jinej sport, oni tam hodnotí trochu jiný věci než my, ale spíš si myslím, že v základu to bude hodně podobný z obou stran.

38) A porovnat hokejové experty O2 s hokejovými experty ČT?

Tenkej led. To musí porovnat divák. My se snažíme odlišit od Český televize. Česká televize tady podle mě... To, jakou práci tady odvádí x let, jakým způsobem tady dokáže prezentovat hokej, je skvělý. Myslím si, že je dobrá konkurence v naší televizi, že Českou televizi donutí zamyslet se nad něčím a možná něco změnit a zase tu prezentaci hokeje posunout jiným směrem. Ale my samozřejmě se snažíme bejt jiní než Česká televize.

39) V čem jiní?

Už jenom v tom, že jsme na stadionu, nejsme ve studiu, což podle mě je skvělý. Ještě když na nějakých stadionech můžeme být mezi střídačkama, tak je to takový živý. Máme úplně jinej model komentování. Máme dva komentátory, nejedeme komentátor, expert. Jsou to dva komentátoři, kteří se dynamicky doplňují. Vstupy o reklamní přestávce. Ten přenos je úplně jinej od A do Z.

40) Nechybí Vám u toho komentáře odbornost, když tam není ten expert?

Upřímně mi tam nechybí. Protože já někdy obdivuju ty... Ta hra se samozřejmě vyvíjí a přerušuje se třeba každý... Nebo je pasáž, kdy se přerušuje každých třicet vteřin. A ono se o tom přerušení očekává od toho experta, že má něco říct. Ale tam kolikrát není co říct. Nejde dělat z komára velblouda. Pro mě osobně by bylo strašně složitý dělat experta při hře. Když padne gól, tak je lehký ho okomentovat. Ale každou minutu nebo minutu a půl najít v té hře něco, co chci prezentovat, okomentovat tomu divákovi, je, pro mě osobně by to bylo teda, strašně těžký a myslím si, že to potom často sklouzává k obecným řečem. Mnohem lepší mi přijde, že my máme komentátory, kteří mají skvělejš, plynulejš projev, dobře se poslouchají, hokeji rozumí a tu podrobnější analytiku si necháme potom do studia pro toho experta.

41) Ale ti diváci něco vezmou jinak od bývalého hráče než „jenom“ od komentátora.

To už je na divákovi, jak tomu komentátorovi věří. Na tom už musí pracovat sám ten komentátor, který tím svým projevem musí přesvědčit diváka, že tomu rozumí a že ten jeho názor a že nejenom ten jeho popis hry je dobrý, ale že může mít svůj názor, že tomu fakt rozumí.

42) Myslíte si, že by se v budoucnu mohli ti experti více dostávat na komentátorská stanoviště v roli komentátorů?

Je to hodně náročný. Je to hodně těžká disciplína komentovat, protože je to hodně práce. Toho experta ve studiu, když to řeknu, může přijít kdokoli, kdo má aspoň trochu nějaký projev a nějakým způsobem to zvládne. Ale komentovat, to člověk musí být výřečnější, musí mít slovní zásobu, plynulejší projev, příjemnější hlas. Nemyslím si, že se to bude dít, ale doufám, že někdy přijde nějaký bývalý hráč, kterého to prostě bude bavit, bude mít dokonalejší projev, slovní zásobu, artikulaci, jedno s druhým, třeba i zábavnější bude a tím utáhne celý ten koment, ale myslím, že se to určitě nebude stávat tradicí.

43) V zahraničí se experti staví do role reportéra a vedou i rozhovory. Tohle by mohla být podle Vás cesta?

Myslím si, že by to mohla být cesta, protože to je jednodušší a už i na O₂ jsme se o téhle variantě bavili. Padl tam ten návrh. Zatím to není tak, že by se to mělo dít. Ale my samozřejmě bychom rádi dělali po vzoru NHL o reklamních přestávkách tři věty od asistenta trenéra. Ale od toho tam jsou zase reportéři, kteří by to mohli udělat. Ale myslím, že pokud bychom chtěli posouvat bývalé hokejisty z pozice experta do nějaké jiné pozice, tak by pozice toho reportéra byla lepší než pozice komentátora.

44) Jaké jsou výhody studia na stadionu?

Nezažil jsem studio mimo stadion. Ale pro mě jako experta, který má popisovat to dění, tak to vidím na vlastní oči, cítím atmosféru toho zápasu a myslím si, že to vypadá úplně jinak na kameře, když my stojíme na tom stadionu. Zatímco když budu někde ve studiu koukat se na televizi, tak mám podle mě poloviční informace nebo poloviční zprostředkování toho dojmu, než když jsem na stadionu.

45) Má to naopak nějaké negativum?

Spíš jde o naše pohodlí, že tam musíme dojet na ten stadion, tři hodiny tam stojíme na místě. Někde bývá zima, takže spíš to naše pohodlí. Ale pořád si myslím, že to je vykoupený tím, že když si představím, že bychom měli sedět někde ve studiu nebo být na tom stadionu, tak to je všechno pro ten stadion. Bez konkurence.

46) Komentoval jste někdy pouze z budovy?

To jsem si zkoušel, než jsem šel komentovat. V O₂ mě zavřeli do budky a pustili mi tam nějaký zápas a já jsem si ho zkoušel komentovat. Třetinu jsem odkomentoval, potom jsem si sednul s Honzou Homolkou, on říkal, jo, tohle bylo dobrý, tady pozor, tady ses opakoval. Za třetinu jsi řekl šedesátkrát puk a takovýhle věci a tohle jsme rozebírali.

47) Zkoušeli si Vás takhle i před tím studiem?

Ne. Byl takovej pracovní pohovor. Sedli jsme si, jestli bych to chtěl dělat, že oni mají zájem a potom jsem dostal nějaký tipy, kdy koukat do kamery, samozřejmě mám sluchátko v uchu, kde mluví režisér, takže mi říkali, co tam slyším, na co mám reagovat, na co si dát pozor. Takový základní školení. Ale že bychom procházeli nějakýma testama, tak to vůbec.

48) Jaký byl rozdíl komentovat na stadionu a komentovat z budovy?

Je to z televize a člověk vidí jenom to, co mu ukáže kamera, zatímco na stadionu vidí celej led a občas se důležitý věci dějí mimo část ledu, kde je puk a v tu chvíli, když není na stadionu a je odkázaný jenom na kameru, tak se může stát, že nevidí všechno.

49) Když jste se připravoval na komentování, byla součástí přípravy i nějaká konzultace s druhým komentátorem?

Jo, samozřejmě se o tom bavíme. Mám nějakou přípravu, zajímavosti, tak to si řekneme navzájem, aby to jeden druhému neukrad. Domluvíme se, kdo, co vypustí za informaci během zápasu, když na to přijde vhodná doba. Samozřejmě je tam také nějaká příprava před přenosem, že tam nepřijdeme dvě minuty před zápasem a odříkáme to tam.

50) Jste Vy jako expert zdrojem informací pro komentátora nebo moderátora?

Asi to tak někdy taky je, když přijdu s nějakou informací. Ale mně přijde, že ti kluci jsou ještě informovanější než já. Oni, jak se pohybují v té novinářské branži, znají ty další novináře, komunikují s něma, tak já nevím, když bych měl říct nějaký zajímavý informace, tak třeba 25 procent přišlo ode mě, že jsem jim něco sdělil zajímavýho, ale zbytek jsem se spíš dozvěděl od nich.

51) Jak vnímáte sporné situace? Někteří říkali, že na O₂ se více pouští do sporných situací než na ČT, vnímáte to podobně?

Já si myslím, že se musíme pouštět do sporných situací, že tam nemůžeme bejt... My nejsme roztleskávačky. My samozřejmě chceme odprezentovat ten hokej v tom nejlepším, ale nemůžeme se tam vyhýbat věcem, kterýma bysme mohli někomu ublížit. Ale je to znova jenom na nás, jak to uděláme. Buďto z někoho uděláme debila, což je nepatřičný anebo jasně, pragmaticky upozorníme na špatnou věc, v čem si myslím, že není nic špatnýho. Ale chápu, že ten, koho se to týká, tak to pro něj není příjemný. Stejně jak pro mě nebylo příjemný, když jsem

udělal chybu a v televizi řekli, Koreis udělal chybu. Chápu, že to není příjemný, ale věřím, že to patří k naší práci.

52) Jak se stavíte k tomu, když hraje reprezentace a komentátoři nebo experti použijí pojem „my“?

Já jsem nad tím nepřemejšlel. Tak oni samozřejmě jsou v tu chvíli v úplně jiné pozici, než když komentují extraligu. Oni jsou na straně toho jednoho mužstva. Nepřemejšlel jsem nad tím a asi mi to úplně nevádí.

53) Kdybyste měl být ve studiu na nějaký zápas, kde by byly hvězdy z NHL, bylo by pro Vás v pohodě hodnotit a kritizovat tyhle hráče?

To je dobrá otázka. Podle teorie k tomu musíme přistoupit úplně stejně, jako když komentujeme extraligu. Já si troufnu říct, že bych k tomu přistoupil stejně. Ale zase je to na posouzení ostatních. Já se snažím být pozitivní. Já bych k tomu přistoupil jako k jakémukoliv jinému zápasu.

54) Kdy jste se stal expertem a proč si Vás vybrali?

To bych se musel zeptat Honzy Homolky. Ono to na první pohled vypadá, že je z čeho vybírat, ale on ten výběr není úplně jednoduchý. Já vím, že když třeba skončil Petr Ton, protože šel dělat manažera na Spartu, tak se sháněl někdo místo něj a Honza měl požadavek, že chce obránce z Moravy, protože jsme byli všichni z Čech a já s Jirkou Tlustým jsme útočníci, Roman Málek je brankář a chtěl obránce, aby tam byla jiná perspektiva z toho pohledu a trvalo dlouho, než našel Miloše Gureně. Věřím tomu, že jsem zaujmul svojí prezentací sám sebe na sociálních sítích, kde si myslím, že se nebojím říct svůj názor. Honza Homolka byl velký fanoušek Sparty, když jsem hrál na Spartě, takže mě asi zná odtud' a pamatoval si asi můj projev, že se mu líbil. A bavili jsme se s Davidem Solnařem, který pracuje na O₂, kterému jsem naznačil, že by mě možná ta práce bavila. Takže tím jsem se asi dostal do širšího povědomí. Teď to byla druhá sezona, takže jsem začal 2018.

55) Proč jste tuto pozici vzal?

Po tom, co jsem skončil s hokejem, tak jsem si dal rok od hokeje úplně pauzu. Chtěl jsem být úplně mimo, protože jsem toho měl tak nějak až dost. A ta práce v médiích mě vždycky nějakým způsobem lákala a tohle mi přišlo jako skvělá šance, být u toho hokeje trochu z jiný, druhý strany. A vždycky jsem na tu práci, ještě když jsem hrával, tak jsem na ty moderátory a experty koukal a jo, tohle bych možná někdy chtěl dělat, to by mě bavilo.

56) Dokážete popsat Vaše začátky, co pro Vás bylo nejtěžší a co jste postupně nejvíce zlepšil?

Asi uvolněnost projevu. Když vidím klipy z toho začátku, tak tam sedím hodně zkoprněle nebo stojím hodně zkoprněle. Někdy jsem se na začátku pouštěl do velkých věcí, že jsem chtěl mít dlouhý monology analytický, což je, si myslím, dobrý mít, ale nakládal jsem si na sebe na začátek hodně, protože jsem neměl zkušenosti a nedokázal jsem vyřešit ty nastalé situace během toho přenosu tak plynule, jako, věřím tomu, že dokážu dneska. Tak jsem si toho na sebe nakládal možná zbytečně moc.

57) Musíte si ve studiu více hlídat gestikulaci nebo dress code a podobně oproti komentování?

Vždycky, když jsem byl ve studiu nebo jsem šel komentovat, tak jsem si bral oblek s kravatou, takže tam rozdíl není. A to prostě přišlo s postupem času. Protože předtím jsem tam stál nějak a zvykl jsem si, že mám mikrofon v pravé ruce a druhou ruku na stole a gestikuluju víc to rukou, tak jsme se domluvili, že bude vypadat líp, když budeme mít mikrofon ve vnější ruce, tak to byla zase změna, protože jsem gestikuloval pravou rukou. Tak jsem se na to soustředil a zvyknul jsem si na to. Teď už nad tím moc nepřemýšlím. Snažím se být samozřejmě narovnaněj, abych tam nebyl shrbeněj, protože mám tendenci se hrbit. Vždycky, než to začne... Já vždycky musím být strašně soustředěnej, protože my tam vždycky stojíme hrozně dlouho, teď začíná znělka, my víme, že jdeme za minutu na obraz, a to já si dávám pozor, abych byl absolutně soustředěnej, protože tam stačí pět vteřin, že se tam podívám někam do publika a může mě to vykolejit a nedokážu zareagovat. Takže já si dávám pozor, abych byl stoprocentně soustředěnej ve chvíli, kdy vstupujeme do toho přímého přenosu.

58) Dokážete říct, co experti do přímého přenosu přinesli?

Je to odborněj pohled na ty situace, protože si myslím, že když ten fanoušek ten hokej sleduje, tak mu hodně věcí, hodně malejch věcí v té hře ujde. Často vidí jen tu největší jedinou chybu, která je viditelná z vesmíru, když tam jsou mnohem důležitější situace, nějaká maličkost, která tomu divákovi může utéct, takže to je role toho experta, aby divákovi přiblížil ty taktický detaily a chyby běžnému divákovi.

59) Je něco, co experti tomu přenosu vzali? Mají nějaká negativa?

Nedokážu, takhle z patra mě nic nenapadne. Myslím si, že do jakéhokoliv sportovního přenosu patří pohled člověka, kterej se tím sportem zabýval, a kterej detailně zná taktiku a dokáže to tomu divákovi předat.

60) Hokejové přenosy mají vzor v NHL, tam je komentář komentátor a expert a funguje to, proč to u vás není?

Je to věc názoru. Někomu se bude víc líbit, když budou dva komentátoři, někomu, když je komentátor a expert. Mně upřímně, z mého pohledu, kdybych měl být ten expert na

komentátorským stanovišti a tam z patra glosovat každou situaci, tak vím, že v určitých momentech sklouznu k obecným formulacím, který ani nebudou nic říkat. A budu se snažit dělat z komára velblouda. Ale třeba já nejsem dost dobrý, třeba jsou experti, kteří dokážou v té hře vždycky něco zajímavého najít a zajímavě to i odprezentovat tomu divákovi.

61) Mohla by v tomhle hrát roli i čeština, že v angličtině například nejsou špatně klíšé nebo že v angličtině se dá říct big save a je řečeno všechno, kdežto v češtině to tak není?

Samozřejmě ta angličtina v tom komentáře zní úplně skvěle. Často se o tom s klukama bavíme, že se snažíme nějaký ty věci, co vidíme v NHL, přenést do toho projevu tady v Čechách, ale je to složitý hodně. Ten jazyk toho tolik nedovolí.

62) Jan Homolka říkal, že si málo necháváte zadní vrátka. Že jste při utkání Sparta – Pardubice po dvou třetinách řekl, že je rozhodnuto, ale Pardubice nakonec zápas otočily. Děláte to pořád nebo si na to už dáváte pozor?

Já bych to neřekl, kdybych o tom nebyl přesvědčen. Já jsem v tu chvíli o tom byl opravdu přesvědčen. O tom, že je po zápase, co se týče těch Pardubic teda. Ale já prostě si myslím, že je hodnota v tom, že expert vyjádří svůj názor. A vzbudí to nějaký emoce a na druhou stranu je i docela vtipný, že takhle sám sebe nachytám, že se to dá zpětně hezky odprezentovat, na sociálních sítích si ze sebe udělat srandu, ale podle mě, nebo aspoň já se toho snažím držet z pozice experta tak, když já budu říkat, no, oni vlastně ještě můžou, je to o dva góly a mohli by ten gól a co by, kdyby, tak to nikoho zajímat nebude. Ano, vyslovím svůj názor a někdy se netrefím. Je to můj názor, kterej mám na základě toho, co vidím. Samozřejmě ten hokej je nevyzpytatelný a může se stát cokoliv a tam v tom zápase se to stalo. Ale já si myslím, že v tom je mnohem větší hodnota. Divák radši uslyší rozhodnej tip a ano, pak se to někdy může obrátit proti mně. Ale myslím si, že je v tom mnohem větší zábavní hodnota, než když se tam budu vykrucovat a budu si alibisticky nechávat zadní vrátka, abych náhodou se někdy nespletl.

63) Je v tomhle rozdíl mezi expertem a komentátorem či moderátorem? Že by se ti profesionálové do těchto brzkých závěrů pouštět neměli?

Myslím si, že ta role moderátora, komentátora je provádět tím zápasem a prezentovat ten zápas. Není to o tom... Je podle mě fajn vyjádřit svůj názor, ale primárně oni jsou od toho, aby prováděli a popisovali ten zápas tomu divákovi. Ale to už je na každém, jak se vymezí. Každý ten komentátor si buduje svůj brand nějakým způsobem a je to jenom na něm, jestli to chce posouvat, jestli se chce odlišit nějak. Samozřejmě není dobrý se odlišovat za každou cenu, být za každou cenu zajímavý, to je taky špatně. Ale podle mě není nic horšího, než se zařadit do šedi a bát se vystoupit z davu.

64) Napadne Vás ještě nějaká věc, na kterou jsem se třeba nezeptal?

Já mám samozřejmě lehce kritickéj náhled na Českou televizi, ale to samozřejmě není ode mě kolegiální, abych to tady ventiloval. Česká televize odvedla a pořád odvádí výbornou práci pro český hokej, ale ten přenos vypadá pořád stejně, jako vypadal před deseti lety. A jsou tam schopní lidi a Robert Záruba, ač v hokejovém prostředí na něj jsou výhrady, tak pořád si myslím, že to je bezkonkurenčně nejlepší komentátor, kterej... Je pro mě prostě neuvěřitelný, jak se dokáže emočně připravit na řadovej zápas extraligy. Něco už má odkomentovaný olympiády, mistrovství světa a on tady komentuje Zlín – Vary a vy máte pocit, že to je jeho největší zápas v životě, což je pro mě naprosto neuvěřitelný. Na druhou stranu jeho výlevy typu... Na jednu Rachna, kachna je prostě třicet pičovín, který naprosto degradují, že se snaží za každou cenu mít zas nějakou takovou hlášku. To je můj jediný negativní názor na Roberta Zárubu. Můj názor je ten, že věřím, že ty přenosy děláme líp. To řeknu na rovinu. Ale uvědomuju si, že Česká televize odvádí pořád dobrou práci. Asi by nebylo dobrý, kdybychom dělali nějaký hokejovej přenos a mysleli si, že to dělám hůř než Česká televize, ale cítím nějakou kolegiálnost. Někomu se líbí víc náš systém, někomu ten jejich, každěj může mít jiný preference. Oni mají tu výhodu, že jsou tady prostě padesát let nebo jak dlouho a mají zažitý ty komentátory. U nich je dobrý, že ti komentátoři maj obličej. U nás ti komentátoři nemaj obličej. Víte, jak vypadá Tomáš Zetek? To je po Robertovi druhéj nejlepší komentátor, ale neví se, jak vypadá, což si myslím, že je chyba O₂, že nepracují na tom, aby ti kluci měli jméno. Že dají story na Instagram před zápasem, že kluci jsou připraveni na komentátorským stanovišti, to je podle mě málo.

65) Zmínil jste kvalitu přenosu. V čem si myslíte, že je přidaná hodnota v tom vašem systému?

Mně přijde, že ten přenos je celej živější. Přijde mi dynamičtější komentář těch dvou lidí, kteří se doplňují, než když člověk slyší monotónní hlas jednoho komentátora, kterej mluví celej zápas, do toho vstupuje expert, kterej často nemá dobrej projev podle mě. Samozřejmě Petr Hubáček je úplně dokonalej podle mě a nemá konkurenci, ale když se dívám na Hokej den poté a oni maj to studio, když jsou v něm dva experti a dva jsou na tom telemostu. Já jsem koukal jednou a tam bylo vidět, jak se nikdo nepřipravuje. Tam sedí jeden, druhéj, třetí a vždycky jsou, každěj řekne svůj názor na to téma, že jo, bejt ten čtvrtěj v řadě, tak bych se zbláznil, protože bych nevěděl, co jinýho říct než ti přede mnou. A ten Hubas jde vždycky poslední a vždycky k tomu jasně prezentoval názor, analyticky, je vidět, že se na to podíval předtím, že se nad tím zamyslel. Podle mě Hubas nemá konkurenci. To je fakt. A to jsem s ním

v Brně hrál a nemyslel jsem si, že má takovou vyřídilku, že má myšlení. Podle mě nejlepší hokejovej expert, kterej tady byl i lepší než Hosták.

Příloha č. 14 – Přepis rozhovoru s Romanem Málkem

1) Co se od Vás jako od experta ve studiu očekává?

Očekává se asi, abych popsal ty situace. Já jsem bývalý brankář, takže já se v tom přenosu hodně věnuju hlavně brankářům. Samozřejmě poukazuju na chyby nebo na dobrý věci i u těch hráčů, ale u těch gólmanů to vidím asi nejvíc, tam mi to bliká hned, vidím, co ten brankář udělá špatně nebo dobře a snažím se to tomu divákovi ukázat.

2) V O₂ jste ve studiu po jednom expertovi?

Vždycky jsme většinou jeden. Ale když bylo finále extraligy, když hrál Liberec s Třincem, tak jsme byli dva

3) Je pro Vás lepší, když jste tam dva, že se můžete soustředit více na ty gólmany?

Já myslím, že to je ve dvou složitější, protože si myslím, že si někdy... I když já jsem to měl jednodušší, protože jsem byl s Kubou Koreisem a on vyloženě, nebo to tak aspoň všichni říkají, že nevidí ty gólmany, což je pravda a my jsme se doplňovali přesně, jak říkáte. Ale pro mě je jednodušší, když jsem tam sám, protože doopravdy koukám na ten hokej jako celek, mám k tomu spoustu opakování, i když na malé televizi, ale je to pro mě jednodušší.

4) Máte od O₂ stanovená nějaká pravidla, která musíte dodržovat?

Ne. Nic takovýho nevím.

5) A nějaký dress code?

Samozřejmě asi nesmíme mluvit sprostě, vulgárně a takovýhle věci, což je asi normální, ale nic takovýho stanovenýho, co, jestli můžu říct, nebo ne. Mám v tom volnou ruku a s ničím takovým jsem se nesetkal. A dress code určitě sako, košili, kravatu mít nemusím a když je zima, jakože někdy na stadionech, jak jsme u ledu, u mantinelu, tak je, tak kabát.

6) Vy máte studio vždycky na stadionu?

Vždycky na stadionu. O₂ i tím chce být jiný, že jsme přímo u ledu. Pokud to jde, tak jsme mezi střídačkami a ono to potom, ty záběry jsou jiný, když kolem vás ti hráči jezdí. Sice je to nebezpečnější kolikrát, ale pro toho diváka je to něco jinýho. A kde nás nepustí k ledu, tak jsme třeba na ochozu, ale pořád jsme na stadionu.

7) Je to pro Vás lepší tým, že vidíte celou plochu, a ne jenom to, co je v televizi?

Ne, právě, že to je obtížnější, protože, když jsme na ochozu, já nevím, první sezonu ve Varech jsme byli třeba na ochozu u VIPu, takže ten přehled shora je parádní, ale třeba v Plzni jsme v rohu mantinelu, jak máte hostující branku, tak jsme v pravém rohu a vidím výborně třetinu. Vidím výborně třetinu, co se děje tady, ale na druhou stranu vidím hrozně špatně a tam doopravdy se mi i stalo nebo málem se mi stalo, že jsem Dominika Frodla, kterého jsem měl tady na Slavii, jsem ho málem hanil, přitom ho tam někdo ze Sparty malinko fauloval, ale z té

dálky to prostě vidět není, tam ten přehled není. A mám jenom takovou malou televizku a někdy je obtížný si to v tom najít.

8) Vy do toho duelu vstupujete i během třetiny nebo jenom v přestávce?

I během třetiny. Dvakrát. Vždycky v komerční pauze máme vstup na slovo experta.

9) Co je v tomhle vstupu Vaší úlohou?

Většinou si vždycky něco najdeme. Když se připravuju na ten zápas, na dva soupeře, tak už si dopředu říkám, co by mohlo diváka zajímat ať už o gólmanech nebo někom z těch hráčů. Anebo, když se to třeba většinou použije v té první třetině v těch dvou vstupech, ale potom se musí něco hledat. Někdy to je třeba složitý v tom, že ten zápas je nezáživný, je to 0:0, nejsou tam šance, nejsou tam střely, tak potom je doopravdy těžký během těch sedmi minut, protože reklamní pauza je sedm minut čistýho času, tak je těžký něco najít, aby to mělo smysl.

10) Dáváte tam i elektronickou tužku?

My ji nemáme, ale šéf O₂ nebo té hokejové sekce Honza Homolka říkal, že by ji chtěli udělat. Chtěli by, ale samozřejmě k tomu potřebuje internet a O₂ jelo dvě sezony, teď pojede třetí, takže všechno je otázka času. Ale určitě by to chtěl, protože doopravdy tam jsou ty situace, zrovna o těchto reklamních pauzách, který se dají těm divákům ukázat, vlastně co se tam stalo.

11) Nelákalo by Vás si to vyzkoušet i z komentátorského stanoviště?

Já už jsem si to vyzkoušel. Komentoval jsem švédskou ligu, protože já jsem hrál ve Švédsku, tak jestli bych to nechtěl zkusit, tak vlastně loňskou sezonu jsem komentoval finále švédské ligy také pro O₂.

12) Mohl byste to tedy srovnat?

Já jsem z toho komentování měl hrozný respekt. Já jsem se na ten zápas dost připravoval. Věděl jsem to asi týden dopředu, takže jsem doopravdy sledoval. Já jsem šel asi na čtvrtý zápas té finálové série. Vedle mě byl Libor Basík, který je profík, tak to bylo pro mě snazší. A on říkal, podle toho, co viděl, že jsem si nachystal, tak říkal, že jsem to přehnal. Ale myslím si, že to bylo docela v pohodě, ale asi mě baví víc to v tom studiu v té přestávce a reklamní pauze.

13) Vidíte nějaký rozdíl v tom, co je požadováno po expertovi při komentování a ve studiu?

Můžu být zaujatý tím, že dělám pro O₂, ale když vidím třeba ČT, tak já si úplně nemyslím, že ten expert to dobře komentuje. Já si myslím, že třeba v O₂ ti komentátoři jsou profíci a doopravdy prostě jedou. Neříkám, že každý řekne vždycky všechno dobře nebo to, ale myslím, že to je profesionálnější tím, že vlastně komentují profíci a ten expert se vyjadřuje jen k těm věcem a třeba je opraví, že tohle si myslí, že bylo jinak, než když to komentuje.

14) Nechybí potom v tom komentáři odborný, věrohodný prvek?

Samozřejmě to je druhý pohled. Ale ono, jak jsem říkal, mně se kolikrát stalo, že jsem ty své kolegy opravoval, že jsem si myslel, že něco bylo jinak. Samozřejmě to nebylo hned v tu danou chvíli, ale třeba v opakování nebo o té reklamní pauze. Ale zase, já nechci jmenovat, ale když se někdy dívám na někoho, kdo to spolukomentuje, tak mi to přijde divný. Jako neříkám, že třeba zrovna Anty, to je podle mě profík a dělá to dobře, i když s ním nesouhlasím o gólmanech, to mu vždycky říkám, když se tady potkáme, Anty, gólmany nekomentuj, protože tomu nerozumíš, tak o nich nic neříkej, ale někteří ti komentáři jakoby ti experti, tak mně se to nelíbí.

15) Jak vypadá Vaše příprava do toho studia? Dostáváte nějaké scénáře?

Příklad, jdu na přenos v pátek, tak ve středu mi přijde mail, čemu se chce šéf toho studia věnovat, jakým hráčům v předzápasovém rozjezdu, tam je na to nějakých dvacet minut na to představení nebo mluvení o tom zápase, takže mám bodově. Tak ve středu dostanu, ve čtvrtek se na to podívám, připravím, vypíšu si. Já hlavně sleduju tu extraligu, díky tomu, že to dělám, tak ji sleduju, co dávají v televizi, ať už na ČT nebo O2, tak se to snažím sledovat, když mám čas a minimálně ty sestřihy zápasů, abych doopravdy měl přehled o tom, kdo jak hraje.

16) Dokážete vyčíslit, kolik Vám ta příprava zabere času?

Jak kdy. Pokud mám jednoduchý tým jako, já nevím, mám kolikrát, teď jsem poslední sezonu měl třikrát, čtyřikrát za sebou Kladno, tak je to potom pro mě snazší. Zprv jsem ho viděl několikrát za sebou naživo a už jsem se na ně připravoval, tak je to pro mě snazší se na ně připravit než třeba na Olomouc. Tu jsem ani nekomentoval ještě, že jsem ji ještě neměl v přenosech, což by pro mě bylo složitější. Mám mužstva, které prostě znám ty hráče a je to jednodušší než Olomouc, to by pro mě bylo těžší na přípravu. Ale abych řekl časově, je to hrozně těžký říct. Někdy doopravdy třeba za hodinu jakoby vím ty základy předzápasového a těch přestávek dvou a někdy to může trvat dýl.

17) Donesete si potom do studia nějaké papíry?

Jo, připravuju se, vytisknu si to, co mi přijde a podle toho si udělám tu přípravu a pak si to už jenom přepíšu nanečisto na papír, abych měl bodový, jak to půjde za sebou, abych věděl, kdybych někde ztratil nit, abych se do toho mohl kouknout. A spíš se to učím tak, nebo neučím se to nazpaměť, ale vím, co bude a tak, jak to mám napsaný, tak je to spíš, abych si to dal nějak do paměti a potom stejně mluvím svýma slovy, jak mě to napadne.

18) Vy si na tom papíru donesete i to co jste si našel?

To, co si najdu, tak jsou spíš statistiky, protože pamatovat si všechny hráče, jaký mají statistiky, góly, body, plusy, mínusy, to určitě se nedá zapamatovat. Pár hráčů, kteří jsou v té

sezonně nahoře, jo. Ale spíš si vždycky k tomu napíšu, jestli je to dobrý bruslař, jestli je dobrej dopředu nebo dozadu, jaký jsou jeho plusy, mínusy a tohle si zapamatuju. Hlavně u gólmanů, ale i u většiny hráčů.

19) Schováváte si tyhle přípravy?

Nechávám je na stolečku a produkční je vyhazuje. Neschovávám si to.

20) Dá se říct, že Vaším primárním zdrojem jsou Vaše zkušenosti nebo spíš informace, které si teď hledáte?

Hledám si o těch hráčích, jak jsou na tom v té sezoně nebo jak na tom byli v té minulé. Tak samozřejmě u těch top hráčů si to člověk pamatuje, jakou měli sezonu a jakou mají teď a pamatuju si nějaký hráče, ty starší si pamatuju, když jsem ještě hrál, protože to není tak dlouho a je to o to jednodušší. O těch nových se musím víc učit.

Potom zkušenost používám, když to vidím. Když vidím, co tam udělali. Jestli prostě útočník ztratil puk na modrý čáře v přechodu, jestli udělal takovou chybu nebo jestli někdo nedobruslil hráče, to člověk vidí, či to byl hráč a tak dále, jestli si gólman zabrzdil druhou nohou nebo jestli byl málo vyjetý, jestli si hledal puk. To jsou ty zkušenosti, který já jsem zažil a vidím je. Samozřejmě jsem viděl, jestli já jsem udělal něco špatně a viděl jsem, že můj obránce neměl hráče nebo že šel do rohu a neměl jít do rohu a takovýchle věci, to jsou zkušenosti, který člověk vidí.

21) Jak je pro Vás těžké se vyrovnat s fanouškovstvím a oprostít se od toho?

Já úplně. Určitě přeju některým mužstvům víc, některým míň, ale snažím se být určitě neutrální. A samozřejmě mám nějaký vztah k Vítkovicím, tak jim přeju a fandím jim, ale myslím si, že v tom přenosu to nedávám znát a snažím se být spravedlivý. I když třeba prostě znám Patrika Bartošáka jako mladýho kluka, když ve Vítkovicích se mnou trénoval a chválil jsem ho, protože si to zasloužil, ale taky jsem ho musel pohanit, když tu chybu udělal.

22) Takže nemáte ani problém s kritikou svých bývalých spoluhráčů a známých?

Ne. Příklad, komentoval jsem Kladno třikrát nebo čtyřikrát za sebou, jak byli na padáka a Petr Vampola, zaprvé jsem s ním hrál, zadruhé tady hrál tu loňskou sezonu, takže jsme se tady (na Slavii) potkávali každý den a on udělal chybu na Kladně a neměl jsem elektronickou tužku, ale zrovna jsme si ho dali o té přestávce a prostě jsem ho tam musel naložit, protože tu chybu doopravdy udělal.

23) V ČT nenasazují experty na komentování na svoje kluby. Máte v O2 něco podobného?

Naopak. Myslím si, že třeba mě na ty Vítky dají nebo na Plzeň, kde jsem byl, tak mě tam dají. Nemají s tím problém. To mužstvo je navíc už úplně jiný. Je tam pár hráčů, kteří tam byli, ale takový pravidlo tam není.

24) Myslíte si, že kdyby Slavie postoupila, tak by Vás nasadili na Slavii?

Myslím si, že by to problém nebyl, ale už bych tady nemohl dělat. Nebo takhle, když bych byl v Extralize, tak bych přišel o O₂. Když bych tady pracoval, tak už bych to dělat nemohl, protože by to nebylo dobrý a nešlo by to, protože ty hrací dny jsou, když se vysílá.

25) Takže je pravidlem O₂, že nechtějí ty ještě aktivní hráče a funkcionáře?

Dám příklad, Jirka Tlustý, jeden z nás expertů, měl komentovat Kladno – Sparta, ale na konci té sezony si stoupl na střídačku, aby pomáhal trenérovi, aby pomohl Kladnu se zachránit a já jsem šel místo něho na ten přenos, i když ho měl naplánovaný on, tak by to bylo takový, že trenér by šel komentovat své mužstvo. Kladno s tím problém nemělo, ale pak z nějaké etické věci se to to.

26) Jak moc využíváte pro získání informací své kontakty v klubech?

Často je využívám, abych doopravdy věděl, co se děje. A když potřebuju něco vědět, tak těch známých tady, ten hokejovej rybníček české je takovej malej a ty věci se dají hrozně rychle a lehce zjistit, pokud člověk ty kontakty má, tak se to snažím využívat.

27) S tím souvisí i ta hranice, co byste třeba neměl vypustit, co v Vm třeba řekne někdo známý jen mezi čtyřma očima. Jak se s tímhle vyrovnáváte?

Když mi někdo řekne, nesmíš to říct, tak to neřeknu, to je samozřejmé, protože vím, že bych tomu dotyčným mohl ublížit, protože by mohlo být jasné, odkud to fouká. Příklad, věděl jsem, že Denis Godla jde do Litvínova, už má podepsáno a vyběhlo to samozřejmě až po 1. květnu, ale já jsem to věděl už v únoru, kdy Kladno hrálo o padáka a o udržení. Jenom jsem to v tom přenosu naznačil. Neřekl jsem, že už má podepsáno, ale řekl jsem, že jsou tady hráči, kteří nemají podepsané smlouvy a on je jeden z nich a co se tak proslýchá, tak že má namířeno ke konkurenci.

28) Je pro Vás těžké mluvit spisovně a snažíte se o to?

Občas se snažím a potom mi někdo řekne, ať mluvím, jak se říká, jak zobák narostl, takže si myslím, že to je lepší, než říct v jedné větě něco spisovného a v druhé zase ne.

29) Pracují s Vámi v O₂ na tomhle?

Ne. Samozřejmě se jich ptám a oni mi chtějí pomoc. Máme tam fajn lidi, kteří se mi snaží pomoc. Zezačátku to bylo těžký, spíše takový, že člověk nevěděl, do čeho jde a jak to bude vypadat. Postupem času jsem byl jistější a sebevědomí bylo větší. Samozřejmě po těch

přenosech řeknou, tohle bylo dobrý. Ale obsah můj, jak já komentuju, co řeknu, co si myslím, to mě nechávají.

30) Máte nějaké porady před nebo po zápasech s více experty?

Ne. Ten tým O₂ má svoje porady, myslím, že každé pondělí. Redaktoři a moderátoři mají své porady bez expertů. Nám jenom přijde ten mail a potom se sejdeme dvě, dvě a půl hodiny před zápasem. Buď to jedu sám autem anebo když jedem někam dál a já se snažím jezdit s tím týmem, tak mě naberou a jezdíme fakt ty dvě hodiny před zápasem. Tak třeba do Zlína jedeme ještě navíc tři hodiny v autě, takže máme čas to všechno probrat a můžeme se připravit.

31) Je před přenosem nějaká společná příprava s moderátorem?

Je, no, jak jsem říkal, tak to můžeme probrat už v tom autě. Většinou to tak bývá, protože se snažím jezdit s klukama, protože je to pro mě příjemnější, nemusím řídit a můžu si už v tom autě popovídat o tom programu, co budeme mít na pořadu dne. Anebo se sejdeme dvě hodinky před tím zápasem a probereme to tam bod po bodu. Ne, že bychom si to říkali, co přesně řekneme, ale jenom tak v kostce, co asi já řeknu, aby ten můj kolega věděl, co budu říkat.

32) Jak jste se k této profesi dostal a proč jste do toho šel?

Je to náhoda, protože když jsem byl čtyři měsíce na Spartě, tak tam pracoval Tomáš Zetek, který tam dělal tiskovýho mluvčího na Spartě a on tam skončil a šel právě do O₂ komentovat, a tak mi volal před loňskou sezonou 2018/2019, že O₂ rozjíždí extraligu a jestli bych nechtěl dělat experta. Tak já jsem první jako nevěděl... Nebudu říkat, že mě to vždycky lákalo. Já jsem vždycky chtěl... Myslím si, že nikdo nikdy neříkal nic ke gólmanům a když, tak pro mě to jsou jenom doopravdy hloupý věci. Dám vám příklad, když tam někdo komentuje, že gólman vyrazí bránu jenom tím, že jde do slajdu a vykopne to bruslí a oni reportéři nebo experti říkají, že to udělal schválně. To je absolutní nesmysl, protože vezměte si, že vy máte 80 kilo, výstroj má 20 kilo, to je sto kilo. Vy chcete chytit puk, takže tam vši silou slajdnete, abyste tam byli co nejrychlejc a ta brána to nevydrží. Ty gumový kolíky vylítnou. Takže je rozdíl, když to dělal Igor Murín a vystrkoval bránu schválně a někdo, když jde prostě v pohybu. A to je jenom příklad, tohle mě vždycky úplně iritovalo, když jsem to slyšel, když tohle někdo vypustí z pusy.

Takže určitě mě to lákalo a říkal jsem tomu Tomášovi, že jo, že si můžeme promluvit. On mi říkal, tak přijed' do O₂ a promluvíme si o tom. Já jsem tam přijel a nebylo o čem mluvit. Tak super, tak bereš to? A já říkám, tak počkej, já nevím, jak to bude vypadat. A on dobrý, tak půjdem. Tak jsem na to kejvnul a chtěl jsem to dělat a zkusit to, protože si myslím, že člověk má zkusit všechno a baví mě to. Takže jsem expertem od roku 2018. Dvě sezony jsem dělal, vlastně co začalo O₂ vysílat extraligu.

33) Poznal jste za ty dva roky na sobě nějakou změnu, nějaký posun?

Určitě. První přenos byl Plzeň – Sparta a byl jsem hrozně nervózní a kolikrát jsem si v té hlavě i říkal, že teď nevím, jestli mluvím o Plzni nebo o Spartě. Teď si myslím, že jsem v tomhle mnohem klidnější, vidím víc věcí v té televizi. Myslím si, že mluvím líp a alespoň co mám nějaké reakce od kolegů z O₂ od moderátorů a šéfa, tak mají rádi, že mluvím k věci, že vidím, co, kdo udělal špatně a řeknu to. Že řeknu to, co vidím.

34) Do jaké míry jste v kontaktu s těmi ostatními experty?

Máme svoji skupinu na WhatsAppu, takže všechny informace, třeba co se děje na sociálních sítích okolo O₂ a okolo hokeje. Plus máme svoji skupinu experti, moderátoři a komentátoři, takže v tom jsme. A ještě jsme se myslím ani nesešli na pivo, i když jsme se měli sejít, ale jinak možná na nějakých foceních před sezonou se potkáme. Během sezony jsme byli asi na jedné poradě spolu a potkáváme se, když jdeme po sezoně něco natočit nebo v reprezentační pauze, tak se točí nějaké spoty, tak se potkáváme. Ale že bychom vyloženě měli porady spolu, to určitě ne.

35) Myslel jsem spíš, jestli si třeba i zavoláte a zhodnotíte si mezi sebou, co bylo dobré.

Úplně takhle asi ne, ale funguje to někdy třeba tak, že když ten přenos vidím a někdy mi přišla třeba SMS, že se mě ptají, jestli to bylo toho gólmána nebo ne, jestli to byla jeho chyba, tak okamžitě odpovídám anebo naopak. Spíš třeba se mě kluci zeptají v tom přenosu, tak byla to chyba toho brankáře nebo co měl udělat jinak. A když to vidím ten přenos, tak jim to napíšu. Někdy taková komunikace probíhá. Takový to upřesnění v tom přímým přenosu.

36) Řekl byste, že v tom přenosu spíš improvizujete nebo je to založené na té přípravě?

Ten začátek, to předzápasové studio je vyloženě připravený, protože tam jsou věci, tam jsou i k tomu videa, ty spoty, kde se k tomu mluví a jsou tam věci, které se mají probrat. V té přestávce, část přestávky taky, je tam něco o nějakým hráči a pak jsou rozbory těch třetin, to už je improvizace, co bylo a co může být.

37) Dokážete říct, co experti do toho přenosu přinesli a co mu naopak vzali?

Já to vezmu teď na fotbal. Samozřejmě koukám na hokej, ale koukám i na fotbal. Hokeji nechci říkat, že rozumím, ale hrál jsem ho od šesti let a nějak ho vidím, třeba ho vidím špatně, ale vidím ho. Fotbal mám rád, hrál jsem ho do osmé, deváté třídy, chodil jsem si zakopat, ale nejsem expert, nerozumím mu. Nevím, jak ten gólman má vybíhat při rohu, nevím, jak má střední záložník bránit. Když tam je ten expert a poví mi to, tak já mu věřím a něco mi to dá, že vím, že tenhle hráč udělal chybu a že ten ho měl mít anebo naopak, že to tenhle udělal krásně. Když to vezmu z tohoto pohledu jako lajk na fotbal, tak mi to něco dává jako divákovi.

38) A nějaké negativum v těch expertech vidíte?

U toho fotbalu, protože mu nerozumím a nehrál jsem ho nijak, umím kopnout do míče, ale nehrál jsem ho, tak bych ani neřekl, že mi tam něčím jako vadili. To asi ne. A u toho hokeje je to takový, budu se opakovat, třeba ti gólmani, tam mi to vadí. A samozřejmě se taky neshodnu na tom, čím byla chyba v tom hokeji, ale samozřejmě vidím to nějak ten hokej.

39) Je Vám jedno, když byste byl nasazený na zápas Ligy mistrů, extraligy nebo reprezentace?

Asi by mi to bylo jedno, ale já Ligu mistrů pořád v hokeji považuju jako přípravný zápasy před sezonou, tak asi by to pro mě nemělo takový náboj jako mistrovství světa nebo zápas extraligy. Pro mě pořád ta Liga mistrů není tak atraktivní.

40) Já vím, že v O₂ to mají tak, že ve fotbale na Ligu mistrů nejsou moc nasazovaní hráči, kteří ji nehráli. Vy jste nějaký zápas v reprezentaci odchytil, ale máte tam něco podobného, že expert, který třeba nebyl v reprezentaci, tak byste ho na reprezentaci nenasadili?

Tam je to jednoduchý, protože O₂ nemá reprezentaci, ale hypoteticky si myslím, že by to tak nebylo. Samozřejmě proti České televizi, která má extrémně pracovníků, tak na O₂ to je malá skupinka. A tam se to zatím nedělí a je to hypotetická otázka. Myslím si, že ne, ale může se stát.

41) Vy jste tam čtyři experti že?

Já, Jakub Koreis, Jiří Tlustý a Miloš Gureň. Byl Petr Ton, který šel na pozici sportovního manažera ve Spartě a tím se vzal Gureň.

42) Když hraje reprezentace, tak jak se stavíte k tomu, že expert nebo komentátor použije „my“?

Já bych to asi nepoužíval. Já myslím, že třeba mně se v národňáku hrozně, on je od spousty lidí haněný Marek Sýkora, ale mě se líbilo, jak to komentoval, věcně říkal ty negativní, ale i pozitivní věci. Já vím, že to je národňák a asi by se nemělo hanit, ale pokud tam ty chyby jsou, tak by se měly říct a tohle se mi u toho Marka Sýkory líbí. Možná to je i tím, že ho jako člověka znám a že mě trénoval, ale já jsem na něj vždycky hrozně rád koukal, protože se mi líbilo, že vždycky řekl to, co si myslel.

A tohle to „my“, já to nejsem. Já jsem slávista asi víc než spart'an, tak když bych komentoval, tak bych neříkal my slávisti.

43) Bavili jste se někdy třeba s Milanem Antošem o práci experta, když spolu tady trénujete na Slavii a zjistil jste nějaké rozdíly u ČT a O₂?

My jsme se o tom nikdy nějak moc nebavili. Jediný co, tak jsem mu říkal o těch gólmanech, že to je blbost, co říká. Myslím si, že on mi to o hráčích nikdy neřek. Samozřejmě nevím, jestli na to kouká.

44) Na ČT jste se ale na hokej určitě díval, tak vyzozoroval jste nějaké rozdíly?

Oni mají ta studia úplně jiný. Je to daný vším. Asi na to mají větší budget. Musejí obsáhnout celou extraligu, jedou všechna kola. Když je jedno kolo, to má sedm zápasů, jeden vysílají přímo, na ostatních mají kamery a reportéry, takže v tom je ten největší rozdíl. My máme jeden přenos a když říkáme výsledky z ostatních kol, tak to máme jenom graficky a nemáme ty přenosy. Takže v tomhle tom je největší rozdíl.

45) Spíš mi šlo o ty experty a požadavky na ně.

Já si myslím, že to je hodně podobný. Před zápasem se rozebírají věci a je to o tom šéfovi. Tam je šéfem Robert Záruba, takže on si to určuje, o čem se chce bavit. U nás je to Honza Homolka, ale s tím, že některé věci spolu konzultujeme předem, jestli se budeme bavit o tom, aby to bylo zajímavý a vždycky se vybírají ty nejzajímavější věci a hráči, což si myslím, že bude stejný, ale nevím, jak to má ČT.

My nemáme po konci zápasů takovou dobu ještě to studio. My máme čtvrt hodiny, dvacet minut, kdežto ČT ho má dýl, takže tam může využít víc, podívají se na ty sestřihy a mluví k těm sestřihům.

Ale jestli myslíte, jestli se jinak připravují. Někdy mají dva experty ve studiu, můžou se doplňovat nebo naopak si říkat, že spolu nesouhlasí. To my nemůžeme, protože jsme jeden kromě toho finále.

Myslím, že každá ta televize chce vypíchnout to nejlepší, co by z toho přenosu mohli dostat.

46) Když máte třetinový vstup v přestávce, tak když o něčem mluvíte, tak snažíte se to navázat na nějaký rozhovor nebo je to na sobě nezávislé?

Spíš to funguje tak, že koukáme na první třetinu u ledu a teď se nám tam líbí a já řeknu Honzovi, ať nám tam tohle dají. On se spojí do režie a řekne jim, tohle nám stříhni, Milan Gulaš, třetí minuta, střela. My si tam dáváme pět, šest akcí o té třetině a pouštíme je tam, jak skončí třetina, tak je reklama a potom jedeme tyhle nejzajímavější momenty. To rozebereme hned a potom se k nějaké vrátíme anebo máme nachystanou nějakou reportáž a k té se vrátíme. Jo, že proběhne reportáž dvě minuty, minutu, že se Plzni nedaří poslední dobou venku a my se k tomu potom vyjádříme.

47) V zahraničí je trend, že se experti dostávají do role reportéra a dělají rozhovory s hráči. Lákalo by vVs to a myslíte si, že to je jedna z cest, kam by se to mohlo posunout?

No, asi by mě tohle úplně nelákalo. A zase je to příklad, ale je to můj subjektivní názor, že expert by se měl věnovat těm detailům a komentování by měl nechat na profíkách a takhle si myslím, že to v O₂ je a když slyším, u nás vlastně dělá Richard Tesař rozhovory a Tereza Kubíčková a oba jsou, si myslím, profíci a ty otázky, neříkám, že mají vždycky hlavu a patu, ale jsou dobrý. A nevím úplně, jestli bych z hlavy, když vám hokejista odpoví na dlouhou otázku, nevím nebo nemyslím si, jednou větou nebo jedním či dvěma slovy, tak navazovat zase, je už zase o nějaké zkušenosti se s tím vypořádat.

48) Když jste komentoval tu švédskou ligu, tak dokážete říct, jak dlouho Vám zabrala příprava času?

Tam to bylo určitě delší. Viděl jsem dva zápasy. Šel jsem na čtvrtý zápas série, to hrál Djurgarden doma, takže jsem viděl dva zápasy. To máte u televize minimálně dvě hodiny, dvakrát dvě hodiny a potom jsem se na to alespoň dvě hodiny připravoval, abych věděl správnou výslovnost jmen, i když jsem tam nějakou dobu hrál, pár hráčů jsem tam znal, ale měl jsem ještě výhodu v tom, že nějaký kontakt ve Švédsku mám, takže jsem se na nějaké věci chtěl zeptat, takže jsem si psal přes telefon s tím známým ze Švédska, aby mi k tomu on něco napsal, když to sleduje.

49) Byla tam nějaká pravidla u toho komentování? Například kdy byste do toho měl vstupovat?

My jsme vlastně seděli u televize v místnosti vedle sebe se sluchátkama, takže jsme do sebe mohli ťuknout, takže to bylo takový bez problému.

50) Nebylo řečený, že byste měl mluvit třeba hlavně v pauzách a v přerušeních?

Ne, nic takového tam nebylo. Prostě naopak mi Libor řekl, mluv, kdy chceš a doplň mě nebo já tebe. Já ti pomůžu, takže tam nebyla nějaká pravidla.

51) Neměl třeba ani problém s tím, když jste popisoval hru?

Je to přes rok, ale taky jsem něco takovýho říkal, určitě jsem si to zkoušel.